

Escacs per a tothom

Educachess

1
avançat

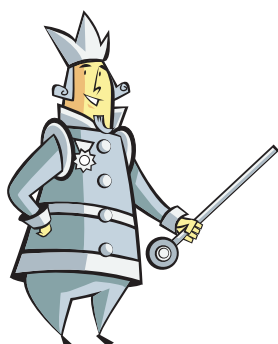
Escacs per a tothom

Avançat 1

Edita: Balàgium Editors, SL
info@balagium.com
www.balagium.com

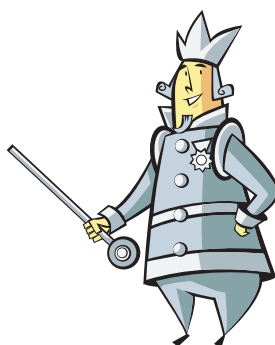
info@educachess.org
www.educachess.org

Edició: desembre 2014
ISBN: 978-84-15184-04-1
Dipòsit legal: L.1840-2014

Disseyn coberta: Pere Fradera Barceló
Maquetació: Jordi Prió Burgués
Il·lustracions: Ramon Mayals Marbà

© Jordi Prió Burgués
José Luis Vilela de Acuña
Balàgium Editors, SL
Ramon Mayals Marbà

Es reserven tots els drets.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa per cap mitjà sense permís de l'editor.

Índex

Presentació	v
Orientacions pedagògiques	vi
Autors	vii
Unitat 1. Tipus d'obertures	1
Classificació.....	2
Obertures amb 1. e4.....	7
Obertures amb 1. d4.....	11
Obertures sense 1. e4 ni 1. d4.....	17
Unitat 2. Variants d'una obertura.....	21
Variants i subvariants.....	22
Caràcter de les variants.....	28
Arbre de variants	30
Evolució en el temps.....	34
Transposicions en l'obertura.....	36
Unitat 3. Gambits 37	
Introducció	38
Respostes a un gambit.....	41
Gambits amb blanques.....	47
Gambits amb negres	50
Unitat 4. Valoracions i plans	53
Introducció	54
Obertura de la posició.....	56
Atac en un flanc amb allau de peons	58
Canvi de peces	60
Domini de columnes	62
Adaptació del pla	64
Formular plans inicials	65
El plan i l'estructura de peons.....	68
Unitat 5. La defensa.....	71
Defensa activa i passiva	72
Economia de recursos	74
La simplificació	76
El canvi de la peça atacant més perillosa	78
El reforçament de les debilitats.....	80
El contrajoc.....	82
El sacrifici defensiu	84
El contrasacrifici	86

El tancament o control de les línies d'atac.....	88
La reacció central contra l'atac de flanc.....	91
La jugada intermèdia	93
Temes defensius diversos	95
Unitat 6. Sacrificis.....	97
Introducció	98
Sacrificis de peó	99
Sacrificis de cavall	101
Sacrificis d'alfil	103
Sacrificis de torre.....	105
Sacrificis de dama	107
Unitat 7. Atac al rei amb enrocs oposats	113
Introducció	114
Guanya qui arriba primer amb el seu atac.....	116
Atac amb allau de peons	117
Ruptura de bloqueig de peons amb sacrifici de peça	119
Ruptura amb sacrifici de peó	121
Atac a la baioneta.....	123
Defensa davant un atac amb allau de peons	125
Unitat 8. Finals de peons.....	129
L'ofegat com a recurs defensiu	130
Alliberament d'espai per maniobrar	133
La transformació de l'avantatge.....	135
Creació d'una fortalesa.....	136
Un peó que n'atura dos	138
Unitat 9. Finals de torres	141
Torre contra dos peons units	142
Torre contra dos peons aïllats.....	148
Torre contra torre i peó. Peó a 7a	150
Tall del rei defensor 1a vertical.....	150
Separació del rei defensor 1a vertical	154
Torre contra torre i peó. Peó a 6a	156
Tall del rei defensor 1a vertical.....	156
Separació del rei defensor 1a vertical	157
Unitat 10. Finals sense peons.....	161
Torre contra alfil	162
Torre contra cavall	165
Torre i alfil contra torre.....	168
Torre i cavall contra torre	172
Dama contra una peça menor	175
Dama contra dos cavalls	177
Dama contra alfil i cavall.....	178
Dama contra dos alfils	179
Dama contra dues torres	181
Dues peces menors contra peça menor	183

Presentació

El projecte editorial de Balàgium Editors va sorgir de la necessitat d'omplir un buit bibliogràfic en l'àmbit de l'ensenyament dels escacs escolars, ja que la majoria de llibres d'escacs del mercat estan orientats al perfeccionament en aquesta disciplina i s'adrecen, per tant, a un públic ja iniciat.

Un dels nostres objectius és el de contribuir a la generalització de l'ensenyament dels escacs en els centres educatius. Es tracta d'un instrument pedagògic i lúdic de primer ordre, a causa dels avantatges que comporten l'aprenentatge i la pràctica d'aquest esport-joc en la formació integral de les persones.

El nostre projecte, per tant, s'orienta envers la creació de materials pedagògics, tant en format llibre com en multimèdia, per a la difusió i l'ensenyament dels escacs en els àmbits educatiu, esportiu i lúdic.

Una de les innovacions del projecte consisteix a incorporar al món dels escacs la metodologia de treball de les editorials de l'àmbit educatiu pel que fa a planificació, elaboració i creació de materials didàctics. Això ha estat possible en combinar l'experiència pedagògica de professors i mestres de centres educatius i els coneixements escaquístics de jugadors i monitors d'aquest esport.

Com a conseqüència, s'ha dut a terme una tasca d'elaboració d'un currículum complet en continguts (conceptes, procediments, valors i actituds) i en objectius per a tots els cursos de les etapes educatives (preescolar, primària i secundària). A partir d'aquesta programació global s'han elaborat i s'estan publicant llibres i les respectives guies didàctiques, que s'agrupen en diverses col·leccions. La finalitat és que professors i alumnes disposin de materials complementaris per a ensenyar i aprendre, respectivament, el joc dels escacs d'una manera fàcil, pedagògica, universal i continuada en tots els cursos escolars de les etapes obligatòries.

En definitiva, a partir de projectes globals i complets per a l'ensenyament dels escacs es contribuirà millor a la difusió i a l'acceptació que la pràctica d'aquest joc estratègic facilita el procés de l'aprenentatge i l'educació integral de la persona, i que, en conseqüència, comporta la notable millora del rendiment escolar i del grau de maduració intel·lectual i personal de l'alumnat.

Tot plegat hauria d'afavorir que les autoritats educatives governamentals facilitessin la incorporació dels escacs en els centres d'ensenyament.

Es pot ampliar la informació sobre aquests projectes (materials didàctics, els autors i els avantatges de la pràctica dels escacs, etc.) a la pàgina web www.educachess.org.

Orientacions pedagògiques

Els llibres de la col·lecció Escacs per a tothom presenten, mitjançant un disseny visual i atractiu, els conceptes de forma progressiva. També plantegen exercicis de dificultat gradual per a cada concepte explicat, per tal d'afavorir-ne l'aprenentatge.

Cada concepte s'introdueix en el moment adequat, es relaciona amb els continguts anteriorment exposats i, alhora, serveix d'introducció per a altres conceptes que es presenten posteriorment, en altres capítols del mateix llibre o dels següents llibres de la col·lecció.

En el web www.balagium.com i www.educachess.org es poden consultar les **guies didàctiques** i els **solucionaris** de cada llibre, per tal d'ampliar orientacions pel que fa al seu ús i a la metodologia utilitzada.

Encara que la metodologia aplicada permeti emprar aquests llibres per a un aprenentatge autodidàctic, sempre s'aconseguirà un millor aprofitament dels continguts mitjançant les classes impartides per monitors o professors.

Per tal que els resultats siguin òptims, cal que cada persona disposi d'un llibre. Així, es facilitarà que pugui realitzar els exercicis i també respassar els continguts que es vagin explicant a les classes. És a dir, s'actuarà de forma anàloga al mètode d'ensenyament de qualsevol assignatura en els centres educatius.

Estructura de la col·lecció *Escacs per a tothom*

Aquesta col·lecció comprèn sis llibres de diferents nivells: dos d'iniciació, dos d'intermedi i dos d'avançat.

En cada llibre de la col·lecció es treballen continguts de l'obertura, del mig joc i dels finals.

Estructura del llibre *Escacs per a tothom. Avançat 1*

Unitats 1-3: iniciació a la teoria obertures (tipus, variants, gambits).

Unitat 4: ampliació a la valoració de posicions i introducció als plans.

Unitats 5-7: ampliació de conceptes sobre temes de defensa, sacrificis i atac al rei enrocat.

Unitats 8-10: ampliació sobre finals de peons, de torres i d'altres finals sense peons.

Estructura d'una unitat

Cada unitat comença amb una portada i l'índex del seu contingut.

En les pàgines de teoria es presenten els conceptes per mitjà de definicions, esquemes i exemples variats.

Cada pàgina de teoria va seguida d'altres amb exercicis per tal de facilitar i practicar els continguts conceptuals. Al final de cada unitat, hi ha una sèrie de pàgines d'exercicis combinats sobre tots els conceptes que s'hi han exposat.

Autors

Els autors dels llibres i del material del projecte provenen dels àmbits de la pedagogia i dels escacs:

Jordi Prió Burgués

Llicenciat en Ciències Físiques i Postgrau en Didàctica de les Matemàtiques. Catedràtic d'Ensenyament secundari.

Ha impartit cursos a professors en noves tecnologies de la informació i en didàctica dels escacs pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. És professor de matemàtiques d'Ensenyament Secundari a l'IES Ciutat de Balaguer.

Ha presidit el Club d'Escacs Balaguer (1998-2003) i ha dirigit el prestigiós Open Internacional Ciutat de Balaguer (1998-2006).

Monitor i àrbitre de la Federació Catalana d'Escacs. És formador de monitors de la Federació Catalana.

José Luis Vilela de Acuña

Mestre Internacional d'Escacs i Graduat d'Enginyeria Elèctrica.

Ha estat entrenador de l'Equip Nacional de Cuba i d'altres equips nacionals de Centroamèrica. Actualment Professor de l'Institut Superior Latinoamericà d'Escacs en L'Havana.

Col·laborador regular de publicacions internacionalment reconegudes com Informador Escaquístic (Sèrbia), *New in Chess* (Holanda), Revista *Jaque Teoría* (Espanya), etc.

Diversos mestres internacionals, que es dediquen a l'ensenyament i a la didàctica dels escacs, han col·laborat en la revisió dels llibres i en l'aportació de suggeriments. A tots ells, el nostre agraïment.

Tipus d'obertures

Classificació

Obertures amb 1.e4

Obertures amb 1.d4

Obertures sense 1.e4 ni 1.d4

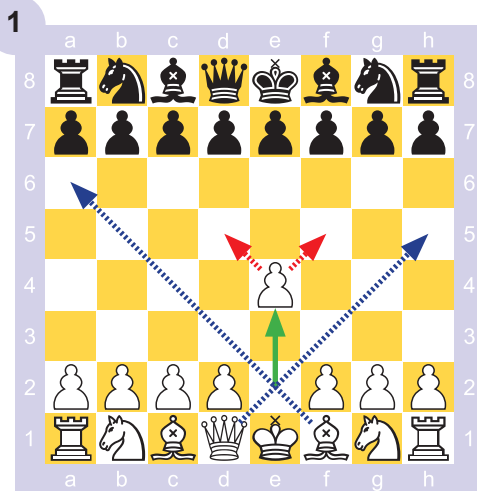

Classificació

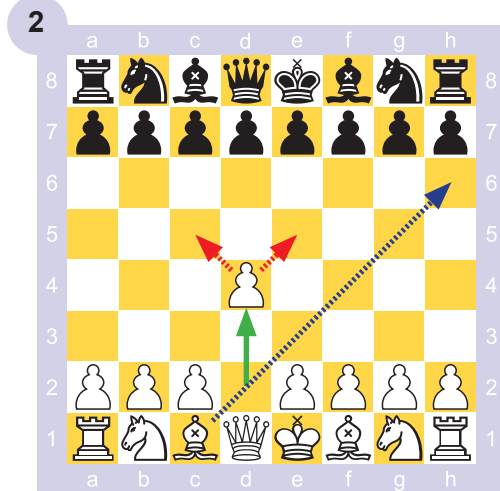
Les obertures poden classificar-se de diferents maneres. Una depèn de la manera en què les blanques comencen la partida.

Les dues jugades més freqüents són 1.e4 i 1.d4, que són peons centrals que avancen dues passes, seguint el principi d'ocupació ràpida del centre del tauler. Una mica menys usuals són 1.c4, 1.f4 i altres com és ara 1.Cf3, 1.g3 i 1.b3.

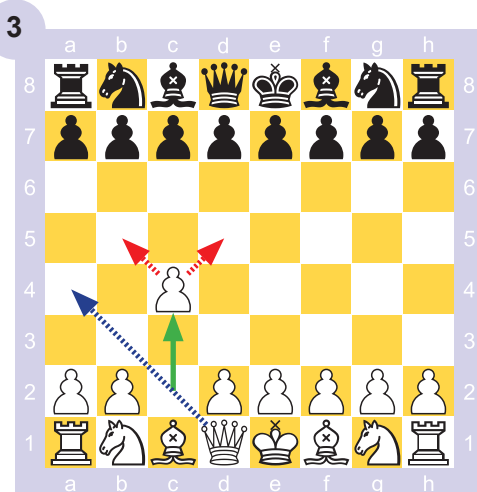
Exemples

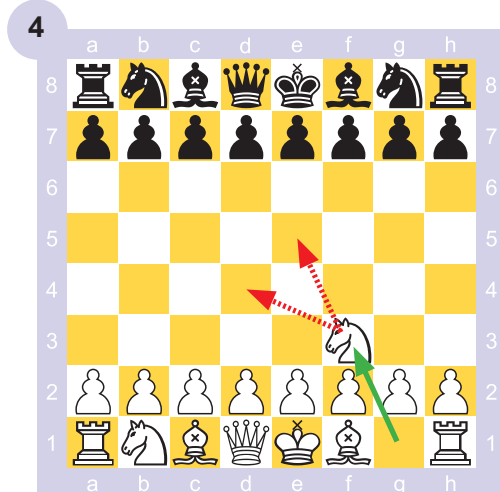
Aquesta manera d'iniciar el joc s'anomena Obertura del Peó de Rei (1.e4). És la manera més popular i, a més de permetre controlar d5 i f5, dóna pas per les diagonals a l'alfil de rei i a la dama.

Aquesta altra manera rep el nom d'Obertura del Peó de Dama (1.d4). És també força popular i, a més de permetre controlar e5 i c5, dóna pas a l'alfil de dama.

Podem iniciar també amb 1.c4, que es coneix com Obertura Anglesa. El peó controla la casella central d5 i domina b5. No es facilita, de moment, la sortida dels alfils, només s'obre la diagonal d1-a4 per a la dama.

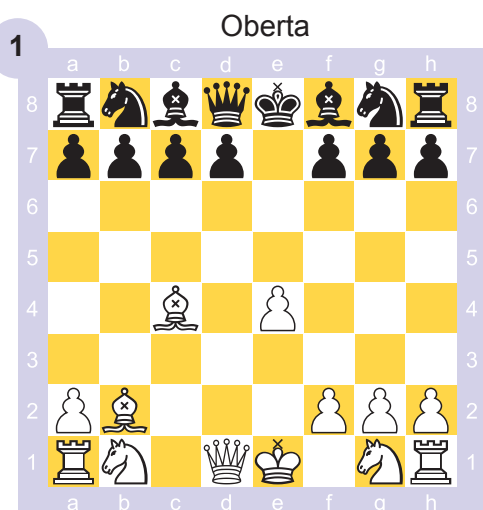
El primer moviment amb el cavall de rei, 1.Cf3, es coneix com Obertura Reti, en honor al famós mestre i pedagog txec. Tot desenvolupant una peça menor, es controlen les caselles centrals d4 i e5.

Una altra manera de classificar les obertures és dividir-les en obertes, semiobertes i tancades. Això, però, presenta l'inconvenient que en moltes obertures es donen simultàniament totes aquestes variants.

Per a aquest tipus de classificació cal fixar-se en la quantitat de línies (columnes, files i diagonals) que hi ha disponibles per a l'acció de les peces i en el tipus de centre, que depèn sobretot del grau de bloqueig dels peons centrals (unitat 2 de l'Intermedi 2).

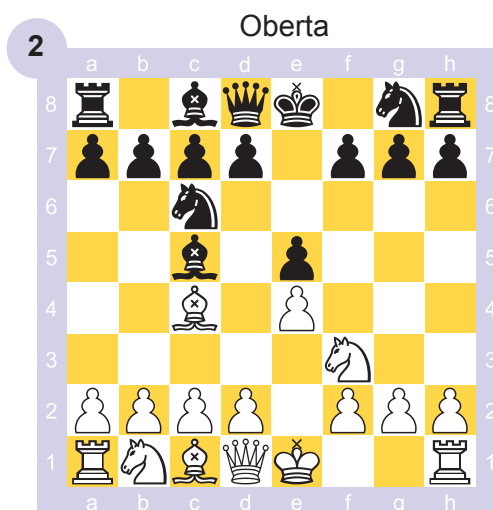
Exemples

Gambit Danès

1.e4 e5 2.d4 exd4 3.c3 dxc3 4.Ac4 cxb2 5.Axb2

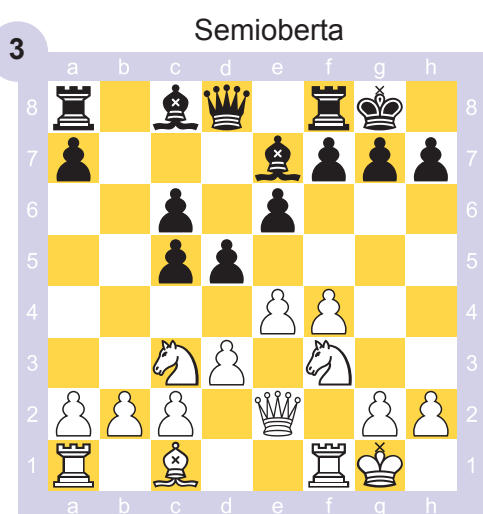
Les blanques lliuren dos peons a canvi de més desenvolupament i d'obrir línies per a atacar. No hi ha peons bloquejats en el centre i les peces tenen una gran mobilitat.

Obertura Italiana

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ac4 Ac5

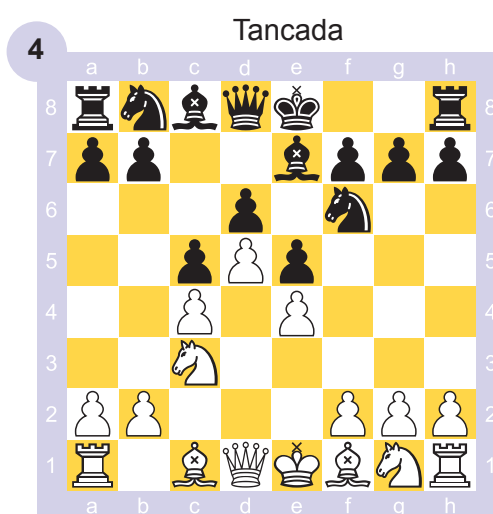
Se la considera una obertura oberta. En moltes de les seves variants hi ha pocs o cap bloqueig de peons en el centre.

Defensa Siciliana

1.e4 c5 2.Cc3 Cc6 3.f4 e6 4.Cf3 d5 5.Ab5 Cf6 6.Axc6+ bxc6 7.De2 Ae7 8.d3 0-0 9.0-0

És una variant en la qual no s'han canviat ni bloquejat peons centrals.

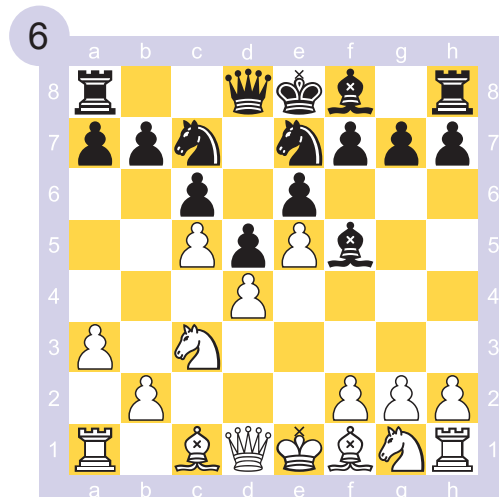
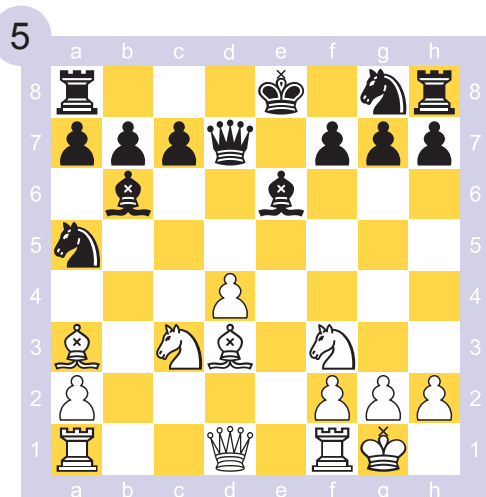
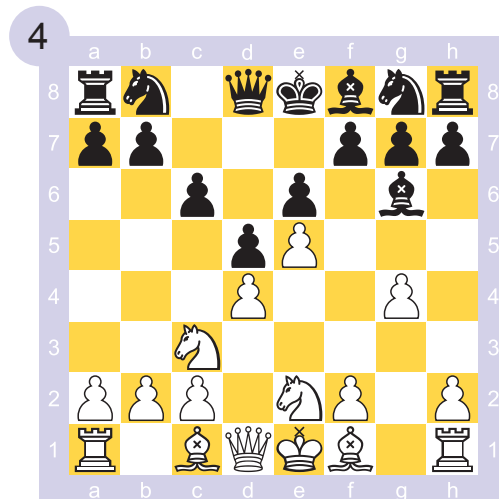
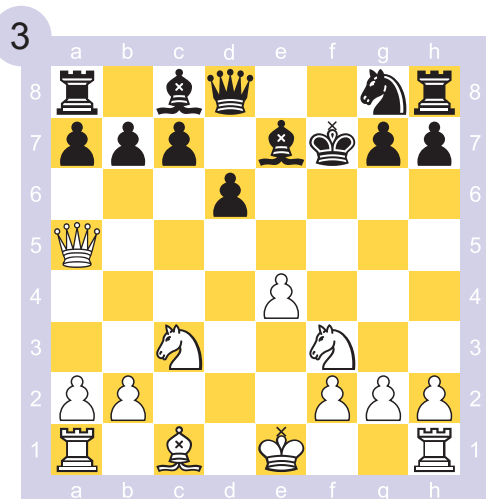
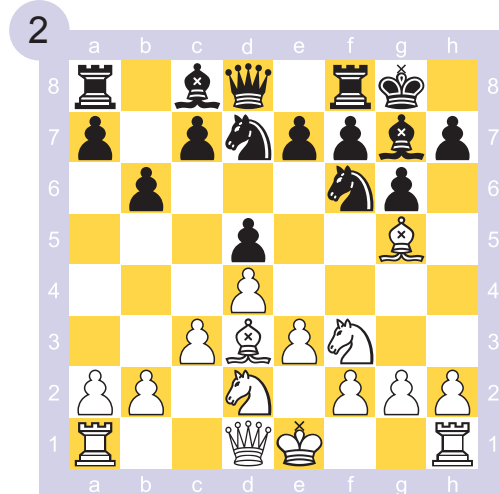
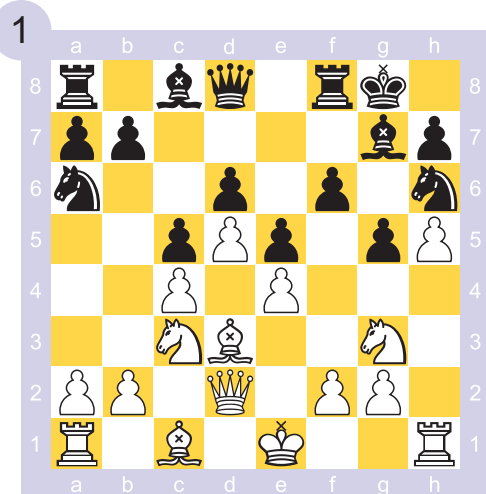
Defensa Benoni

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 e5 4.Cc3 d6 5.e4 Ae7

Hi ha un fort bloqueig de peons en el centre (peons e, d i c).

1

Indica si la posició d'obertura presentada per a cada diagrama és oberta, tancada, o semioberta.

Com ja hem comentat, de vegades el caràcter de la posició es transforma dins d'una mateixa obertura i passa, per exemple, de posició oberta a semioberta o a tancada, i a l'inrevés.

Exemples

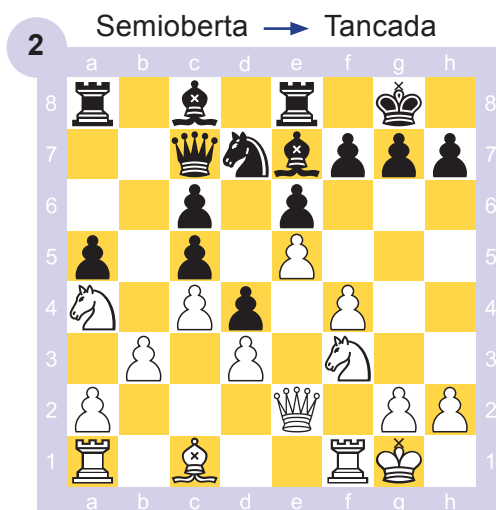

Obertura Italiana

Partint del diagrama 2 de la pàgina 3, s'arriba a aquest altre després de les jugades:

4.c3 De7 5.0-0 Cf6 6. d4 Ab6 7.d5 Cb8 8.Ad3 d6.

Posició bloquejada al centre del tauler.

Defensa Siciliana

Partint del diagrama 3 de la pàgina 3, s'arriba a aquest altre després de les jugades:

9... Dc7 10.Ca4 a5 11.c4 Te8 12.b3 Cd7 13.e5 d4.

Podem observar el fort bloqueig de peons que s'hi ha produït.

Defensa Benoni

Partint del diagrama 4 de la pàgina 3, s'arriba a aquest altre després de les jugades:

6.f4 exf4 7.Axf4 0-0 8.Ad3 Cbd7 9.Cf3 Ce8 10.e5 dxe5 11.Cxe5 Cxe5 12.Axe5.

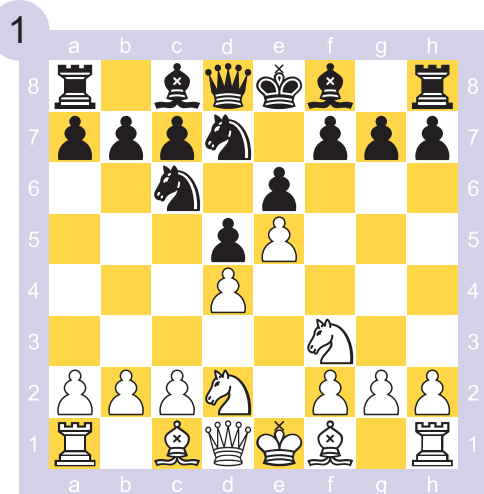

Defensa Siciliana

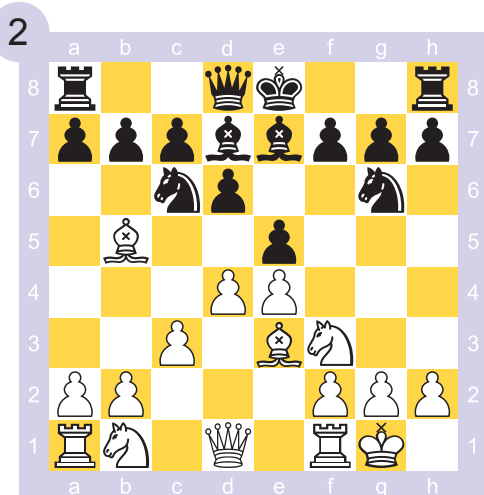
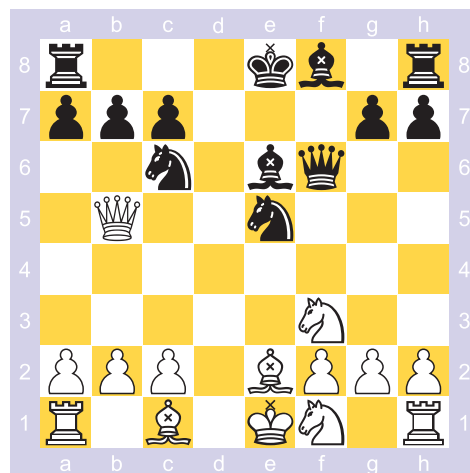
Després de 1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 cxd4 4.Cxd4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ae2 e5 7.Cb3 Ae7 8.Ae3 la posició és semioberta. Si 8... Ae6 9.0-0 d5 10.exd5 Cxd5 11.Cxd5 Axd5 (diagrama), la posició queda oberta.

2

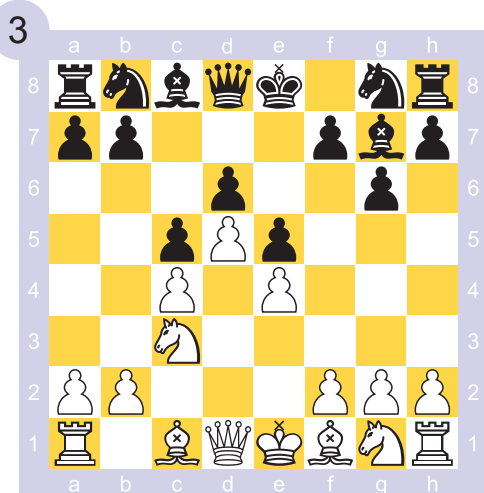
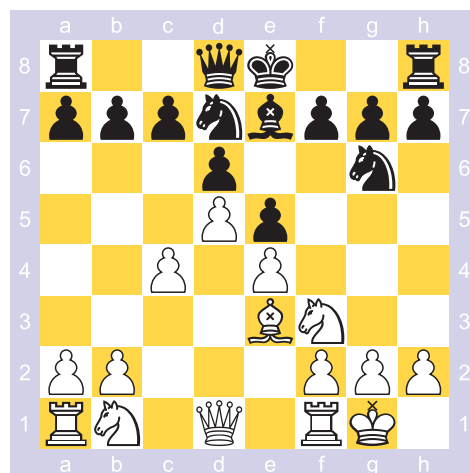
Indica entre quina mena de posicions es produeixen les següents transformacions del caràcter de la posició.

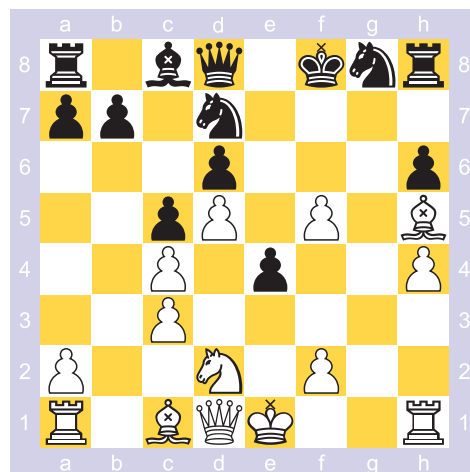
1.Ae2 f6 2.exf6 Dxf6 3.Cf1 e5 4.dxe5
Cdxe5 5.Dxd5 Ae6 6.Db5

1.d5 Cb8 2.Axd7+ Cxd7 3.c4

1.Ae2 f5 2.exf5 gxf5 3.Ah5+ Rf8
4.Cf3 Af6 5.h4 h6 6.g4 e4 7.Cd2 Axc3
8.bxc3 Cd7 9.gxf5

Obertures amb 1.e4

Hi ha en total 20 possibles maneres de respondre a 1.e4.

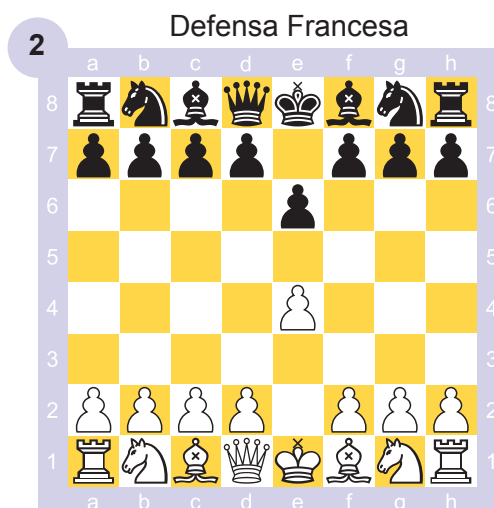
N'hi ha moltes que acompleixen els principis que s'han d'observar durant l'obertura i són, lògicament, les més utilitzades. N'hi ha d'altres que no acompleixen aquests principis i, per tant, no s'han de fer servir.

Exemples

1. e4 e5

Les negres, que fan un moviment simètric en el centre, miren de controlar d4 i f4 i de facilitar el desenvolupament de les peces.

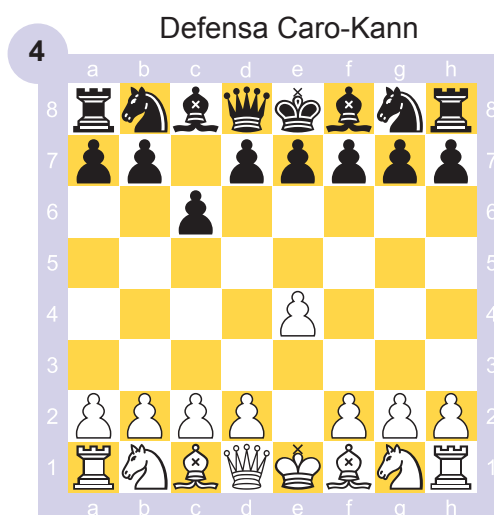
1. e4 e6

Les negres preparen la progressió de llur peó d a d5 per tal de lluitar, d'aquesta manera, pel control del centre del tauler.

1. e4 c5

Les negres controlen la casella d4 i, a diferència de 1.e4 e5, es crea una situació asimètrica al centre del tauler. Es pretén aconseguir una columna semioberta (o oberta) c si, en algun moment, les blanques avancen d2-d4.

1. e4 c6

Les negres preparen la progressió de llur peó d a d5, per tal de lluitar pel control del centre del tauler (com en la Defensa Francesa, però amb la diferència que l'alfil de dama negra no queda limitat per la seva estructura de peons).

De vegades es produeixen transposicions d'una obertura cap a una altra.

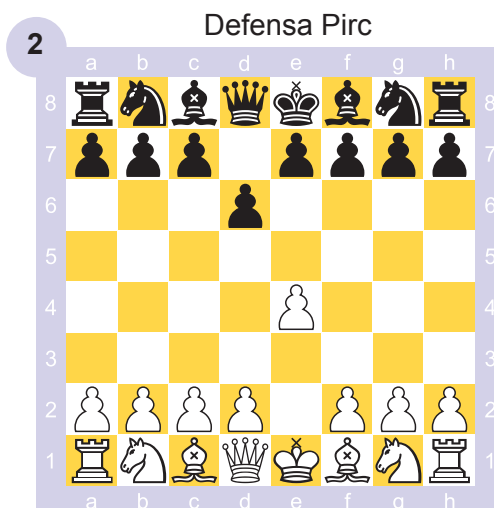
Per exemple: 1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 e5, havia començat com una Defensa Pirc però s'ha transposat en una Obertura del doble peó de rei.

Exemples

1. e4 d5

Qüestiona la posició del peó blanc a e4 i obre línies ràpidament per al desenvolupament de les peces. Té, però, l'inconvenient que la dama s'exposa ben aviat al centre del tauler, després de 2.exd5 Dxd5.

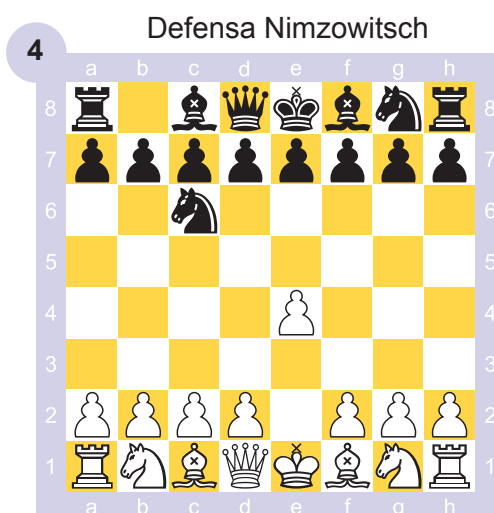
1. e4 d6

Controla la casella central e5 i obre pas a l'alfil de dama. Generalment es combina amb la sortida de l'alfil de rei a través del fianchetto (g6 i Ag7).

1. e4 Cf6

Desenvolupa una peça i ataca de seguida el peó blanc, tot temptant les blanques a avançar. La idea és dur a terme un contraatac sobre els peons blancs centrals quan hagin avançat, però comporta el risc d'haver de moure repetidament el cavall en les primeres jugades i de deixar el centre als peons blancs.

1. e4 Cc6

Desenvolupa el cavall, però permet a les blanques d'ocupar ben aviat el centre amb 2.d4. Es pretén contraatacar llavors, bé amb 2... d5 (idea original de Nimzowitsch), bé amb 2... e5.

De les obertures que apareixen en aquesta pàgina la més freqüent és la del Fianchetto de rei, de vegades anomenada també Defensa Moderna.

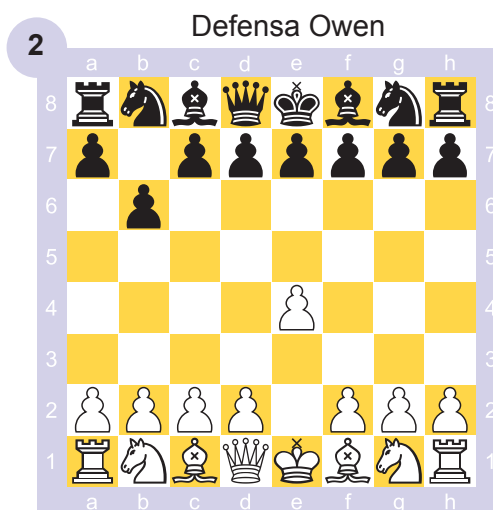
És una defensa flexible que, algun cop, es transposa en posicions de la Defensa Pirc o, fins i tot, d'altres obertures.

Exemples

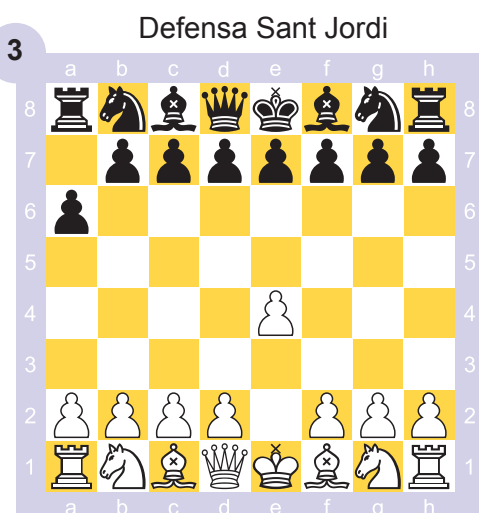
1. e4 g6

Desenvolupa l'alfil de rei a través del fianchetto. No ocupa de seguida el centre amb peons, sinó que pretén contraatacar posteriorment sobre el centre de les blanques.

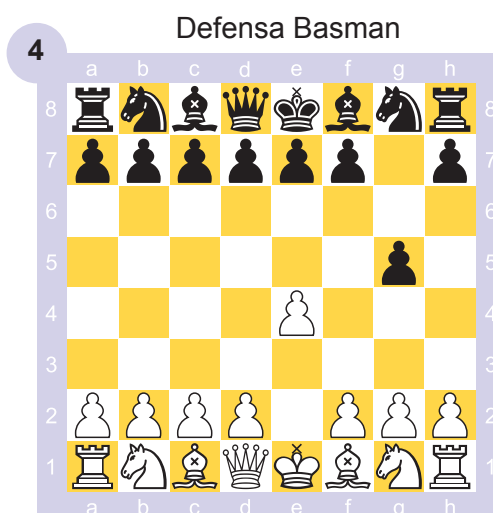
1. e4 b6

Desenvolupa l'alfil de dama a través del fianchetto i, tal com en el cas anterior, mira de contraatacar posteriorment el centre de les blanques.

1. e4 a6

Manera dubtosa de jugar que contraduï els principis del joc en l'obertura. La seva idea és jugar 2... b5, desenvolupar l'alfil per b7 i després intentar contraatacar sobre el centre que formen les blanques.

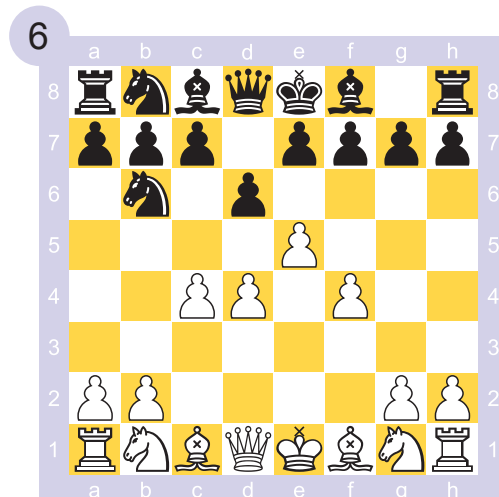
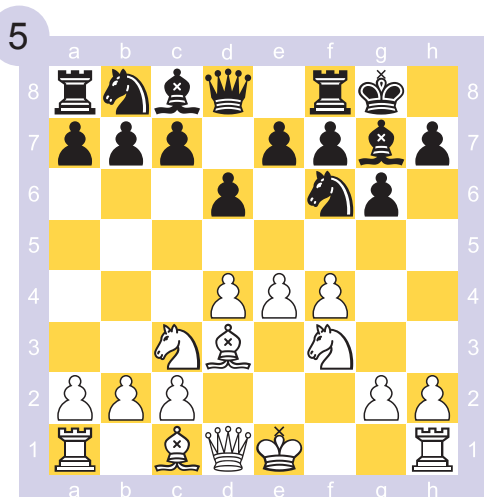
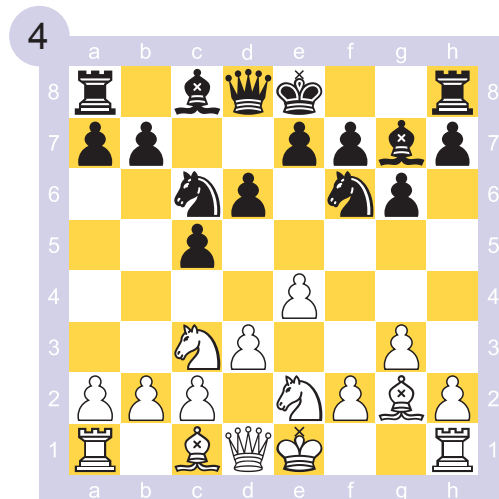
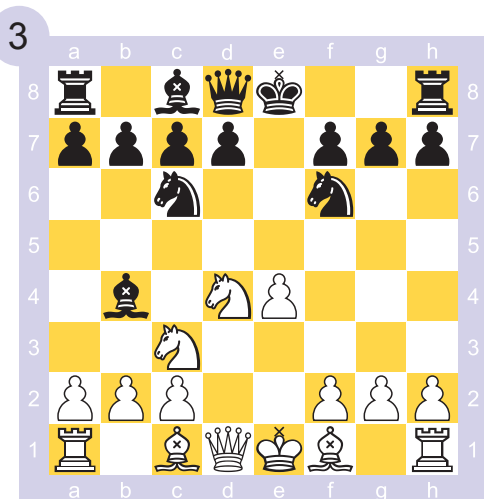
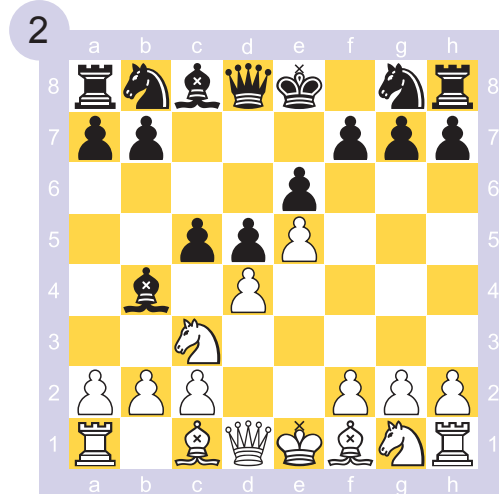
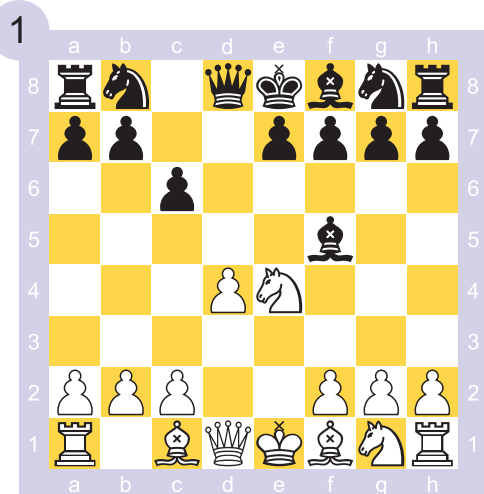

1. e4 g5

Jugada provocadora que debilita força la posició de les negres. La idea és desenvolupar l'alfil a g7 i eventualment contraatacar sobre el centre que formen les blanques. Només se sol fer servir ocasionalment com un factor de sorpresa.

3

Indica a quina de les obertures derivades de 1.e4 pertany cadascuna de les posicions presentades.

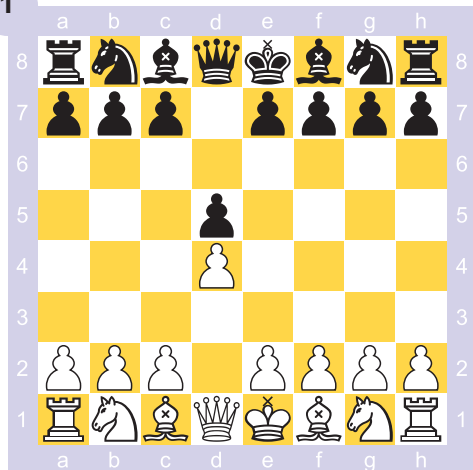
Obertures amb 1.d4

Després de 1.d4, les negres també tenen 20 jugades possibles per a llur primer moviment.

Com en el cas del peó de rei, no totes aquestes possibles respostes són adequades.

Exemples

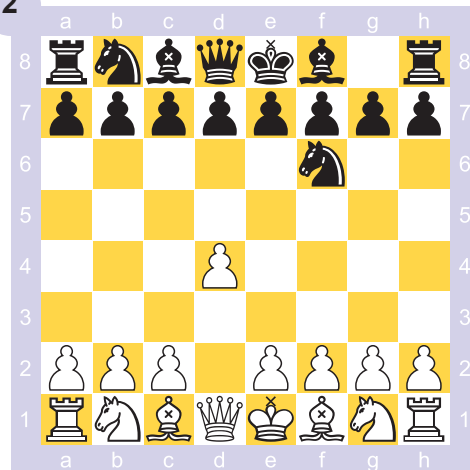
1 Obertura del doble peó de dama

1. d4 d5

Les negres fan un moviment simètric en el centre. Miren de controlar e4 i faciliten, en principi, el desenvolupament de l'alfil de dama.

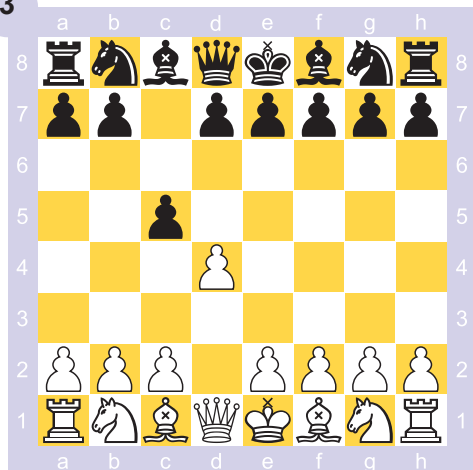
2 Defenses Índies

1. d4 Cf6 (després de 2. c4)

El cavall es desenvolupa i controla el punt central e4, i impedeix que les blanques avancin e2-e4. La jugada més usual de les blanques és 2.c4 i, a partir d'aquí, sorgeixen les anomenades Defenses Índies.

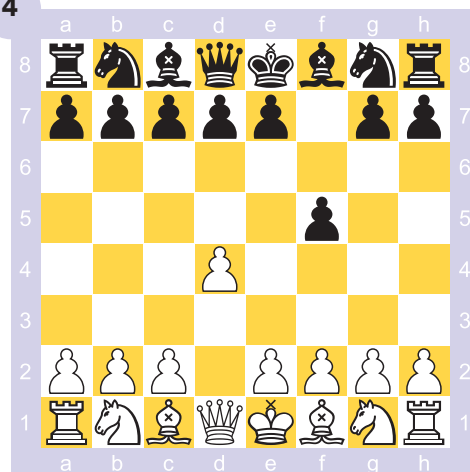
3 Defensa Benoni

1. d4 c5

Es contraataca ben aviat sobre el centre blanc, tot proposant el canvi de peons. Sembla que s'estigui sacrificant el peó a c5, però en realitat se'l podrà recuperar fàcilment, cas que les blanques el capturin.

4 Defensa Holandesa

1. d4 f5

Aquesta és la tercera manera que tenen les negres de controlar de seguida el punt e4 (a més de 1... d5 i 1... Cf6). Se la considera una defensa de ric contingut estratègic.

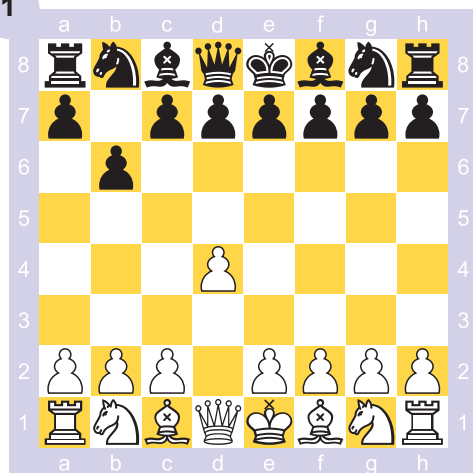

En la relació que exposem en aquesta unitat sobre les diferents maneres en què les negres poden respondre a 1.d4, no hi apareixen algunes de molt lògiques com és ara 1.d4 e6, 1.d4 c6 o 1.d4 d6.

Això és degut al fet que generalment aquestes maneres de jugar arriben per transposició a d'altres sistemes d'obertura. Com per exemple, 1.d4 e6 2.c4 d5 produeix una transposició cap al Gambit de Dama Refusat.

Exemples

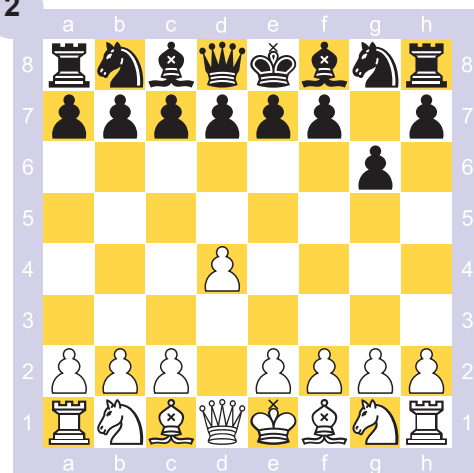
1 Defensa del Fianchetto de Dama

1. d4 b6

Les negres preparen el fianchetto de dama per tal que l'alfil actuï a distància sobre el centre, per poder posteriorment contraatacar amb els peons sobre el centre blanc. És semblant a la Defensa Owen del peó de rei.

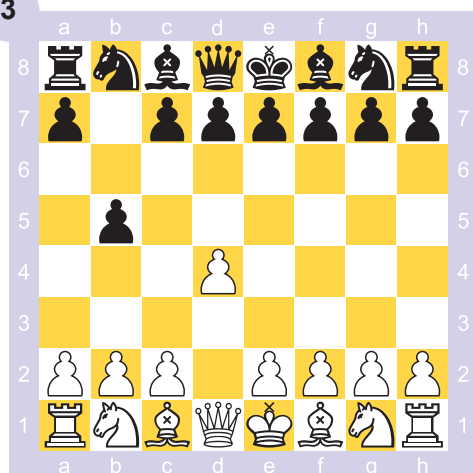
2 Defensa del Fianchetto de Rei

1. d4 g6

Prepara el fianchetto de l'alfil de rei, i és semblant a la Defensa del mateix nom davant del peó de rei.

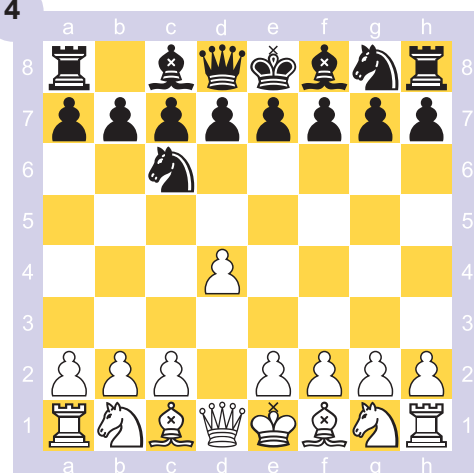
3 Defensa Polonesa

1. d4 b5

Prepara el fianchetto de dama, però avançant dos passos el peó, en comptes d'un. D'una banda això permet guanyar més espai en el flanc de dama, però d'altra provoca més debilitats, començant pel propi peó b que no està defensat. És poc usual.

4 Defensa del Cavall de Dama

1. d4 Cc6

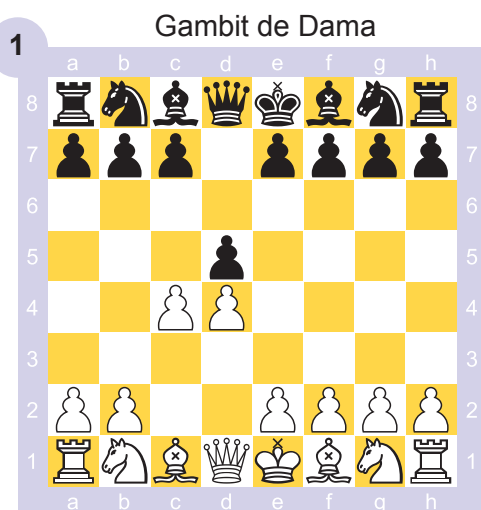
Aquesta és una defensa poc comuna, semblant a la Defensa Nimzowitsch davant del peó de rei. És una jugada de desenvolupament natural, però el cavall queda exposat a possibles atacs per part del peó d blanc.

Les dues maneres més comunes de respondre a 1.d4 són 1... d5 i 1... Cf6. En les següents pàgines presentarem les obertures més usuals que es produeixen amb 1.d4.

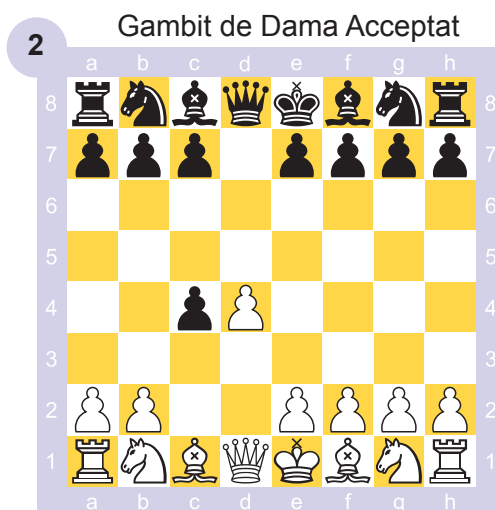
En aquesta pàgina presentem les principals obertures després de 1.d4 d5. La rèplica fonamental és 2.c4 que planteja el Gambit de Dama; també hi ha la possibilitat de jugar sense la progressió c2-c4, la qual cosa condueix a allò que se'n diu Jocs del Doble Peó de Dama.

Exemples

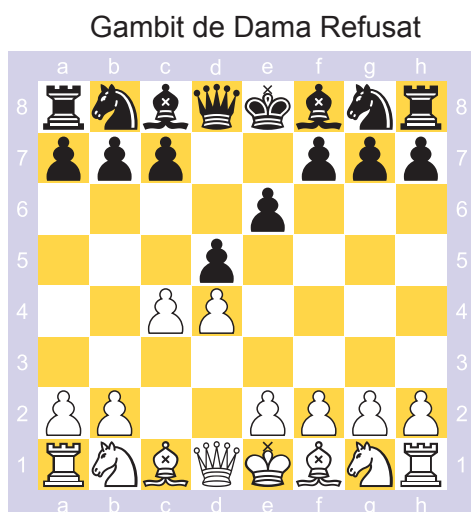
1.d4 d5 2.c4

Les blanques sacrifiquen, com a mínim de moment, el peó c, per tal de desviar el peó negre d del centre del tauler i poder així guanyar major control d'aquest important sector.

1.d4 d5 2.c4 dxc4

En aquesta variant les negres accepten el peó ofert. Tot i que es perd control del centre, s'obté provisionalment un petit avantatge material i es mira de desenvolupar les peces ràpidament.

1.d4 d5 2.c4 e6

Les negres defensen llur peó central per tal de mantenir control del centre. S'obre la diagonal f8-a3 per desenvolupar l'alfil de rei. Té l'inconvenient que la diagonal c8-h3 queda tancada per a l'alfil de dama de les negres.

1.d4 d5 2.c4 c6

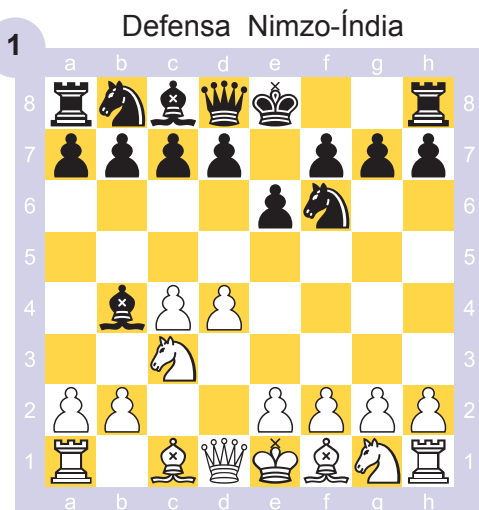
Les negres defensen llur peó central per tal de mantenir control del centre, però en aquest cas ho fan amb el peó c en comptes del peó e. L'alfil de dama negre manté possibilitats de ser desenvolupat a través de la diagonal c8-h3.

En aquesta pàgina presentem les principals obertures després de 1.d4 Cf6.

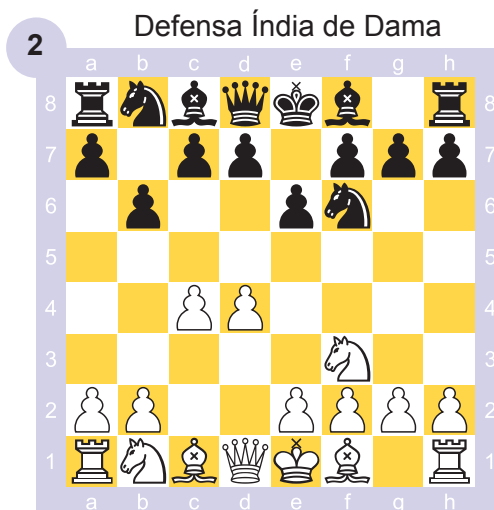
Les negres desenvolupen el cavall de rei i controlen la casella e4, amb la qual cosa eviten que les blanques l'ocupin amb llur peó e. Quan les blanques continuen amb 2.c4, s'origina allò que se'n diu les Defenses Índies, les principals de les quals presentem a continuació.

Exemples

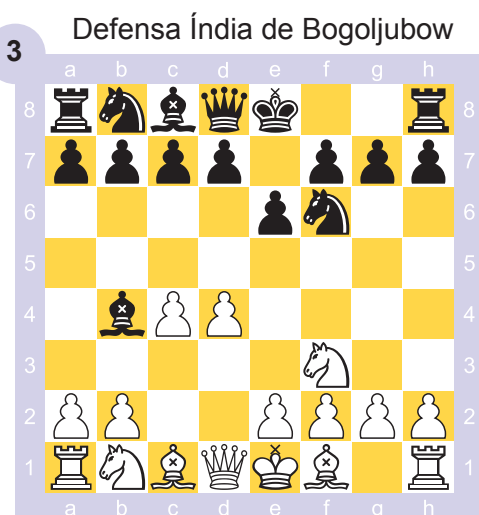
1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Ab4

L'alfil és desenvolupat, i com que clava el cavall de c3, impedeix la progressió e2-e4.

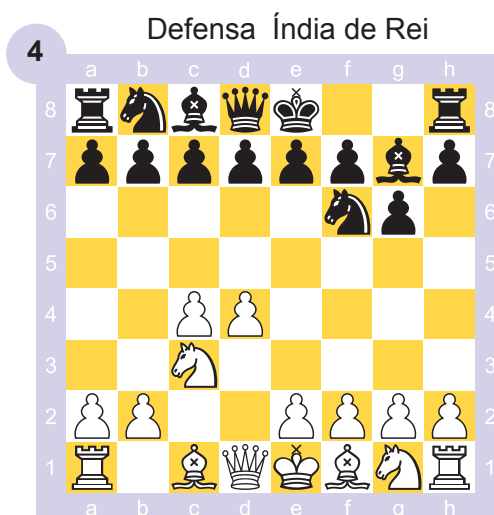
1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 b6

Es prepara la sortida de l'alfil a través del fianchetto, des d'on l'alfil controlarà les caselles centrals e4 i d5.

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 Ab4+

Es desenvolupa l'alfil amb escac i es prepara l'enroc curt.

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ag7

Es caracteritza pel fianchetto de l'alfil de rei negre. El peó d negre es col·loca a d6 (tot permetent que les blanques avancin e2-e4) i, només després de l'enroc, les negres miren de contraatacar en el centre.

En els tres primers diagrames continuem enumerant les Defenses Índies.

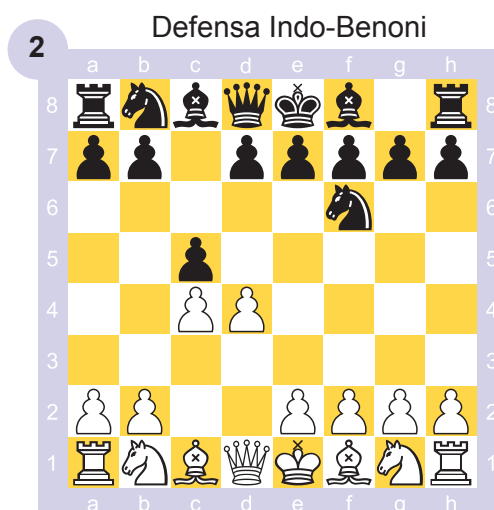
Quan les blanques no juguen c2-c4 s'entra en els jocs del Doble Peó de Dama, un dels quals és l'Atac Torre (diagrama 4).

Exemples

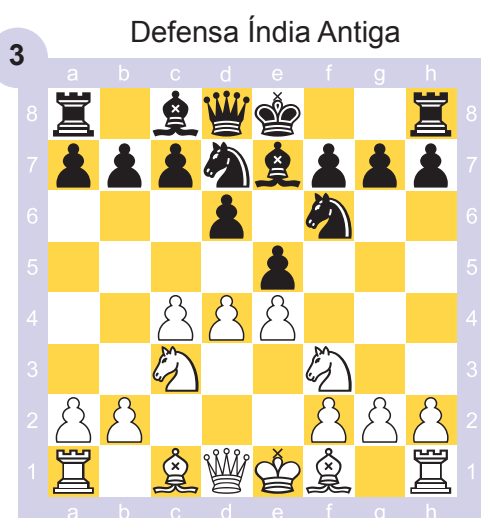
1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5

També es caracteritza pel fianchetto de rei, però aquí les negres juguen d5 per tal d'atacar el centre ràpidament.

1.d4 Cf6 2.c4 c5

Les negres ataquen en el centre immediatament. El lliurament de peó és només aparent, ja que les negres el recuperaran fàcilment, cas que les blanques el capturin.

1.d4 Cf6 2.c4 d6 3.Cc3 e5
4.Cf3 Cbd7 5.e4 Ae7

Es caracteritza pel desenvolupament de l'alfil a e7 i la posició central de peons negres (e5, d6).

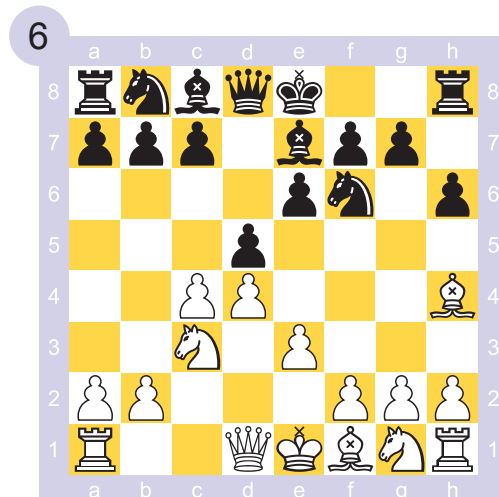
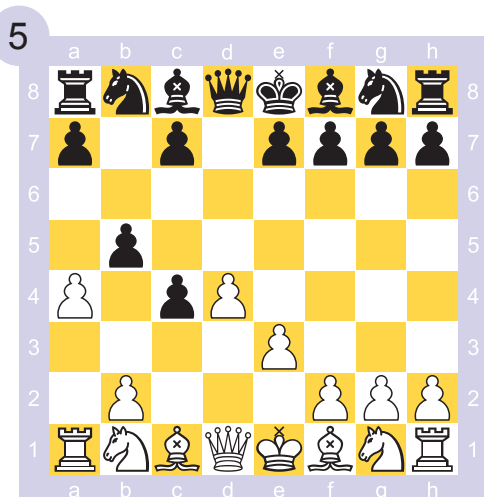
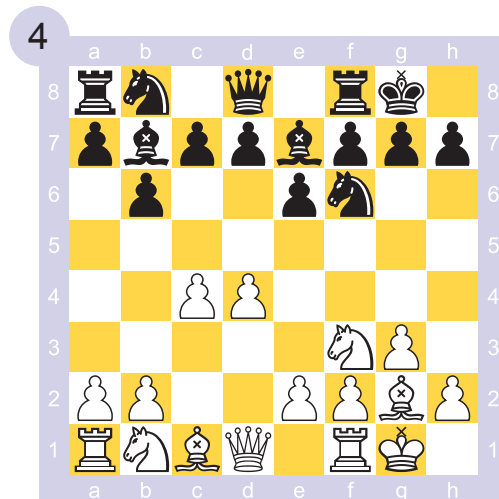
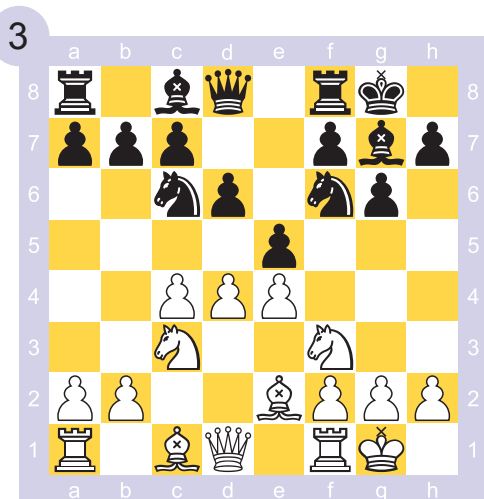
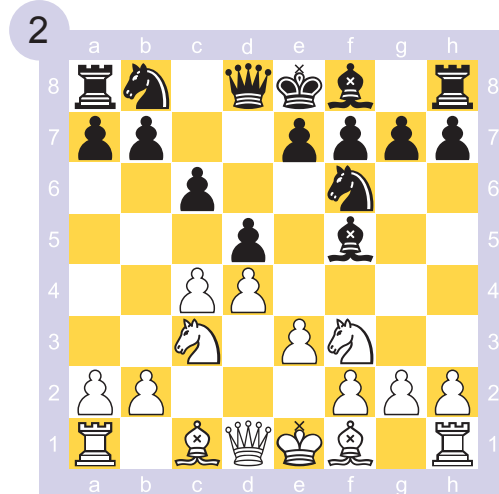
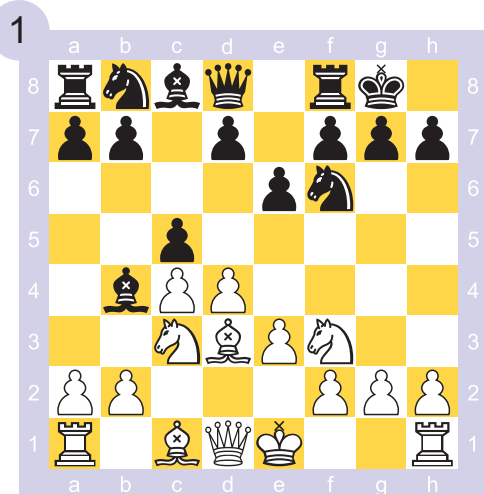

1.d4 Cf6 2.Cf3 e6 3.Ag5

Hi ha també d'altres obertures sense 2.c4 com els Sistemes Londres i Colle (aquest darrer el presentarem en la unitat 1 de l'Avançat 2).

4

Indica a quina de les obertures derivades de 1.d4 pertany cadascuna de les posicions presentades.

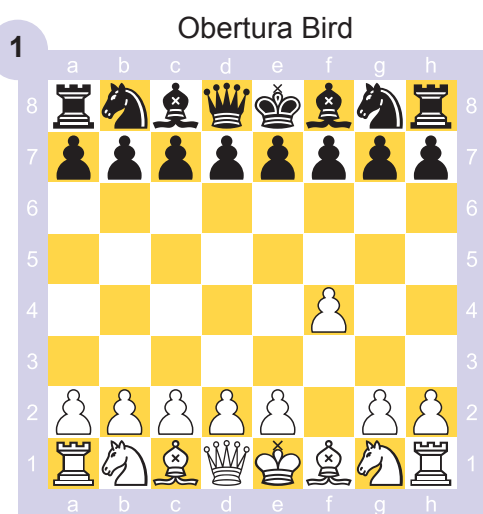

Obertures sense 1.e4 ni 1.d4

A més d'obrir el joc amb 1.e4 o 1.d4, les blanques també poden fer-ho d'altres maneres. Ja hem presentat 1.c4 i 1.Cf3.

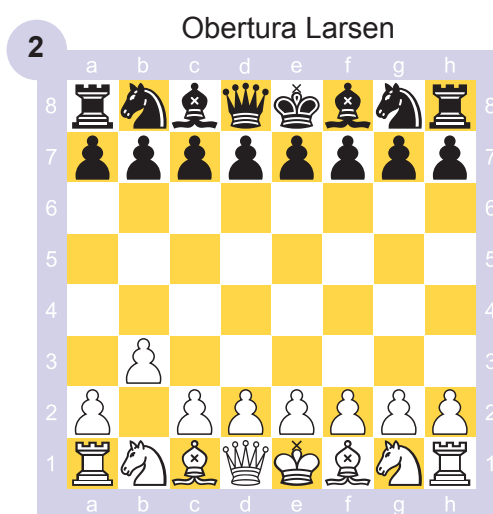
Tot seguit presentem altres obertures que també solen fer-se servir.

Exemples

1. f4

Dirigida a controlar el punt e5 amb aquest peó.

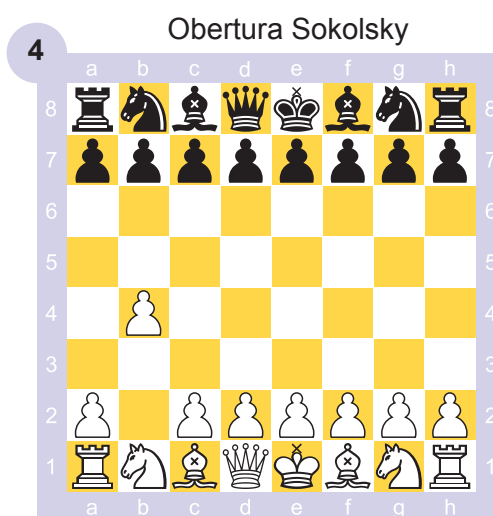
1. b3

Desenvolupa l'alfil de dama a través del fianchetto.

1. g3

Les blanques preparen el fianchetto de rei. És flexible, ja que no es defineixen gaire aviat les posicions dels peons.

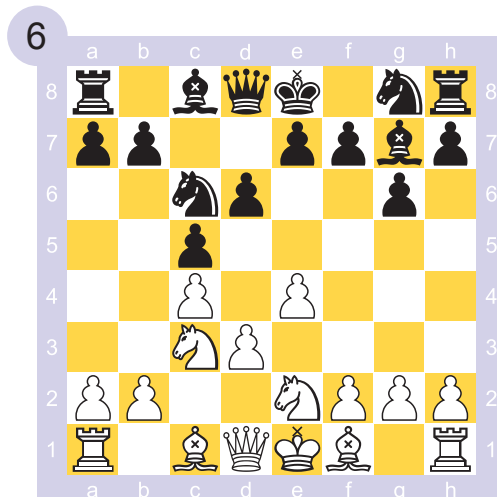
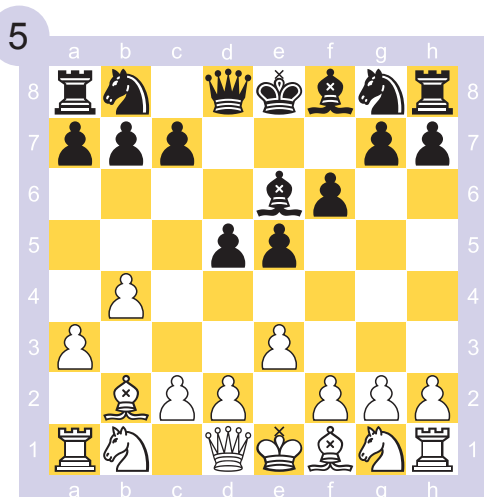
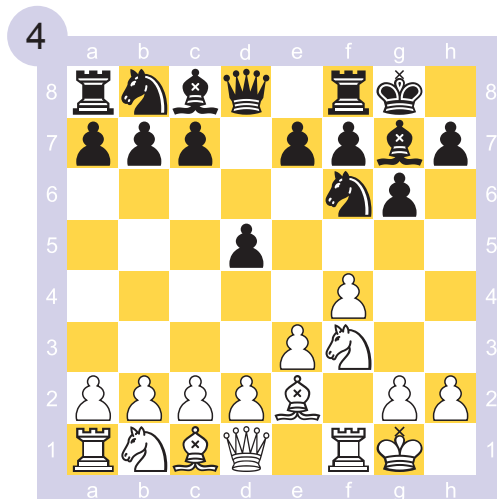
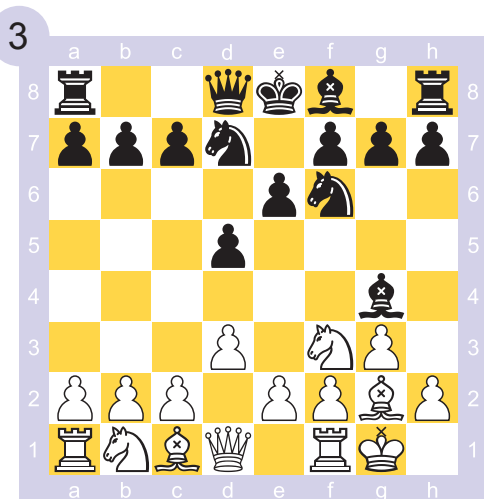
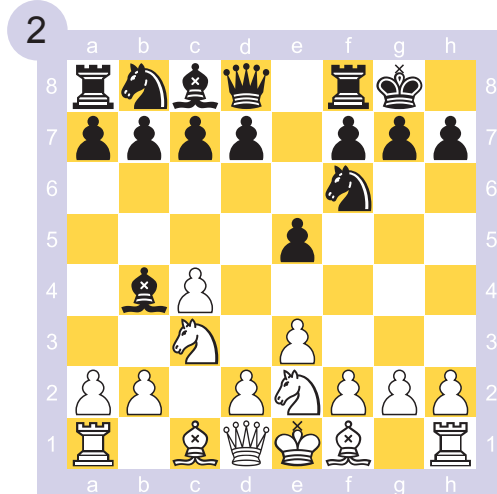
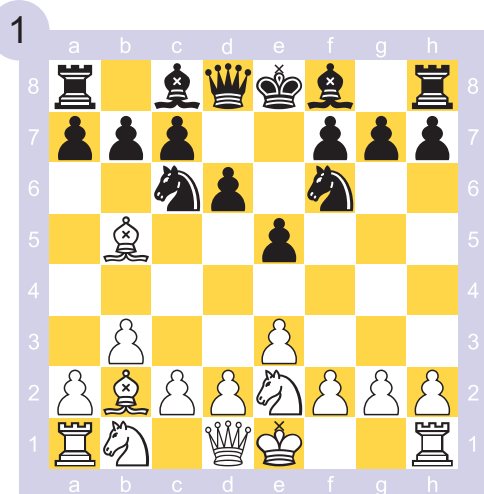

1. b4

Per tal de desenvolupar l'alfil de dama a través del fianchetto, però es guanya més espai en el flanc de dama; com a contrapartida, el peó queda més exposat i es creen més debilitats.

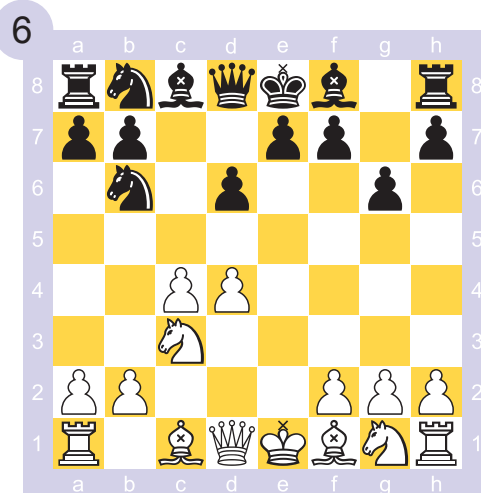
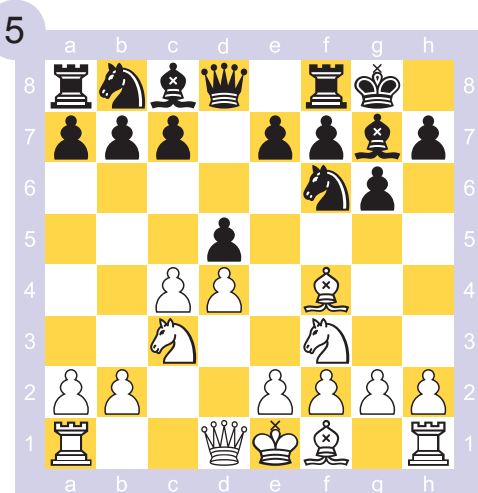
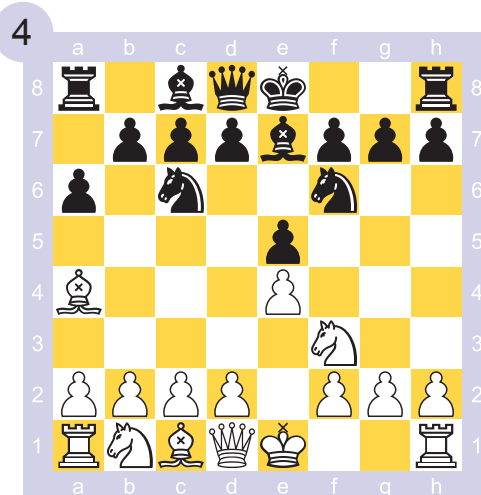
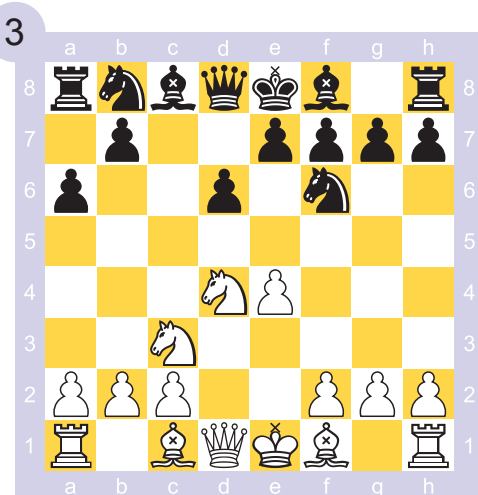
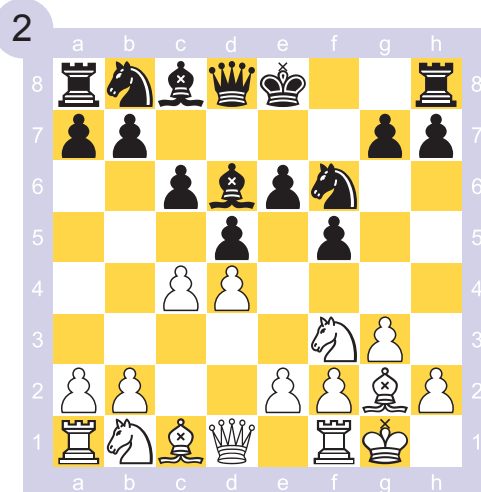
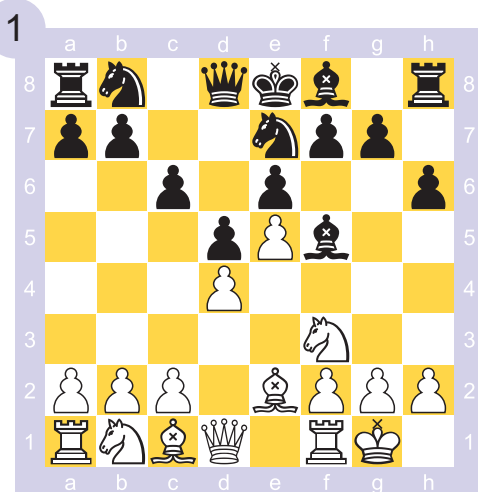
5

Indica a quina obertura pertany cadascuna de les posicions presentades (són obertures sense 1.e4 ni 1.d4).

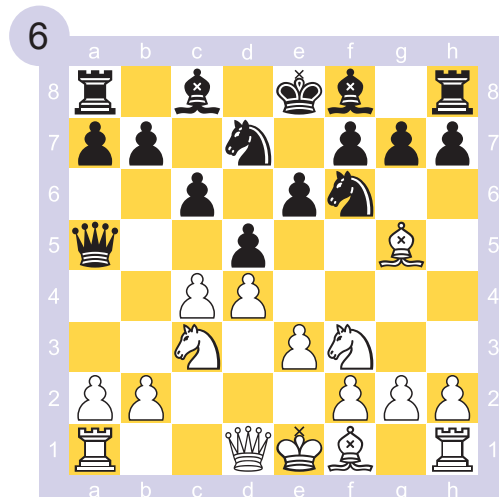
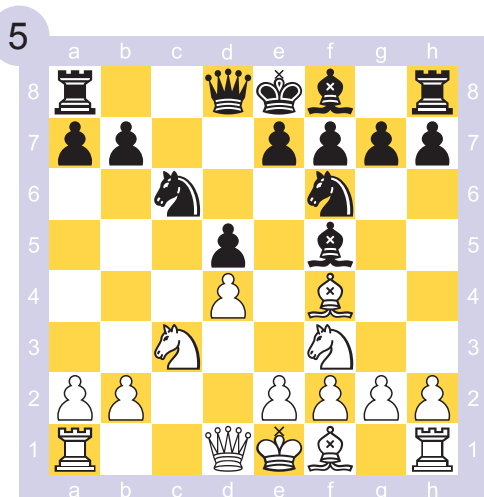
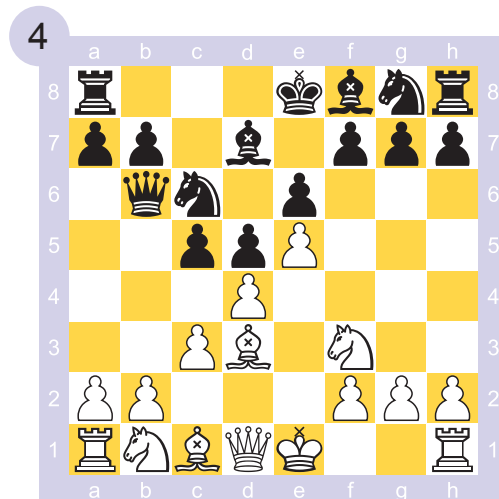
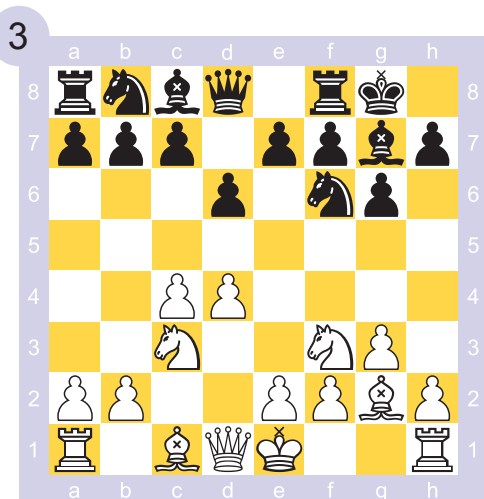
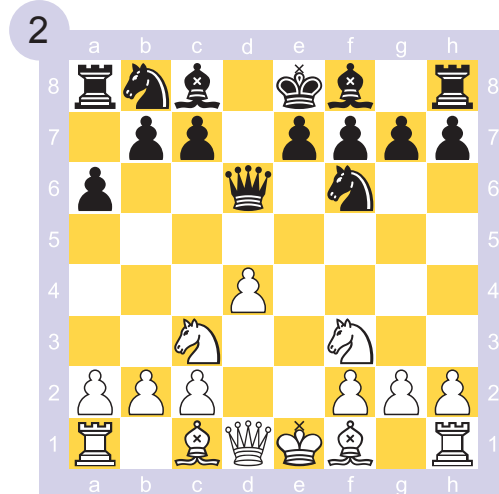
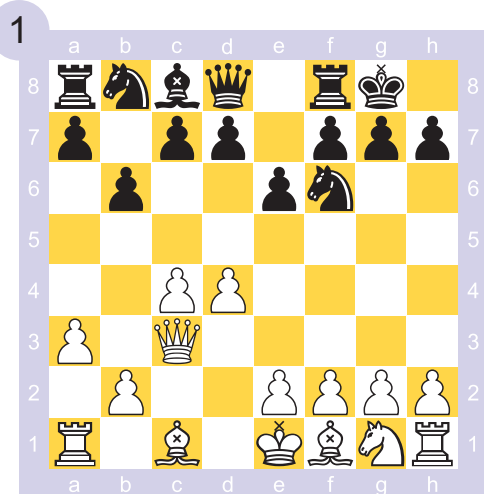
A

Indica a quina de les obertures estudiades en aquesta unitat pertany cadascuna de les posicions presentades.

B

Indica a quina de les obertures estudiades en aquesta unitat pertany cadascuna de les posicions presentades.

Variants d'una obertura

Variants i subvariants

Caràcter de les variants

Arbre de variants

Evolució en el temps

Transposicions en l'obertura

Variants i subvariants

Anomenem variants les diferents alternatives possibles en una determinada posició d'obertura. Per tant, hi ha variants per a les blanques i també per a les negres.

Cada variant sol rebre un nom específic i tenir una determinada idea. L'elecció d'una o altra variant depèn de les preferències de cada escaquista.

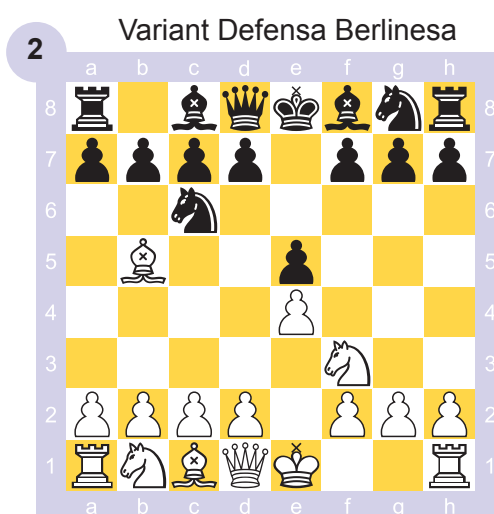
Tot seguit presentem algunes variants de l'obertura **Rui López o Espanyola** que poden jugar les negres en llur tercera jugada.

Exemples

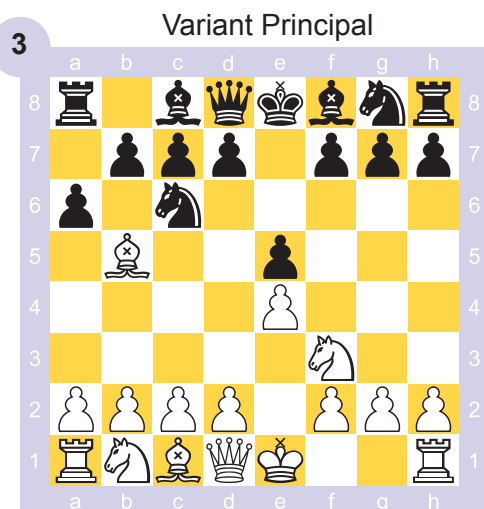
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5

Les blanques desenvolupen harmònicament llurs peces menors de l'ala de rei, deixant-ho tot a punt per a l'enroccament.

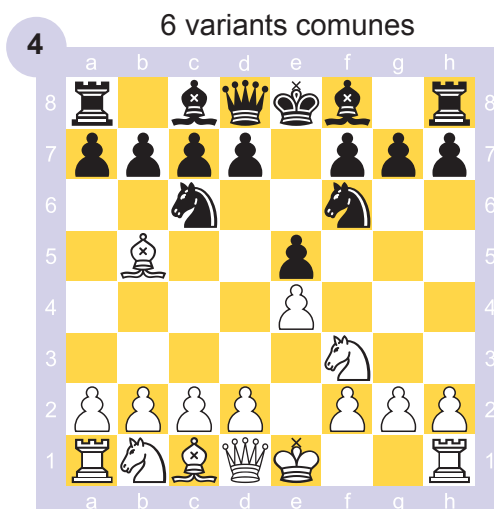
3... Cf6

Les negres continuen el desenvolupament natural de llurs peces, tot atacant el peó de e4.

3... a6

Les negres obliguen les blanques a moure l'alfil a la casella a4 o a canviar-lo amb 4.Axc6 (Variant del Canvi).

Clàssica ... Ac5

Steinitz d6

Jaenisch f5

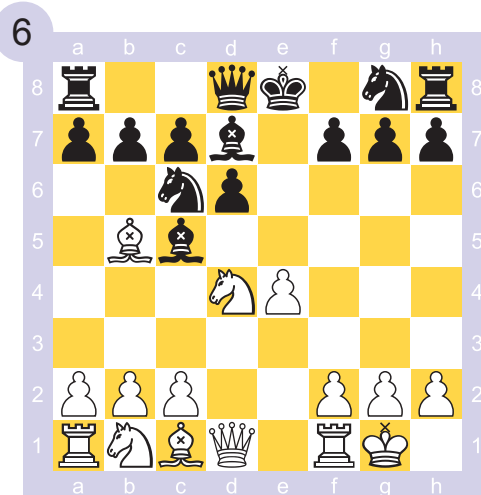
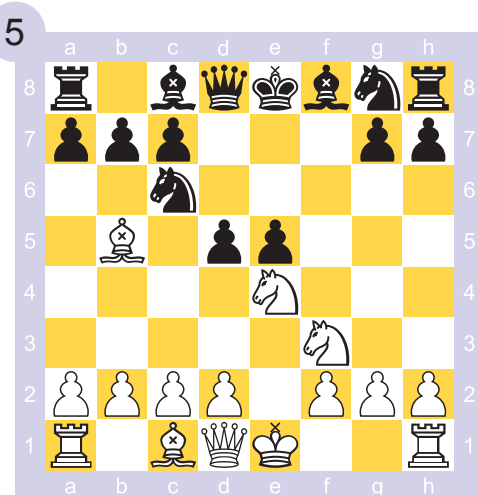
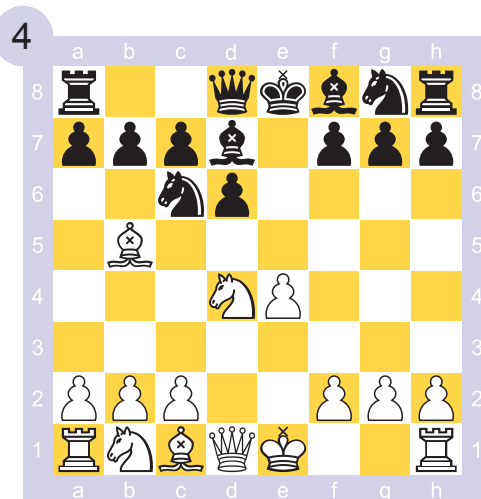
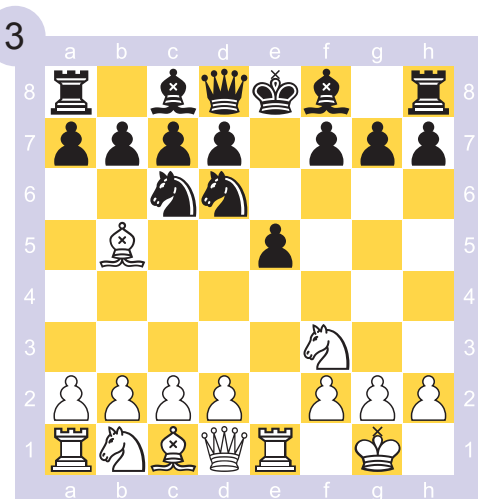
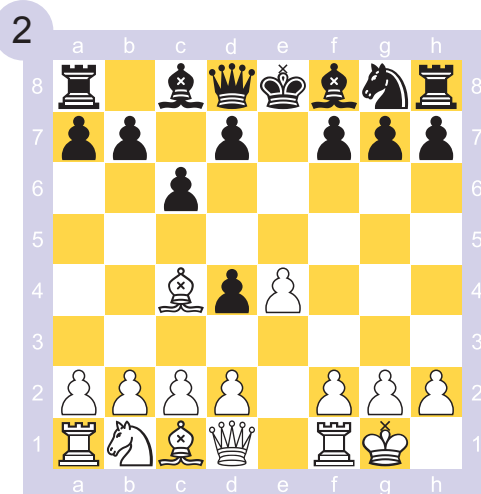
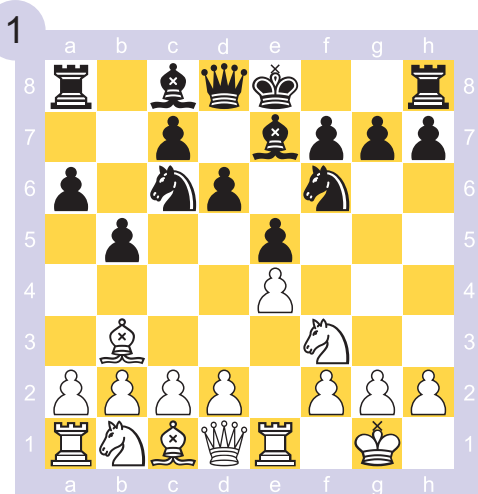
Cozio Cge7

Bird Cd4

Del fianchetto g6

1

Indica el nom de la variant escollida per les negres. Per fer-ho, dedueix quin ha estat llur tercera jugada en cada posició.

Dins de la variant principal de la Rui López hi ha una manera clàssica de joc que es coneix com la **Variant Tancada** (no s'ha de confondre amb el concepte de posició tancada). Es produeix després de: 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Aa4 Cf6 5.0-0 Ae7 (si les negres capturen el peó de e4 amb 5... Cxe4 en comptes de 5... Ae7, es produeix l'anomenada **Variant Oberta**).

En aquesta **Variant Tancada**, les blanques poden triar entre diverses opcions en la sisena jugada.

Exemples

6. De2

Defensem el peó e amb la dama i, alhora, desenvolupem aquesta peça per tal d'aclarir la primera horitzontal.

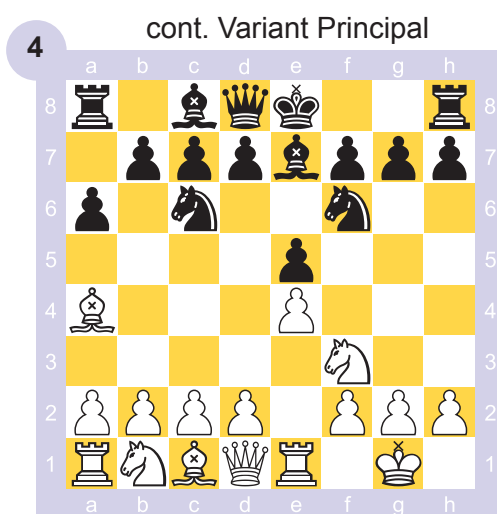
6. d4

Les blanques irrompen ben aviat en el centre amb el peó d.

6. Axc6

Les blanques canvien llur alfil pel cavall. S'anomena diferit perquè també hi ha la Variant del Canvi després de 1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Axc6.

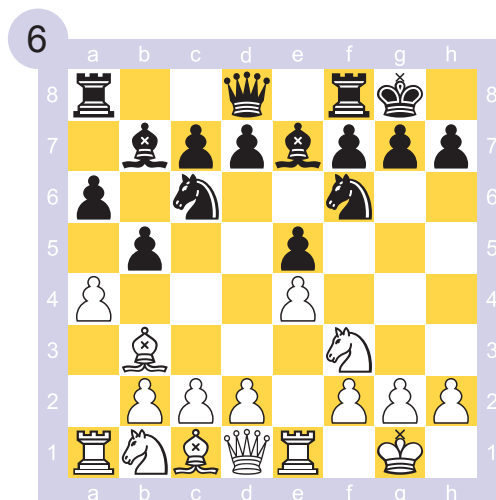
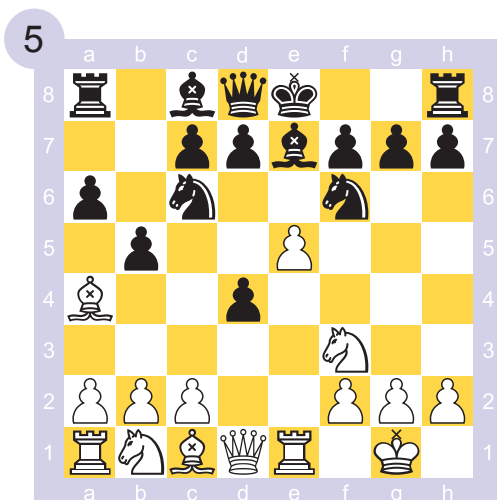
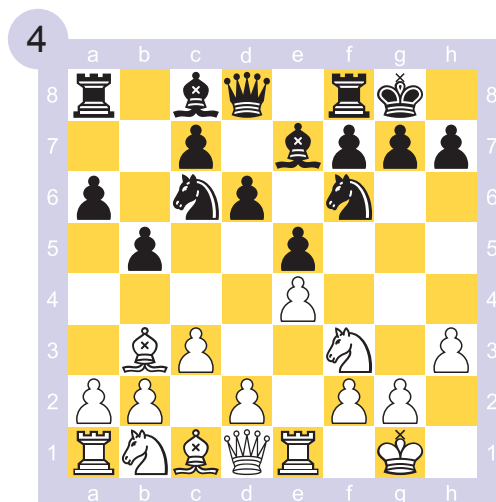
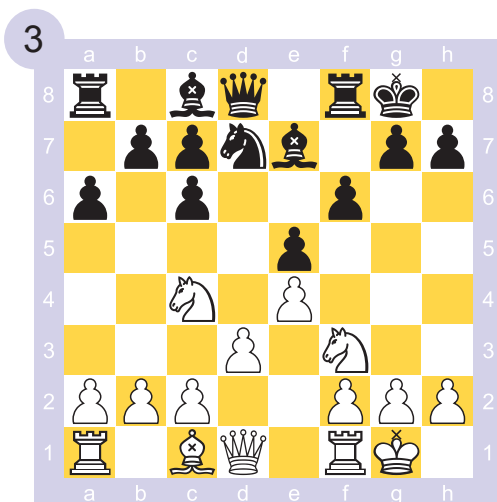
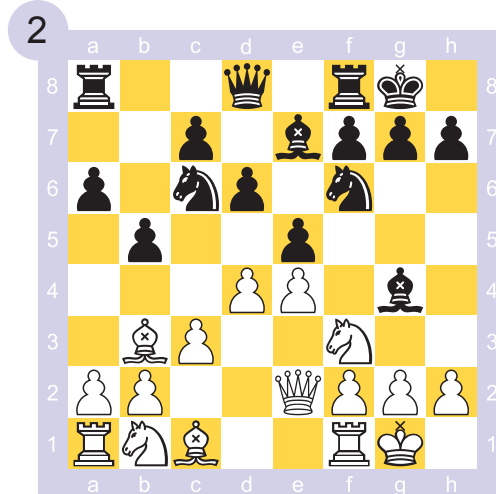
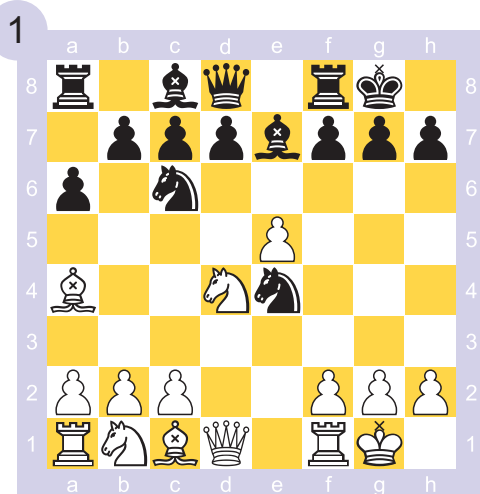
6. Te1

Aquesta és la continuació de la línia principal.

Les blanques defensen el peó central amb la torre abans d'iniciar accions al centre.

2

Indica el nom de la subvariant escollida per les blanques. Per fer-ho, dedueix quina ha estat llur sisena jugada en cada posició.

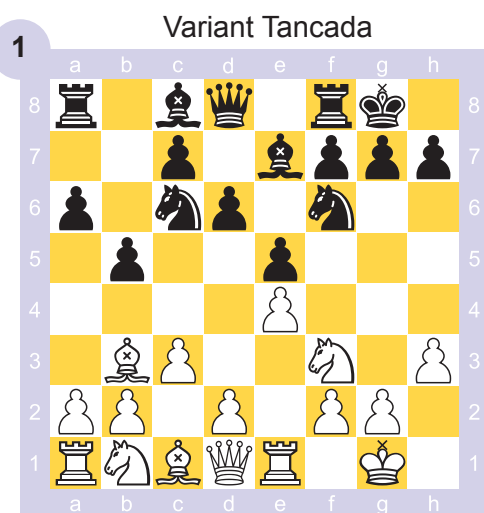

Si continuen avançant en allò que es considera la línia principal de la Variant Tancada de la Rui López (diagrama 1), les negres tenen un bon nombre d'opcions, que constitueixen variants (també se'n pot dir **subvariants**) dins d'aquesta variant Tancada.

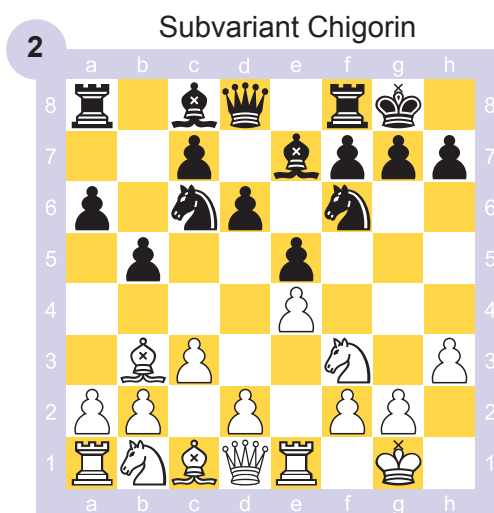
A més de les 3 variants que presentem per a les negres en la novena jugada (diagrames 2, 3 i 4), n'hi ha també d'altres, com és ara 9...Ab7 (subvariant Zaitsev; amb la idea de continuar 10.d4 Te8) i 9... h6 (subvariant Smyslov).

Exemples

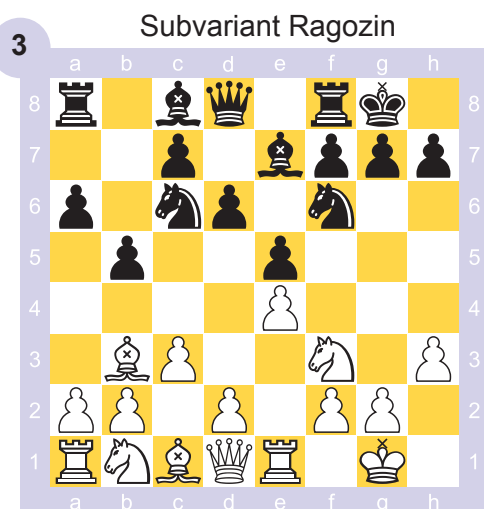
9. h3

Les blanques intenten continuar l'ocupació del centre mitjançant d2-d4.

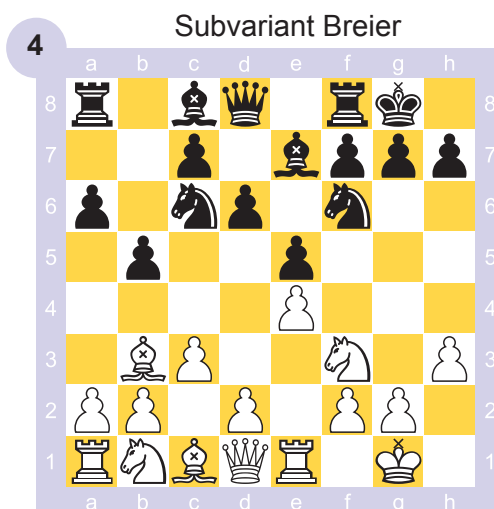
9... Ca5

El cavall amenaça de ser canviat per l'alfil i aclareix el camí per tal d'avançar el peó c a c5 en la propera jugada (per disputar el control del centre del tauler).

9... Cd7

Les peces negres es preparen per reforçar el peó negre de e5 amb Af6. El cavall de rei maniobra cap al flanc de dama per anar a b6.

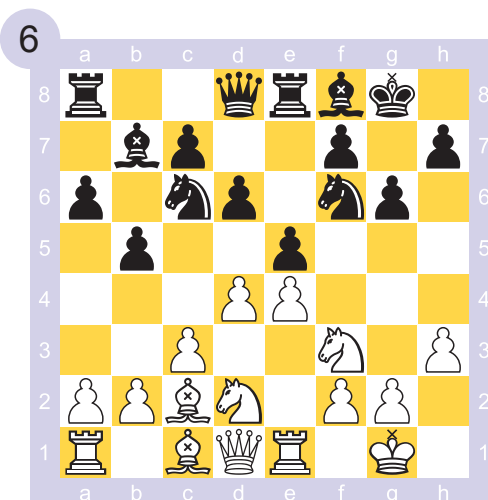
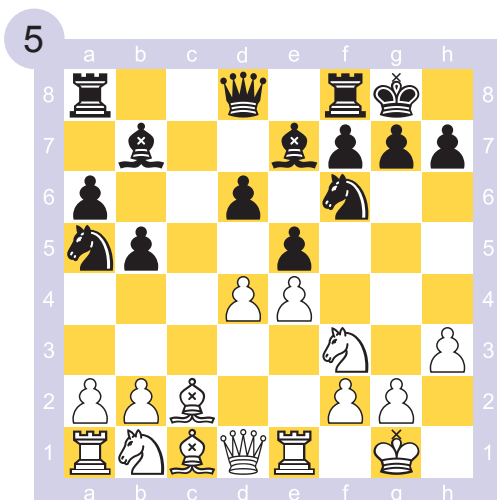
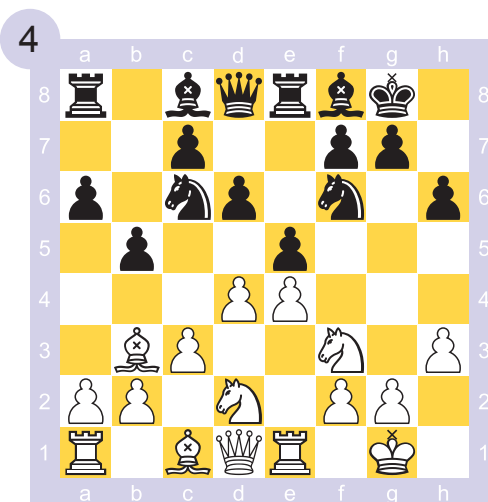
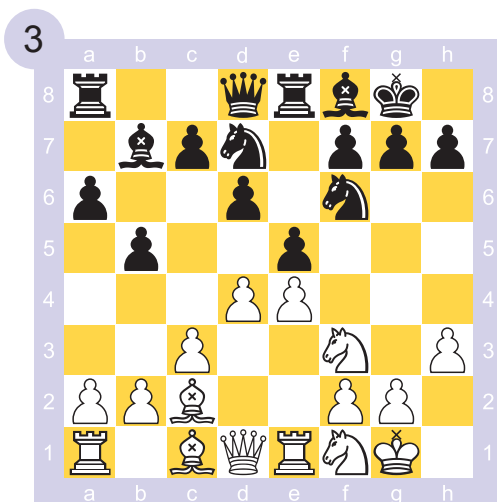
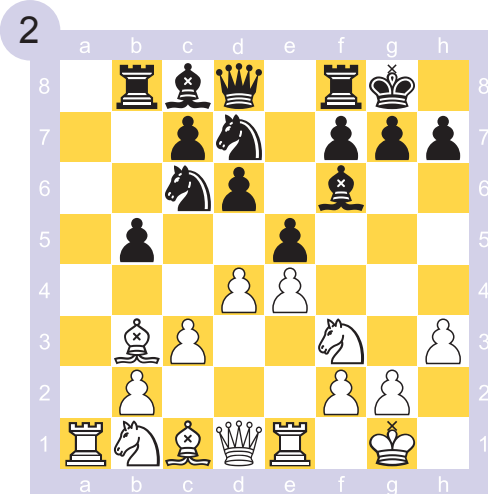
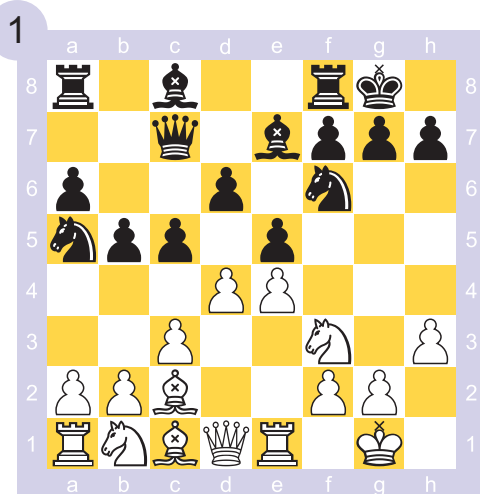

9... Cb8

El cavall retrocedeix i se situa a d7. Des d'allí defensarà e5 sense entorpir l'acció de l'alfil de dama, que es col·locarà a b7.

3

Indica el nom de la subvariant elegida per les negres. Per fer-ho, dedueix quina ha estat llur novena jugada en cada posició.

Caràcter de les variants

Dins de la Variant Tancada de l'Obertura Rui López podem arribar a posicions tant tancades, com obertes o semiobertes.

Aquests conceptes es poden repassar en la primera unitat del llibre Intermedi 2.

Tot seguit presentem altres exemples sobre aquesta qüestió.

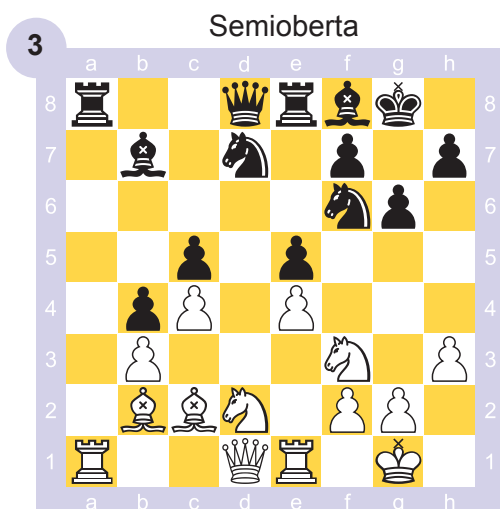
Exemples

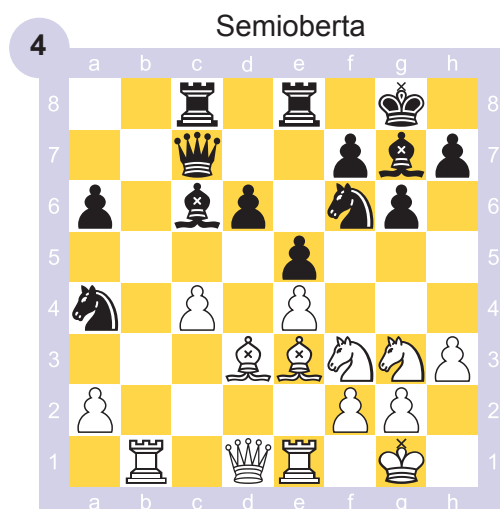
Després d'un seguit de canvis en el centre la posició ha quedat completament oberta.

Després del bloqueig del centre la posició ha quedat tancada.

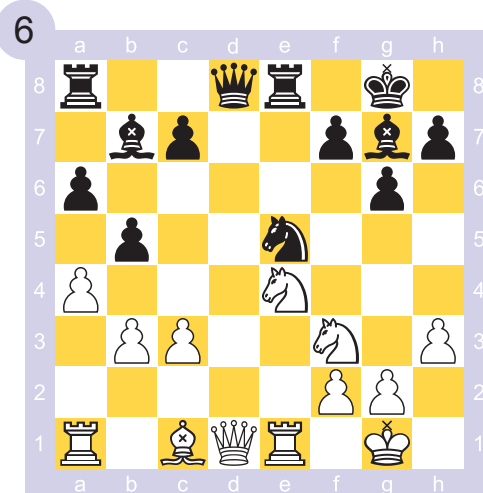
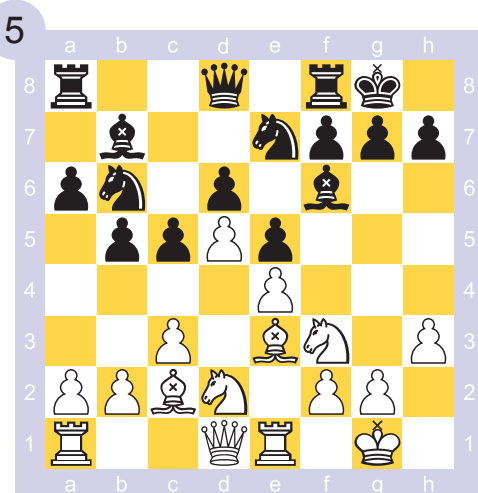
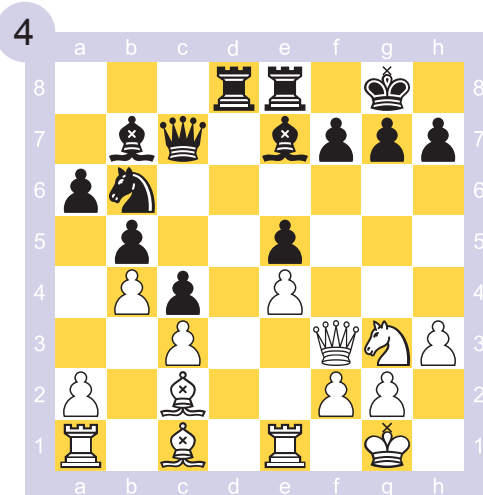
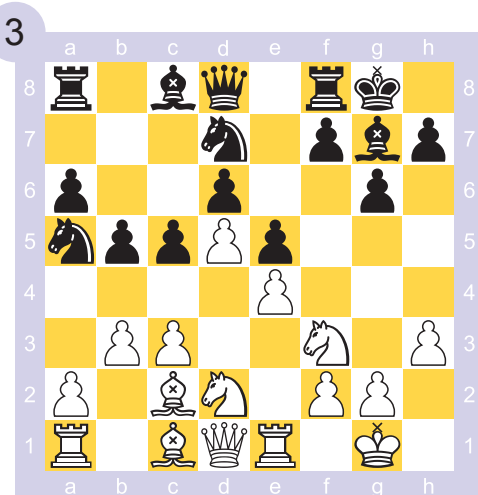
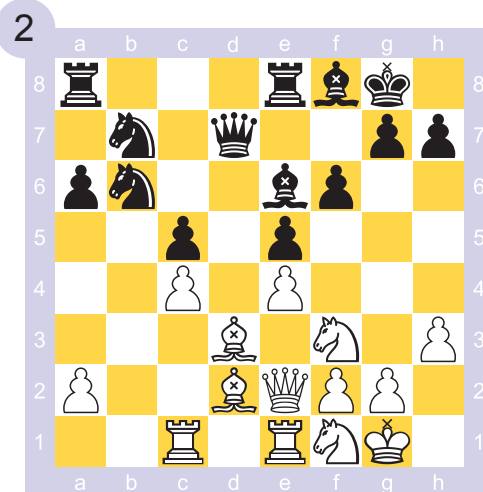
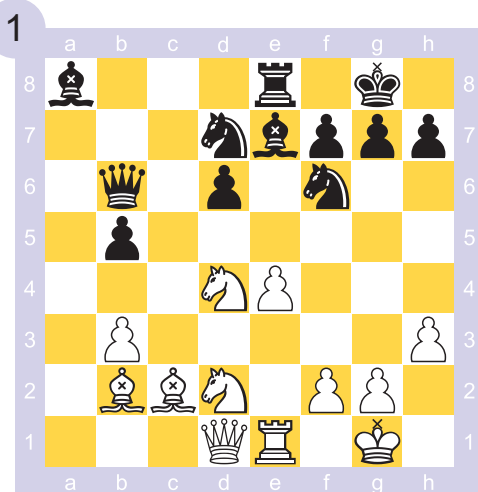
Les columnes **d** i **a** estan obertes.
Els peons **e** i els peons del flanc de dama estan bloquejats.

La columna **b** està oberta, la **d** i **c** semiobertes.
Els peons centrals **e** es bloquegen mútuament.

4

Indica el caràcter que té cada posició mostrada (tancada, oberta o semioberta).

Arbre de variants

Per tal de millorar la comprensió d'una obertura farem servir l'**arbre de variants** perquè permet de visualitzar l'estructura de les seves variants i subvariants.

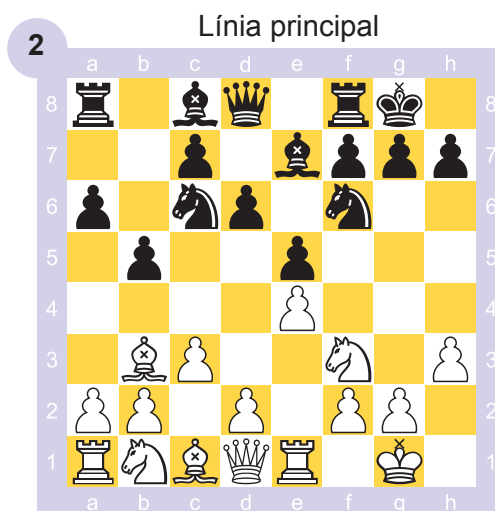
Recorda que el concepte de l'arbre de variants ha estat introduït en la unitat 5 del Llibre Intermedi 2.

Tot seguit presentem l'arbre corresponent a les variants de la Variant Tancada de l'Obertura Rui López que hem esmentat anteriorment en aquesta unitat.

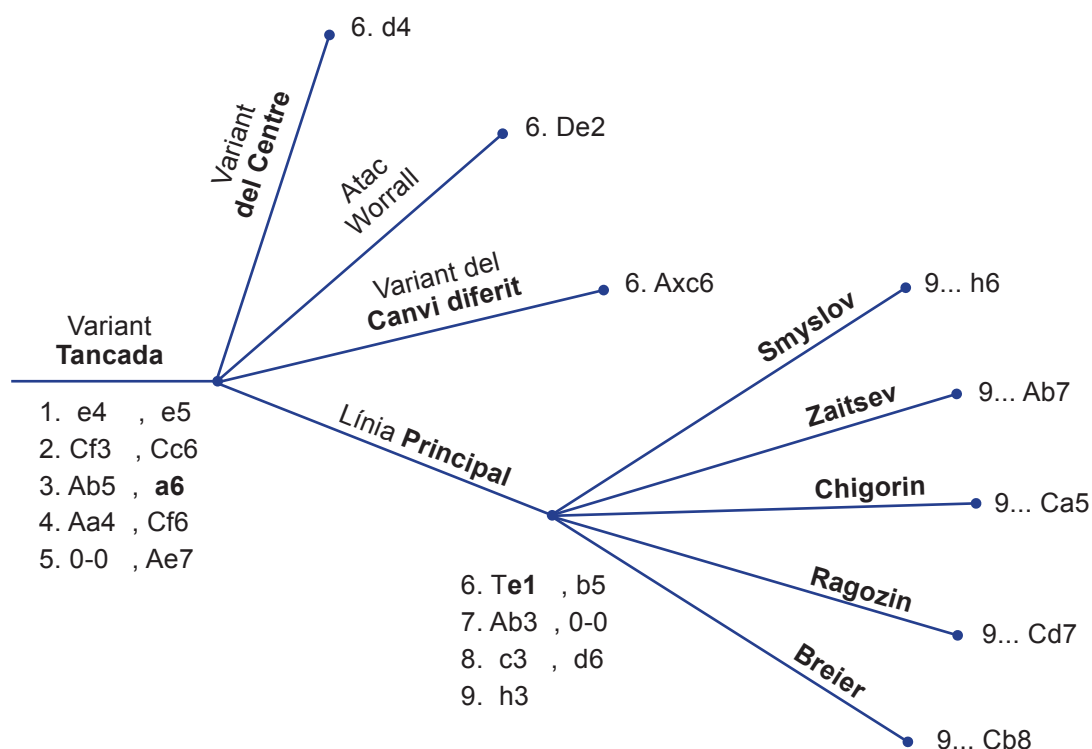
Exemple

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Aa4 Cf6
5.0-0 Ae7

6.Te1 b5 7.Ab3 0-0 8.c3 d6 9.h3

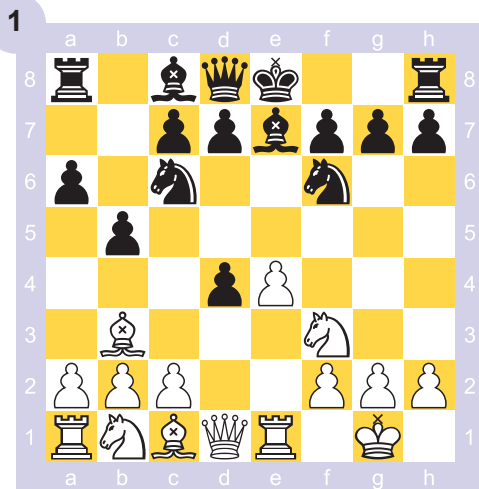
Els principals **avantatges de conèixer la teoria d'obertures** són:

1. Dur a terme jugades coherents la correcció de les quals ja ha estat demostrada,
2. Estalviar temps d'anàlisi i valoració per escollir les jugades.
3. Aprofitar els possibles errors de l'adversari per aconseguir avantatge.

L'objectiu de dominar la teoria d'obertures no és guanyar la partida en aquesta fase del joc, sinó arribar al mig joc en una situació que sigui com més positiva millor.

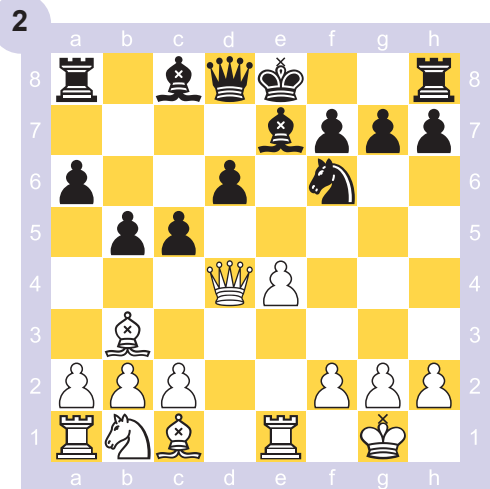
Les blanques aspiren a obtenir avantatge pel fet de començar primer la partida, i les negres a evitar trobar-se en desavantatge.

Exemples

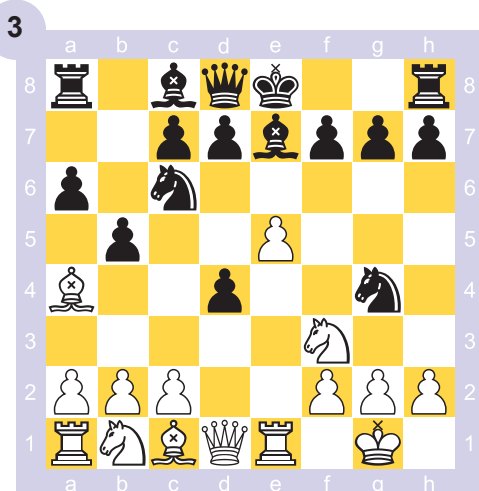
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Aa4 Cf6
5.0-0 Ae7 6.d4 exd4 7.Te1 b5 8.Ab3?!

Les blanques han escollit la Variant del Centre en la sisena jugada. Però desconeixen la teoria i juguen 8.Ab3?! en comptes de 8.e5.

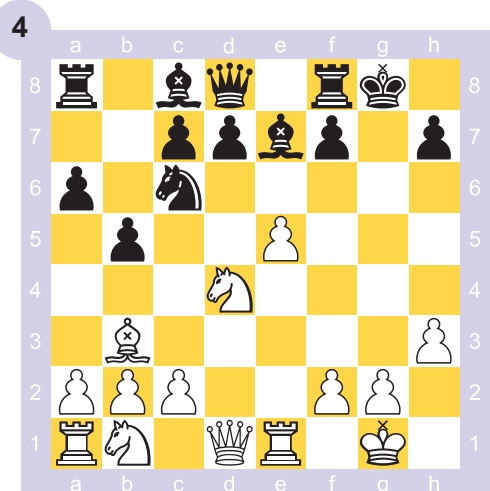
8... d6 9.Cxd4? Cxd4 10.Dxd4 c5!

Després de 8... d6, el desconeixement i la falta d'atenció porten les blanques a cometre un error decisiu. Perden una peça (l'alfil serà tancat en la propera jugada).

8.e5 Cg4?

La mateixa Variant del Centre però ara són les negres que no coneixen la teoria i juguen 8...Cg4? en comptes de 8... Cxe5!, que és reconeguda com la millor jugada.

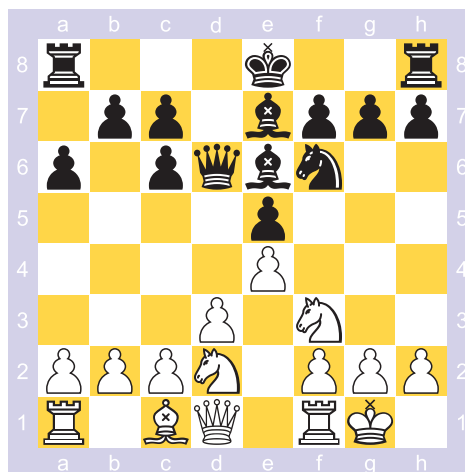
9.Ab3 0-0 10.h3 Ch6 11.Axh6 gxh6
12.Cxd4.

El resultat de l'error de les negres ha estat una posició clarament inferior per a elles, amb l'enroc molt debilitat.

5

Relaciona cada variant de la següent obertura amb el comentari que li correspon. Per fer-ho, escriu el número del comentari en el quadrat de sota de cada variant.

Núm.	□	■
1	e4	e5
2	Cf3	Cc6
3	Ab5	a6
4	Aa4	Cf6
5	0-0	Ae7
6	Axc6	dx c6
7	d3	Dd6
8	Cbd2	Ae6
9		
10		

9.Cc4 Axc4 10.dxc4 Cxe4

9.b3 Cd7 10.Ab2 c5

9.d4 Cd7 10.c3

9.Cg5 0-0-0

1 L'ocupació del centre per part dels peons blancs els atorga un clar avantatge.

2 Els peons negres a e5 i c5 són blancs propicis per a l'atac de les peces blanques, que tenen millors oportunitats en la posició.

3 Les blanques miren de privar les negres de la parella d'alfils. Les blanques intentaran atacar en el flanc de dama, mentre que les negres ho faran en el flanc de rei.

4 L'elecció de les blanques en la novena jugada no ha estat bona, les negres han capturat un peó i no s'observa compensació.

5 Les blanques han continuat llur desenvolupament, les negres han reforçat el peó e5 i el control de d4. Les oportunitats estan igualades.

6 Després que les blanques han canviat llur cavall per l'alfil fan un fort atac sobre el flanc de dama, mentre que les negres no disposen de cap contrajoc.

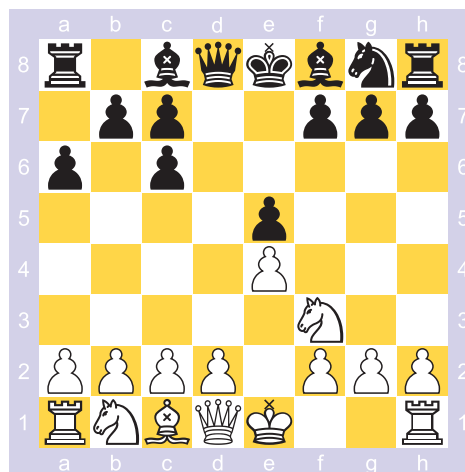
7 Les blanques han irromput en el centre mentre que les negres recolzen e5 i confien en el potencial de llur parella d'alfils; a més, poden fer tant l'enroc curt com el llarg.

8 La captura del peó de e4 per les negres obre línies que permetran a les blanques de desenvolupar un fort atac.

6

Relaciona cada variant de la següent obertura amb el comentari que li correspon. Per fer-ho, escriu el número del comentari en el quadrat de sota de cada variant.

Núm.	□	■
1	e4	e5
2	Cf3	Cc6
3	Ab5	a6
4	Axc6	dx6
5		
6		
7		
8		
9		
10		

5.d4 exd4 6.Dxd4 Dxd4
7.Cxd4 Ad7

5.0-0 Ag4 6.h3 h5 7.d3 Df6
8.Ae3 Axf3 9.Dxf3 Dxf3
10.gxf3 Ad6

5.0-0 f6 6.d4 Ag4 7.c3 Ad6
8.Ae3 De7 9.Cbd2 0-0-0

5.Cxe5 Dg5 6.d4 Dxc2
7.Df3 Dxf3 8.Cxf3

1

Malgrat llurs peons dèbils en el flanc de rei, el final és clarament favorable a les blanques gràcies a la major activitat de llurs peces menors.

2

Les negres desenvolupen l'alfil tot preparant l'enroc llarg. La parella d'alfils en posició oberta compensa el peó doblat a la columna "c".

3

El resultat de la captura del peó ha estat una posició favorable a les blanques gràcies a llurs peons centrals i a la columna "g" semioberta.

4

Els enrocs oposats i la presència de gairebé totes les peces en el tauler fan que la posició resulti complexa, amb possibilitats per a ambdós bàndols.

5

La prematura captura del peó per les blanques només ha portat a obrir més la posició, la qual cosa convé a les negres amb llur parella d'alfils.

6

Les blanques estan millor en el mig joc sense dames gràcies a llur majoria de peons en el flanc de rei.

7

El final és bastant equilibrat, ja que les negres tenen peons doblats en la columna "c" i les blanques en la columna "f", a més del peó aïllat a h3.

8

En aquest complicat mig joc les blanques tenen un clar avantatge gràcies a l'ocupació del centre amb llurs peons i a la major seguretat de llur rei.

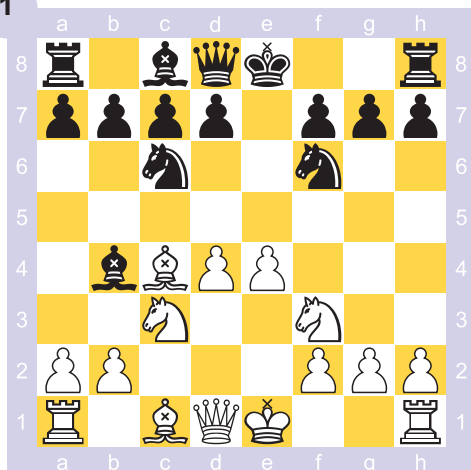

Evolució en el temps

Al llarg de la història del escacs les obertures han evolucionat significativament. També ha variat molt la consideració de què gaudeix una o altra obertura, una o altra variant. Aquesta evolució no s'atura i continua avui en dia.

Exemples

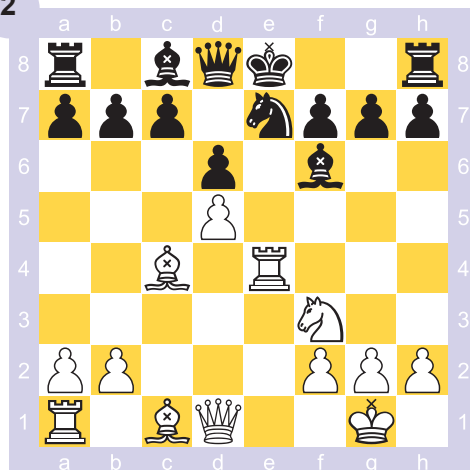
1 Obertura Italiana

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ac4 Ac5 4.c3 Cf6
5.d4 exd4 6.cxd4 Ab4+ 7.Cc3

Aquesta variant amb blanques va ser analitzada al segle XVII per Greco (destacat mestre italià d'aquella època), que va concloure que era correcta i oferia un fort atac al primer jugador.

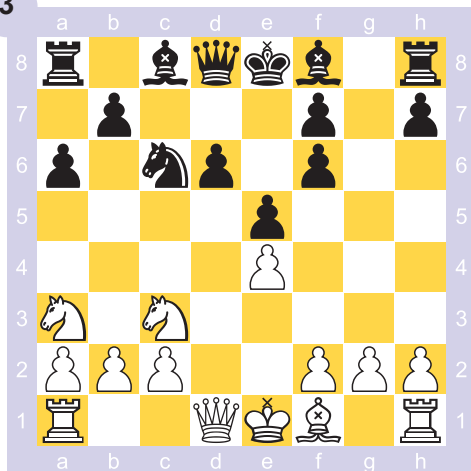
2

7... Cxe4 8.0-0 Axc3! 9.d5!? (9.bxc3 d5!) Af6! 10.Te1 Ce7 11.Txe4 d6

Posteriorment, els estudis i la pràctica de molts anys han demostrat que d'aquesta manera les negres obtenen una bona posició. Avui en dia aquesta variant és molt poc utilitzada per les blanques.

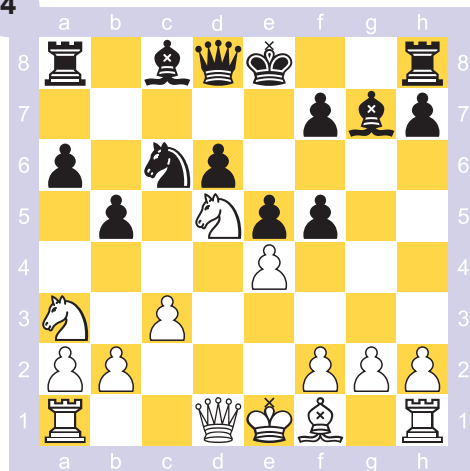
3 Defensa Siciliana

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 cxd4 4.Cxd4
Cf6 5.Cc3 e5 6.Cdb5 d6 7.Ag5 a6
8.Axf6 gxf6 9.Ca3

La Variant Pelikan, a mitjan segle XX, era considerada molt dubtosa per a les negres.

4

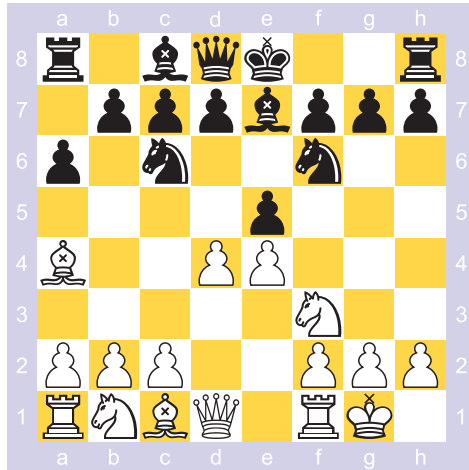
9... b5 10.Cd5 f5 11.c3 Ag7

Avui en dia la Variant Pelikan és considerada una forma de joc totalment adequada per a les negres, gràcies a les aportacions i idees de molts Messtres contemporanis.

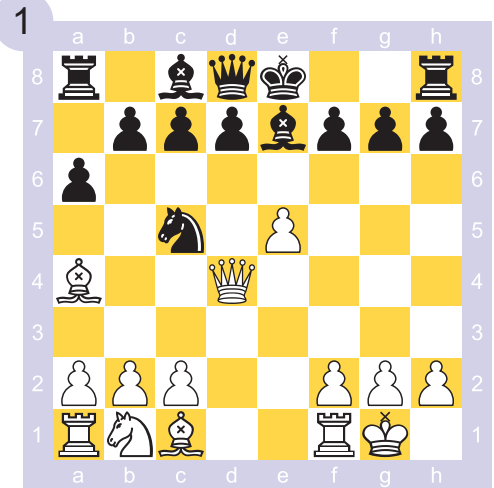
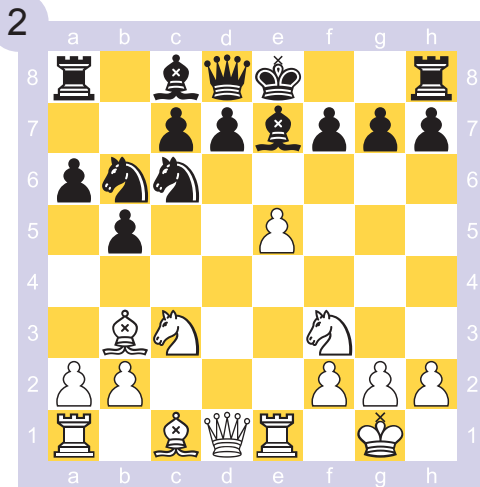
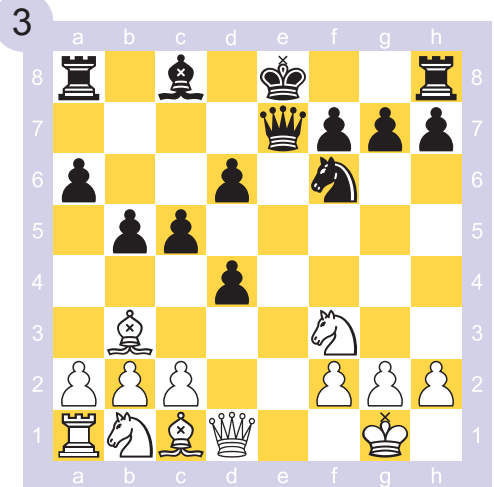
7

Relaciona cada diagrama amb el comentari que li correspon.
Per fer-ho, escriu el número del diagrama en el quadrat de l'esquerra de cada comentari.

Posició inicial

Variant del Centre 6.d4

6... exd4 7.e5 Ce4 8.Cxd4 Cxd4
9.Dxd4 Cc56... exd4 7.Te1 b5 8.e5 Cd5 9.Ab3
Cb6 10.c3 dxc3 11.Cxc36... exd4 7.Te1 b5 8.e5 Cxe5 9.Txe5
d6 10.Txe7+ Dxe7 11.Ab3 c5

Les blanques tenen compensació pel peó lliurat, basada en la major activitat de peces i major control de l'espai.

Les negres tenen una posició excel·lent, gràcies al fort bloc de peons negres i a la compensació material que representen torre i dos peons a canvi de dues peces menors.

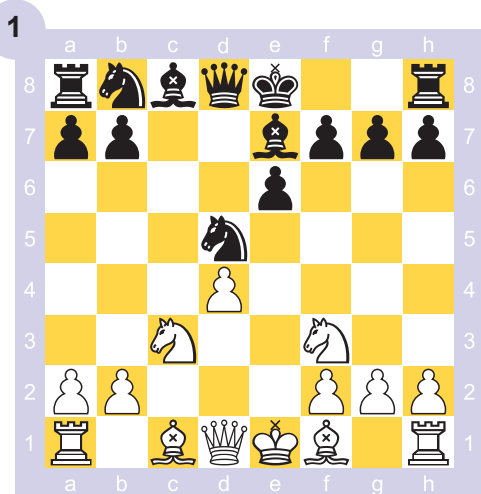
La maniobra del cavall després de ser amenaçat garanteix una posició equilibrada. Les blanques no poden evitar que llur alfil sigui eventualment canviat.

Transposicions en l'obertura

De vegades la partida comença amb una determinada obertura i, posteriorment, per transposició, s'obté una posició que es pot assolir també a partir d'una altra obertura.

Exemples

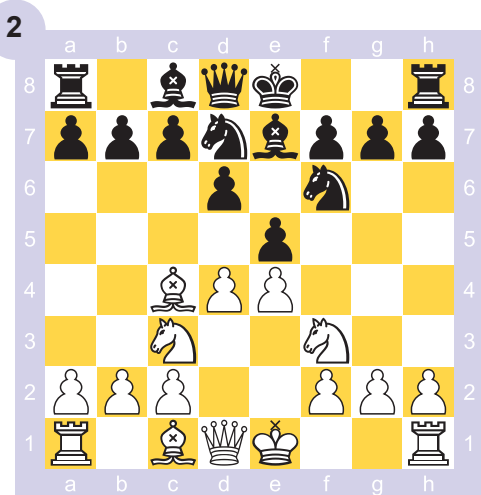

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4.Cf3 c5 5.cxd5 Cxd5 6.e3 cxd4 7.exd4 Ae7

L'obertura ha estat la **Defensa Semi-Tarrasch**, sistema que s'origina a partir del **Gambit de Dama Refusat**.

1.e4 c6 2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.c4 Cf6 5.Cc3 e6 6.Cf3 Ae7 7.cxd5 Cxd5

A través d'un **Atac Panov** (3.exd5 cxd5 4.c4) en la **Defensa Caro Kann** s'ha arribat exactament a la mateixa posició (i tocant-li jugar al mateix bàndol) que en el cas anterior.

1.e4 e5 2.Cf3 d6 3.d4 Cf6 4.Cc3 Cbd7 5.Ac4 Ae7 (diagrama)

L'obertura que s'ha jugat és la **Defensa Philidor**; aquesta és una de les seves posicions fonamentals.

1.e4 d6 2.d4 Cf6 3.Cc3 e5 4.Cf3 Cbd7 5.Ac4 Ae7 (diagrama)

Les negres han començat la partida com una **Defensa Pirc**. Tanmateix, després hi ha hagut una transposició a la mateixa posició de la Defensa Philidor indicada anteriorment.

Gambits

Introducció

Respostes a un gambit

Gambits amb blanques

Gambits amb negres

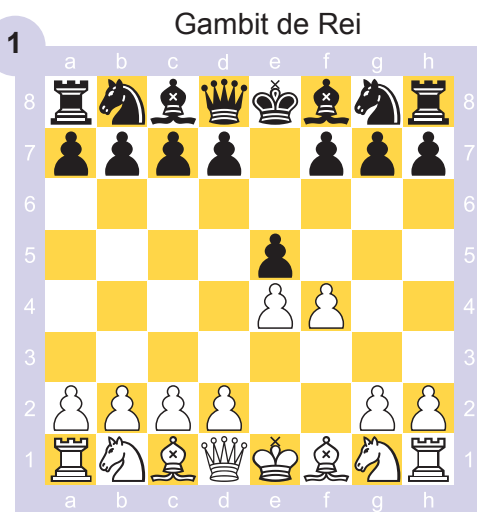

Introducció

Hem introduït el concepte de gambit en la unitat 2 del llibre Intermedi 1.

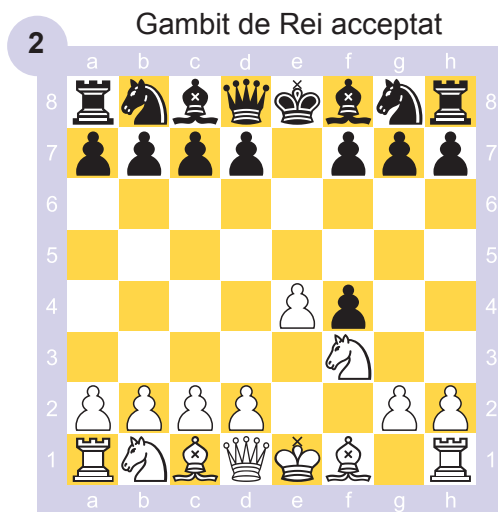
Un gambit és **una obertura amb lliurament de material** (poden ser peons o peces), **a canvi d'aconseguir avantatge** en el desenvolupament de les peces, en el control del centre del tauler, o d'obrir línies que serveixin per a l'atac, la qual cosa porta generalment a l'obtenció de **la iniciativa** (unitat 1 del llibre Intermedi 2).

Exemple

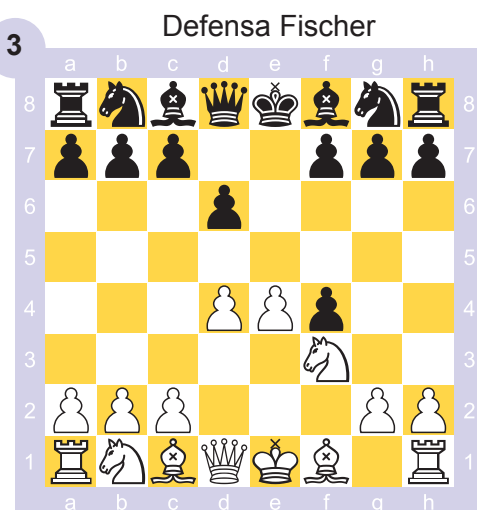
1.e4 e5 2.f4

Les blanques lliuren el peó f amb l'objectiu que el peó e de les negres abandoni el control de la casella central d4. Aquest gambit és un dels més antics en la història dels escacs.

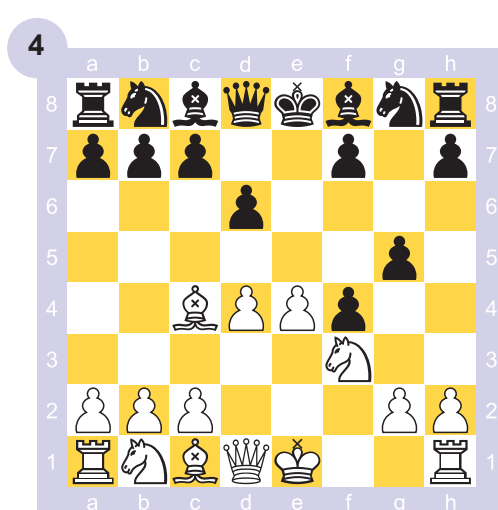
2... exf4 3.Cf3

Les negres han acceptat el peó. Les blanques miren d'ocupar el centre amb d2-d4, però abans juguen 3.Cf3 per tal d'evitar un escac de la dama negra a h4.

3... d6 (defensa Fischer) 4.d4

Les blanques acaben d'ocupar el centre amb llur peó d. Alhora amenacen de recuperar el peó negre de f4.

4... g5 5.Ac4

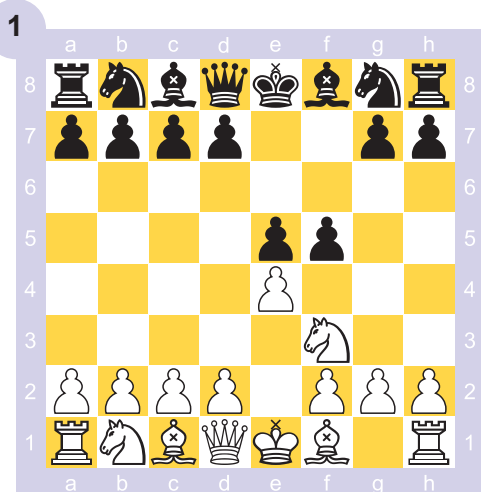
Les blanques tenen més desenvolupament, peces més actives i control del centre, com a compensació pel peó de menys.

No només les peces blanques poden dur a terme gambits. També hi ha gambits que són plantejats per les peces negres.

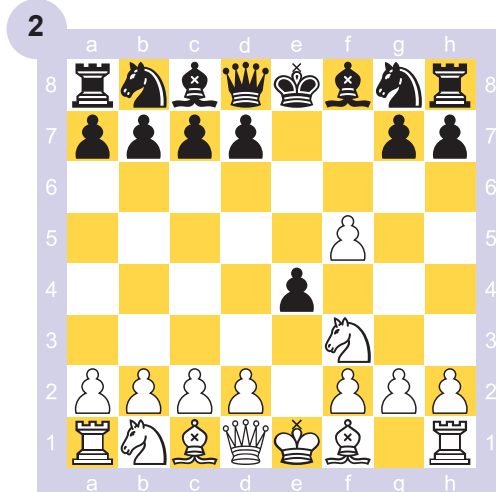
Un exemple n'és l'obertura anomenada **Gambit Letó**, força semblant en la seva idea al Gambit de Rei.

Exemple

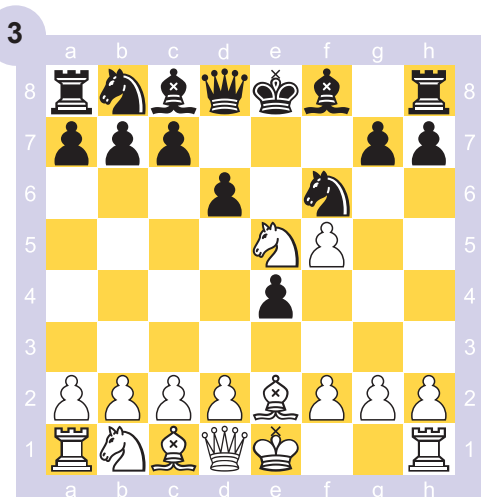
1.e4 e5 2.Cf3 f5

Les negres cerquen que el peó blanc capturi a f5 per tal de dominar el centre tot avançant llur peó a e4 i, eventualment, d'avançar d7-d5.

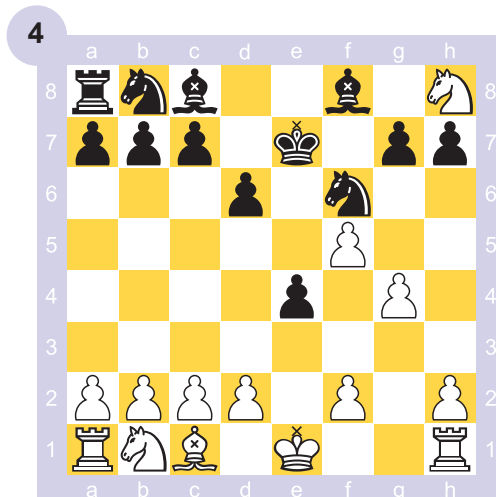
3.exf5 e4

El peó e avança tot guanyant espai i atacant el cavall blanc. A més de l'acceptació del peó amb 3.exf5, es pot capturar 3.Cxe5, intentar un atac llampec amb 3.Ac4, o contraatacar al centre amb 3.d4.

4.Ce5 Cf6 5.Ae2 d6

El cavall blanc ha ocupat una casella central i les negres han desenvolupat llur cavall, alhora que han evitat un escac amb dama a h5. Després les blanques desenvolupen llur alfil i les negres desallotgen el cavall blanc de e5.

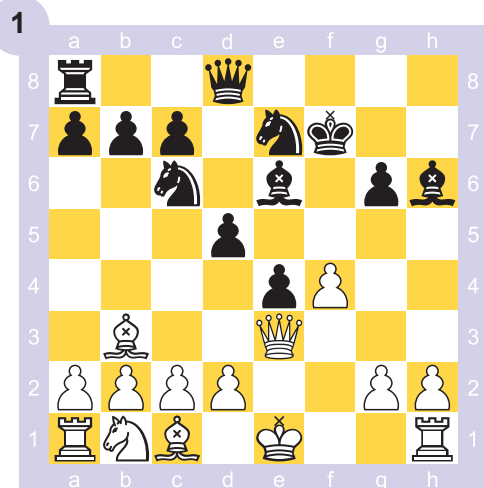
6.Ah5+ Re7 7.Cf7 De8 8.Cxh8 Dxh5 9.Dxh5 Cxh5 10.g4 Cf6

Les blanques tenen avantatge material de qualitat i un peó. Però llur cavall a h8 està tancat; si és capturat seran les negres les que tindran avantatge. La situació és complexa, amb oportunitats per a ambdós bàndols.

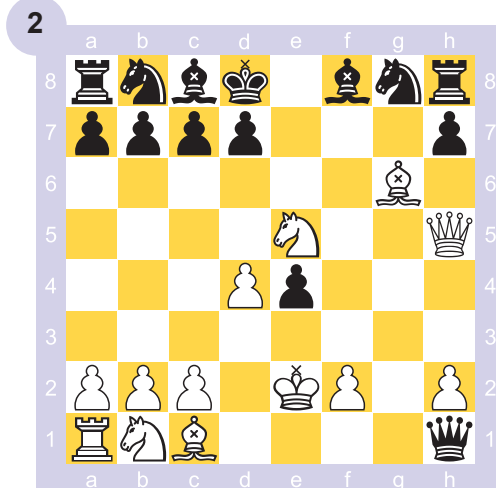
1

Relaciona cada diagrama amb el comentari que li correspon. Per fer-ho, escriu el número del diagrama en el quadrat de l'esquerra de cada comentari.

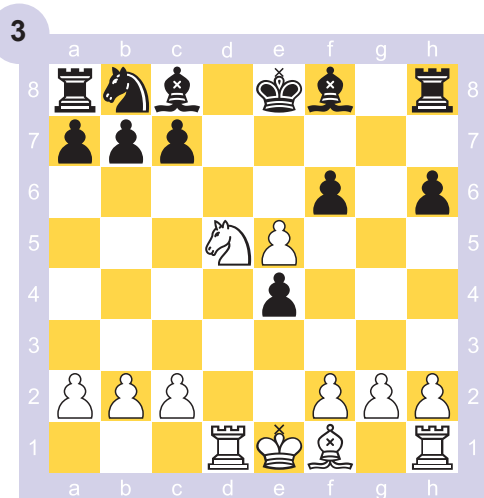
Cada diagrama presenta una posició diferent derivada del Gambit Letó.

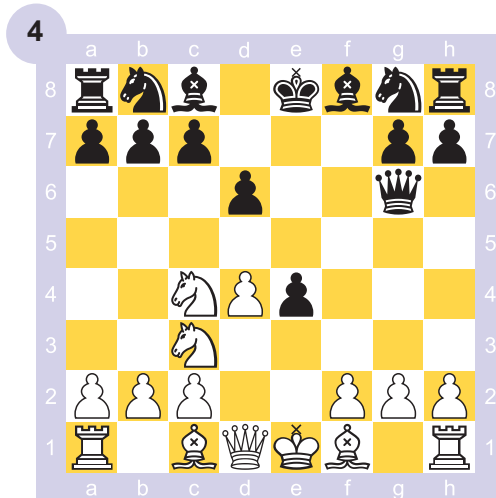
1.e4 e5 2.Cf3 f5 3.Ac4 fxe4 4.Cxe5 d5
5.Dh5+ g6 6.Cxg6 hxg6 7.Dxh8 Rf7 8.Dd4
Ae6 9.Ab3 Cc6 10.De3 Ah6 11.f4 Cge7

1.e4 e5 2.Cf3 f5 3.exf5 3.Ac4 fxe4 4.Cxe5
Dg5 5.d4 Dxg2 6.Dh5+ g6 7.Af7+ Rd8
8.Axg6 Dxh1+ 9.Re2

1.e4 e5 2.Cf3 f5 3.d4 fxe4 4.Cxe5 Cf6 5.Ag5
d6 6.Cc3 dxe5 7.dxe5 Dxd1+ 8.Txd1 h6
9.Axf6 gxf6 10.Cd5

1.e4 e5 2.Cf3 f5 3.Cxe5 Df6 4.d4 d6 5.Cc4
fxe4 6.Cc3 Dg6

El material està equilibrat, però les blanques tenen cert avantatge posicional basat fonamentalment en llur major desenvolupament.

Les negres tenen qualitat i un peó de menys. Com a compensació tenen un gran avantatge en desenvolupament de llurs peces i un fort control del centre del tauler, tant amb peons com amb peces. La situació és poc clara.

Les blanques han sacrificat una torre, però a canvi tenen un perillós atac sobre el rei negre.

Les negres tenen una peça d'avantatge, però les blanques amenacen de capturar material amb l'entrada del cavall a c7, la qual cosa no resulta fàcil de defensar.

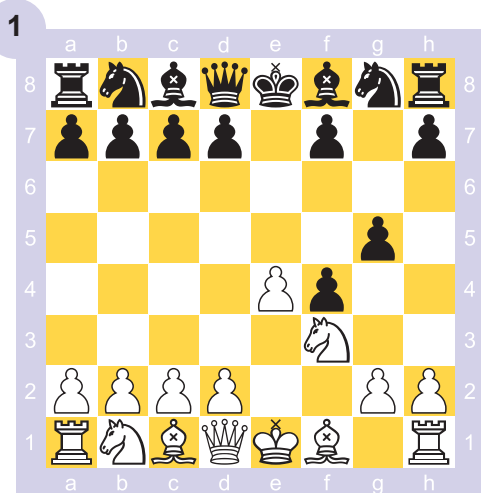

Respostes a un gambit

1. Defensar el peó capturat

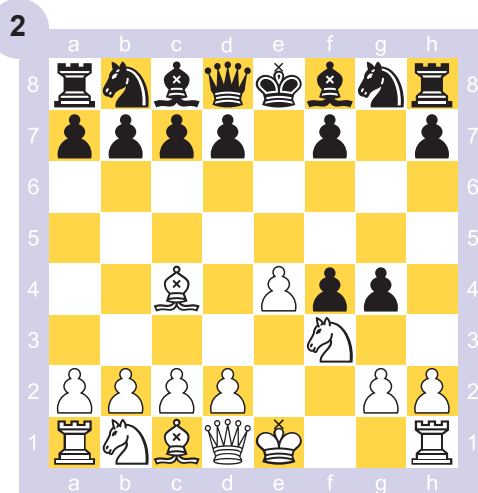
Després de 2...exf4 3.Cf3 les negres tenen d'altres alternatives (a més de la Variant Fischer 3... d6). Una és defensar immediatament el peó de f4 amb 3... g5.

Exemple

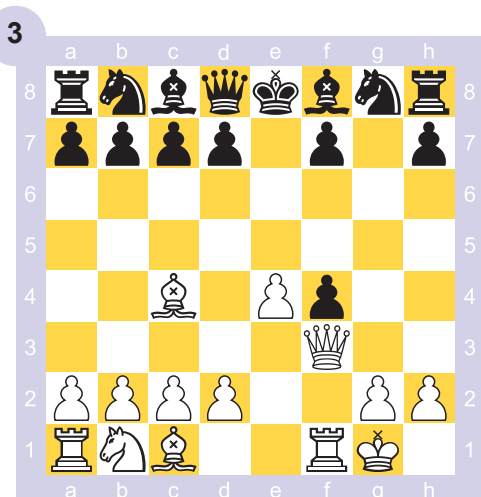
1.e4 2.f4 3.Cf3 g5

Les negres s'avancen a un possible atac a llur peó a f4.

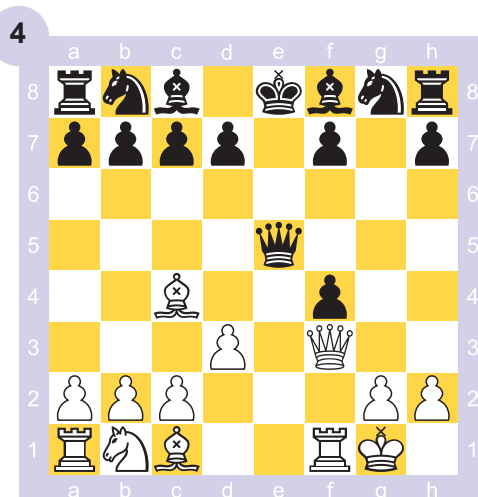
4.Ac4 g4

Les negres ataquen el cavall de f3. Si el cavall es mou les negres obtenen molt bon joc i fan escac amb la dama a h4.

5.O-O 6.Dxf3

Les blanques han sacrificat llur cavall de f3. A canvi han obtingut un gran avantatge en desenvolupament, un major control del centre i l'obertura de línies per a atacar. Aquest Gambit rep el nom de Muzio-Polerio.

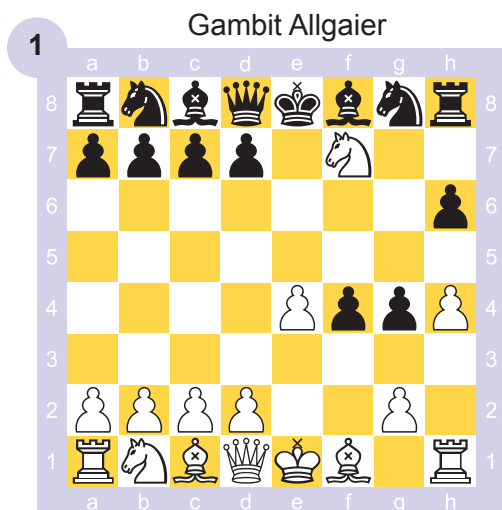
6... Df6 7.e5 Dxe5 8.d3

Les blanques han sacrificat un altre peó per tal d'obrir més línies sobre el rei negre. Les negres tenen un cavall i un peó d'avantatge; com a compensació, les blanques tenen la iniciativa, amb gran avantatge en desenvolupament i perilloses amenaces.

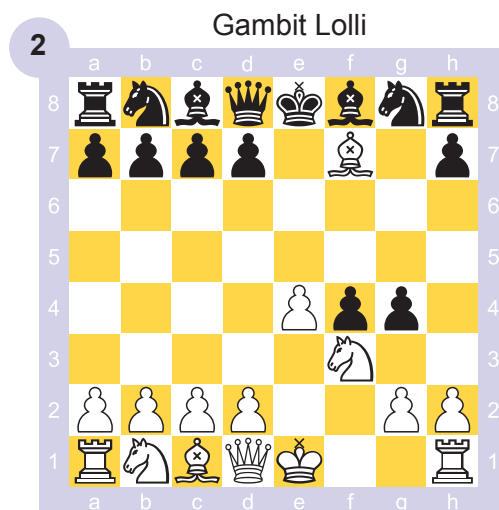
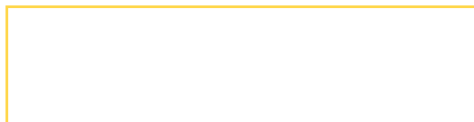
2

Indica, després d'haver acceptat el Gambit, quant material de menys tenen les blanques i quina jugada haurien de fer tot seguit.

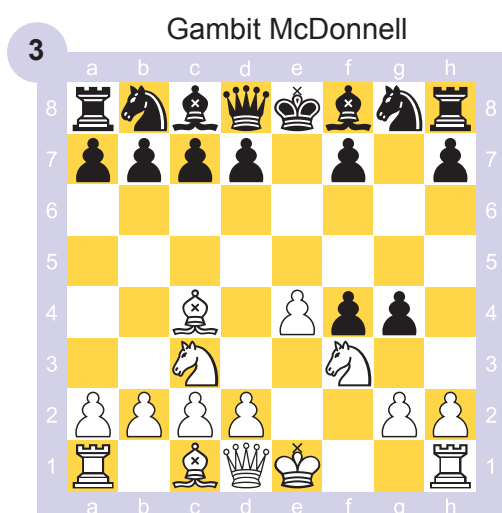
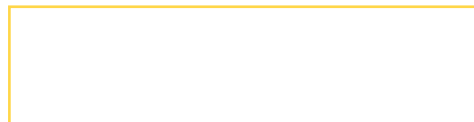
En cada diagrama apareix la posició d'un Gambit (pertanyent, al seu torn, a l'obertura Gambit de Rei), amb el seu nom.

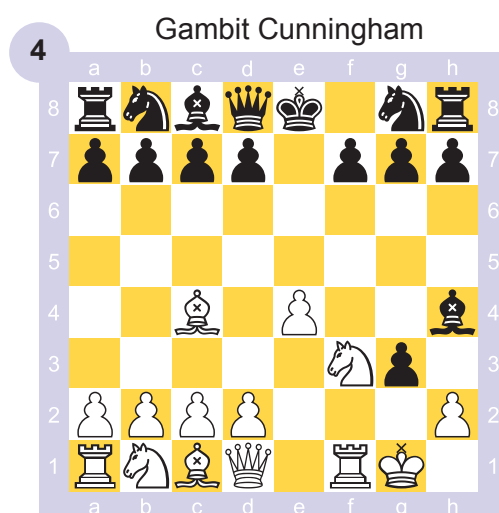
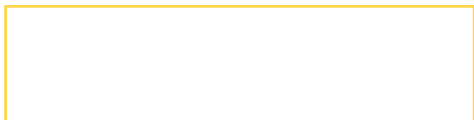
1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Cf3 g5 4.h4 g4
5.Cg5 h6 6.Cxf7

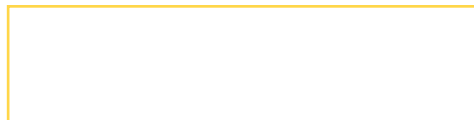
1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Cf3 g5 4.Ac4 g4
5.Axf7+

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Cf3 g5 4.Ac4 g4
5.Cc3

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Cf3 Ae7 4.Ac4
Ah4+ 5.g3 fxg3 6.0-0

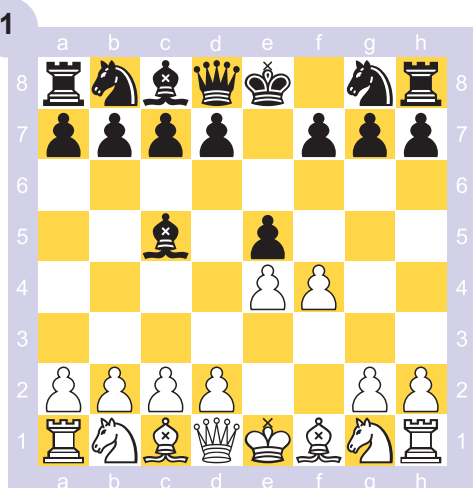

2. Gambit refusat

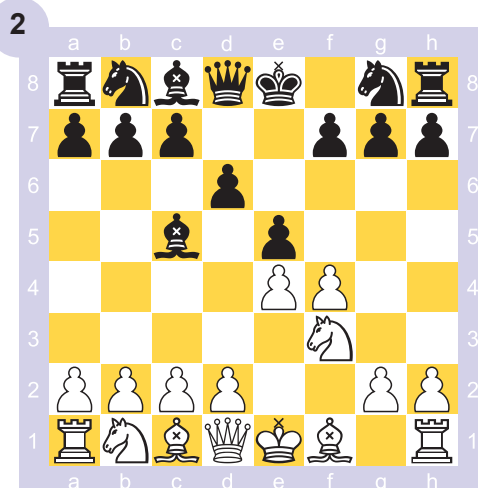
Després de 1.e4 e5 2.f4 les negres poden rebutjar l'ofertament del peó, amb la qual cosa es produeix el Gambit de Rei refusat. Una de les formes més comunes de refusar aquest gambit és la jugada 2... Ac5, coneguda com a Variant Clàssica.

Exemple

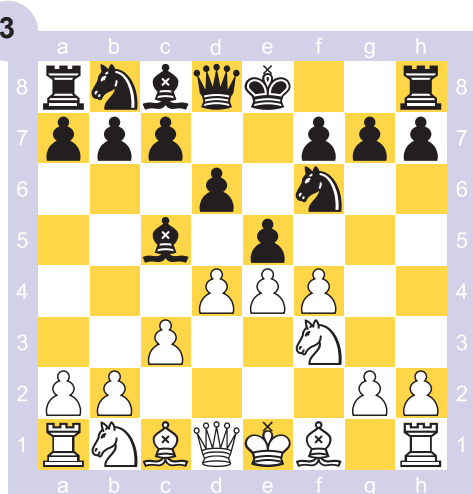
1.e4 e5 2.f4 Ac5

Les negres continuen llur desenvolupament, tot situant l'alfil en una posició molt activa, des de la qual impedeix que el rei blanc faci l'enroc curt. Les blanques no poden capturar 3.fxe5? per la forta jugada 3... Dh4+!

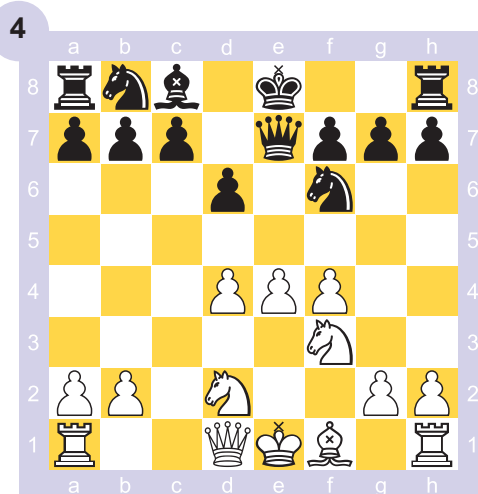
3.Cf3 d6

Les blanques desenvolupen el cavall de rei i les negres defensen llur peó de rei i preparen la sortida de l'alfil de dama. Torna a ser incorrecte capturar 4.fxe5 dxe5 5.Cxe5? a causa de 5... Dh4+!

4.c3 Cf6 5.d4

Les blanques ocupen el centre amb llurs peons mentre que les negres han continuat el desenvolupament.

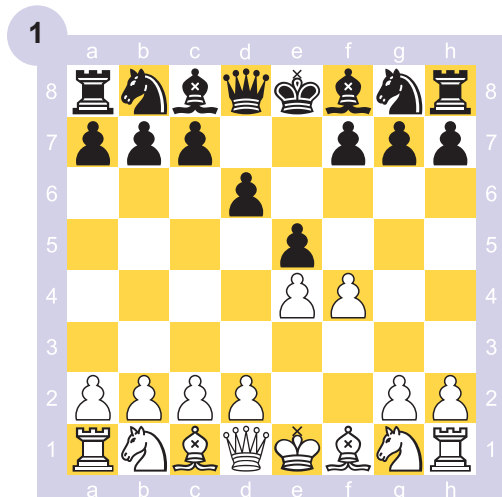
5... exd4 6.cxd4 Ab4+ 7.Ad2 Axd2+ 8.Cbxd2 De7

La posició resultant ofereix possibilitats a ambdós bàndols.

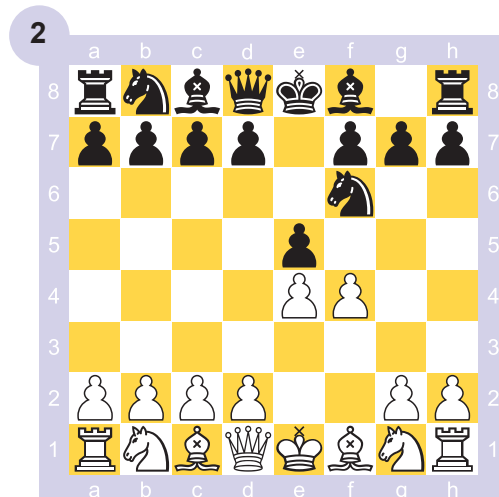
3

Relaciona cada diagrama amb el comentari que li correspon.
Per fer-ho, escriu el número del diagrama en el quadrat de l'esquerra de cada comentari.

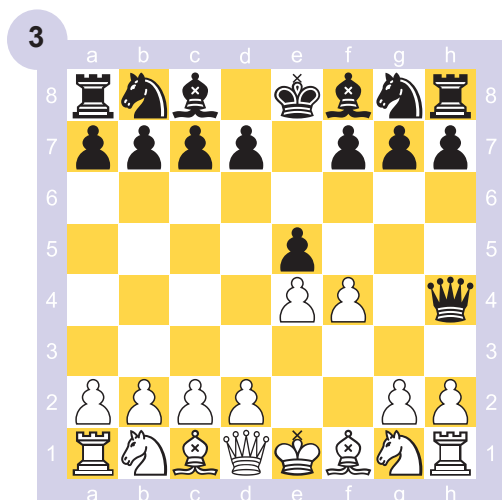
Cada diagrama presenta una manera diferent de refusar el Gambit de Rei.

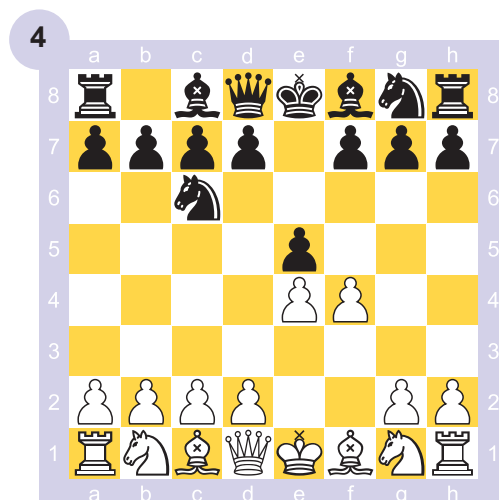
1.e4 e5 2.f4 d6

1.e4 e5 2.f4 Cf6

1.e4 e5 2.f4 Dh4+

1.e4 e5 2.f4 Cc6

Una jugada poc convencional, que no contribueix al desenvolupament, però mira de debilitar caselles blanques en el flanc de rei del bàndol blanc.

Defenseu el peó atacat i, alhora, possibilitem la sortida de l'alfil de dama.

Defenseu el peó i desenvolupem una peça.

No defenseu el peó, sinó que desenvolupem una peça amb contraatac sobre un peó de l'oponent.

3. Contragambit

Després de 1.e4 e5 2.f4 les negres poden, alhora que rebutgen la captura del peó, proposar al seu torn el lliurament d'un peó a llur oponent. És allò que se'n diu un Contragambit.

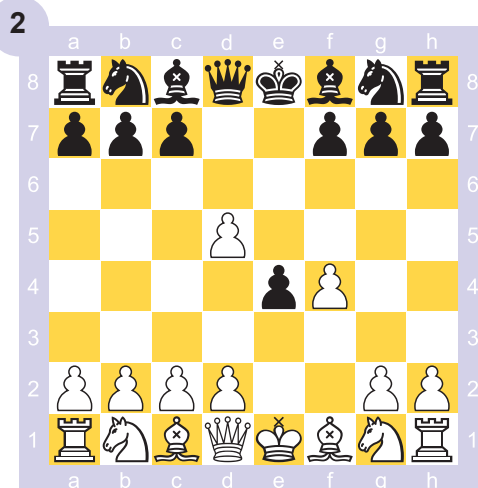
El Contragambit Falkbeer és una de les línies de joc més importants dins del Gambit de Rei.

Exemple

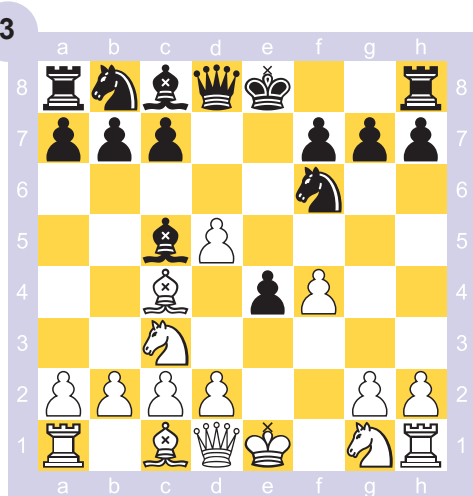
1.e4 e5 2.f4 d5

Les negres, en comptes d'acceptar el peó o de defensar el propi, ofereixen un peó. Això s'explica perquè la idea després de 3.exd5 no és 3... Dxd5, cosa que els permet de guanyar temps atacant la dama amb 4.Cc3.

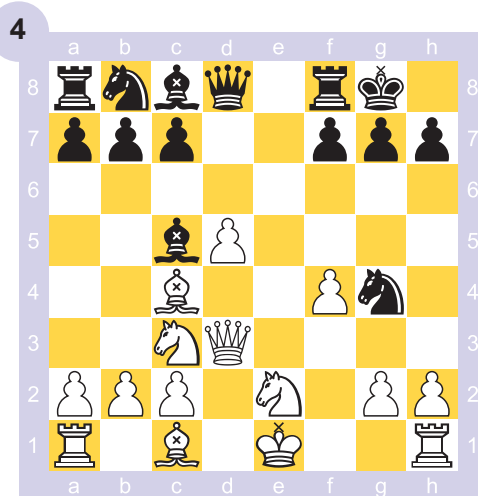
3.exd5 e4

Les negres avancen llur peó e i guanyen espai, alhora que impedeixen el desenvolupament del cavall de rei a f3.

4.Cc3 Cf6 5.Ac4 Ac5

Les blanques desenvolupen llurs pecces atacant el peó negre i defensant el peó de d5. Les negres defensen el peó i col·loquen l'alfil de rei en una posició activa, que impedeix que el rei blanc faci l'enroc curt.

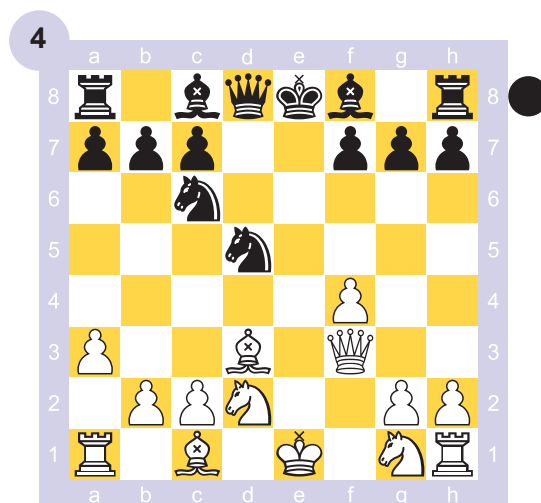
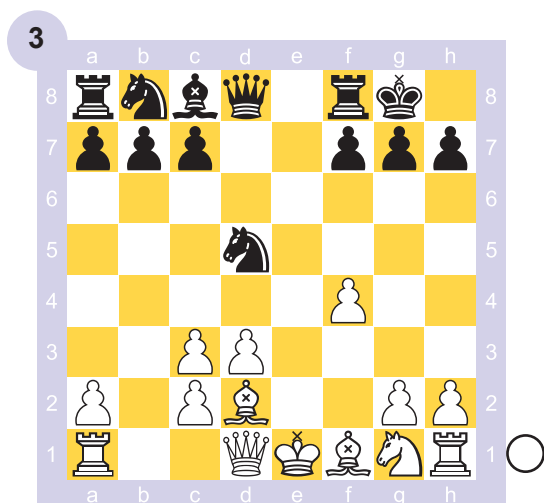
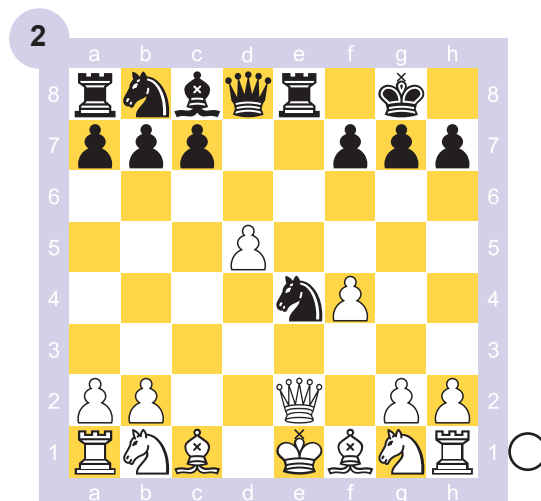
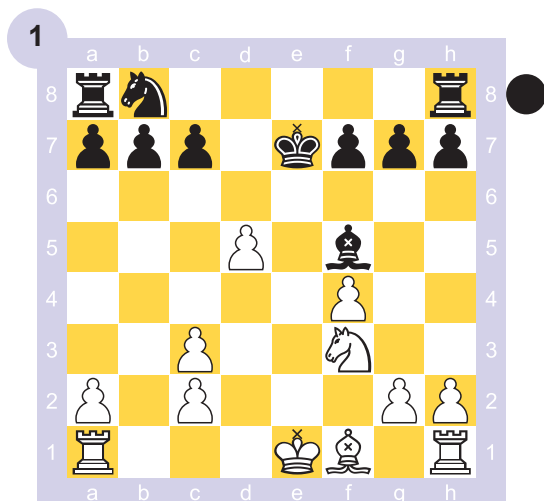
6.Cge2 0-0 7.d4 exd3 (a.p.) 8.Dxd3 Cg4

Les negres tenen compensació pel peó lliurat, gràcies a llur major desenvolupament i iniciativa. S'amenaça Cf2 i també es reforça la pressió a la columna amb Te8.

4

Relaciona cada diagrama amb el comentari que li correspon.
Per fer-ho, escriu el número del diagrama en el quadrat de l'esquerra de cada comentari.

Cada diagrama presenta una posició diferent derivada del Contragambit Falkbeer.

☐

Les negres han recuperat el peó lliurat, per la qual cosa el material està equilibrat. La posició ofereix possibilitats a ambdós bàndols.

☐

La posició s'ha simplificat significativament. Les negres poden recuperar el peó i arribar a un final igualat.

☐

Les negres han sacrificat un cavall, però tenen a canvi una iniciativa perillosa.

☐

Com a compensació pel peó entregat les negres tenen un major desenvolupament i podran també dominar la columna oberta e.

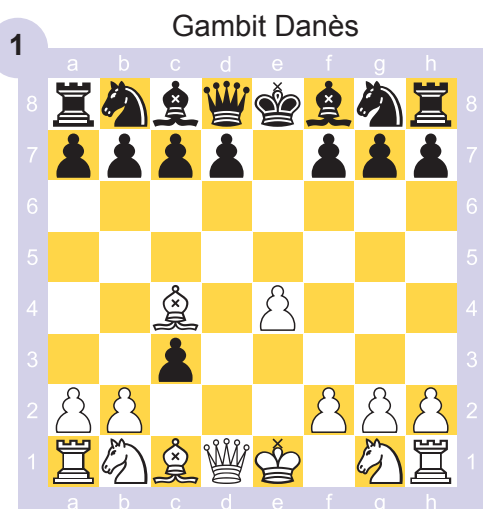

Gambits amb blanques

Presentem una síntesi dels principals Gambits amb peces blanques.

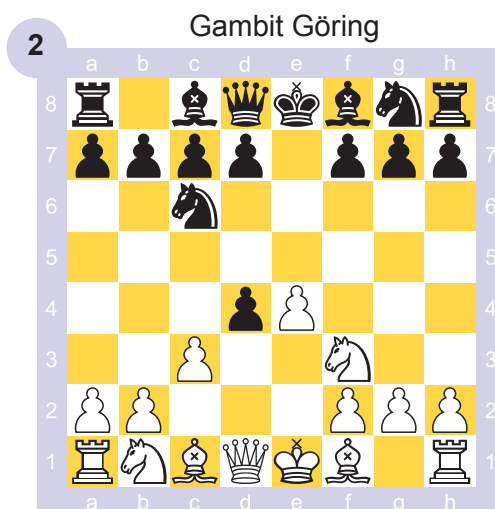
Com que el Gambit de Rei ha estat tractat ja en aquesta Unitat, no l'incloem en aquest resum.

Exemples

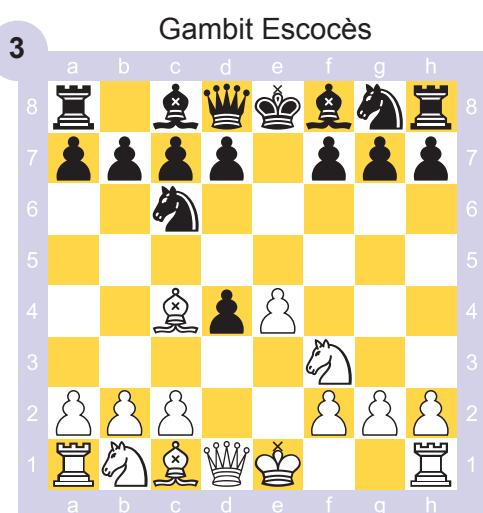
1.e4 e5 2.d4 exd4 3.c3 dxc3 4.Ac4

Les blanques ofereixen dos peons per tal d'obtenir un avantatge en desenvolupament i d'obrir línies per a l'atac.

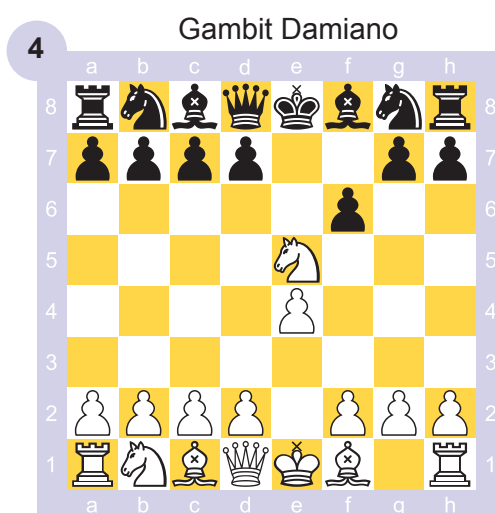
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 exd4 4.c3

Gràcies al lliurament d'un peó les blanques acceleren llur desenvolupament i obren línies.

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.d4 cxd4 4.Ac4

Les blanques no capturen a d4, sinó que continuen llur desenvolupament situant l'alfil en una posició agressiva.

1.e4 e5 2.Cf3 f6 3.Cxe5

Les blanques sacrifiquen un cavall per tal de llançar un atac sobre el rei negre. Si 3... fxe5 4.Dh5+ és molt forta; es considera que el menys dolent per a les negres és no capturar el cavall i jugar 3... De7.

Presentem dos gambits pertanyents al Doble Peó de Rei i dos que es produeixen en la Defensa Siciliana.

Exemples

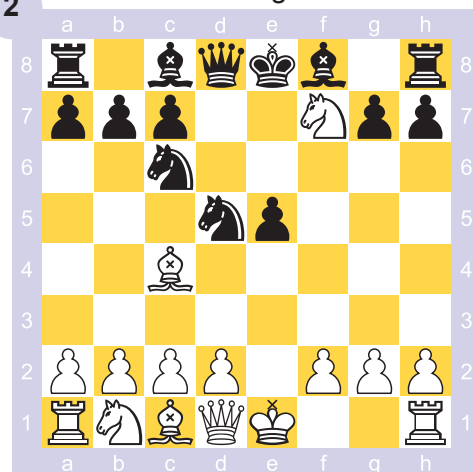
1 Gambit Evans

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ac4 Ac5 4.b4

Aquest Gambit ja ha estat presentat en la unitat 2 del Llibre Intermedi 1. El seu objectiu és ocupar el centre ràpidament amb els peons i obrir línies per a l'atac.

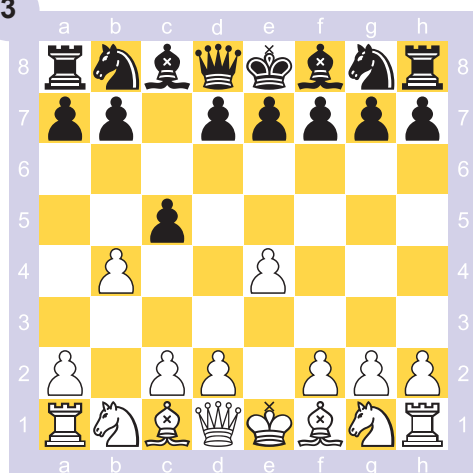
2 Atac Fegatello

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ac4 Cf6 4.Cg5 d5 5.exd5 Cxd5 6.Cxf7

Les blanques sacrifiquen un cavall per un peó, per tal de forçar el rei negre a sortir al centre del tauler. Es continua amb 6... Rxf7 7.Df3+ Re6 8.Cc3 amb una posició molt complicada en què les blanques tenen la iniciativa a canvi del desavantatge material.

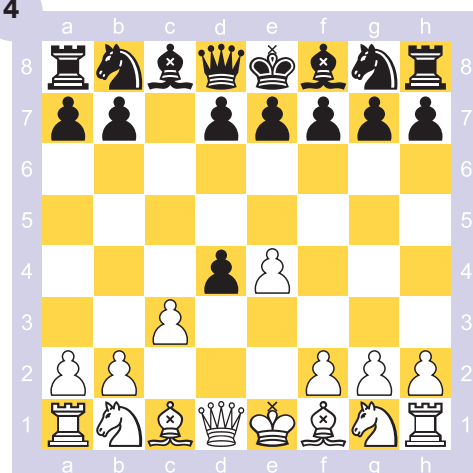
3 Gambit de l'ala

1.e4 c5 2.b4

El seu objectiu és desviar el peó c negre perquè perdi el control de la casella central d4, de tal manera que després de 2.cxb4 3.d4 ocupem el centre amb els peons.

4 Gambit Morra-Tartakower

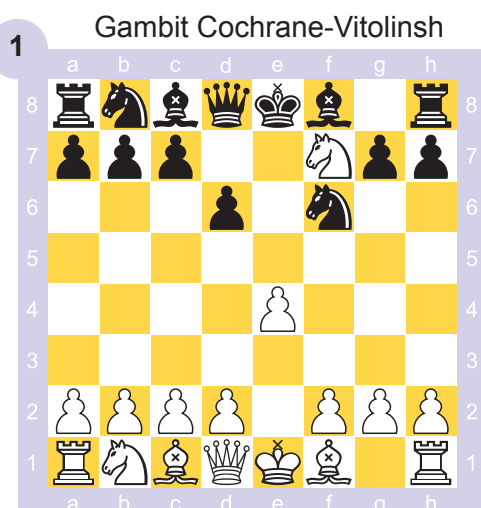
1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3

Lliurem un peó per tal d'accelerar el desenvolupament i obrir línies. Aquest gambit pot fer-se també jugant primer 2.Cf3, per exemple 1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 cxd4 4.c3.

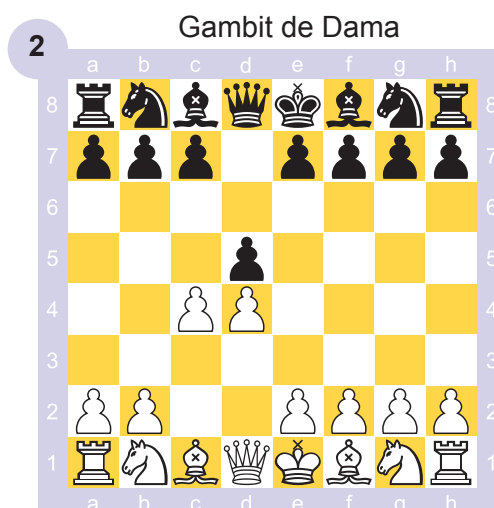
Presentem un gambit pertanyent a la Defensa Petrov en el Doble Peó de Rei i tres que es produeixen en l'Obertura del Peó de Dama.

Exemples

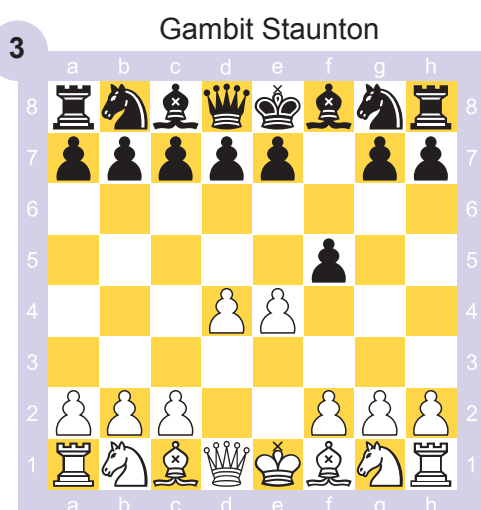
1.e4 e5 2.Cf3 Cf6 3.Cxe5 d6 4.Cxf7 l

Les blanques ofereixen una peça a canvi de dos peons i una posició una mica insegura del rei negre. Després de 4... Rxf7 el més usual és 5.d4.

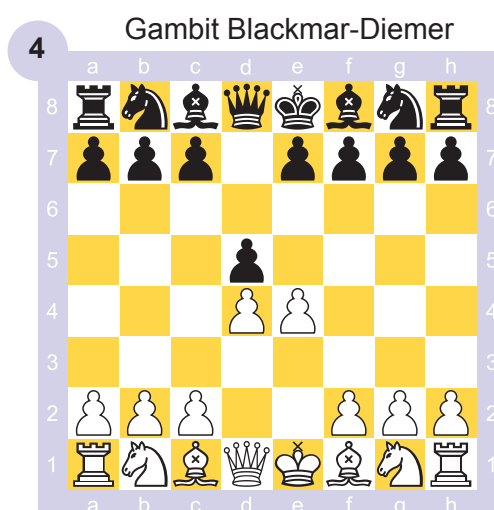
1.d4 d5 2.c4

Mira de desviar el peó negre per tal de guanyar control del punt central e4. Ja hem tractat aquest gambit en la Unitat 1 d'aquest llibre.

1.d4 f5 2.e4

És un gambit de la Defensa Holandesa. Les blanques lliuren el peó per tal d'obrir línies; després de la captura 2...fxe4 se sol continuar amb 3.Cc3 i desenvolupar ben de pressa les peces.

1.d4 d5 2.e4

Mira d'obrir línies immediatament per a un eventual atac.

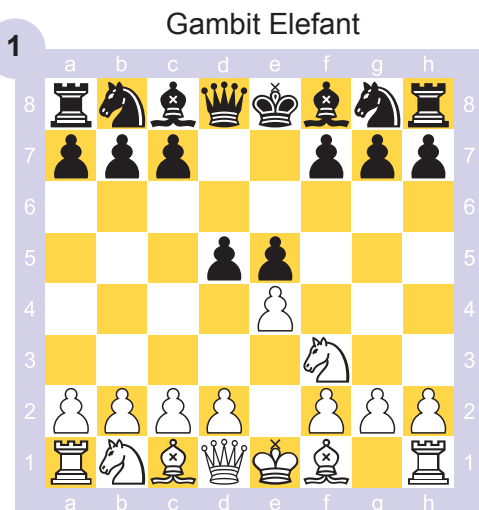

Gambits amb negres

Presentem una síntesi dels principals Gambits amb peces negres.

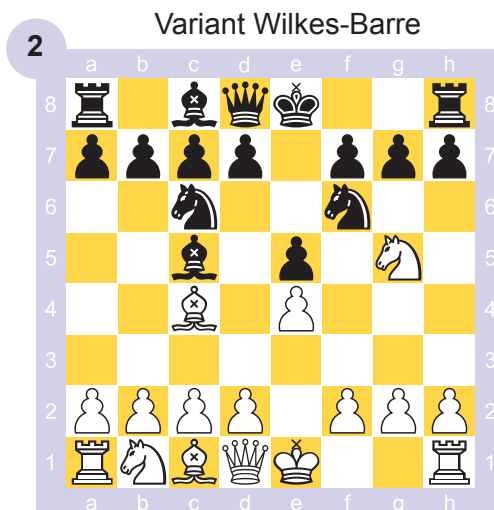
Com que el Gambit Letó ja ha estat tractat en aquesta Unitat, no l'incloem en aquest resum.

Exemples

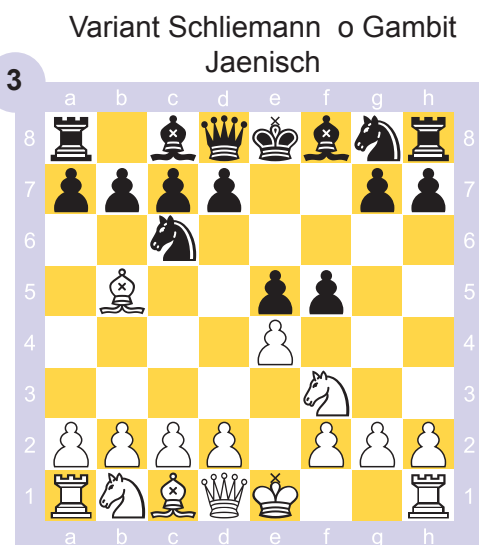
1.e4 e5 2.Cf3 d5

Per tal d'obrir línies, la idea no és tornar a capturar 3.exd5 Dxd5 perquè 4.Cc3 guanya un temps important, sinó 3.exd5 Ad6 tot desenvolupant ràpidament les peces .

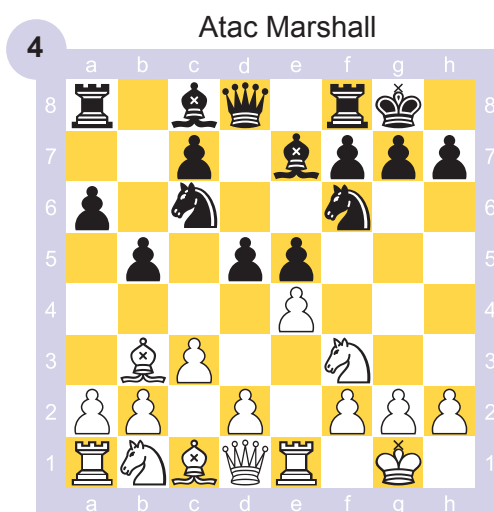
1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ac4 Cf6 4.Cg5 Ac5

Sorprenentment les negres ignoren l'amenaça blanca sobre f7. La línia més crítica és 5.Cxf7 Axf2+ amb enormes complicacions.

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 f5

La idea és desviar el peó e cap al flanc i eventualment obrir la columna f per a l'atac.

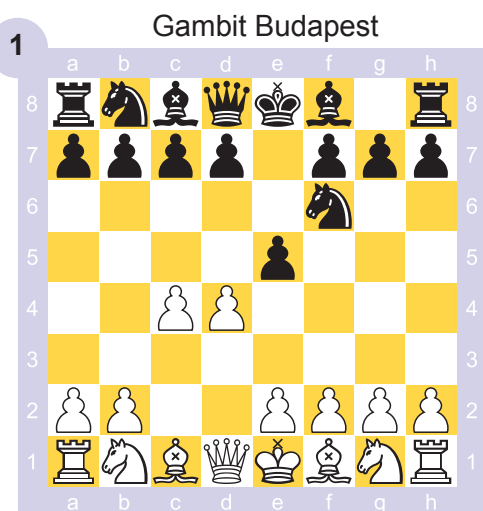

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Aa4 Cf6 5.0-0 Ae7 6.Te1 b5 7.Ab3 0-0 8.c3 d5 Després de 9.exd5 Cxd5 10.Cxe5 les blanques guanyen un peó, però les negres obtenen compensació gràcies a la major activitat, desenvolupament i més línies obertes sobre l'enroc blanc.

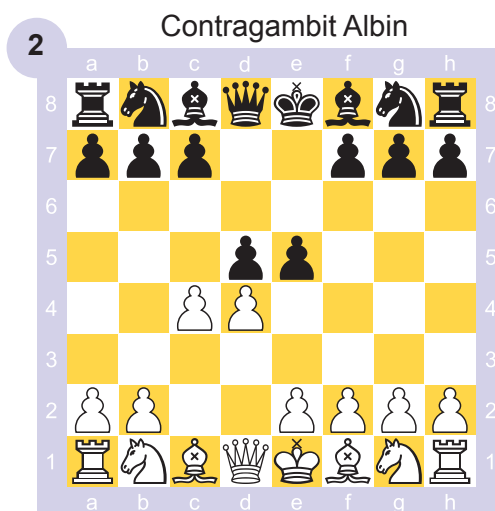
Presentem tres dels principals Gambits en l'Obertura del Peó de Dama i un en l'Obertura Bird.

Exemples

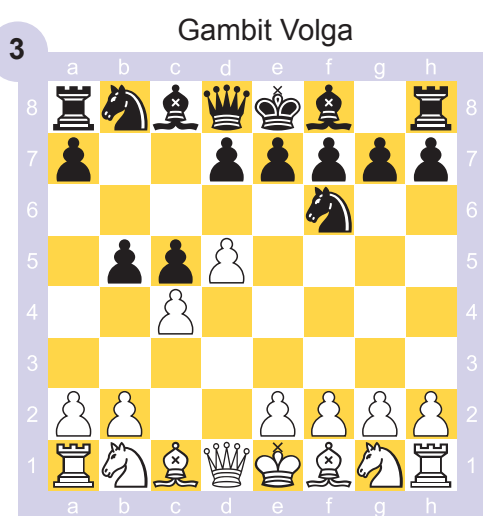
1.d4 Cf6 2.c4 e5

Lliurem el peó **e** per tal d'obrir línies.
Després de 3.dxe5 el més usual és
2... Cg4 tot atacant el peó de e5.

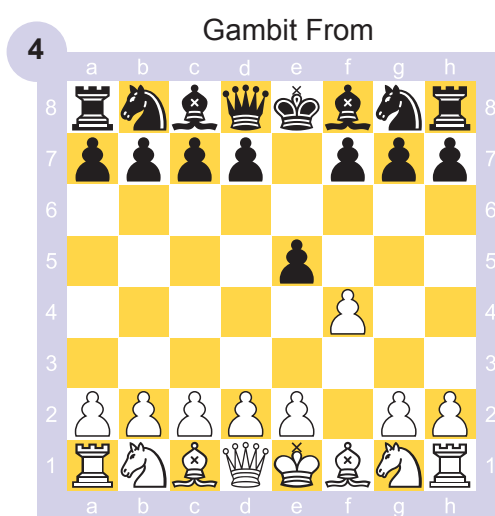
1.d4 d5 2.c4 e5

Per tal d'obrir línies i guanyar espai en
el centre després de 3.dxe5 d4.

1.d4 Cf6 2.c4 c5 3.d5 b5

Mira d'obrir columnes en l'ala de
dama després de 4.cxb5 a6 5.bxa6
Axa6.

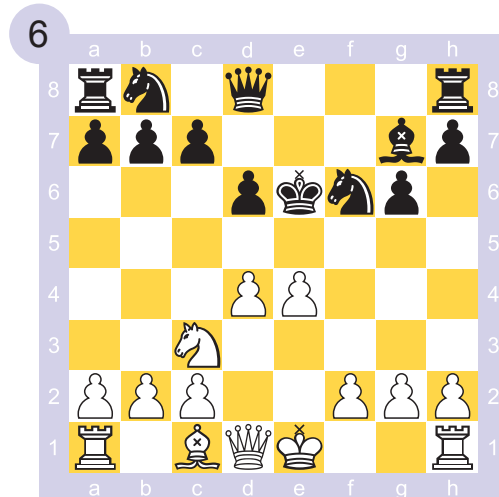
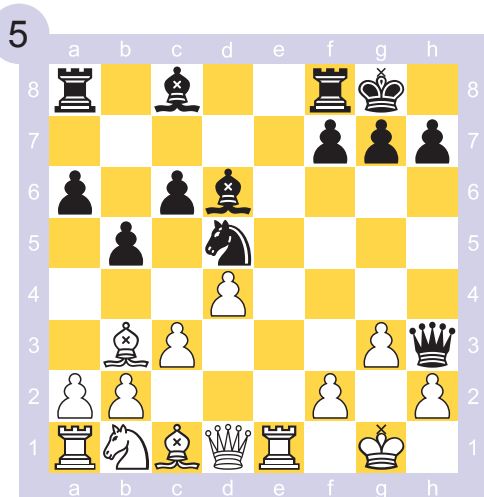
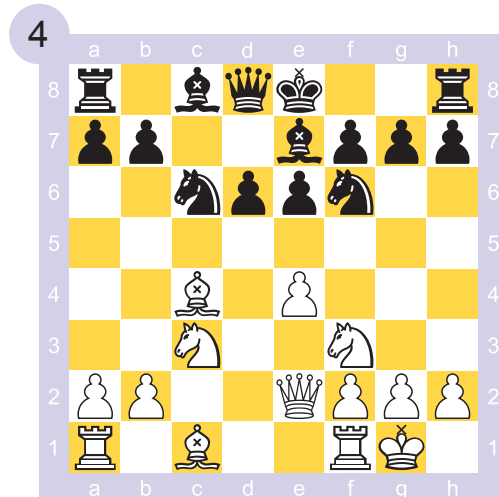
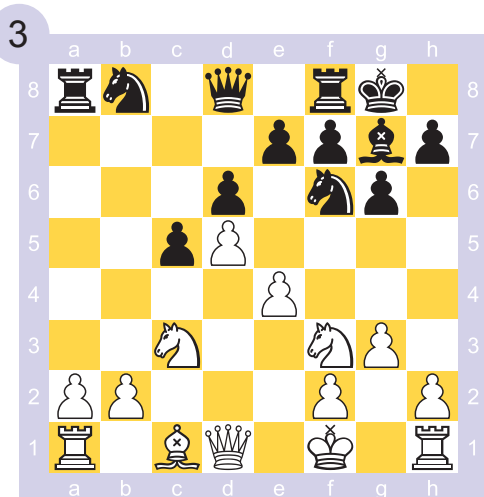
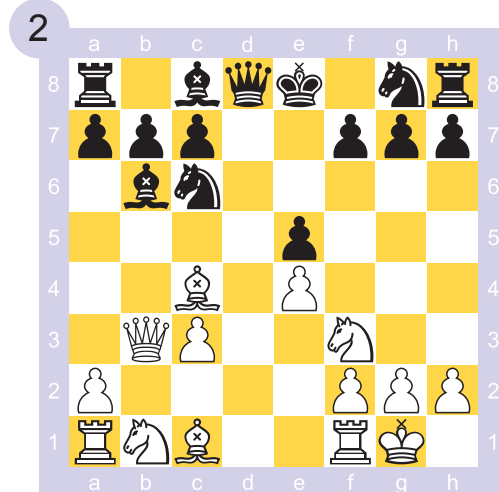
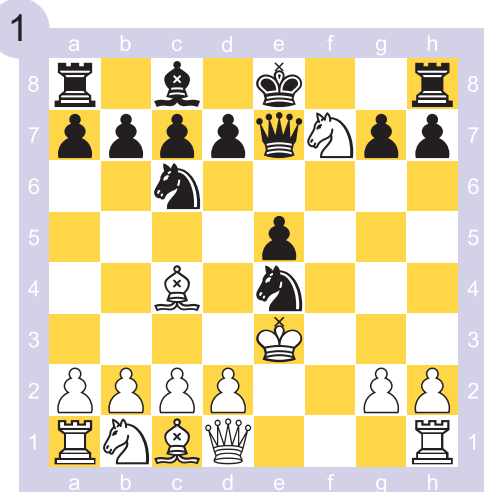

1.f4 e5

La seva idea és obrir línies i accele-
rar el desenvolupament de les peces
després de 2.fxex5 d6; hem de tenir en
compte que la primera jugada blanca
ha debilitat la posició del rei.

A

Identifica a quin **gambit** pertany cadascuna de les posicions que presentem.

Valoracions i plans

Introducció

Obertura de la posició

Atac en un flanc amb allau de peons

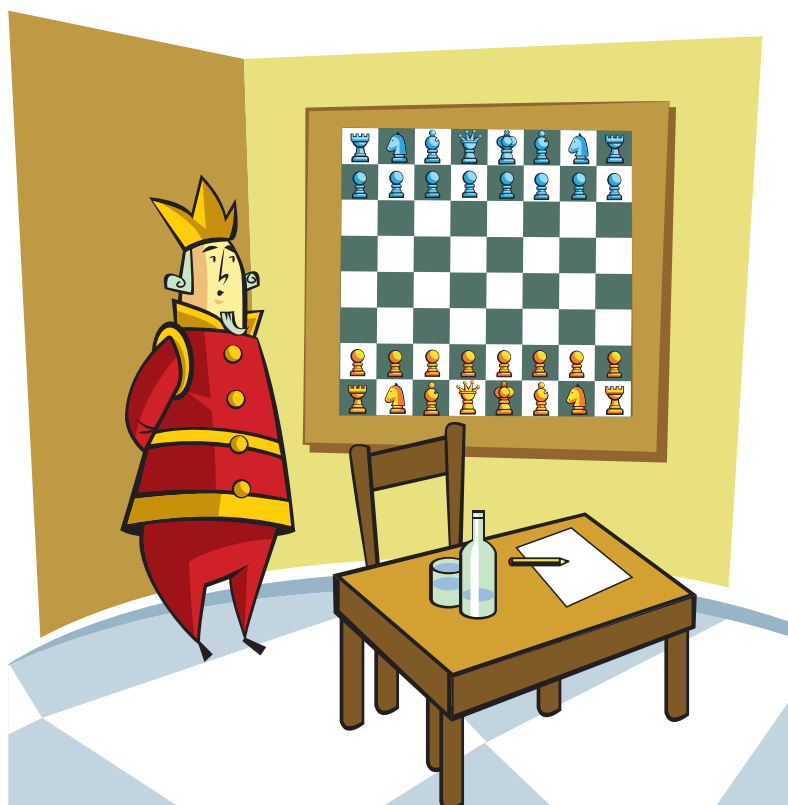
Canvi de peces

Domini de columnes

Adaptació del pla

Formular plans inicials

El pla i l'estructura
de peons

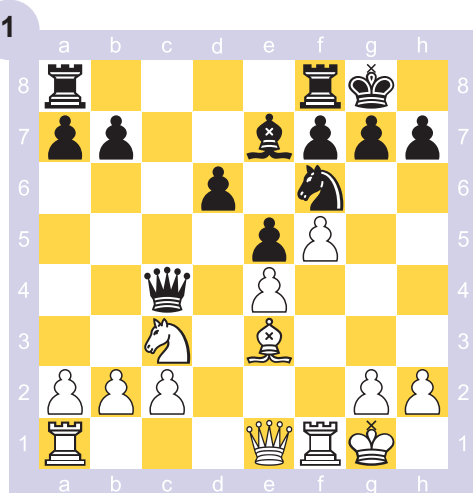

Introducció

El tema de la valoració de posicions ja ha estat introduït en la unitat 4 del llibre Intermedi 2. Fer una correcta valoració permet implementar un bon pla, que estigui en correspondència amb les característiques de la posició.

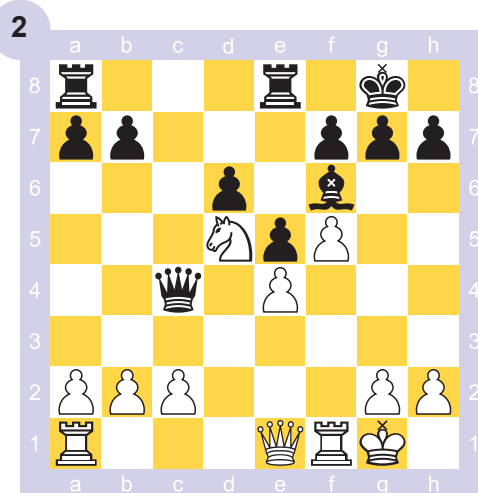
Alguns plans es basen en característiques posicionals que es repeteixen amb certa freqüència, per la qual cosa se'ls pot considerar típics.

Exemple

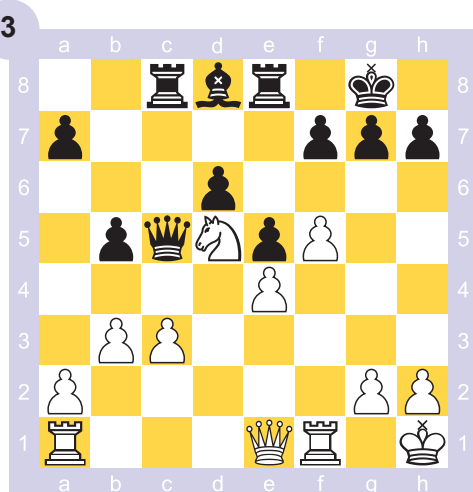
El factor més important d'aquesta posició és la base d'operacions (o punt fort) que hi ha per a les blanques a la casella d5. La primera etapa de llur pla és obtenir el control absolut d'aquest punt.

1.Ag5! Te8 2.Axf6 Axf6 3.Cd5

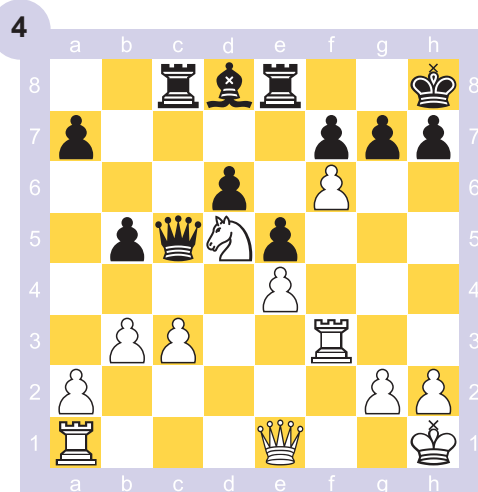
El canvi ha portat el cavall al fort punt central d5, d'on no pot ser expulsat.

3... Ad8 (3... Dxc2 4.Tf2 Dc5 5.Tc1 seguit de Cc7 tot guanyant material)
4.c3 b5 5.b3 Dc5+ 6.Rh1 Tc8

El cavall a d5 i el major espai en el flanc de rei donen gran avantatge a les blanques. El pla és coordinar l'acció de llurs peces majors amb la del cavall per tal de crear amenaces al rei negre.

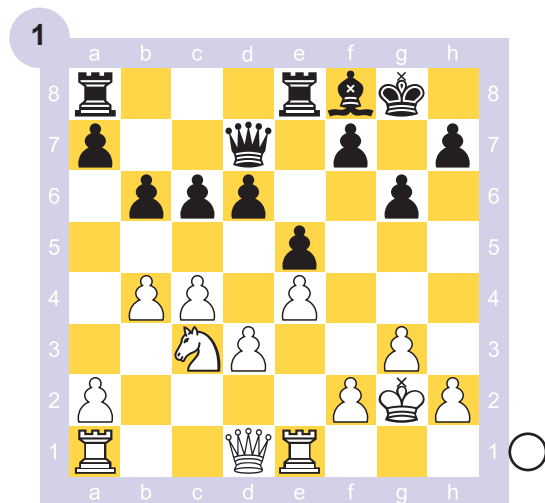
7.Tf3! Rh8 8.f6

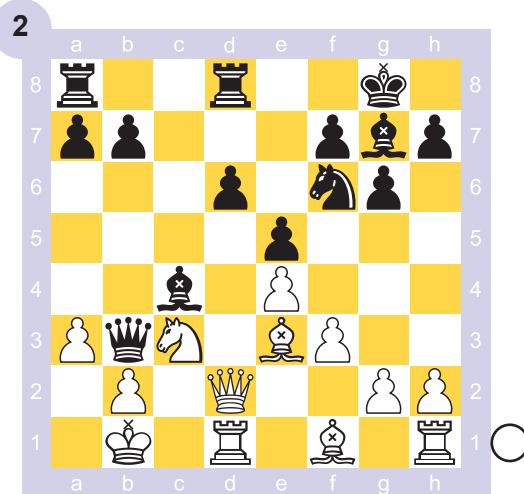
Les blanques tenen atac guanyador. Hi ha amenaces com Dh4 seguit de Th3.

1

Encercla la lletra del millor pla per a les blanques.

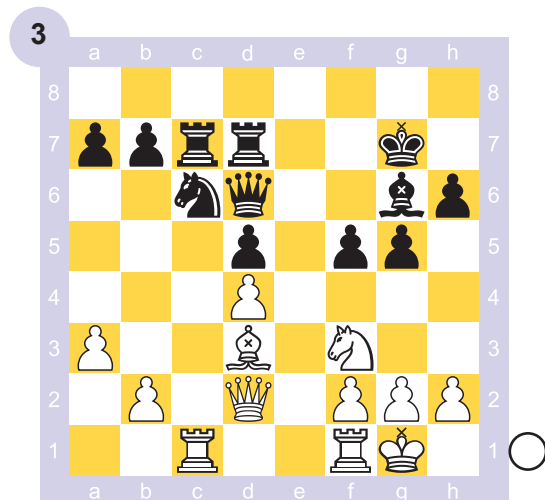

- A. Fer una ruptura immediata al centre del tauler amb 1.d4, tot buscant espai i obertura de línies.
- B. La creació d'un punt fort per a llur cavall al centre del tauler mitjançant la progressió 1.b5, després de la qual cosa el peó c no podrà mantenir el control del punt d5.
- C. Buscar l'ocupació de la casella d5 mitjançant 1.Da4 (seria possible 2.Cd5 per la clavada del peó c negre), que alhora crea pressió sobre el flanc de dama de les negres.

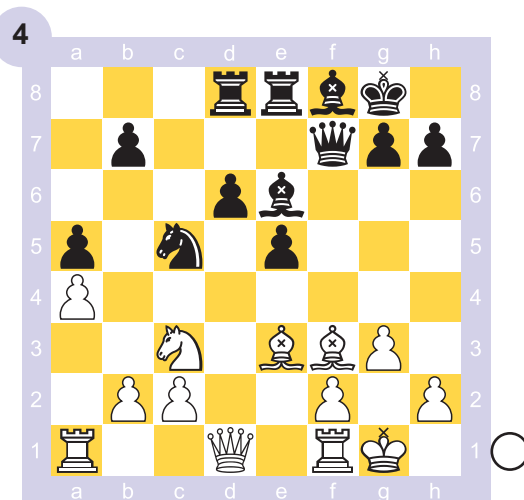
Les blanques han sacrificat un peó.

- A. Canviar alfils a c4 (1.Axc4 Dxc4), seguit d'ocupació del punt dèbil amb 2.Cd5.
- B. Jugar Ah6 mirant de canviar els alfils de caselles negres per tal de debilitar l'enroc negre i, posteriorment, atacar avançant els peons del flanc de rei.
- C. Canviar alfils a c4 (1.Axc4 Dxc4), seguit de 2.Ag5 i posterior canvi de l'alfil pel cavall de f6 per tal d'enfortir al màxim el control del punt fort d5, tot ocupant-lo amb el cavall.

Tria quina seqüència és la millor per a les blanques i justifica-ho.

- A. 1.b4 g4 2.b5 gxf3 3.bxc6 fxg2 4.Rxg2
- B. 1.h3 Te7 2.Tfe1 Ah5 3.Axf5 Axf3 4.gxf3
- C. 1.Ab5 Te7 2.Axc6 Txc6 3.Txc6 Dxc6 4.Ce5

Selecciona el millor pla per a les blanques per aprofitar l'existència del punt fort a d5. Explica per què les altres opcions no són adequades.

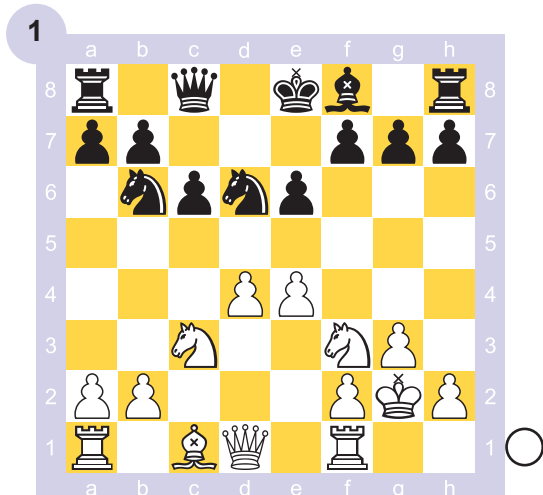
- A. 1.Cd5
- B. 1.Ad5
- C. 1.Ag4

Obertura de la posició

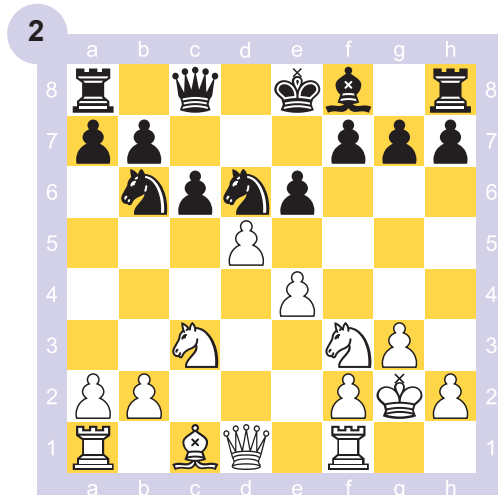
Un oponent amb el rei al centre o amb poc desenvolupament convida a planejar una obertura de la posició.

Exemple

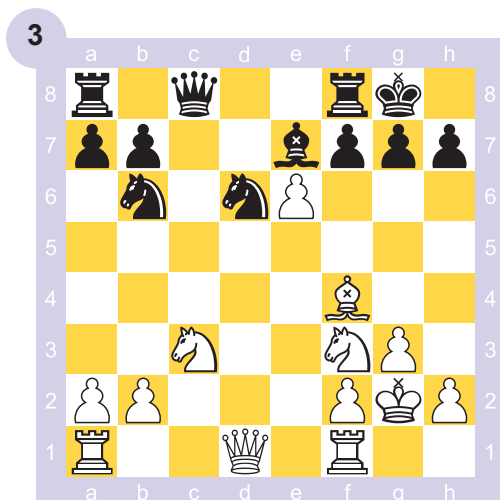
Les blanques estan millor gràcies al major control del centre afegit a un major desenvolupament. Conceben el pla d'obrir el centre per atacar el rei negre.

1.d5!

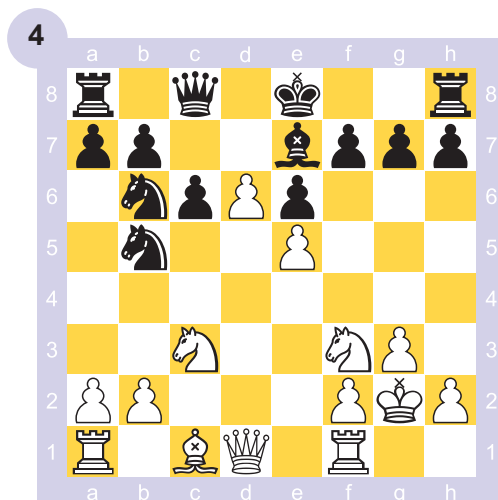
S'amença e5 seguit de d6. Totes les respostes donen gran avantatge a les blanques:

a) 1... cxd5 2.exd5 Ae7 3.Af4 0-0 4.dxe6

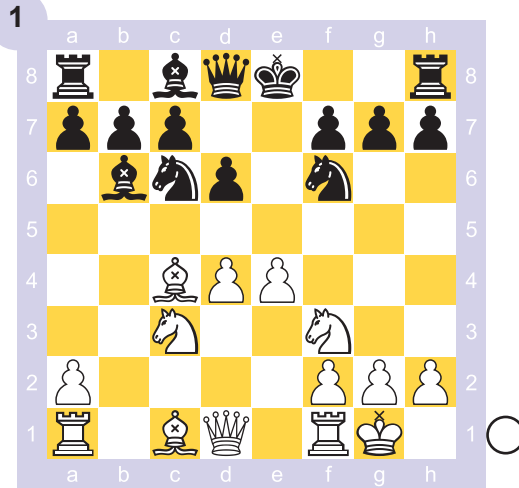
tot guanyant un peó (4... Dxe6? 5.Te1 i 6.Txe7 seguit de Axd6).

b) 1... Ae7 2.e5 Cb5 3.d6

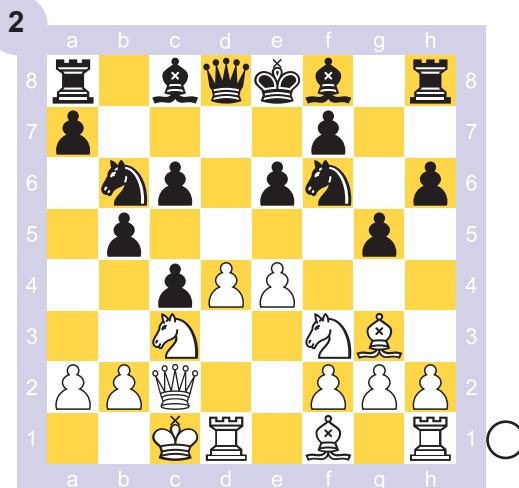
L'avantatge de les blanques ha crescut amb la creació d'un peó passat i protegit a d6; a més s'ha guanyat molt d'espai. El pla ara seria acabar de mobilitzar les peces i aprofitar el gran espai i el peó passat per tal d'augmentar la pressió.

2

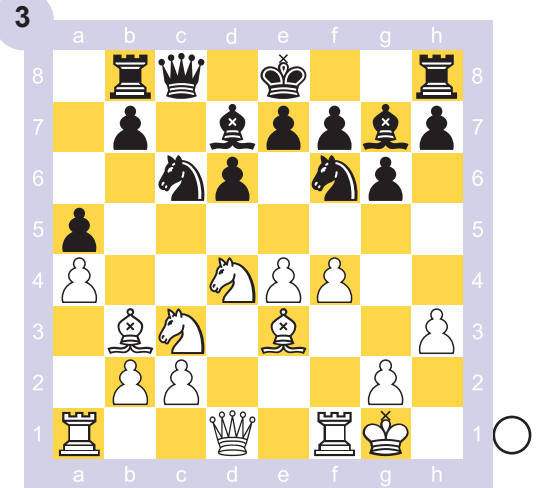
Les blanques han sacrificat un peó. Selecciona el millor pla.

- A. Fer una ruptura central amb 1.e5 per tal d'obrir línies i, després de 1...dxe5, reprendre 2.dxe5, tot mirant d'aprofitar el lleuger avantatge en desenvolupament, encara que les negres canviessin les dames amb 2...Dxd1.
- B. 1.Te1 amb el pla d'irrompre en el centre mitjançant e4-e5, tot obrint línies per desenvolupar la iniciativa amb la torre ben col·locada en una columna central.
- C. Fer una ruptura central amb 1.e5 i, després de 1...dxe5, evitar que el rei negre enroqués amb 2.Aa3, encara que fos a costa de sacrificis addicionals de peons. Tot seguit atacar el rei al centre a través de les línies obertes.

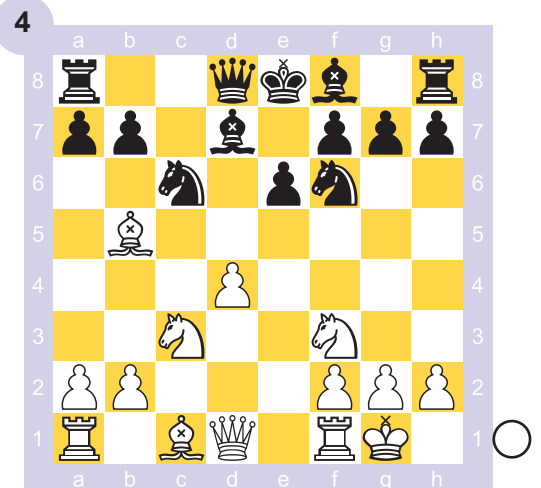
Les blanques han sacrificat un peó. Selecciona el millor pla.

- A. Amb 1.e5 guanyem espai al centre i estalviem temps; alhora, el cavall de c3 pot anar a e4 per tal de manio-brar cap als punts febles a d6 i f6. A més, h2-h4 ataca els peons debilitats del flanc de rei.
- B. Fer una ruptura amb peons mitjançant 1.d5, tot mirant d'obrir línies per poder atacar el rei negre encara no enrocat i amb peces pendents de desenvolupar.
- C. Desenvolupar la iniciativa tot activant el cavall amb 1.Ce5 i després l'alfil a la casella e2, per tal d'atacar amb f2-f4 la debilitada formació de peons negra en el flanc de rei, tot mirant d'obrir la columna f sobre la posició adversària.

Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A. 1.f5 Ce5 2.De2
- B. 1.e5 dxe5 2.fxe5 Cxe5 3.De2
- C. 1.e5 dxe5 2.Cxc6 bxc6 3.fxe5 Cd5 4.Cxd5 cxd5 5.Dxd5

Selecciona el millor pla per a les blanques.

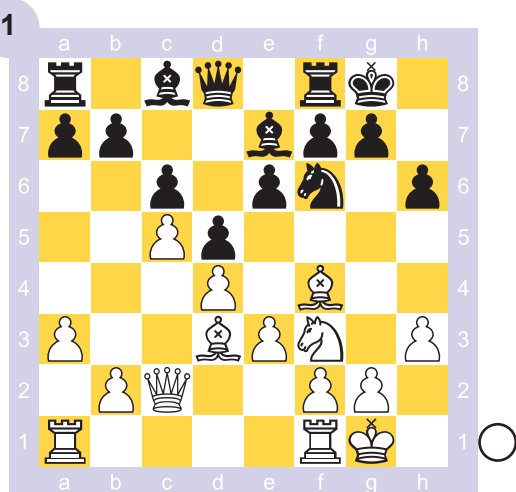
- A. 1.d5 exd5 2.Cxd5 Cxd5 3.Dxd5 Ae7 4.Td1 Dc8 5.Ag5
- B. 1.d5 exd5 2.Te1+ Ae7 3.Cxd5 Cxd5 4.Dxd5
- C. 1.Ag5 Ae7 2.Axf6 Axf6 3.d5 Axc3 4.bxc3 exd5 5.Te1+ Ae6 6.Cd4

Atac en un flanc amb allau de peons

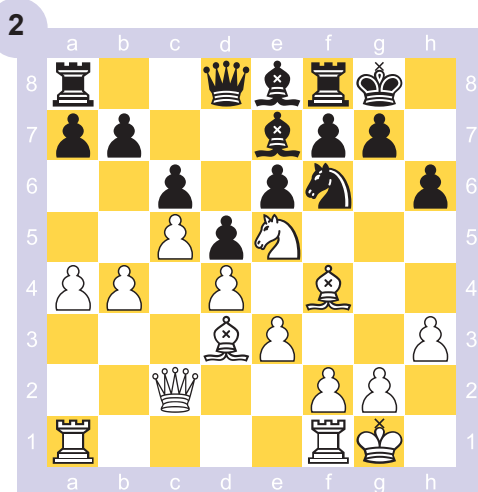
Tot sovint el bàndol que té un avantatge d'espai en un flanc du a terme un pla de progressió de peons ("allau de peons" o "atac a la baioneta") en aquest sector, per tal de provocar una ruptura, tot guanyant més espai i obrint línies per a les seves peces.

Exemple

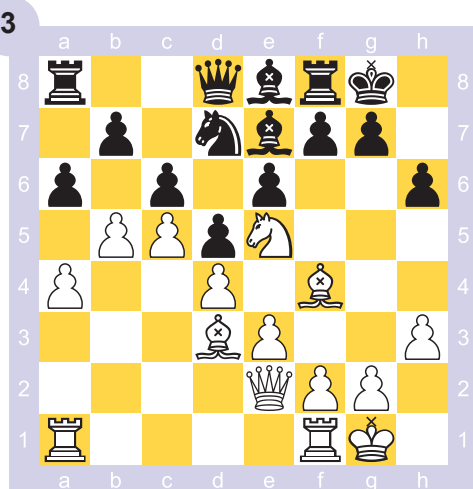
Les blanques tenen avantatge d'espai en el flanc de dama. Decideixen executar el pla d'avançar el peó **b**, tot mirant de dur a terme una ruptura a b5.

1.b4 Ad7 2.Ce5 Ae8 3.a4

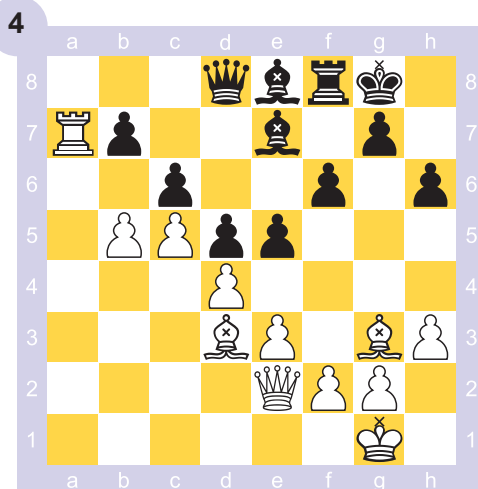
El peó a avança per tal de recolzar la ruptura.

3... a6 4.De2 Cd7 5.b5

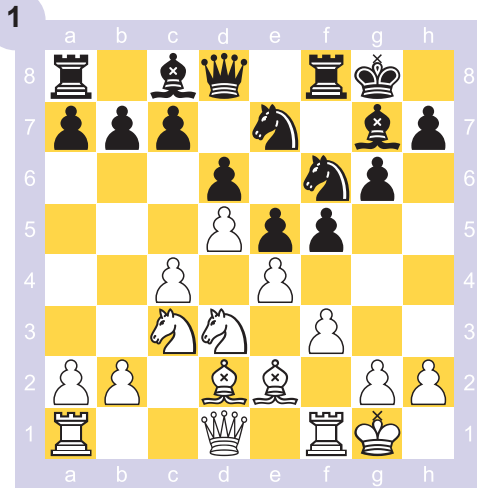
Finalment es produeix la ruptura a b5.

5... Cxe5 6.Axe5 axb5 7.axb5 Txa1
8.Txa1 f6 9.Ag3 e5 10.Ta7

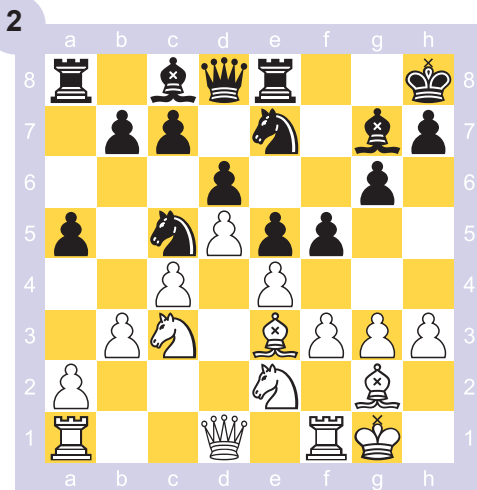
La torre blanca penetra en la 7a línia, amb amenaça sobre el peó de b7. Les blanques estan clarament millor gràcies a llur preponderància en el flanc de dama.

3

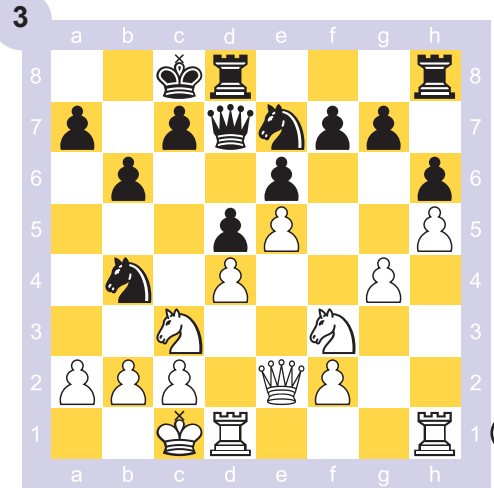
Selecciona el millor pla per a les negres.

- A.** Atacar amb peons en el flanc de rei, després d'un canvi de peons a e4. Llavors es prossegueix amb h7-h6, seguit de g6-g5, per tal de continuar avançant primer el peó **g** i després el peó **h**.
- B.** Atacar amb peons en el flanc de rei, després d'una progressió f5-f4, que guanya més espai en el flanc de rei. Llavors avançar el peó **g** i, eventualment, també el peó **h**, tot mirant de dur a terme una ruptura en el punt g4.
- C.** Atacar en el flanc de dama mitjançant el pla d'irrompre en el punt b5. Això es du a terme amb a7-a6 seguit de Tb8 i, eventualment, b7-b5.

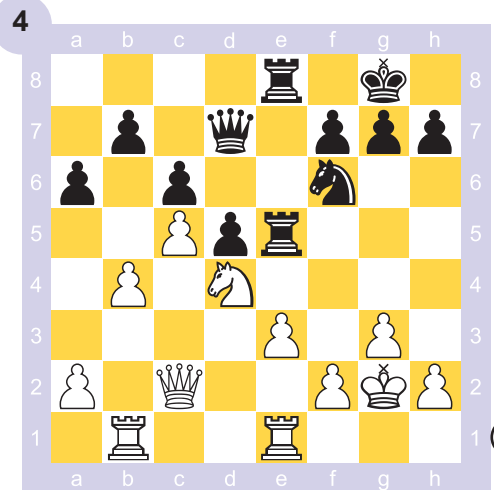
Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A.** Atacar amb progressió de peons en el flanc de dama. Per tal de fer-ho primer jugar a2-a3 per preparar la progressió b3-b4, tot desallotjant el cavall negre de c5. Llavors preparar la ruptura en aquest mateix flanc amb c4-c5.
- B.** Atacar en el flanc de dama. Primer es canvia l'alfil de e3 pel cavall de c5, per irrompre després en el punt b4 amb a2-a3 i el suport de peces majors.
- C.** Avançar peons en el flanc de dama. Primer es mira d'eliminar el cavall negre fort de c5 mitjançant un canvi de cavalls (el cavall de e2 a c1 i d3). Després es realitza l'allau de peons començant amb a2-a3, b3-b4, etc.

Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A.** 1.g5 hxg5 2.Cxg5 Cf5 3.Dg4 Rb7 4.Th3
- B.** 1.Ch4 Rb7 2.f4 a6 3.Thf1 Tc8 4.a3 Cbc6 5.f5
- C.** 1.Ch4 Rb7 2.f4 a6 3. g5 g6 4.hxg6 fxg6 5.gxh6

Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A.** h3 Ce4 2.f4 T5e7 3.g4
- B.** 1.a4 Ce4 2.f3 Cf6 3.Dd3 g6 4.b5
- C.** 1.Cb3 h5 2.Ca5 h4 3.a4

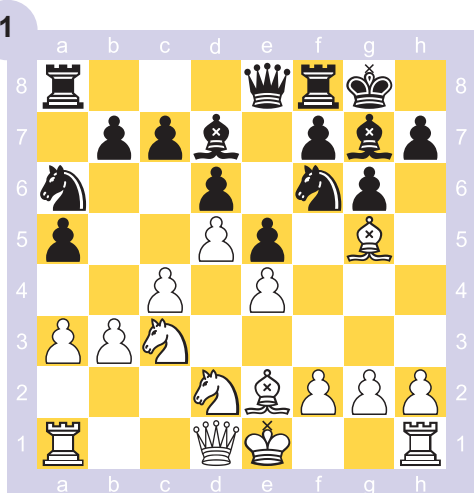

Canvi de peces

En no poques ocasions certa fase d'un pla està relacionada amb el canvi d'una peça pròpia poc activa per una de més activa de l'adversari.

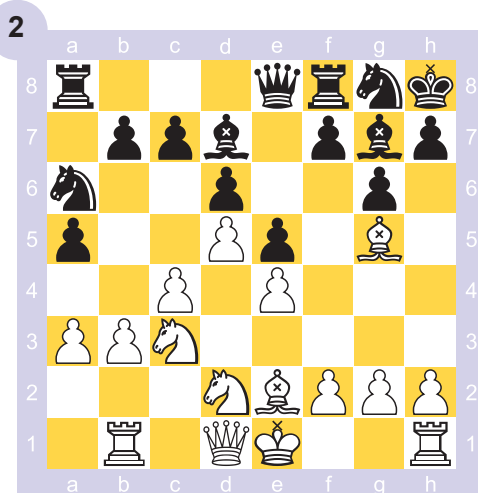
Això és particularment freqüent en relació al canvi d'un alfil dèbil propi per un alfil fort de l'adversari (repassa la unitat 4 del llibre Intermedi1).

Exemple

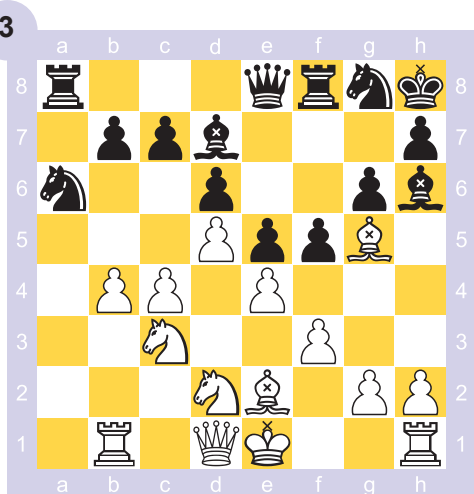
Dels dos alfils de caselles negres, el negre és dèbil i el blanc és fort. Les negres duen a terme un pla a base de combinar la ruptura f7-f5 amb la idea de canviar llur alfil dèbil.

1... Rh8 2.Tb1 Cg8

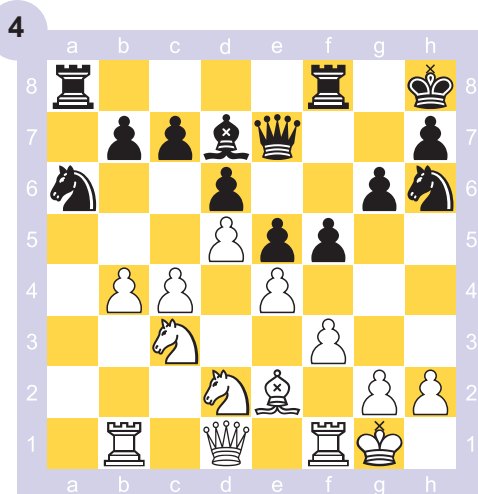
La retirada del cavall té un doble objectiu: allibera el camí del peó f i recolza el moviment Ah6.

3.b4 axb4 4.axb4 f5 5.f3 Ah6

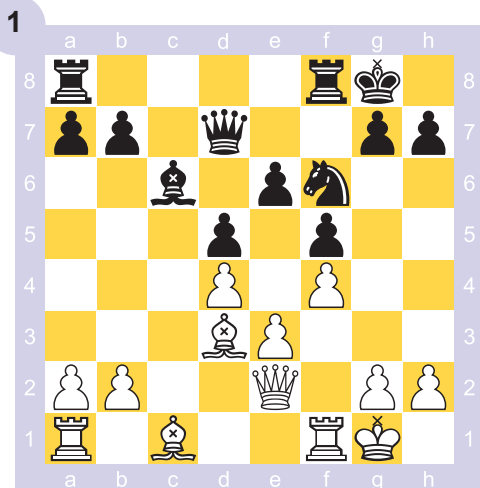
S'ha completat la idea. Si ara 6.Ah4, l'alfil negre es torna molt actiu amb 6... Ae3.

6.Axh6 Cxh6 7.0-0 De7

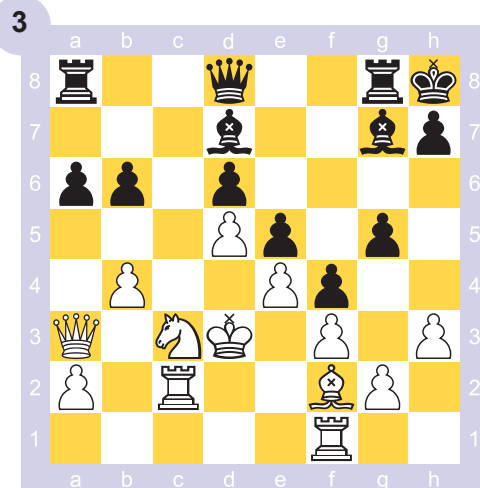
Hi ha oportunitats per a ambdós bàndols; les blanques atacaran en el flanc de dama mentre que les negres miraran de fer-ho en el flanc de rei.

4

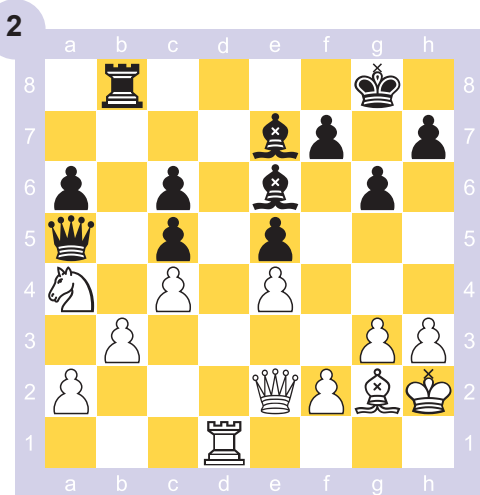
Selecciona el millor pla per a les negres.

- A.** Doblar torres a la columna c per tal d'estar preparades per canviar les torres a través de l'única columna oberta; dur-ho a terme amb 1...Tc8 per continuar amb Tc7 i Tfc8.
- B.** Canviar els alfils de caselles blanques mitjançant 1...a6 per continuar amb Ab5. Després d'haver eliminat els alfils, el cavall negre serà molt fort a la casella e4.
- C.** Canviar els alfils de caselles blanques tot movent el cavall negre cap a d6 (primer 1...Ce8 i després Cd6) seguit de Ab5. Després d'haver eliminat aquests alfils, el cavall negre serà molt fort a la casella e4.

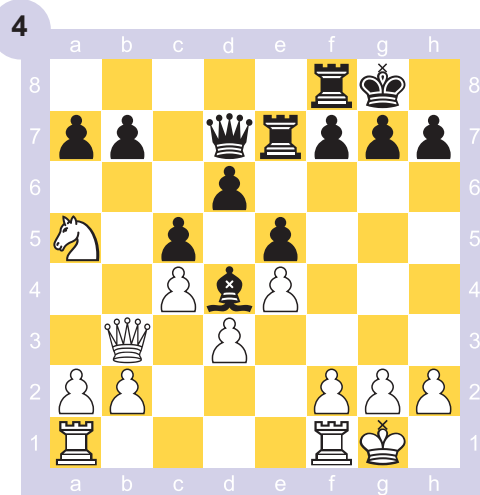
Selecciona el millor pla per a les negres.

- A.** 1...Ab5+ 2.Cxb5 axb5 3.Db2 Ta6 4.Tfc1 Da8
- B.** 1...h5 2.Tfc1 Af6 3.Ca4 Tb8 4.Tc7 Tg7
- C.** 1...Db8 2.Tfc1 Af6 3.Ca4 Ad8 4.Db3 b5 5.Cb2 Ab6

Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A.** Reforçar la pressió en la columna d tot doblant peces majors amb Td3 i Dd1 seguit d'una reubicació del cavall cap a c3, i eventualment a e2, per tal de recolzar una ofensiva en el flanc de rei amb la ruptura f2-f4.
- B.** Buscar el canvi d'alfils de caselles blanques (ja que l'alfil de les blanques està limitat pels seus propis peons centrals i, a més, d'aquesta manera privem les negres de la parella d'alfils) mitjançant 1.Af3 per continuar amb Ag4.
- C.** Buscar el canvi d'alfils de caselles blanques mitjançant 1.h4 seguit de Ah3.

Selecciona el millor pla per a les blanques.

- A.** 1.Dc2 f5 2.exf5 Dxf5 3.Cb3
- B.** 1.Db5 Dxb5 2.axb5 Axb2 3.Tab1 Ad4 4.Cc4
- C.** 1.Da3 f5 2.exf5 Dxf5 3.Tad1

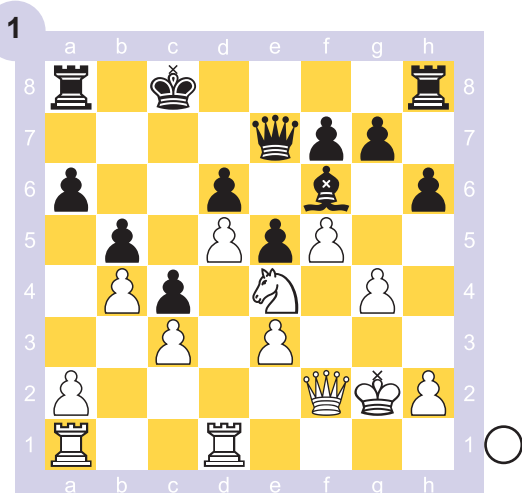

Domini de columnes

És típic, en algunes posicions, de dur a terme un pla per tal d'obrir i dominar una columna.

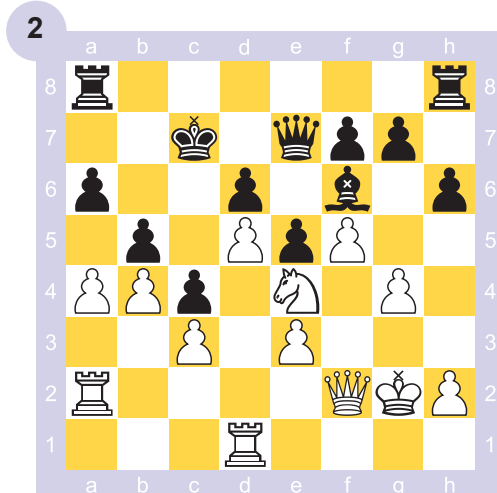
N'hem introduït els primers conceptes en la unitat 3 del llibre Intermedi 1.

Exemple

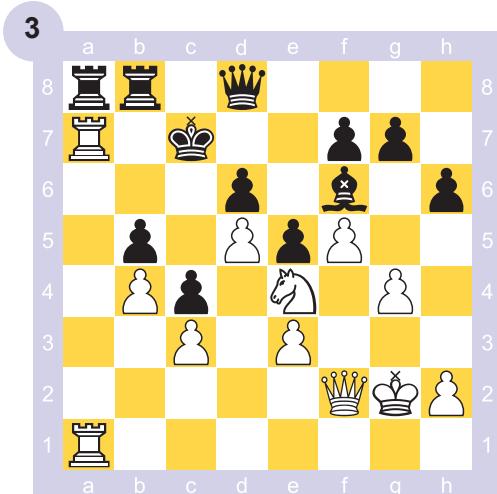
De moment les peces majors blanques no tenen manera de penetrar. El pla de les blanques és obrir i dominar la columna a.

1.a4 Rc7 2.Ta2

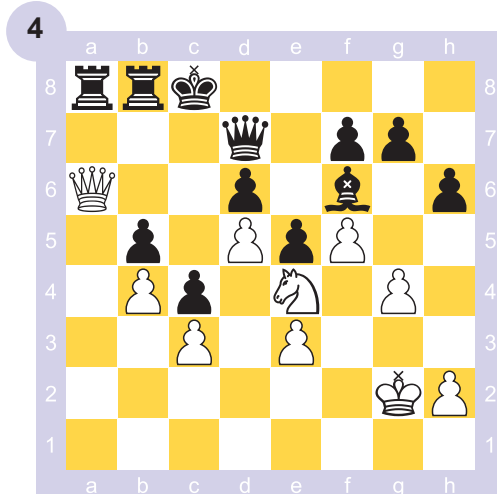
Moviment típic: doblem les torres en la columna a abans d'obrir-la, per tal de poder dominar-la un cop estigui oberta.

2... Thb8 3.Tda1 Dd8 4.axb5 axb5 5.Ta7+

La torre aconseguí penetrar en la 7a línia.

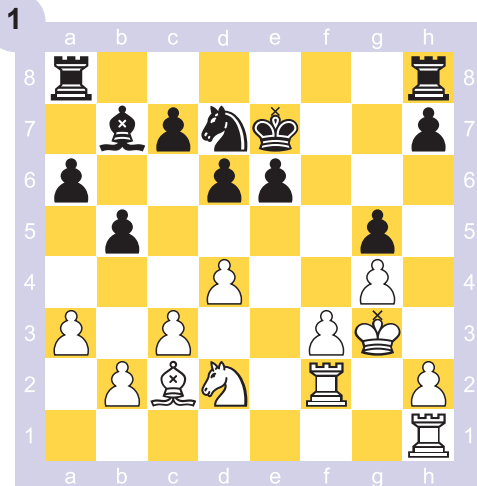
5... Txa7 6.Txa7+ Tb7 7.Da2! Dd7 8.Da5+ Rc8 9.Da6+

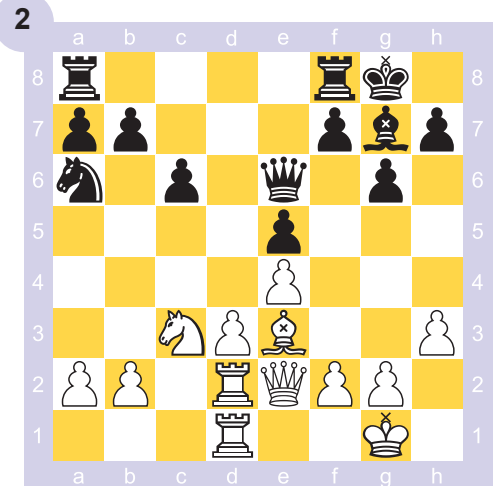
L'entrada de les peces per la columna ha estat decisiva. Les negres estan perdudes ja que si 9... Rc7 10.Ta7+, mentre que si 9... Db7 10.Cxd6+.

5

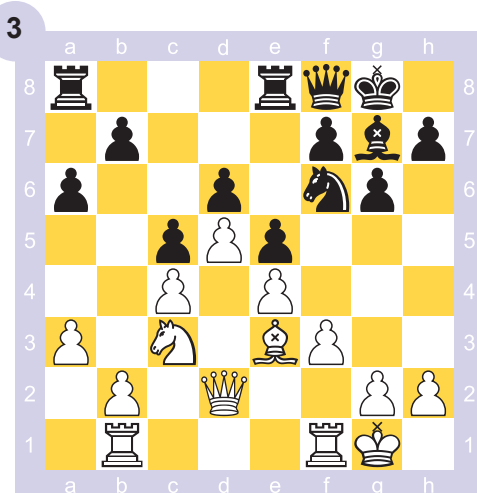
Selecciona el millor pla per a les blanques. Juguen les blanques.

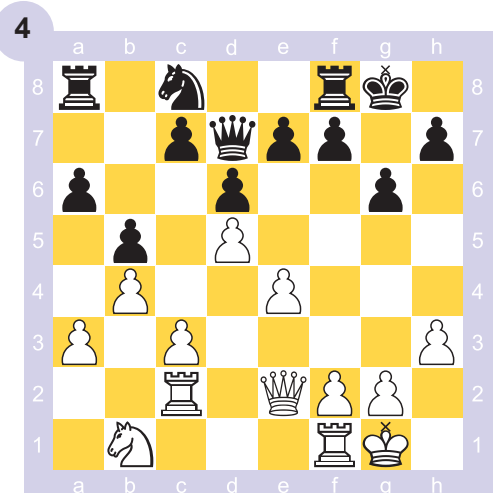
- A.** Buscar l'obertura de la columna **a** mitjançant 1.a4
B. Buscar l'obertura de la columna **h** mitjançant 1.h4
C. Buscar l'obertura de la columna **c** mitjançant 1.c4

- A.** Buscar l'obertura de la columna **f** mitjançant 1.f4
B. Buscar l'obertura de la columna **h** mitjançant 1.h4 amb la intenció de continuar amb 2.h5 i, eventualment, canviar hxg6.
C. Buscar l'obertura de la columna **d** mitjançant 1.d4

- A.** 1.f4 exf4 2.Txf4 Cd7 3.Tbf1 Ce5 4.b3
B. 1.b4 b6 2.bxc5 bxc5 3.Tb6
C. 1.Ca4 b5 2.cxb5 axb5 3.Cc3

- A.** 1.c4 Cb6 2.Cd2
B. 1.e5 dxe5 2.Dxe5
C. 1.h4 Cb6 2.h5

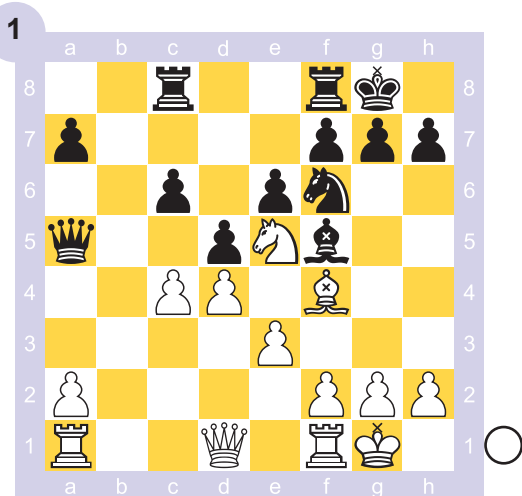

Adaptació del pla

És pràcticament impossible jugar una partida completa amb un sol pla, de principi a fi. La manera com respon el nostre adversari fa, tot sovint, necessària l'adaptació del pla o, fins i tot, la concepció d'un nou pla, perquè les característiques de la posició van canviant.

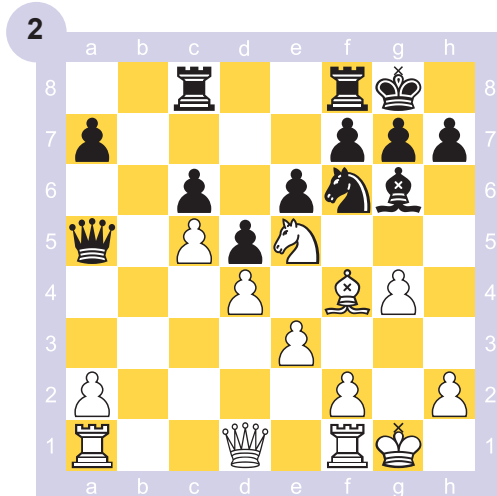
Els jugadors solen planificar el desenvolupament del joc només durant un cert nombre de jugades. Més enllà d'això, els cal formular nous plans o etapes successives del pla original.

Exemple

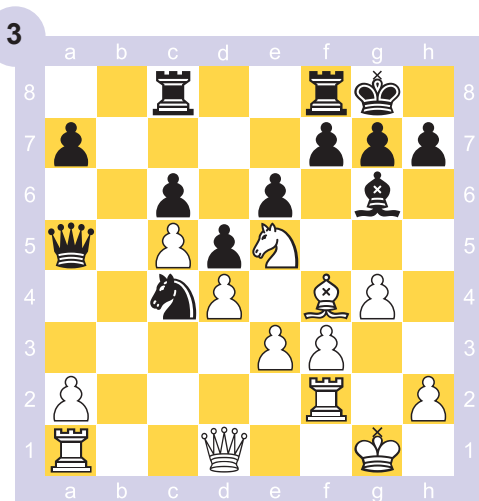
Les blanques conceben inicialment un pla per tal de progressar: guanyar espai en l'ala de dama, canviar el cavall per l'alfil i controlar la columna oberta **b**.

1.g4! Ag6 2.c5! (guanyen espai i obtenen un punt fort per a l'alfil a d6).

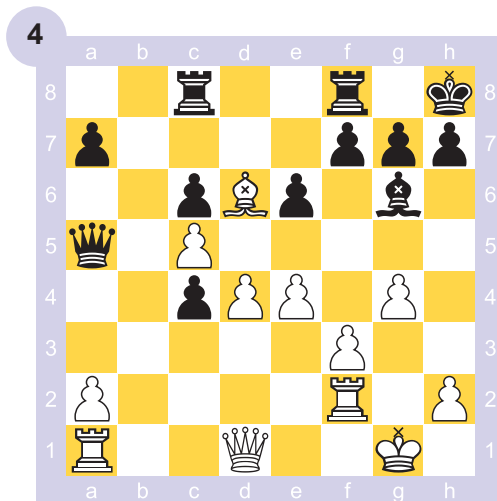

L'aparent debilitament de l'enroc blanc no és aprofitable.

2... Ce4 (amb la idea de Cd2 seguit de Cc4) 3.f3 (ara canviar Cxg6 permetria al cavall negre d'instal·lar-se sòlidament a c4) Cd2 4.Tf2 Cc4

Les blanques adapten llur pla; és preferible canviar cavalls tot debilitant els peons negres, que no pas canviar el cavall per l'alfil tot permetent la presència permanent del fort cavall a c4.
5.Cxc4! dxc4 (aquest peó queda aïllat i es perdrà) 6.Ad6 Te8 7.e4!

Evita l'amenaça Ad3 i restringeix l'activitat de l'alfil negre. Les blanques tenen un clar avantatge posicional: l'alfil blanc evita totalment l'activitat de les torres negres i el peó **c** negre es perdrà. La propera fase del pla és atacar i capturar el peó **c**.

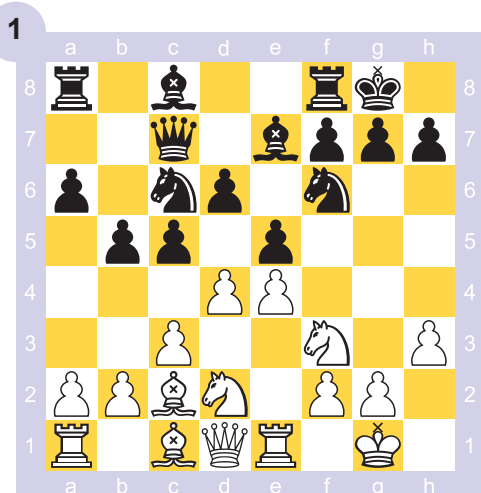
Formular plans inicials

En acabar de dur a terme les jugades teòriques conegudes de l'obertura és un bon moment per formular un pla inicial.

Generalment una seqüència de jugades inicials en l'obertura és reconeguda com a correcta per la teoria quan l'experiència de la pràctica dels Grans Mestres ha demostrat que ho és.

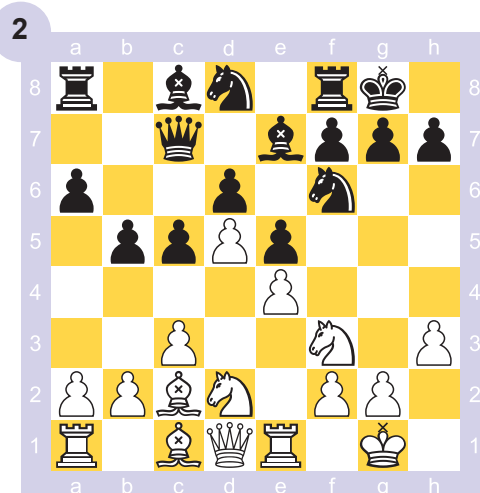
Exemple

Obertura Rui López. Variant Chigorin

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Ab5 a6 4.Aa4 Cf6
5.0-0 Ae7 6.Te1 b5 7.Ab3 d6 8.c3 0-0
9.h3 Ca5 10.Ac2 c5 11.d4 Dc7 12.Cbd2
Cc6

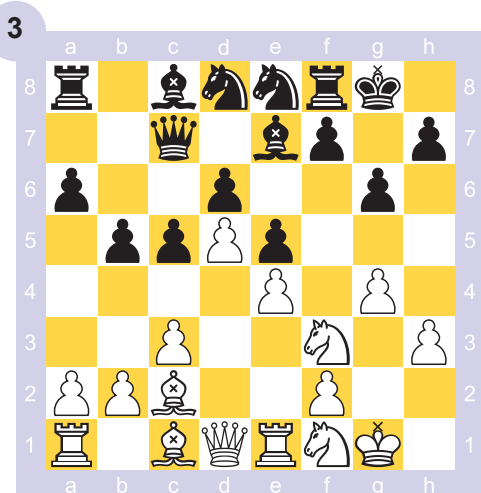
Les blanques tenen ara diversos plans possibles respecte del centre (vegeu pàg. 29 del llibre Intermedi 2): tancar-lo amb d5, obrir-lo amb dxc5 o mantenir la tensió. Analitzarem el tancament del centre: 13.d5 Cd8.

Quan el centre és tancat, l'acció es trasllada als flancs.

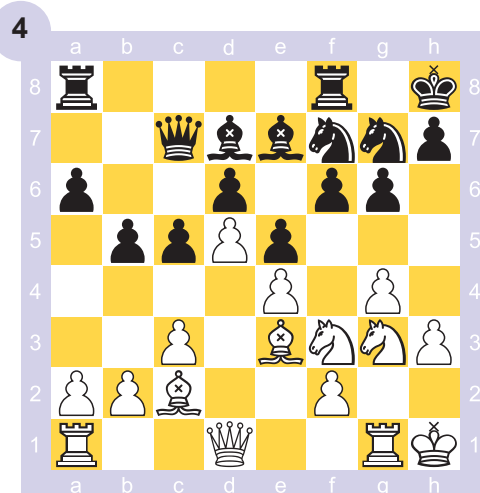
Un pla possible per a les blanques és atacar en el flanc de rei amb progressió de peons i concentració de peces en aquest sector.

14.Cf1 Ce8 15.g4 g6

Les blanques han guanyat espai amb la progressió g2-g4 i ara concentren forces en aquest sector:

16.Ah6 Cg7 17.Cg3 f6! 18.Rh1 Cf7
19.Ae3 Rh8 20.Tg1 Ad7

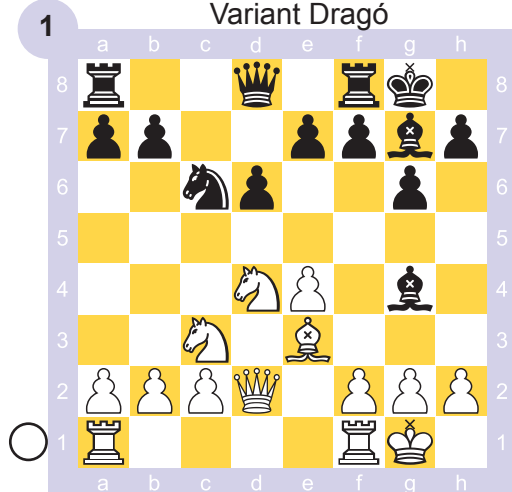
Les blanques han preparat llur ofensiva en el flanc de rei, però les negres també han maniobrat correctament per tal de no permetre l'atac.

La posició és equilibrada.

6

Indica la valoració correcta de cada posició tenint en compte els elements posicionals estudiats en la unitat 4 del llibre Intermedi 2. Selecciona quin o quins dels plans proposats per a les blanques es corresponen amb les característiques de la posició.

Defensa Siciliana Variant Dragó

Valoracions

- A. Les negres estan millor perquè tenen parella d'alfils en una posició oberta.
- B. Les blanques tenen avantatge perquè disposen de més espai en el centre i tenen la possibilitat d'ubicar un fort cavall a d5.
- C. La posició és aproximadament equilibrada.

Plans

- A. Canviar cavalls a c6 per, tot seguit, forçar el canvi d'alfils de caselles negres amb Ah6, de manera que s'ha eliminat la parella d'alfils de les negres; després buscar joc en el centre i el flanc de rei, tot mobilitzant la torre de dama cap al centre i avançant oportunament f2-f4.
- B. Iniciar una ofensiva de peons en el flanc de dama a base de 1.a3, seguit de b4, per tal de crear amenaces en aquest sector en el qual les negres estan restringides.
- C. Atacar en el flanc de rei mitjançant 1.f3, seguit de 2.g4 quan es retiri l'alfil, i continuar després amb h4-h5, precedit de Rg2 per col·locar la torre en h1 recolzant la progressió del peó h.
- D. Jugar f4 tot mirant de guanyar espai en el centre i el flanc de rei, alhora que s'amenaça de tancar l'alfil de g4 amb f5 seguit de h3. Eventualment després, pressionar en el flanc de rei tot avançant f4-f5, unit a la centralització de la torre de dama i a una possible ocupació de la casella d5 amb el cavall.

Obertura Rui López Variant del Canvi Diferit

Valoracions

- A. Les blanques estan clarament millor gràcies a llur millor estructura de peons, amb un sol grup de peons i sense peons doblats, mentre que les negres tenen dos grups de peons i peons doblats a la columna c.
- B. La posició està aproximadament equilibrada, ja que la millor estructura de peons blanca és compensada pels dos alfils de les negres.
- C. Les negres estan millor per llur parella d'alfils i la columna semioberta d que tenen a disposició per exercir pressió amb llurs peces majors.

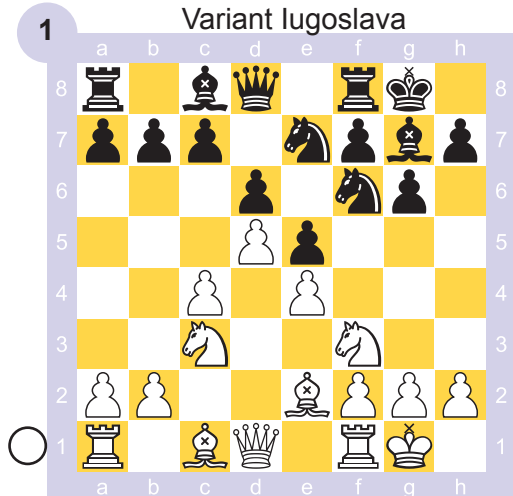
Plans

- A. Realitzar una ofensiva de peons en el flanc de dama, començant amb 1.Ad2 per seguir posteriorment amb b2-b4, a2-a4, Tb1 i després trencar amb b4-b5.
- B. Pressionar amb les peces en el flanc de rei mitjançant la maniobra Ch4-f5 combinada amb la incorporació de la dama cap al flanc de rei (diagonal d1-h5) i un eventual trencament amb f2-f4 en un moment propici.
- C. Preparar una ofensiva amb peons en el centre mitjançant 1.c3 per recolzar un subsegüent d3-d4 i, posteriorment, desenvolupar l'alfil a e3 i la dama a c2 o e2, per tal de portar les torres a les columnes centrals. Un cop desplegadas totes les forces, definir en dependència de les circumstàncies què s'ha de fer amb la tensió en el centre.
- D. Desenvolupar l'alfil per fianchetto amb 1.b3 i 2.Ab2 per combinar-ho amb una eventual ruptura f2-f4, bé sigui amb suport previ del peó g (g2-g3) bé sense; per tal d'obrir el camí al peó f el cavall de rei va a h4 i l'altre eventualment maniobra a e3, des d'on ambdós vulneren el punt f5.

7

Indica la valoració correcta de cada posició tenint en compte els elements posicionals estudiats en la unitat 4 del llibre Intermedi 2. Selecciona quin o quins dels plans proposats per a les blanques es corresponen amb les característiques de la posició.

Defensa Índia del Rei Variant lugoslava

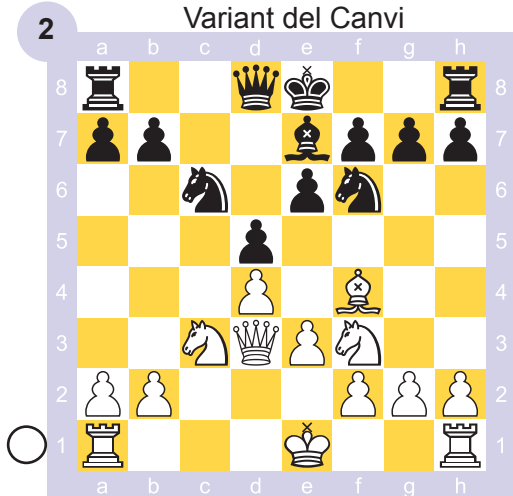
Valoracions

- A. Les blanques estan clarament millor gràcies a llur avantatge d'espai en el centre i al fet de no haver debilitat llur enroc, la qual cosa fa que llur rei estigui més segur.
- B. La posició és d'opcions per a ambdós bàndols, sense una marcada superioritat per a cap dels dos.
- C. Les negres estan millor perquè podran atacar ràpidament en el flanc de rei mitjançant la ruptura f7-f5, un cop hagin aclarit el camí d'aquest peó tot movent el cavall de f6.

Plans

- A. Canviar alfils de caselles negres amb 1.Ad2 seguit de Dc1 i Ah6; després atacar l'enroc negre aprofitant la debilitat a les caselles negres, mitjançant h2-h4 seguit de Ch2 amb la intenció de col·locar el cavall a g4.
- B. Prendre la iniciativa en el flanc de rei amb una ràpida ruptura f2-f4, tot obrint línies sobre l'enroc negre per atacar-lo. Es comença traient el cavall de f3 mitjançant 1.Cd2 seguit de 2.f4. Després que s'hagin obert línies en el flanc de rei, el cavall tornarà a f3 i s'acabarà el desenvolupament del flanc de dama, per concentrar més peces en el flanc de rei.
- C. Atacar en el flanc de dama, àrea en què les blanques disposen de més espai, mitjançant la ruptura c4-c5 degudament preparada. Iniciar el pla amb 1.b4, que guanya més espai en aquest sector, alhora que prepara la ruptura c5. Després d'obrir línies en l'ala de dama, penetrar amb les peces, en particular amb les peces majors, a través de les columnes que s'obrin.
- D. Afrontar una eventual ruptura de les negres a f5, mitjançant canvi de peons a f5. Si les negres tornen a capturar amb peça, fer servir el punt fort que sorgirà a e4 per a la instal·lació de peces menors. Si tornen a capturar amb peó, jugar f2-f4 per tal de frenar l'expansió de les negres en aquesta zona. Iniciar el pla amb 1.Ce1 per aclarir el camí al peó f, alhora que es manobra amb el cavall cap a d3, des d'on recolzaria una eventual ruptura c4-c5 i, a més, podria dirigir-se cap a e4 a través de f2 (previ moviment del peó f).

Defensa Eslava Variant del Canvi

Valoracions

- A. Les blanques estan millor gràcies a la posició més activa de llurs alfil i dama.
- B. Les oportunitats són equilibrades per a ambos bàndols fonamentalment per la simetria de l'estructura de peons.
- C. Les negres estan millor perquè llur alfil és més efectiu que l'alfil de les blanques.

Plans

- A. Enrocar llarg per, en cas d'enroc curt de les negres, atacar en el flanc de rei amb progressió de peons h3 seguida de g4 i posterior progressió massiva en aquest sector.
- B. Enrocar curt i situar una torre a la columna c per tal de lluitar pel control d'aquesta columna oberta i mirar d'obtenir superioritat en aquest sector.
- C. Obrir el centre ben aviat amb la ruptura 1.e4 tot buscant major activitat per a les peces i major espai en el centre per a maniobres.
- D. Jugar Ce5 tot proposant canvi de peces menors, enrocar curt i lluitar pel domini de la columna c amb les torres.

El pla i l'estructura de peons

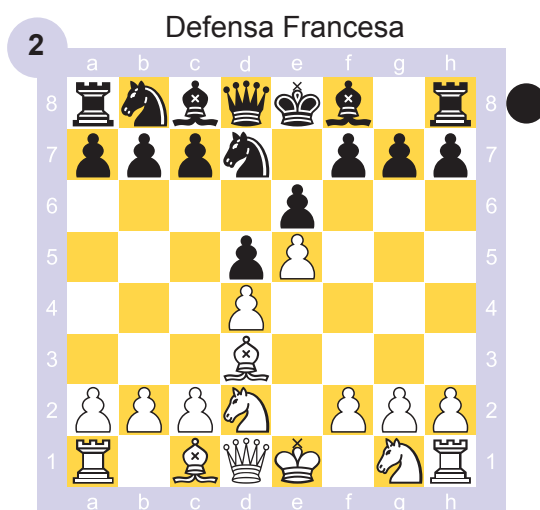
Tot sovint s'esdevé que l'estructura de peons que hi ha influeix significativament sobre el pla que s'ha de dur a terme.

Això pot veure's clarament en les pàgines de teoria d'aquesta mateixa unitat.

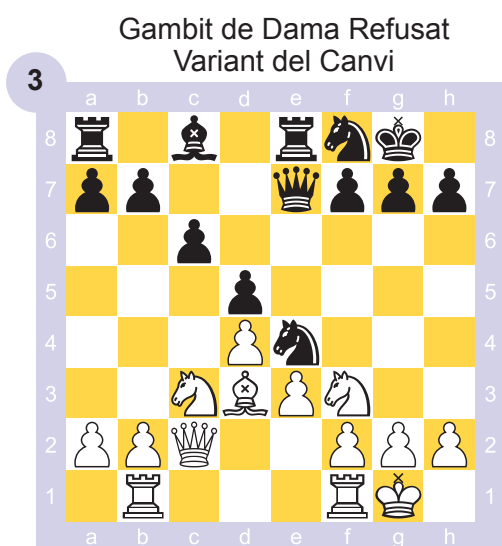
Exemples

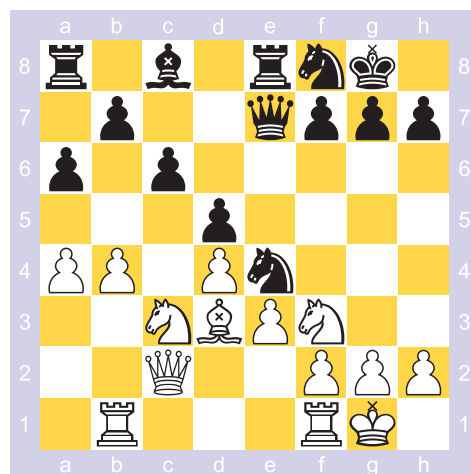
Posició de caràcter tancat. El pla típic de les blanques és atacar en el flanc de dama mitjançant ruptura c4-c5, mentre el de les negres és atacar en el flanc de rei amb ruptura f7-f5.

Posició de caràcter tancat. Els plans típics de les negres consisteixen a atacar el centre de peons blancs a base de les ruptures c7-c5 o f7-f6. De vegades es duen a terme ambdues ruptures.

Posició de caràcter semiobert. Un pla típic de les blanques és l'anomenat "atac minoritari", que consisteix en la ruptura b4-b5.

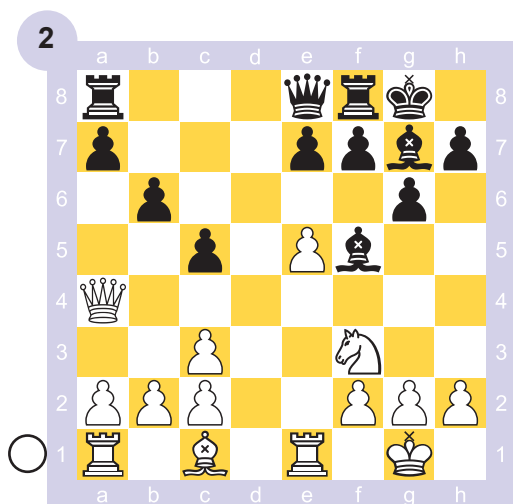
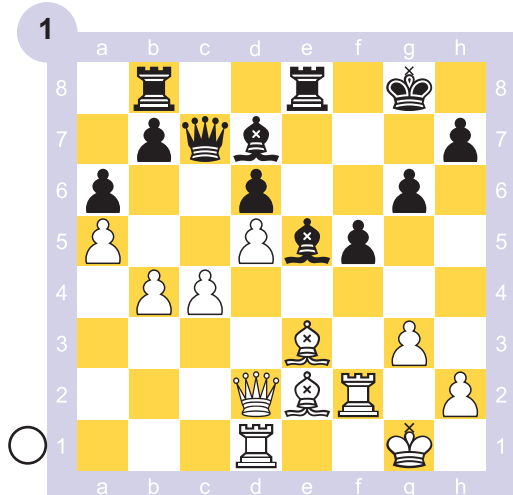

Se'n diu "minoritari" perquè en aquest sector les blanques tenen menys peons que les negres (peons blancs a i b contra peons negres a, b i c). En el Llibre Avançat 2 aprofundirem en l'"atac minoritari".

8

Valora cada posició tenint en compte els elements posicionals estudiats en la unitat 4 del llibre Intermedi 2.

Escull dels tres enunciats que apareixen a la dreta de cada diagrama, el que sigui més correcte.

A. Les negres estan una mica millor, gràcies a la forta posició de l'alfil negre a e5 i a la col·locació de la torre a la columna oberta e, a més de la majoria de peons en el flanc de rei. Les blanques han de buscar el canvi dels alfils de caselles negres per disputar, posteriorment, el control de la columna e tot traient l'alfil de e2 i ubicant les torres en aquesta columna. El moviment per tal d'iniciar aquest pla és 1.Ad4; eventualment l'alfil de rei es retirarà a f1 i les torres blanques ocuparan la columna e.

B. La posició està aproximadament igualada. El pla de les blanques és canviar els alfils de caselles negres i buscar un atac en el flanc de rei tot penetrant per les caselles negres que queden debilitades. Aquest pla s'ha de començar amb 1.Ad4 per penetrar després amb la dama a través de h6 i amb la torre de dama a través de d4-h4.

C. Les blanques estan millor essencialment per la forta majoria de peons en el flanc de dama, ben recolzada i avançada, que els atorga avantatge d'espai en aquest sector i la possibilitat de passar algun peó ràpidament. El pla general és avançar peons en el flanc de dama per tal de crear un o més peons pas-sats. El moviment inicial per a aquest pla és 1.Ab6 per descol·locar la dama negra, seguit de Tc1 i la ruptura c4-c5.

A. La posició és aproximadament igualada perquè el peó de més que tenen les blanques està doblat i, a més, les negres tenen la parella d'alfils. El millor pla és no canviar dames i jugar 1.Db3 tot defensant el peó de c2. Posteriorment desenvolupar l'alfil i modificar la posició dels peons del flanc de dama, tot avançant el peó de c3 a c4 i el de b2 a b3.

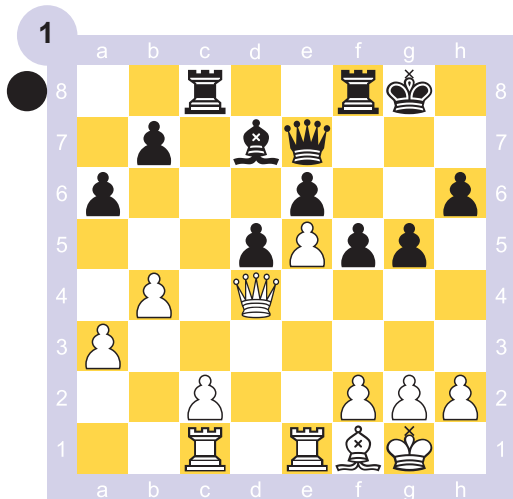
B. Les blanques tenen avantatge gràcies a la forta posició de llur peó a e5 i a les perspectives que tenen d'atacar en el flanc de rei com a conseqüència del major espai i de la facilitat amb què poden concentrar forces en aquest sector. El millor pla és atacar l'enroc de les negres començant per la incorporació de la dama blanca amb 1.Dh4. La idea primària és continuar Ah6 seguit de Cg5, la qual cosa és una greu amenaça per al rei negre.

C. Les blanques tenen un gran avantatge essencialment gràcies a llur peó de més. L'ur millor pla és canviar les dames 1.Dxe8 i explotar l'avantatge material en el final.

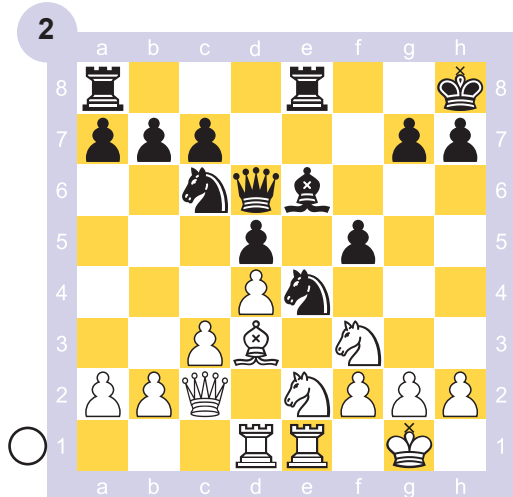
9

Valora cada posició tenint en compte els elements posicionals estudiats en la unitat 4 del llibre Intermedi 2.

Elegeix dels tres enunciats que apareixen a la dreta de cada diagrama, el que sigui més correcte.

- A.** La posició és millor per a les negres a causa de la debilitat del peó c a la columna semioberta després que les negres hagin canviat els alfils. El millor pla és buscar el canvi d'alfils immediatament amb 1...Ab5, sense témer 2.Axb5 axb5, ja que és més important la pressió en la columna c i el punt fort que es crea a la casella c4 per a les torres negres, que no pas el doblament del peó.
- B.** Les blanques estan millor gràcies a llur avantatge d'espai en el flanc de dama i centre; a més tenen un alfil superior a l'alfil dolent de les negres. Com que mirar de canviar els alfils amb 1...Ab5 provocaria peons doblats dèbils després de 2.Axb5 axb5, el millor pla de les negres és doblar torres en la columna c per tal de generar pressió sobre el peó c i, posteriorment, jugar De8 per intentar el canvi d'alfils amb Ab5.
- C.** La posició és aproximadament igualada perquè l'avantatge d'espai negre en el flanc de rei compensa llur menor espai en el centre i el flanc de dama i l'alfil superior. El millor pla de les negres és atacar en el flanc de rei amb progressió de peons recolzats per les peces majors; per fer-ho cal començar amb 1...f4 i, eventualment, situar la dama a g7 i doblar torres en la columna f, afegit a la posterior progressió del peó g.

- A.** La posició és igualada perquè el major espai de les negres i la posició del cavall a e4, compensen l'eventual debilitat de la casella e5. El millor pla de les blanques és maniobrar tranquil·lament per millorar la posició de llurs peces amb 1.Cg3 seguit de Te2 i doblar torres a la columna e tot cercant futures simplificacions.
- B.** La posició és avantatjosa per a les blanques perquè la debilitat de la casella e5 serà, a la llarga, més important que no pas el major espai i la situació del cavall a e4. El millor pla de les blanques és obtenir un control complet de la casella e5 i, eventualment, desallotjar el cavall negre de e4 mitjançant f2-f3. La primera jugada és 1.Ab5 per tal d'eliminar el defensor de e5.
- C.** La posició és igualada, pels motius esmentats en l'apartat A. El pla de les blanques ha d'estar recolzat en un joc dinàmic en el centre mitjançant l'oportuna ruptura c3-c4. Per fer-ho es fa primer la preparatòria 1.a3 (per tal d'evitar Cb4 amb doble amenaça).

La defensa

Defensa activa i passiva

Economia de recursos

La simplificació

El canvi de la peça atacant més perillosa

El reforçament de les debilitats

El contrajoc

El sacrifici defensiu

El contrasacrifici

El tancament o control de les línies d'atac

La reacció central contra l'atac de flanc

La jugada intermèdia

Temes defensius diversos

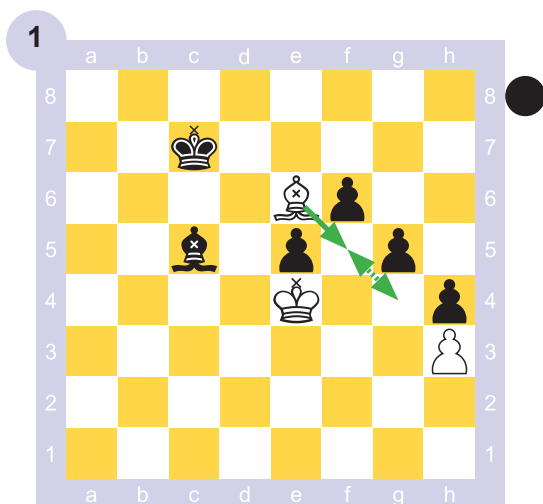

Defensa activa i passiva

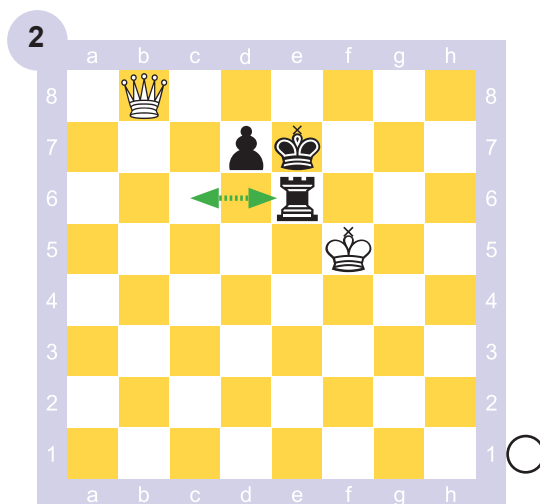
Defensar no resulta, generalment, tan atractiu com atacar. Però és igual d'important.

La defensa pot ser **activa** o **passiva**. És activa quan es basa en el contrajoc, en la creació de contraamenaces. És passiva quan només mira d'evitar el dany de les amenaces de l'adversari.

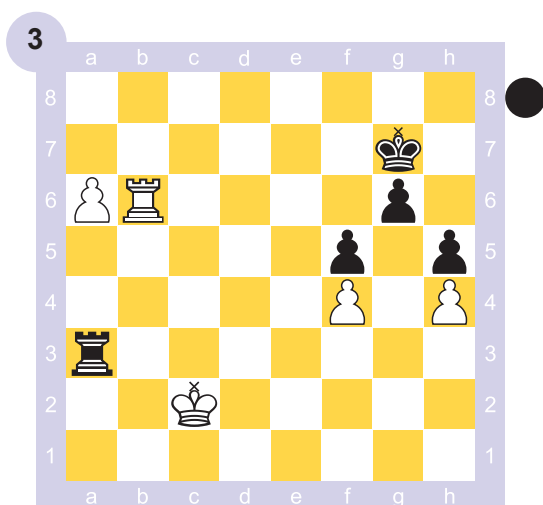
Exemples

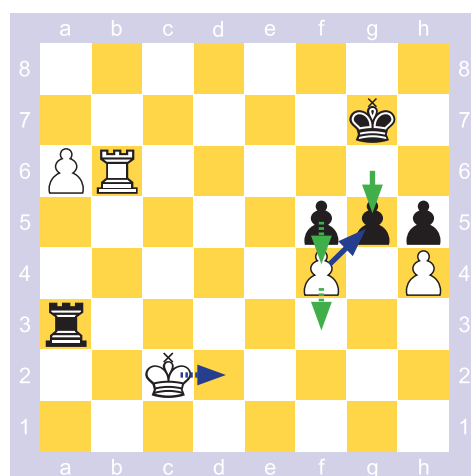
Aquesta posició és una "fortalesa" per a les blanques. En tenen prou de moure l'alfil de g4 a f5, i a l'inrevés, per fer taules. És un exemple de defensa passiva reeixida i mostra la tendència a taules dels finals amb alfils de diferent color.

Aquesta és una "fortalesa" per a les negres. El rei blanc no pot avançar. La torre es mou entre e6 i c6. Si el rei negre rep escac, es mou entre la 7a i la 8a línia, tot controlant d8. La partida és taules amb defensa passiva.

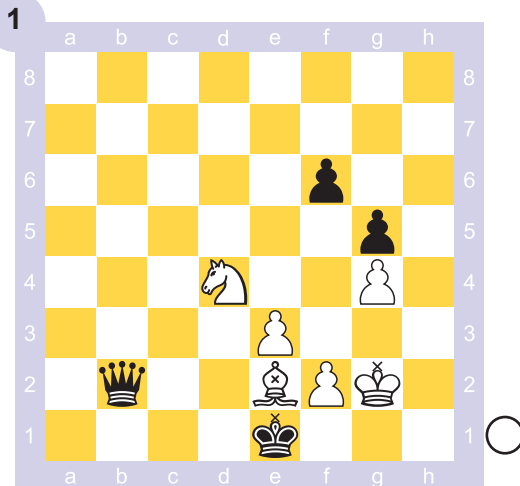
Si les negres esperen passivament, el rei blanc s'apropa a recolzar el peó passat de a6 i guanya. Cal, doncs, adoptar mesures actives. Capturar el peó de f4 és dolent: 1... Ta4 2.Rb3! Txf4 3.a7 tot guanyant.

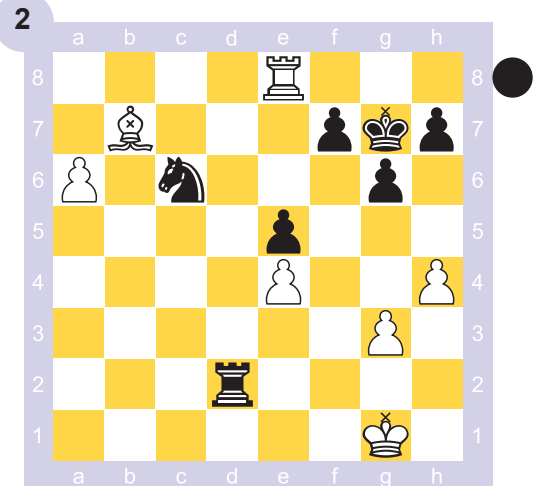
La defensa correcta és crear contrajoc tot sacrificant un peó per tal d'aconseguir un peó passat. Aquesta és una defensa activa: 1... g5! 8.fxg5 f4 9.Rd2 f3 10.Tb7+ Rg6 11.a7 Ta2+ 12.Re1 Rf5 13.Tf7+ Rg6 14.Txf3 Txa7 amb posició de taules.

1

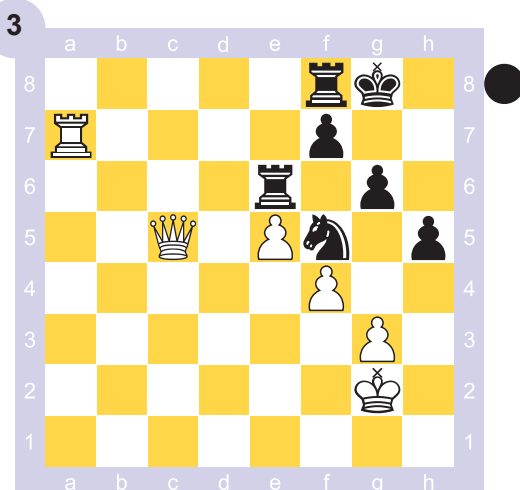
Indica de quina manera s'ha de defensar el jugador assenyalat amb una rodona.

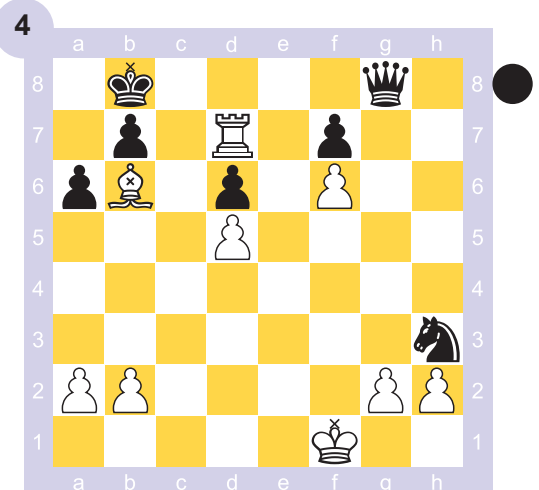
- A.** Mantenint la posició de la seva estructura de peons, i només mirant d'evitar que les negres puguin atacar el peó de f2 amb rei i dama alhora.
- B.** Emprenent accions actives en el moment oportú amb llur peó f per tal de canviar-lo pel peó g i minvar la quantitat de peons en el tauler.

- A.** Jugant 1... Ca7 per lluitar contra la promoció del peó a.
- B.** Jugant activament amb 1... Cd4 per contraatacar amb torre i cavall contra el rei blanc.

- A.** Mantenint una torre a e6 i l'altra a la 8a horitzontal, i defensant el punt f7 sempre que calgui.
- B.** Passant ràpidament al contrajoc actiu amb la torre que hi ha a f8, per tal de penetrar en la 3a horitzontal i atacar el peó de g3

- A.** amb 1... Rc8 per mirar de crear una fortalesa en el final de reis i peons després de 2.Td8+ Dxd8 3.Axd8 Rxd8 4.gxh3.
- B.** amb 1... Cf4 per passar a un final d'alfil contra cavall, tot recuperant un peó després de 2.Td8+ Dxd8 3.Axd8 Cxd5.

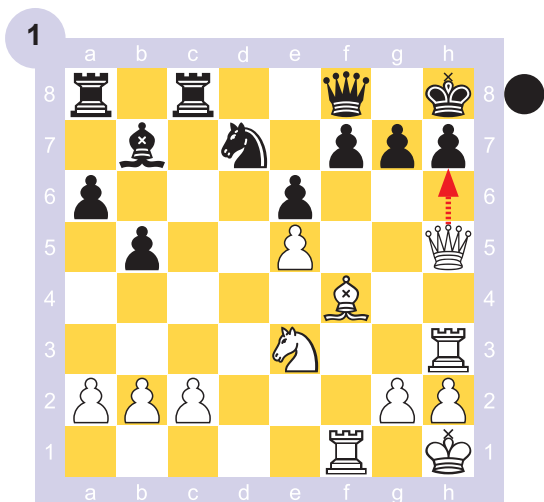

Economia de recursos

És summent important d'utilitzar el mínim de recursos que permetin de garantir una defensa satisfactòria en un sector del tauler.

Això permet d'utilitzar la resta dels recursos en altres funcions, tant per defensar un altre sector com per llançar un contraatac.

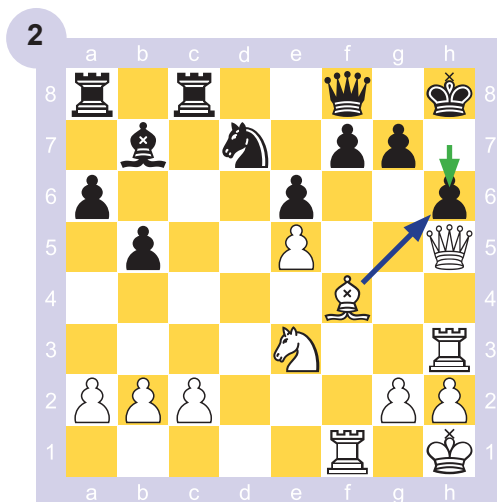
Exemple

Les blanques amenacen Dxd7++.

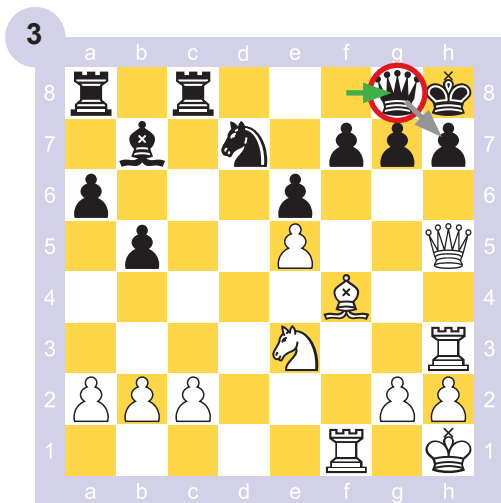
Hi ha 3 possibles defenses:

1... h6, 1... Dg8 i 1... Ae4.

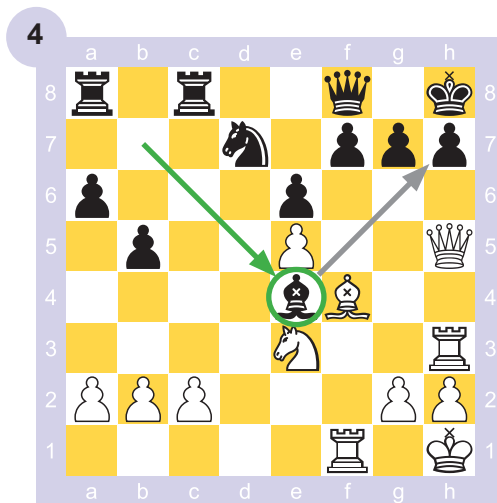

El més econòmic semblaria

1... h6, però es debiliten els peons de l'enroc i es rebutja de seguida amb 2. Axh6! gxh6 3. Txf7.

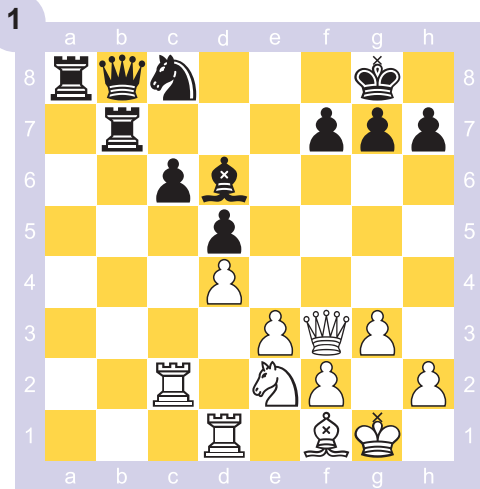
La defensa amb 1... Dg8 és factible, però es dedica una peça tan poderosa com la dama a la defensa d'un peó i se la situa en una posició amb poques possibilitats de joc.

La defensa amb 1... Ae4 és la més econòmica de les factibles. En cas necessari l'alfil se situa a g6, des d'on defensa també el peó de f7 i expulsa la dama blanca de h5.

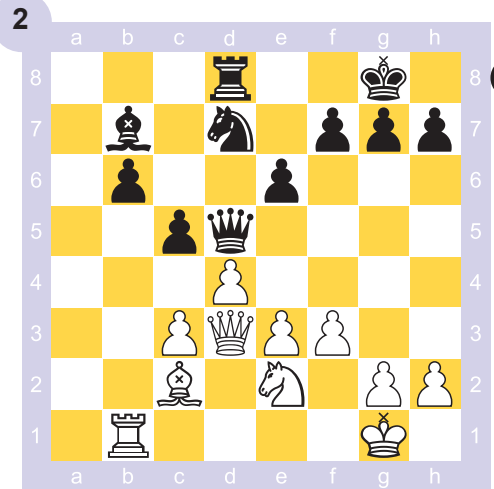
2

Tria quina manera de defensar et sembla més convenient i justifica la resposta.

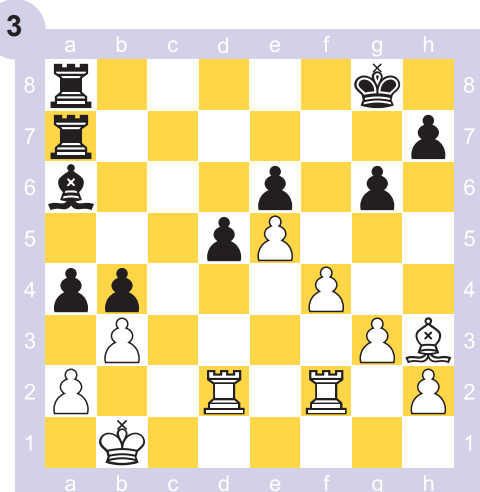
Les blanques amenacen de capturar el peó de c6.

- A. Dc7
- B. Tc7
- C. Ca7
- D. Ce7

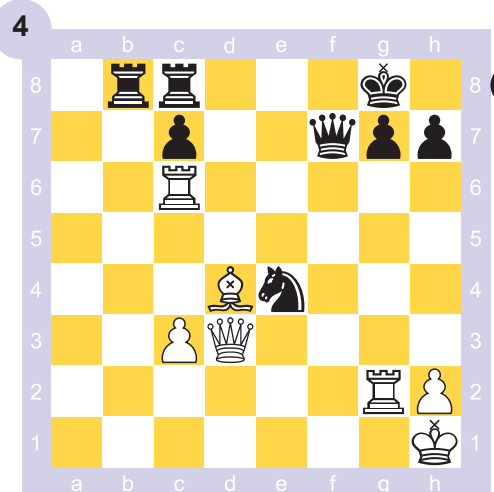
Les blanques amenacen de capturar Dxh7+.

- A. Dh5
- B. Cf8
- C. g6
- D. h6

Les blanques amenacen de capturar el peó de e6 amb escac.

- A. Te8
- B. Rf7
- C. Ac8
- D. Te7

Les blanques tenen aparentment múltiples amenaces (Dxe4, Txg7+, Axc7), que són impossibles de defensar alhora.

- A. Cf6
- B. Dd5
- C. Te8
- D. Df4

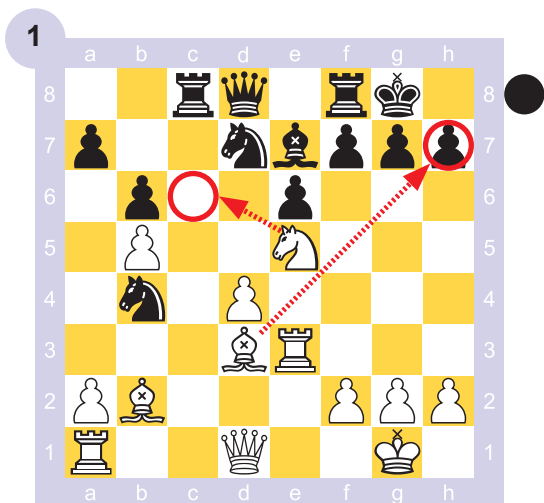

La simplificació

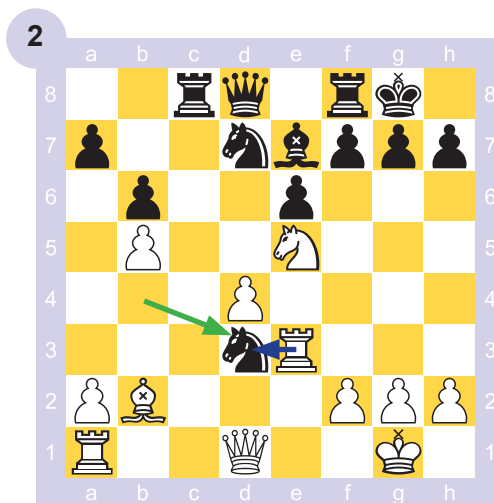
L'eliminació de les peces atacants mitjançant el canvi és probablement el mètode més clar i lògic per defensar-se.

De tota manera, no sempre hi ha la possibilitat d'aplicar-lo.

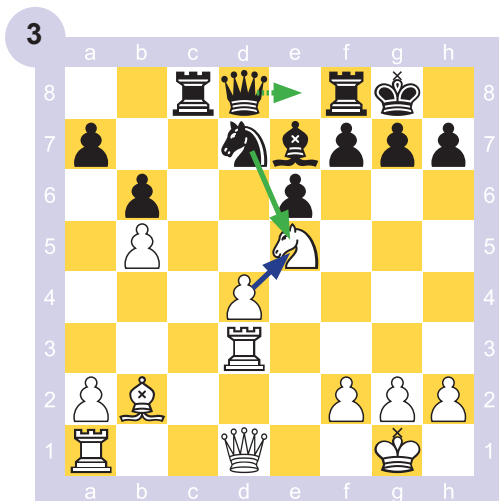
Exemple

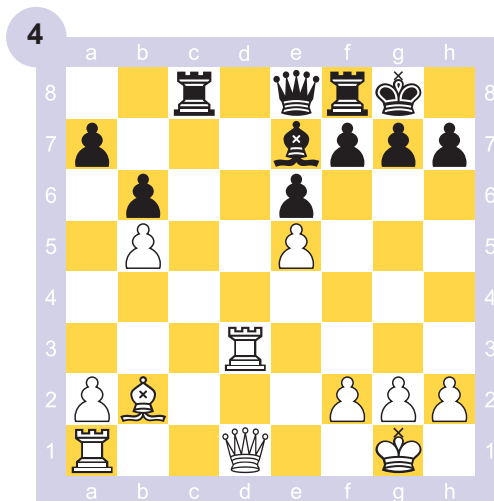
Les blanques amenacen de sacrificar Axf7+ seguit de Dh5+iTh3 amb mat ràpid. D'altra banda, el cavall blanc de e5 podria eventualment ocupar la forta casella c6 (quan el cavall de b4 es vegi forçat a moure's).

1...Cxd3 (s'elimina el perillós alfil mitjançant un primer canvi) 2.Txd3

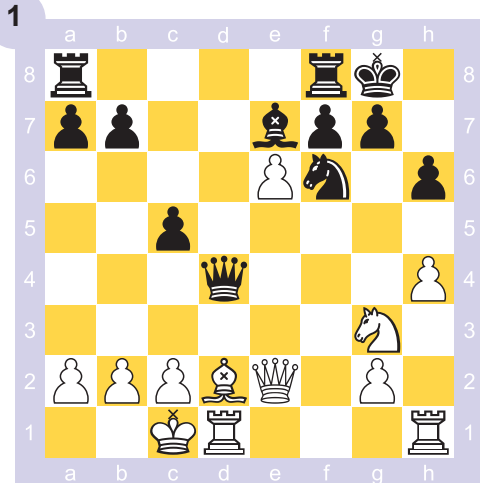
2...Cxe5 (s'elimina el cavall que amenaçava d'instal·lar-se a c6 mitjançant un segon canvi) 3.dxe5 De8

Les negres han esvaït les principals amenaces. Ara 4.Td7 no aconsegueix res perquè 4...Td8!, tot simplificant més. Si 4.Db3 (que defensa el peó de b5), 4...Td8 tot disputant la columna i provocant més simplificació.

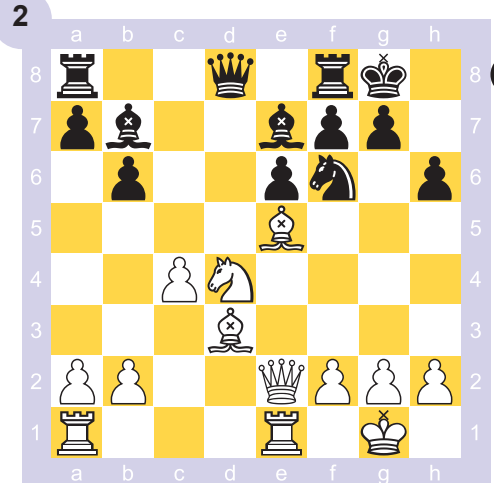
3

Indica o tria la millor opció defensiva entre les jugades proposades i justifica la resposta.

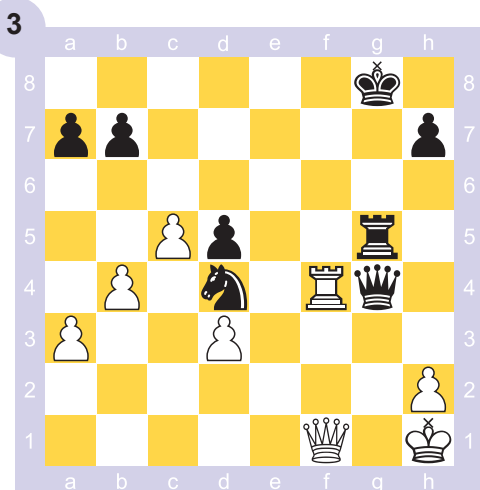
Les blanques tenen amenaces perilloses com Cf5 o un atac a la descoberta sobre la dama negra.

- A. g6
- B. Da4
- C. Dg4
- D. Tfd8

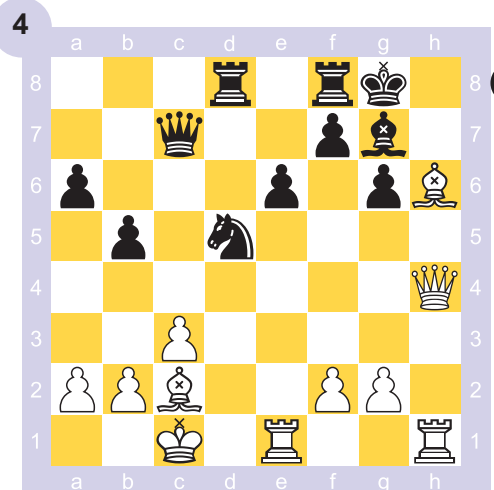
Les blanques tenen una gran concentració de peces centralitzades apuntant cap a l'enroc negre.

- A. 1... Ad6 2.Tad1 Axe5 3.Dxe5 Db8
- B. 1... Cd7 2.Af4 Cc5 3.Tad1 Cxd3 4.Txd3 Dc8 5.Tg3
- C. 1... a6 2.Tad1 Dc8

La torre blanca amenaça tant la dama com el cavall, a més de mat amb Tf8+iDf6++. Si la dama es retira a e6, les blanques capturen el cavall i queden amb peó d'avantatge.

Hi ha una solució defensiva per a les negres?

Les blanques tenen amenaces perilloses sobre el rei negre a través de la columna h.

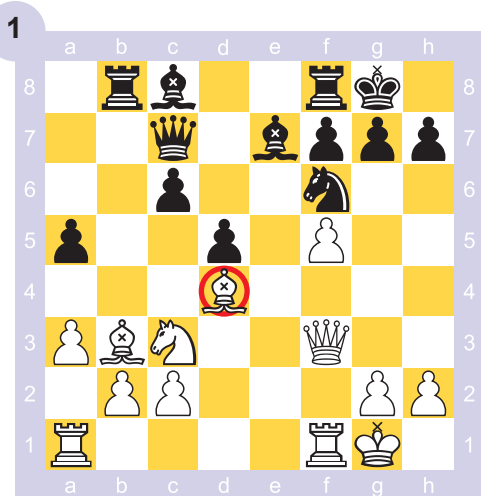
- A. Axh6+
- B. Dc4
- C. Af6
- D. Tfe8

El canvi de la peça atacant més perillosa

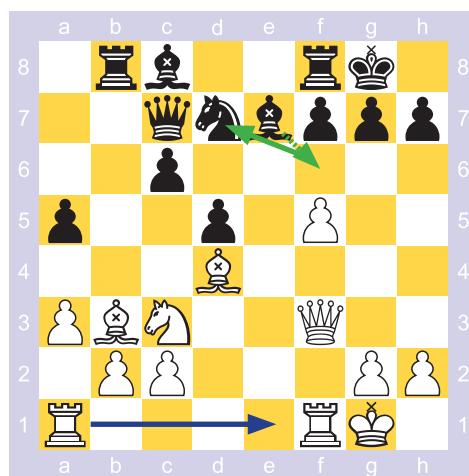
De vegades no és possible una simplificació àmplia, però sí que es pot canviar la peça més activa i perillosa del bàndol atacant, de manera que les seves possibilitats ofensives minven significativament.

Exemples

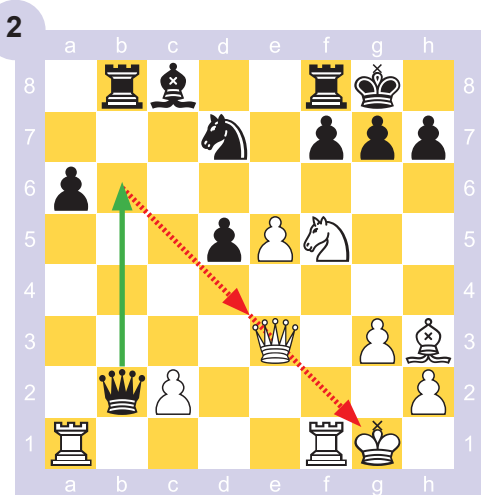

L'alfil blanc a d4 és molt actiu i, en combinació amb la progressió g2-g4-g5, pot ser molt perillós per a l'enroc negre.

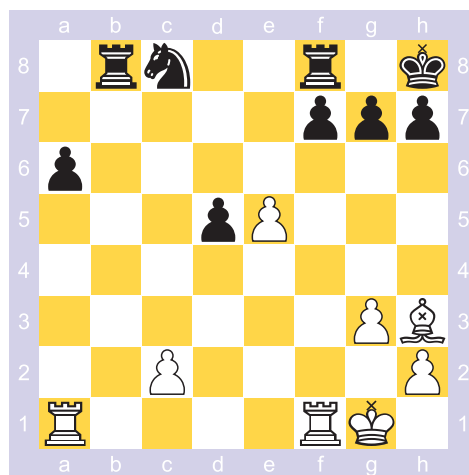
No pot ser desallotjat amb 1... c5 perquè 2.Axf6 seguit de Cxd5.

1... Cd7 2.Tae1 Af6! i amb el canvi d'alfils les negres obtenen una posició satisfactòria, ja que priven llur rival de la força de l'alfil de d4.

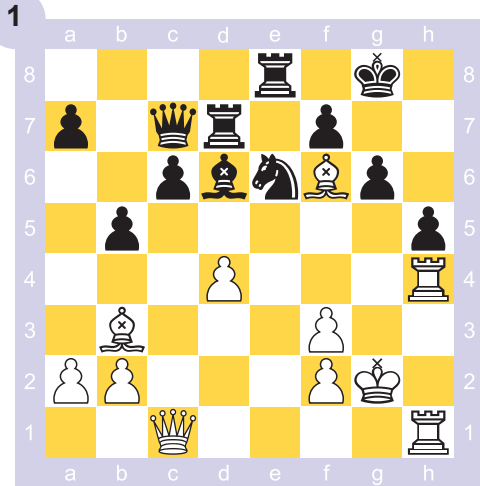
Les negres tenen un peó d'avantatge, però hi ha serioses amenaces de les blanques, com és ara Ce7+ seguida de Cxc8, i també Dg5 amb un atac molt fort. 1... Db6! tot canviant la força dama blanca (no 1... Dxe5? perquè 2.Dxe5 Cxe5 3.Ce7+ Rh8 4.Cxc8).

2.Ce7+ Rh8 3.Dxb6 Cxb6 4.Cxc8 Cxc8 (diagrama). Les blanques recuperaran el peó, però les negres han aconseguit d'eliminar el perillós atac.

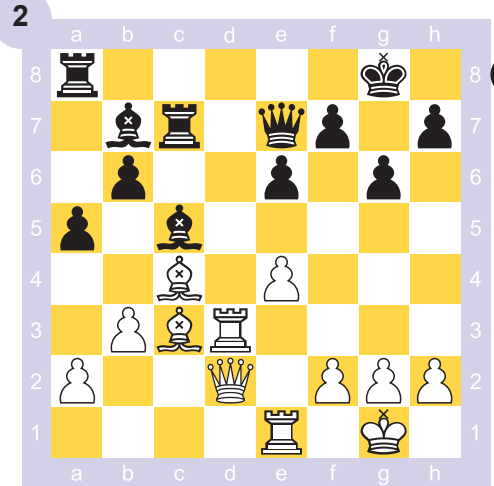
4

Indica o tria la millor opció defensiva entre les jugades proposades i justifica la resposta.

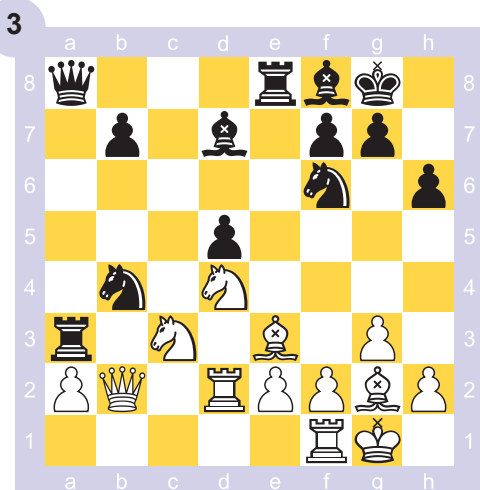

El rei negre està seriosament amenaçat, amb possibilitats com és ara Dh6 o Txb5

- A. Cf4+
- B. Af8
- C. Ae7
- D. Af4

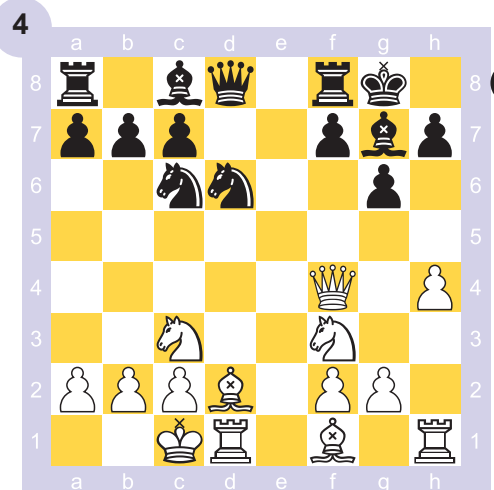

- A. De8
- B. Ab4
- C. Aa6
- D. e5

La dama i la torre negres, amb el recolzament del cavall a b4, exerceixen una pressió molesta sobre el peó blanc a a2.

Quina és la manera directa d'alleugerir aquesta pressió? Assenyala com a mínim una variant.

Les blanques miren de desenvolupar una iniciativa en el flanc de rei recolzant-se en la posició de la dama blanca a f4, d'on no pot ser desallotjada per les peces menors negres.

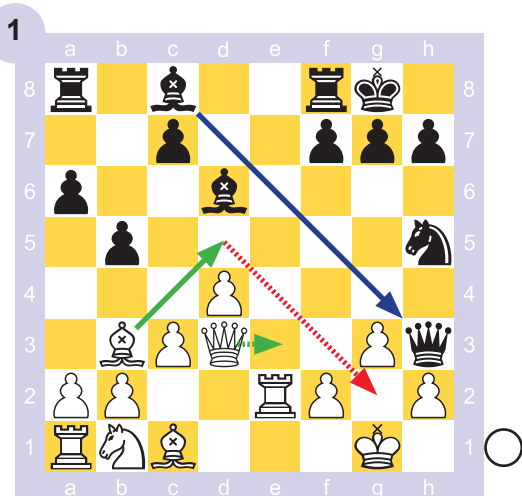
Troba una manera de contrarestar l'activitat de la dama blanca.

El reforçament de les debilitats

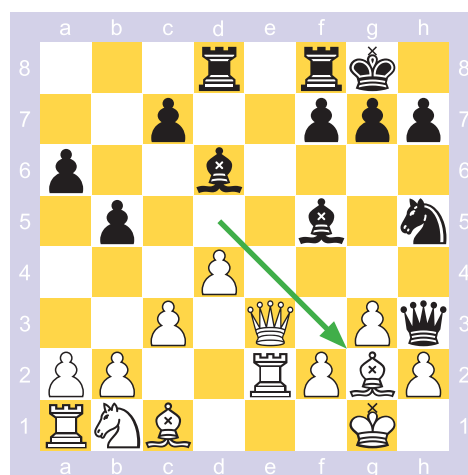
De vegades allò que requereix la defensa d'una posició és situar una o diverses peces de manera que defensin satisfactòriament les debilitats.

Exemples

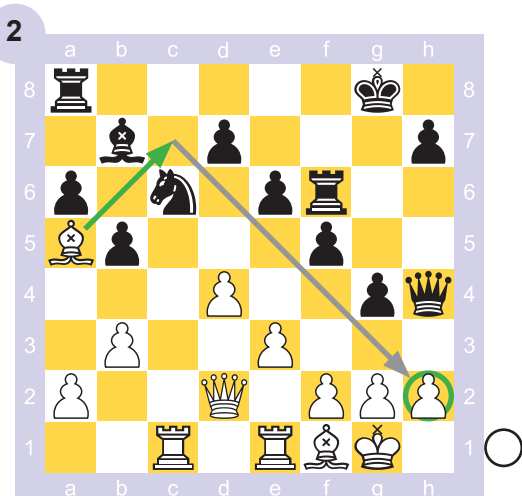

Les caselles blanques de l'enroc blanc han quedat molt dèbils a causa de la progressió g2-g3. Per tal de corregir aquesta debilitat porten l'alfil de b3 cap al flanc de rei:

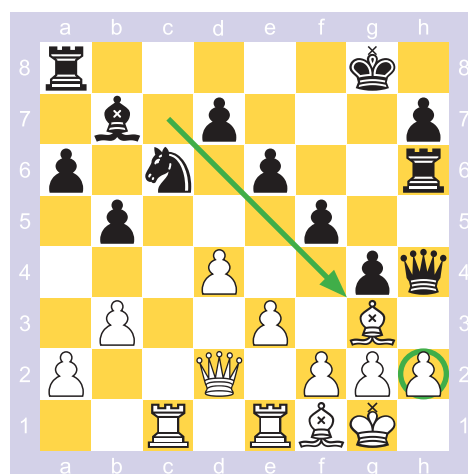
1.Ad5! Af5 2.De3 Tad8 3.Ag2

La maniobra s'ha completat i les caselles blanques de l'enroc han quedat definitivament reforçades.

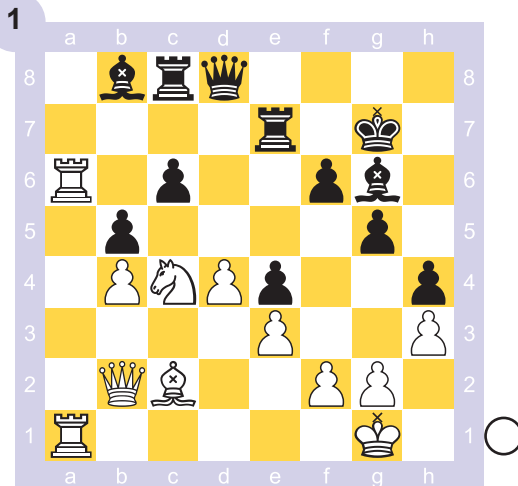
Les negres amenacen Th6 amb atac sobre el punt dèbil de l'enroc h2. 1.Ac7! l'alfil reforça la defensa del punt h2.

1... Th6 (s'amença 2... e5) 2.Ag3! (també és bona 2.Af4) i l'enroc blanc queda sòlidament defensat.

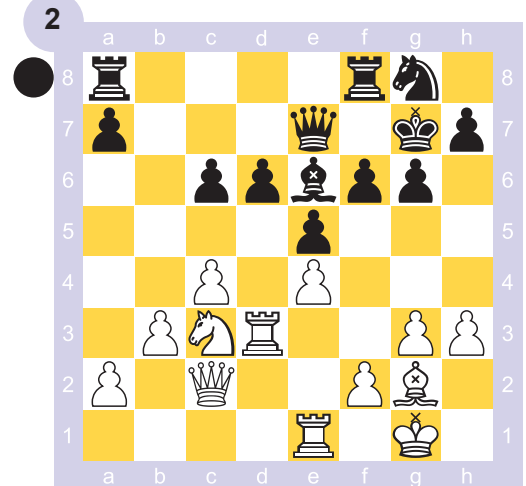
5

Indica o tria la millor opció defensiva entre les jugades proposades i justifica la resposta.

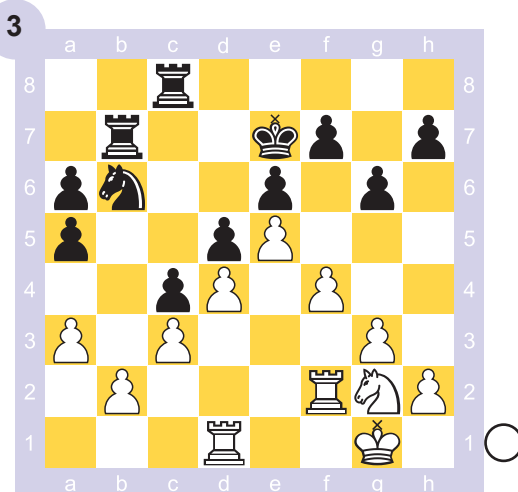
El cavall blanc està amenaçat.

- A. Cb6
- B. Cd2
- C. Ca5
- D. Ca3

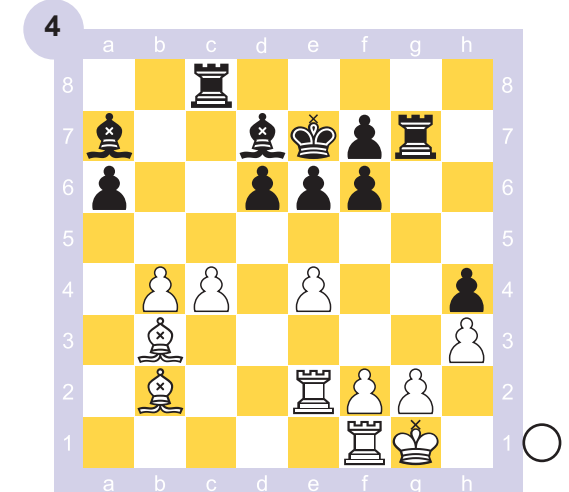

El peó de d6 és dèbil perquè està endarrerit en la columna semioberta d. Les blanques amenacen de triplicar peces majors en aquesta columna per atacar la debilitat.

Quina és la manera més econòmica i segura que tenen les negres de defensar aquest peó?

Com han de jugar les blanques per defensar satisfactòriament la debilitat de llur peó a b2, que podria ser capturat amb Ca4 seguit de Tcb8?

El peó de g2 és objecte d'un atac per part de les negres en la columna semioberta g. L'amenaça negra és Tcg8 tot doblant torres i guanyant el peó.

Com han de maniobrar les blanques per evitar de perdre el peó?

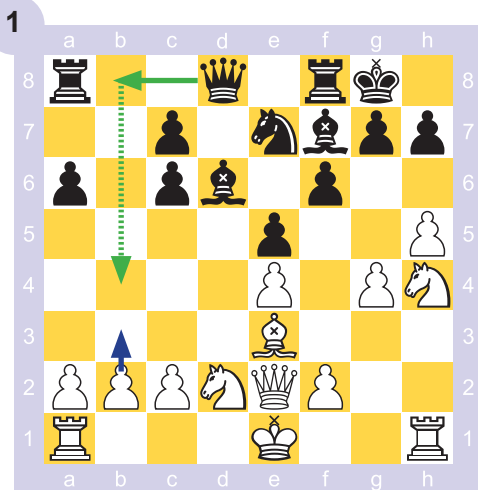

El contrajoc

Hi ha posicions en què una defensa passiva és errònia, ja que l'adversari pot reforçar còmodament el seu atac amb mitjans que li permeten de vèncer la resistència. En aquestes situacions és fonamental de generar contrajoc.

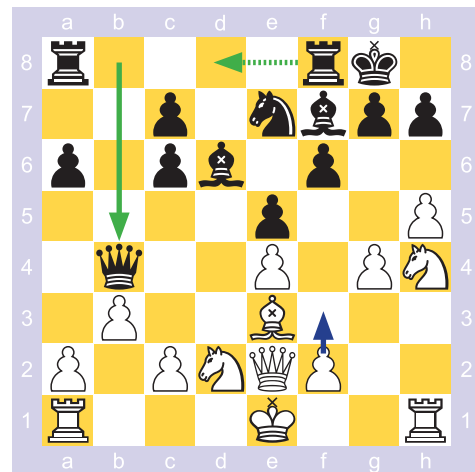
“Atacar és la millor defensa” diu un conegut aforisme.

Exemples

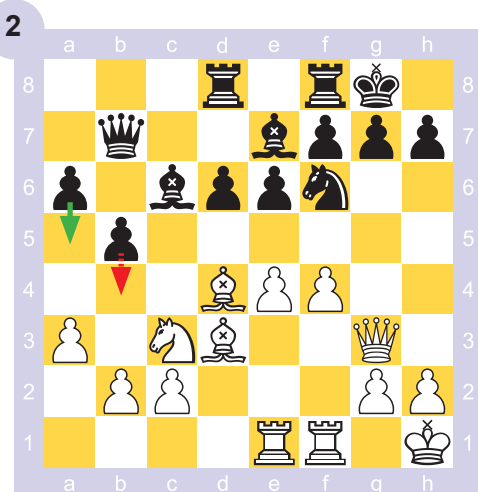

Les blanques tenen avantatge d'espai en l'ala de rei, i miren d'aprofitar-la per atacar en aquest sector. Les negres necessiten crear contrajoc per evitar que llur adversari reforci el seu atac fàcilment:

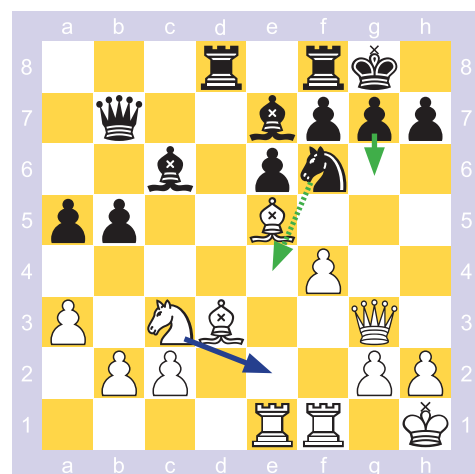
1... Db8 2.b3 Db4

La dama negra s'activa, es comuniquen les torres, i es prepara el contrajoc en la columna central d: 3.f3 Tfd8 4.Rf2 Ac5 i les negres tenen joc actiu en el centre (s'amenaça Txd2, també doblar torres en la columna d).

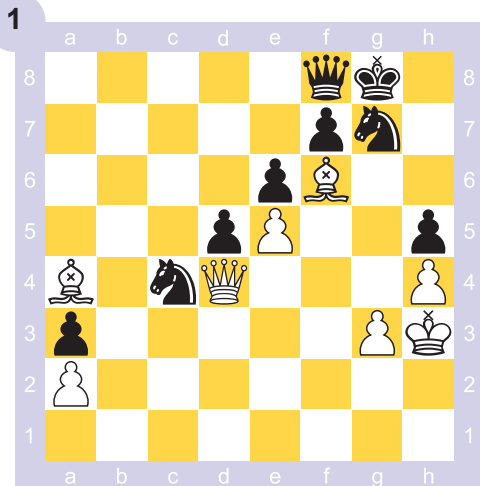
Les blanques tenen una posició amenaçant de llurs peces vers l'enroc adversari; de tota manera, com que no hi ha una amenaça immediata, les negres contraataquen en el flanc de dama 1... a5! (amença b4 seguit de captura del peó e) 2.e5 dxe5 3.Axe5

3... g6! (no 3... b4 perquè 4.Ce4; ara b5-b4 torna a ser una amenaça, ara posicional) 4.Ce2 Ce4 5.Dh3 Db6 amb avantatge posicional de les negres.

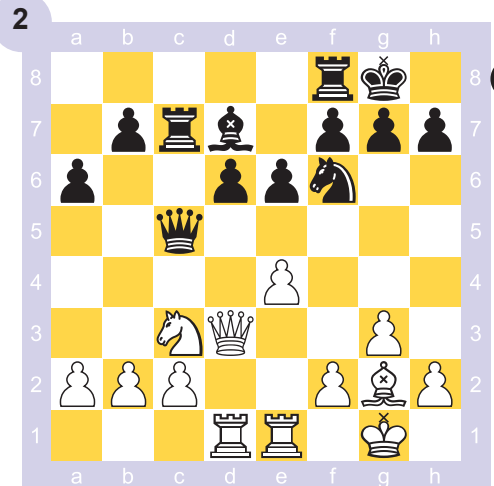
6

Respon les preguntes plantejades per a cada posició i justifica la resposta.

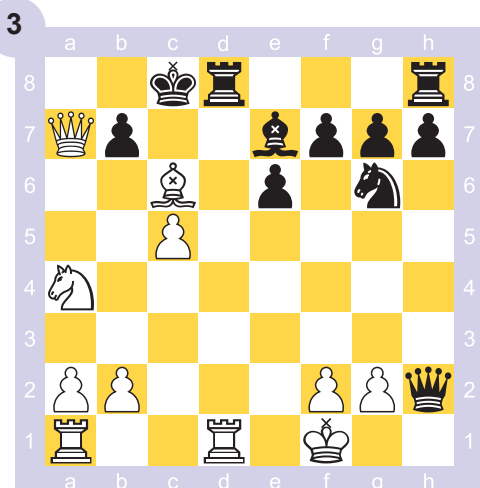

Les negres tenen un peó d'avantatge, però les blanques tenen alfils molt forts. L'amenaça de les blanques és de reforçar llur atac tot portant la dama i l'alfil blanc cap al flanc de rei (per exemple Df4 seguit de Dg5 o Dh6i Ac2 o Ad1).

Com han de crear contrajoc les negres per tal d'evitar ser vençudes en el flanc de rei?

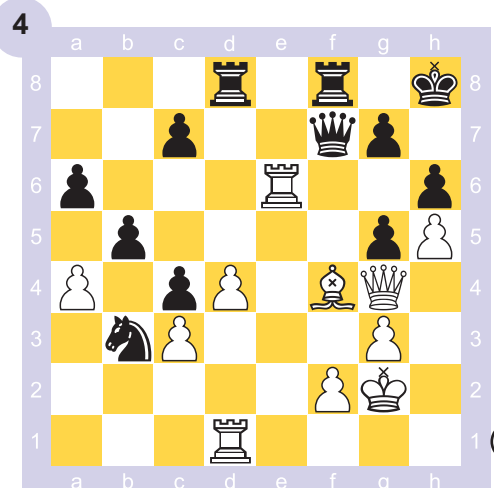

El peó dèbil a d6 està amenaçat i defensar-lo amb Ce8 deixa fora de joc la torre de f8. Les negres tenen una manera dinàmica de crear contrajoc que és superior a la defensa passiva. Quina és?

L'atac sobre el rei negre sembla decisiu. S'amenaça Dxb7++; l'alfil no pot ser capturat perquè Cb6++, el punt b7 no pot ser defensat amb 1...Dc7 perquè 2.Cb6+, ni amb 1...Db8 perquè 2.Ad7+ Txd7 3.Cb6+ Rc7 4.Txd7+, i les blanques guanyen en ambdós casos.

Poden les negres llançar un contraatac que els eviti la derrota?

Les negres tenen un peó d'avantatge. L'alfil blanc està amenaçat i ha de moure's; té dues opcions:

- a) Defensar el peó de f2 amb 1.Ae3
- b) Jugar al contraatac amb 1.Ae5, sense defensar f2.

Quina és la millor defensa en aquesta situació?

Indica'n algunes variants.

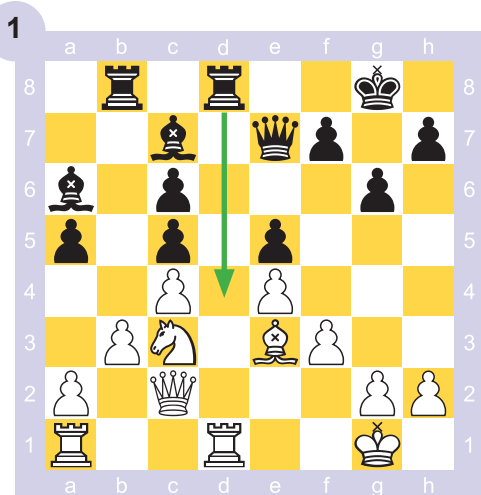

El sacrifici defensiu

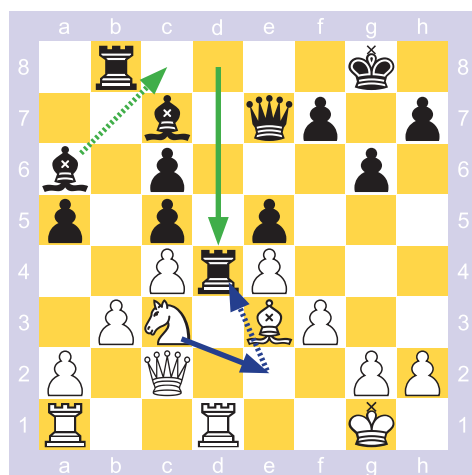
De vegades, la millor manera de defensar-se és mitjançant el sacrifici de material. Generalment amb això es mira d'esvair les amenaces de l'adversari i d'obtenir alguna mena de compensació.

En el primer exemple que presentarem, un dels aspectes positius del sacrifici és que les torres blanques queden sense columnes obertes a través de les quals puguin actuar.

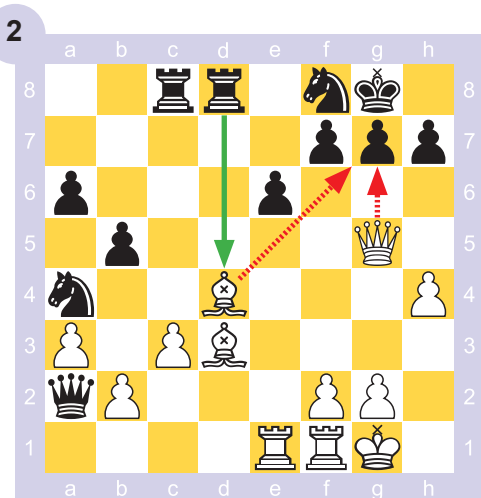
Exemples

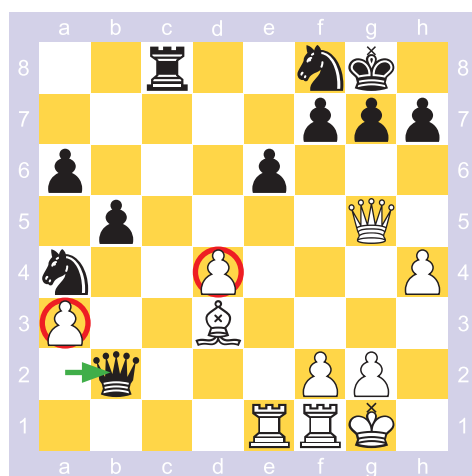
Els peons doblats i aïllats negres en l'ala de dama són dèbils. El peó de c5 és fàcilment atacable amb Ca4:Df2. Les negres sacrifiquen la qualitat per tal d'arreglar la situació de llurs peons: 1...Td4!

2.Ce2 Ac8 3.Cxd4 cxd4 4.Af2 c5 a més d'arreglar llur estructura de peons han obtingut un peó passat protegit a d4; les negres tenen bona compensació per la qualitat sacrificada.

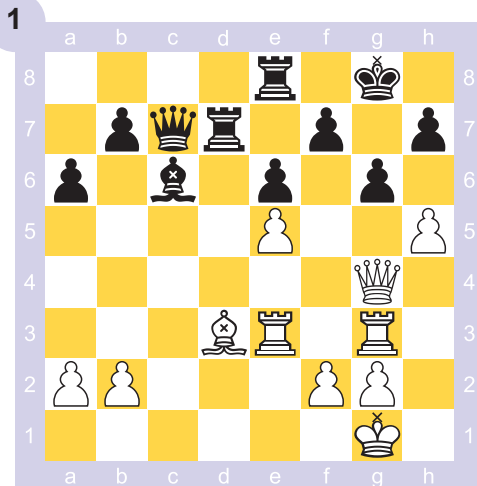
Les blanques amenacen mat a g7; si 1...Cg6 2.h5 és fort. La millor defensa és sacrificar la qualitat per eliminar el fort alfil i capturar, a més, un peó en el flanc de dama: 1...Txd4! 2.cxd4 Dxb2

Les negres han eliminat les amenaces immediates, tenen a més un peó de compensació material, i els peons blancs a a3 i d4 són dèbils.

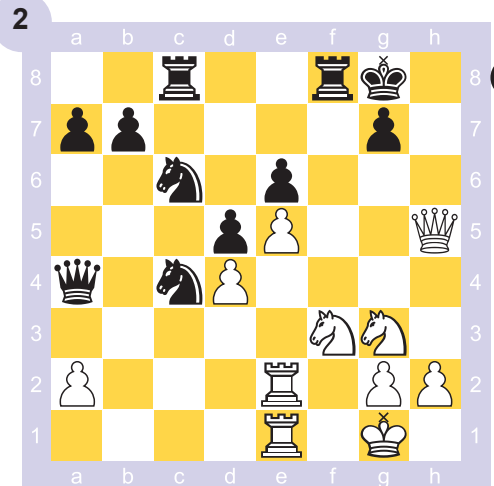
7

Respon les preguntes plantejades per a cada posició i justifica la resposta.

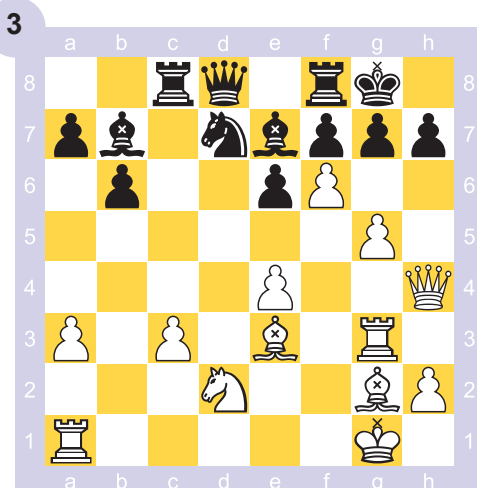
Les blanques tenen un perillós atac en el flanc de rei, amb forta concentració de peces en aquest sector i la possibilitat eventual d'un sacrifici d'alfil a g6.

Troba una manera satisfactòria amb què les negres puguin sostreure's definitivament als perills de l'atac blanc.

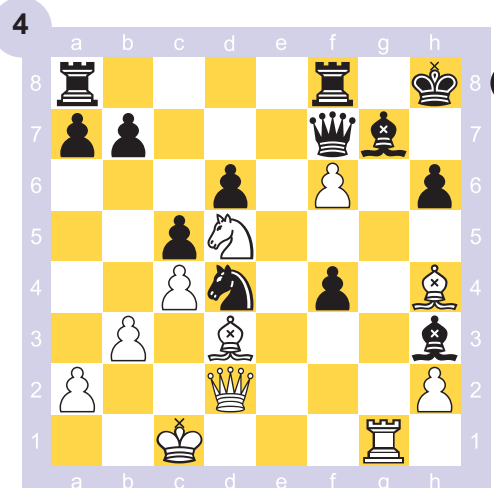
Les blanques disposen d'una forta amenaça d'atac sobre el rei negre amb Cg5 a la recerca del mat.

Com poden les negres defensar-se'n?

Les blanques estan atacant fortament l'enroc adversari.

Quina és la millor manera de defensar-se que tenen les negres?

L'atac de les blanques sembla fàcilment guanyador (han lliurat prèviament una torre). De tota manera, encara hi ha recursos per oposar una forta resistència.

Quina és la millor defensa de les negres?

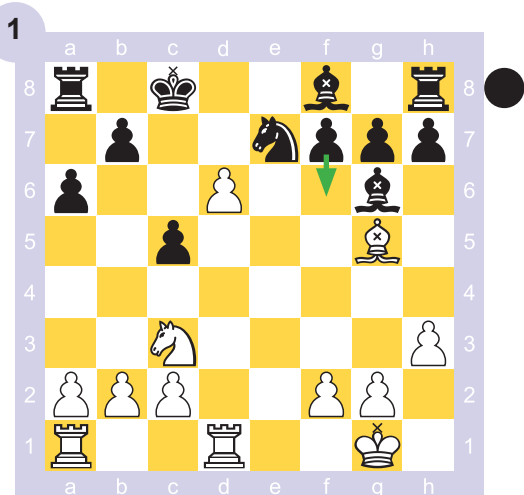

El contrasacrifici

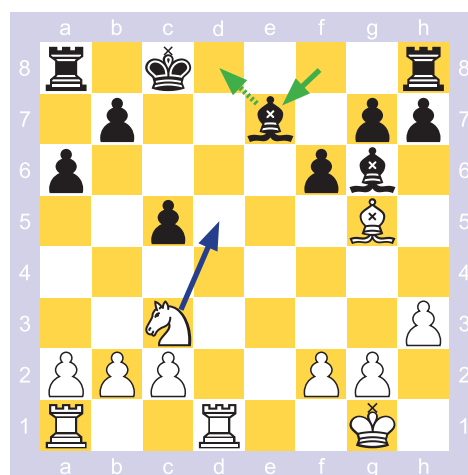
Tot sovint s'esdevé que la manera correcta de defensar-se davant d'un atac, per al qual l'adversari ha sacrificat material, consisteix a tornar tot o part d'aquest material.

Amb la devolució del material s'aconsegueix generalment d'eliminar forces atacants o de guanyar temps per tal de desplegar recursos defensius.

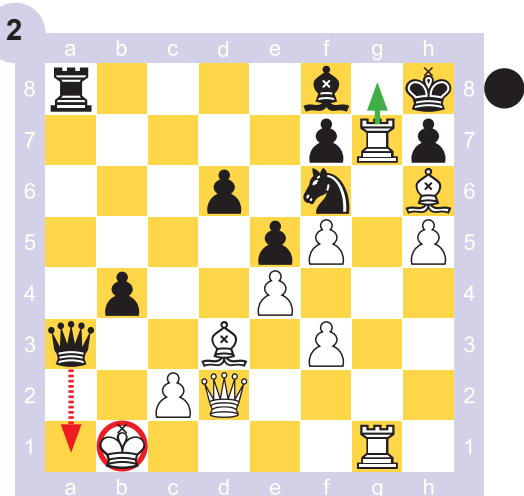
Exemples

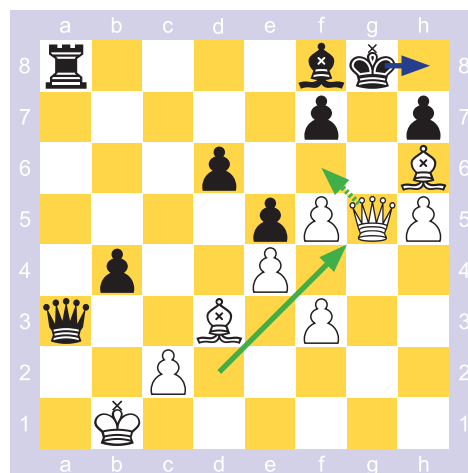
Les blanques han sacrificat una peça. Si les negres intentessin de mantenir-la fracassarien (1...Cc6 2.d7+ Rc7 [2...Rb8 3.d8=D+ és avantatjós per a les blanques] 3.Cd5+! Rxd7 4.Cb6+ tot guanyant material). El millor és retornar la peça: 1...f6! 2.dxe7 Axe7

3.Cd5 Ad8 4.Ae3 b6 i el final està igualat.

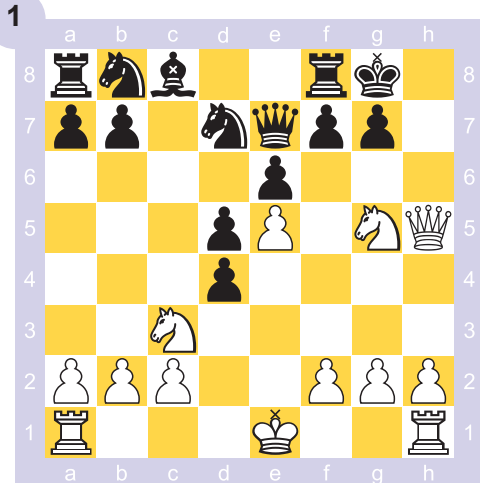
Les negres han sacrificat una torre per arribar a aquesta posició en què el mat amb Da1 sembla inevitable. De tota manera, les blanques se salven amb un contrasacrifici que porta a escac perpetu: 1.Tg8+! Cxg8 2.Txg8+ Rxg8 3.Dg5+

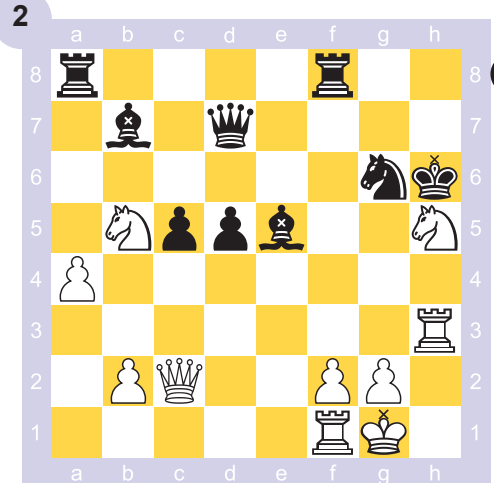
3...Rh8 4.Df6+ Rg8 5.Dg5+ i taules per escac perpetu.

8

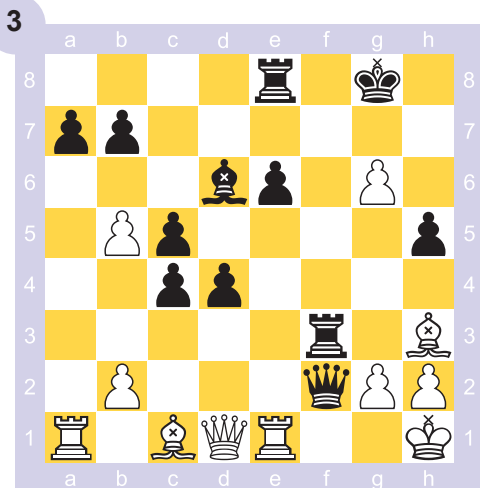
Tria la millor opció defensiva entre les jugades proposades i justifica la resposta.

Les blanques han sacrificat un alfil per obtenir aquesta posició en la qual amenacen mat amb Dh7+. 1...Td8 no és bona defensa perquè hi ha mat després de 2.Dh7+ Rf8 3.Dh8++. Quina és l'única defensa de les negres?

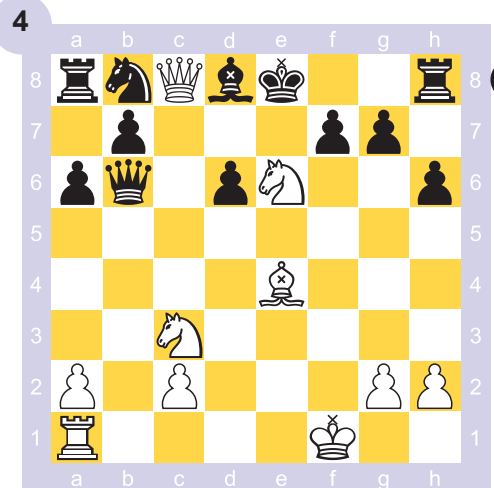

Les blanques han sacrificat un alfil a canvi de dos peons per obtenir aquesta posició d'atac. El rei negre està en seriós perill. Quina és la millor defensa de les negres?

Les negres han sacrificat un alfil i tenen un fort atac sobre l'enroc blanc. La torre a f3 no pot ser capturada i s'amenaça Txh3 tot guanyant (si 1.Ta3 d3!). No és possible 1.Axe6+ perquè 1...Txe6 tot guanyant.

De quina manera poden defensar-se les blanques?

Les blanques han sacrificat qualitat i dos peons, a canvi tenen un atac molt fort, el rei negre no pot fugir del centre i el joc de les negres està parilitzat. No és possible capturar el fort cavall de e6 amb 1...fxe6 perquè rebrien mat ràpid amb 2.Ag6+ Re7 3.Cd5+! exd5 4.Te1+. les negres no poden quedar-se a l'espera perquè les blanques tenen amenaces com és ara Te1 i Cd5.

Com poden les negres defensar-se reeixidament?

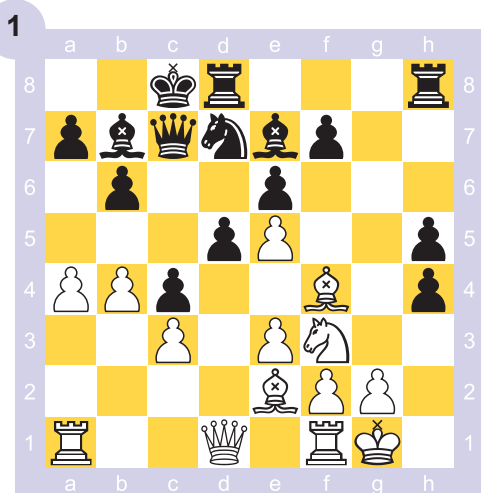

El tancament o control de les línies d'atac

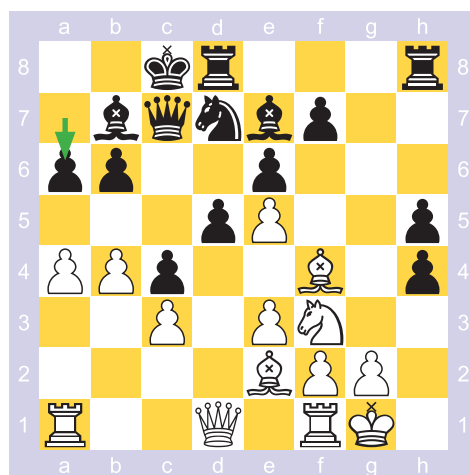
Les línies obertes són les vies a través de les quals es duen a terme els atacs. Per al bàndol defensor és aconsellable de mantenir aquestes línies tancades o de bloquejar-les.

Si no podem mantenir-les tancades, llavors altres alternatives són disputar el control de les línies o minimitzar l'efecte que tenen aquestes línies en poder de l'adversari.

Exemples

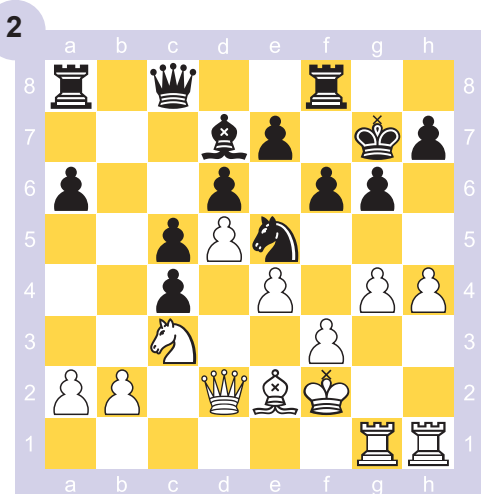

Si els toqués de jugar a les blanques mirarien d'obrir la columna a tot jugant 1.b5 seguit de 2.a5 (també 1.a5 directe és interessant ja que a 1...b5 podria seguir 2.a6 i el peó de b5 quedaria una mica dèbil).

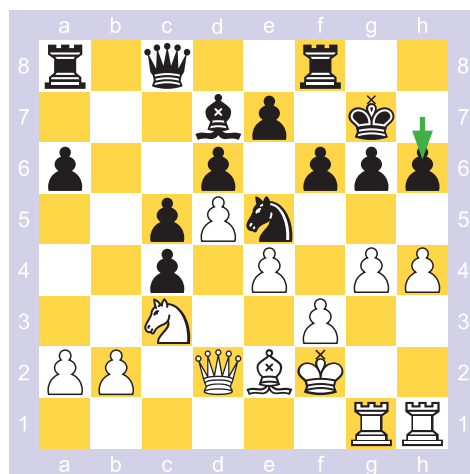
1...a6! defensa preventiva típica contra l'obertura de columnes.

Ara les blanques no poden obrir cap columna en l'ala de dama: si 2.a5 b5! tot tancant; si 2.b5 a5! també tancant.

Les blanques amenacen g4-g5, seguit de h4-h5, tot forçant com a mínim l'obertura d'una columna en el flanc de rei.

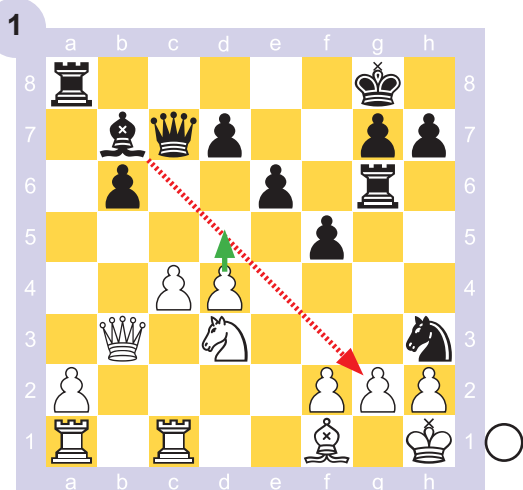
Les negres apliquen una defensa preventiva semblant al cas anterior: 1...h6!

Ara les blanques no poden obrir columnes:

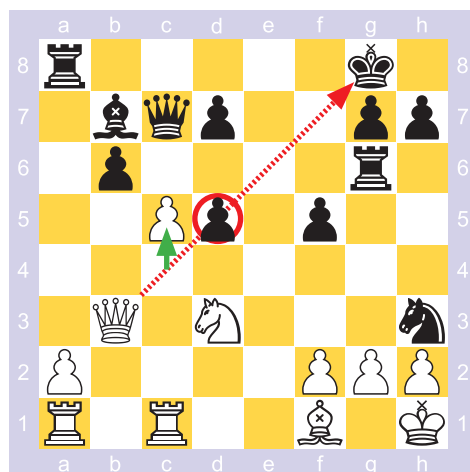
si 2. g5 fxg5 3.hxg5 h5! I si 2.h5 g5.

Exemples

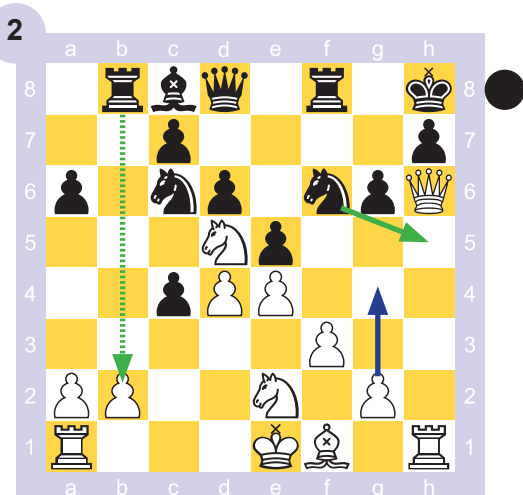

L'alfil de b7 pressiona fortament l'enroc blanc.

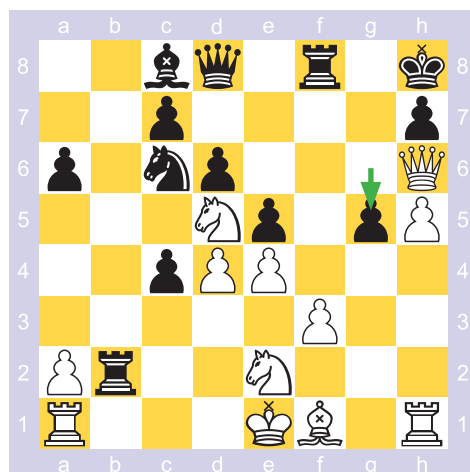
Les blanques tanquen la diagonal amb 1.d5! (no 1.f3 perquè 1...Axf3!) exd5 (mira d'obrir-la novament després de 2.cxd5 Dd6 i capturar a d5) 2.c5!

Les blanques mantenen la diagonal tancada i amenacen ara cxb6 (eventualment capturar el cavall amb gxh3 pot també ser un amenaça).
Les blanques tenen avantatge.

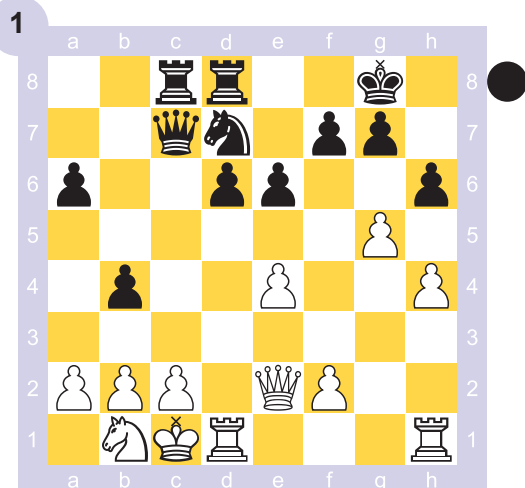
Les blanques tenen un atac molt fort. Amenacen Cxf6 seguit de Dxh7++ i també Dxg6. Les negres bloquegen la columna h amb un sacrifici de peça: 1...Ch5! 2.g4 Txh5! 3.gxh5 g5!

Les negres, al preu d'una peça, han tancat la columna h i han aturat l'atac. Han capturat un peó a b2 i els peons de d4 i f3 estan amenaçats, a més la posició del rei blanc és insegura. La situació és molt complexa, amb possibilitats per a ambdós bàndols.

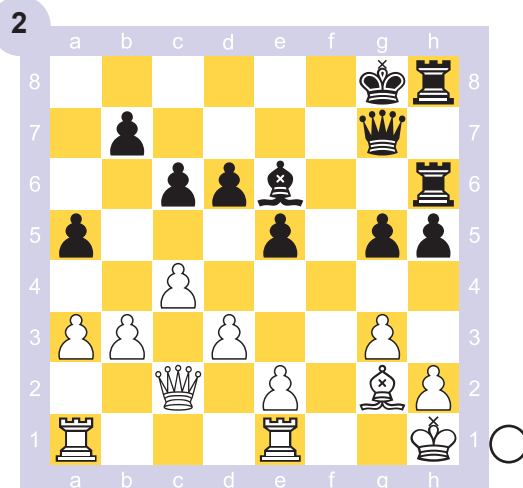
9

Respon les preguntes plantejades per a cada posició i justifica la resposta.

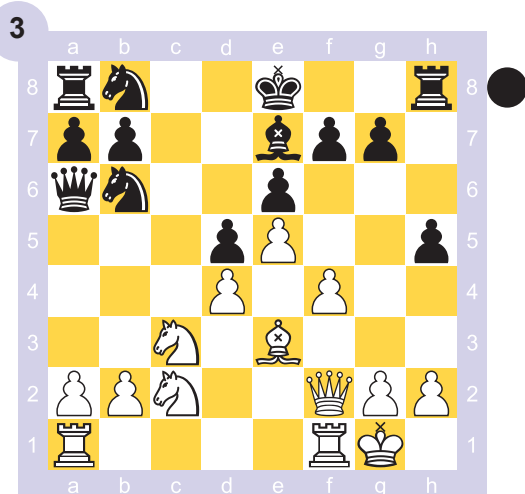
Les blanques acaben d'avançar el peó a g5, tot mirant d'obrir columnes per a l'atac en el flanc de rei.

Quina és la millor manera per a les negres de respondre-hi?

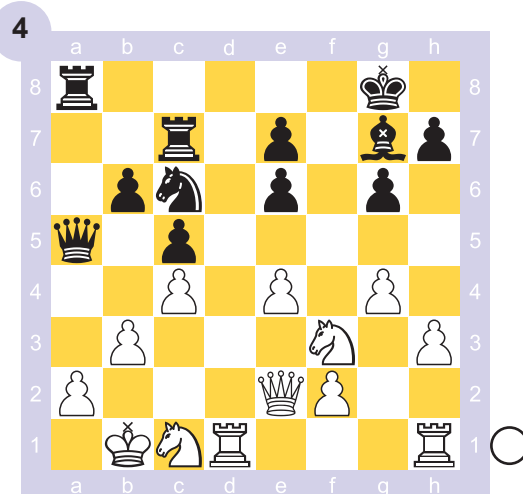
Les negres miren de prendre la iniciativa en el flanc de rei mitjançant l'obertura d'alguna columna amb la ruptura h5-h4, directa o precedida de g5-g4.

Com poden les blanques evitar-ho?

Les blanques volen prendre la iniciativa tot obrint la columna f mitjançant la ruptura f4-f5.

Com han de defensar-se les negres?

En l'enroc blanc hi ha debilitats en les caselles negres, les quals podrien ser aprofitades amb l'ajuda de l'alfil.

De quina manera poden les blanques restringir al màxim l'activitat de l'alfil?

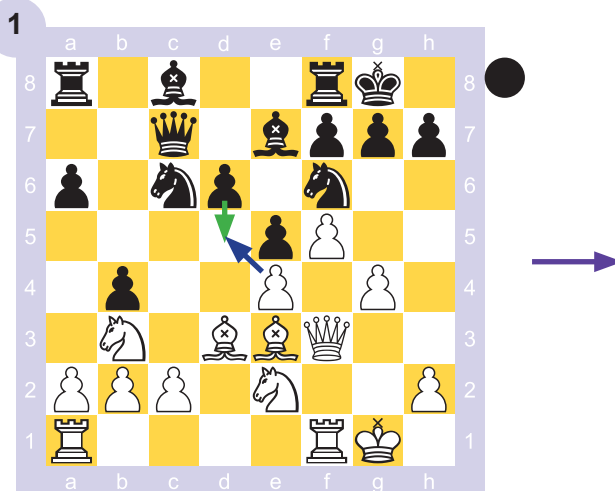

La reacció central contra l'atac de flanc

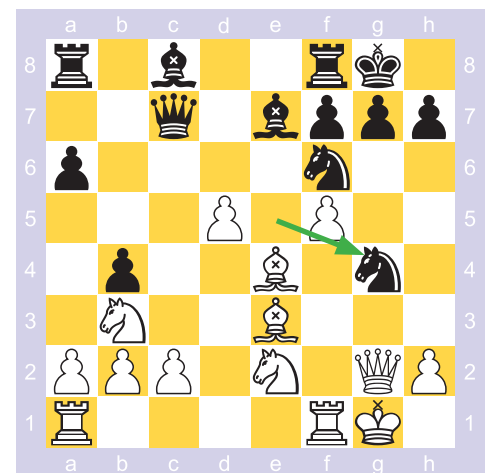
En el llibre Intermedi 2 Unitat 5, hem tractat aquest tema amb prou amplitud. Tanmateix, a causa de la seva importància conceptual per a la defensa, tornem a esmentar-lo aquí.

S'ha de fer notar que sempre s'ha de tenir en compte l'especificitat de cada posició per decidir si procedeix o no d'executar una reacció central.

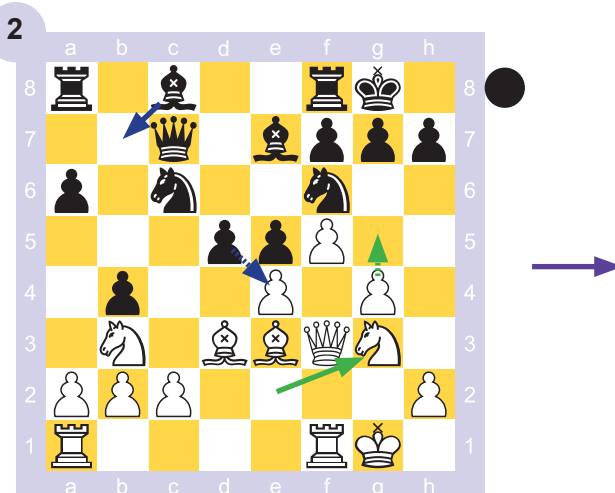
Exemples

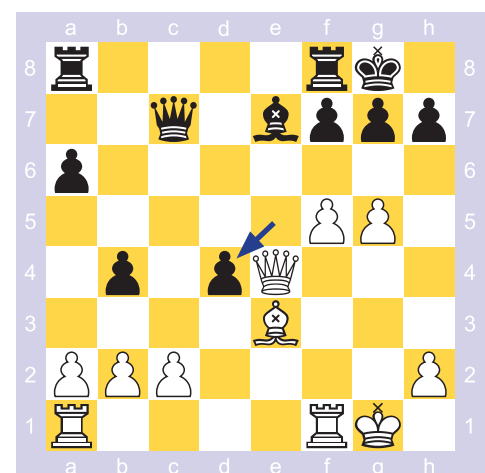
Les blanques amenacen una allau amb llurs peons en el flanc de rei. Per tal de no quedar passives, les negres han de reaccionar immediatament en el centre: 1...d5!. Si ara 2.exd5 e4! 3.Axe4 Ce5 4.Dg2 Cexg4.

I les negres tenen contrajoc actiu a canvi del peó lliurat.

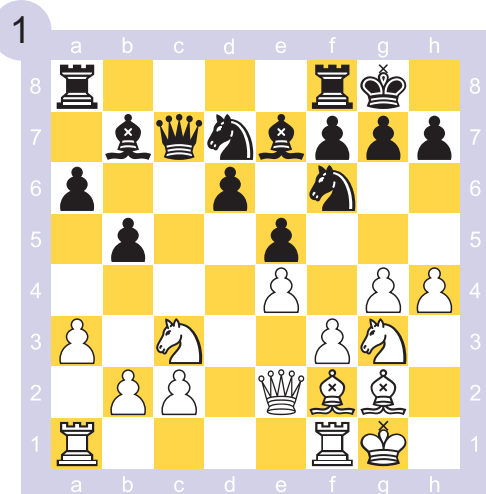
En comptes de capturar 2.exd5, les blanques també poden jugar 2.Cg3 tot recolzant el punt e4. En aquest cas seguiria 2...Ab7 i llavors 3.g5 dxe4 4.Cxe4 Cxe4 5.Axe4 Cd4 6.Cxd4 Axe4 7.Dxe4 exd4.

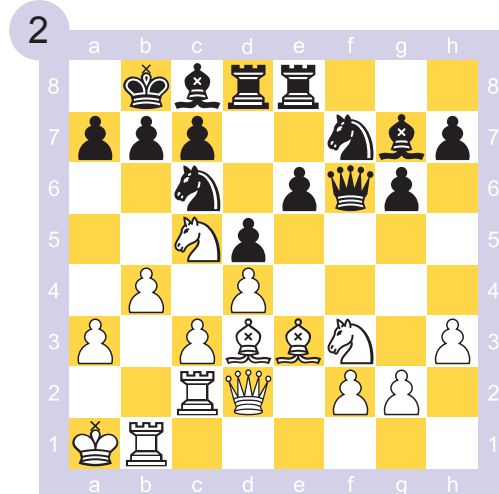
I les negres tenen excel·lents possibilitats, perquè el rei blanc està poc protegit en una posició completament oberta.

10

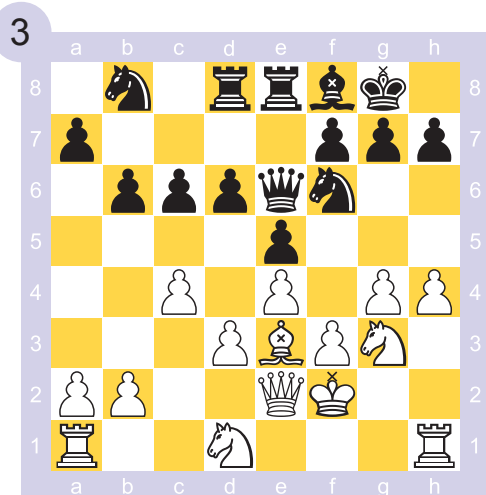
Respon les preguntes plantejades per a cada posició i justifica la resposta.

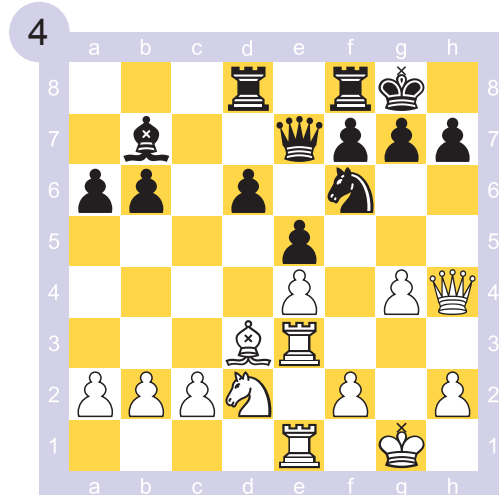
És correcte en aquesta posició reaccionar en el centre amb 1...d5?

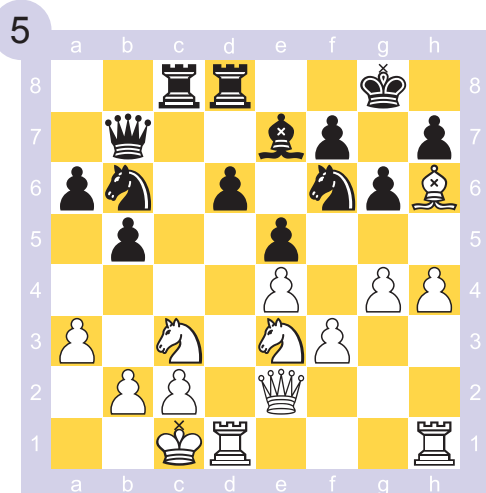
És correcte en aquesta posició reaccionar en el centre amb 1...e5?

És correcte en aquesta posició reaccionar en el centre amb 1...d5?

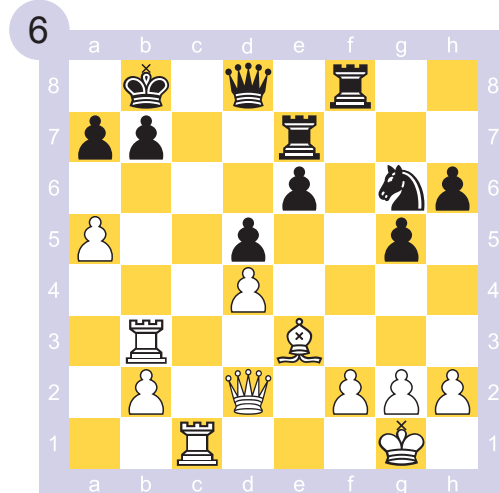

És correcte en aquesta posició reaccionar en el centre amb 1...d5?

Com han de reaccionar les negres en el centre?

a) 1...d5 o b) 1..Txc3 2.bxc3 d5

És correcte per a les negres reaccionar en el centre amb la ruptura 1...e5 ?

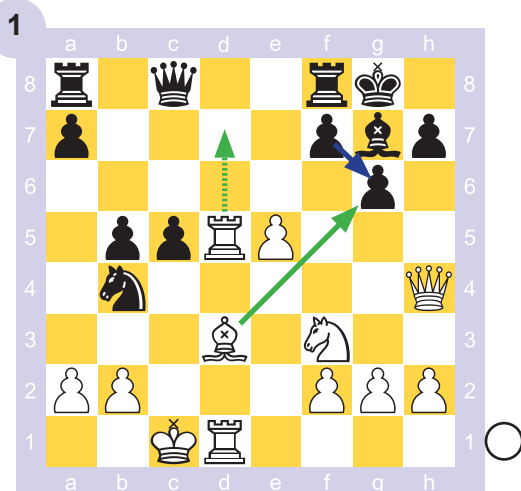

La jugada intermèdia

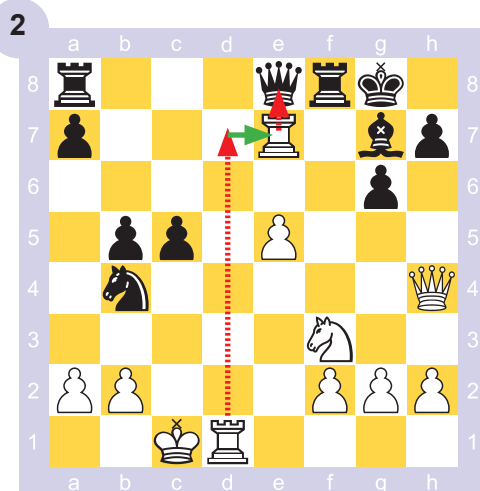
De vegades el bàndol atacant calcula una seqüència de diverses jugades aparentment forçades, el resultat de les qual li és satisfactori; però sorgeix inesperadament enmig de la seqüència una jugada imprevista que altera el resultat. És l'anomenada jugada intermèdia.

En el llibre Intermedi 2 Unitat 5 ja vam introduir el concepte de jugada intermèdia.

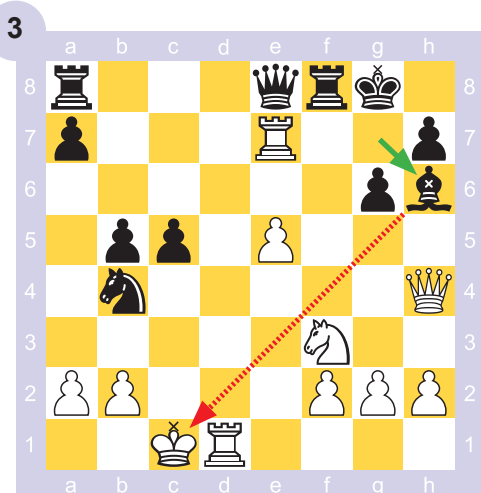
Exemple

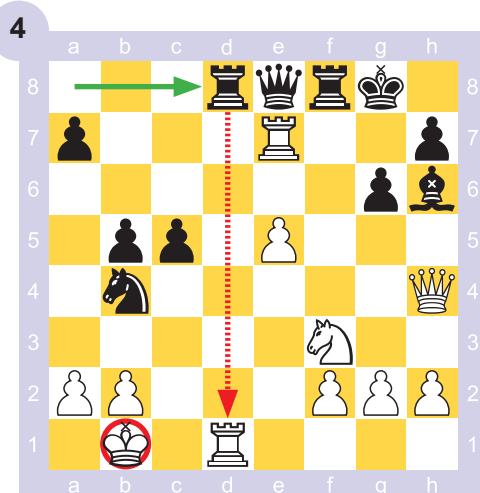
Les blanques duen a terme un sacrifici d'alfil que aparentment ofereix possibilitats de fer mat o de guanyar material: 1. Axc6 fxg6 (1...hxg6?? 2. Cg5 Te8 3. Td7 guanya) 2. Td7 (amença De7) De8 3. Te7

El càlcul realitzat era que ara la dama negra s'hauria de moure i llavors T1d7 guanyaria la partida. Però...

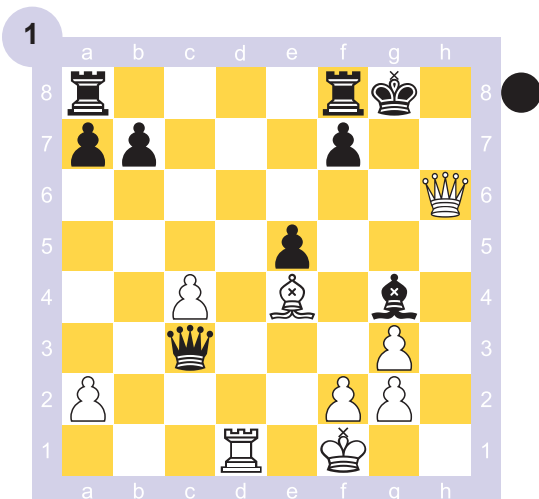
3...Ah6+! primera jugada intermèdia, amb escac que obliga el rei blanc a anar a una xarxa de mat 4. Rb1 Td8!

Segona jugada intermèdia, amenaça Txd1 mat. Les negres queden amb avantatge material decisiu, per exemple a) 5. Txd8 Dxd8 b) 5. Te1 g5 c) 5. Td6! Dc6! 6. a3 (6. Dxh6? De4+ 3. Ra1 Cc2+ i mat en dues jugades) Txd6 7. exd6 Dxd6 8. axb4 axb4 amb gran avantatge de les negres.

11

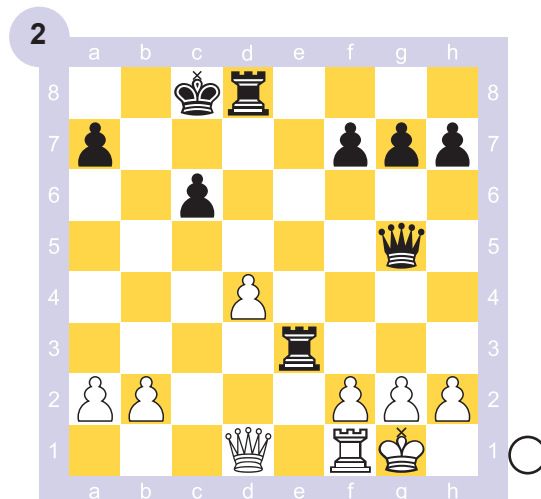
Troba la jugada intermèdia per aconseguir l'objectiu plantejat en cada posició. Justifica la jugada.

Les blanques han lliurat una torre per arribar a aquesta posició, que havien considerat guanyadora, perquè s'amenaça mat, tant amb Dh7 com, si la torre de rei mou, amb Ah7+ seguit de Ag6+, Dh7+ i Dxf7++.

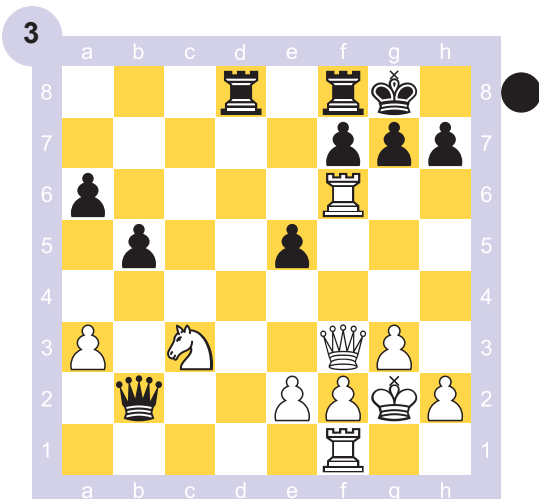
Si es captura 1...Dxc4+ llavors Ad3 i s'amenaça la dama i el mat.

De tota manera, les negres tenen una defensa que les deixa amb avantatge.

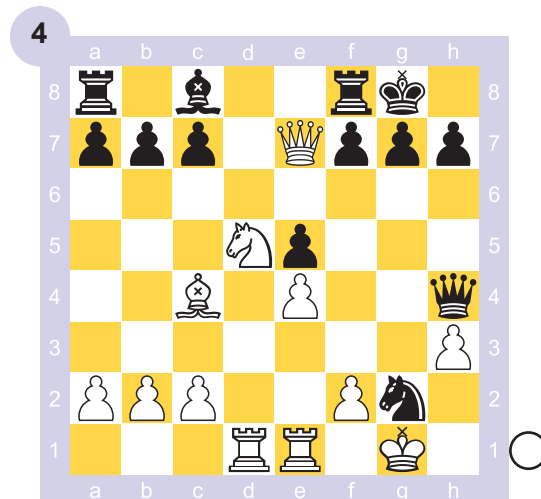
Les negres han calculat que aquesta variant continuaria 1.fxe3 Dxe3+ 2.Rh1i ara capturant el peó amb 2...Dxd4 o 2...Txd4 no tindrien problemes.

De tota manera, les blanques tenen una manera inesperada d'obtenir avantatge.

Les blanques acaben de sacrificar la qualitat a f6 i han calculat que després de 1...gxf6 2.Ce4 la combinació de llur dama i cavall atacant el rei solitari els garantia com a mínim unes taules.

De tota manera, les negres disposen d'una millor defensa que els dona avantatge.

Les negres acaben de sacrificar el cavall a g2, tot calculant que després de 1.Rxg2 Axb3+ 2.Rh2 Dxf2+ aconseguirien taules por escac perpetu.

D'altra banda, si les blanques canvien dames amb 1.Dxh4, les negres queden bé després de 1...Cxh4.

Però les blanques tenen una defensa sorprenent que els permet de guanyar la partida.

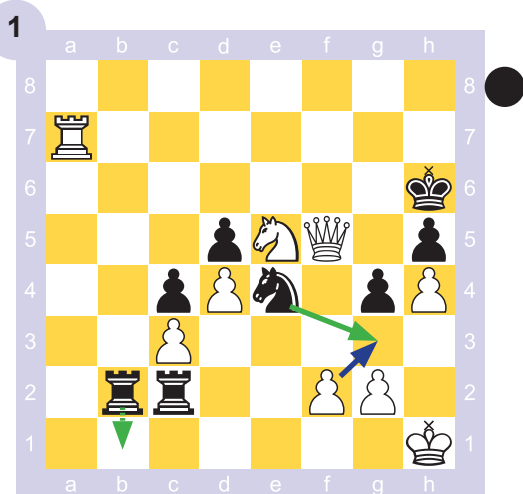

Temes defensius diversos

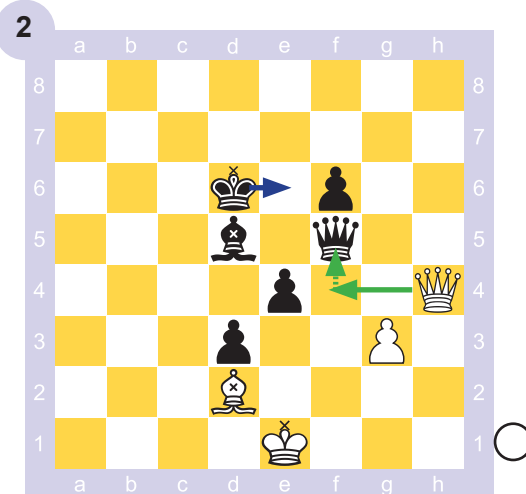
Hi ha diversos recursos defensius que han estat tractats ja anteriorment en aquesta col·lecció, com és el cas del rei ofegat, l'escac perpetu i la tendència a taules dels finals d'alfils de diferent color.

En aquesta lliçó farem un recordatori de aquets recursos.

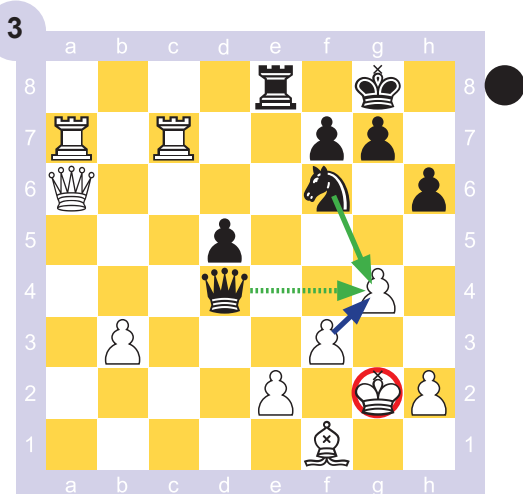
Exemples

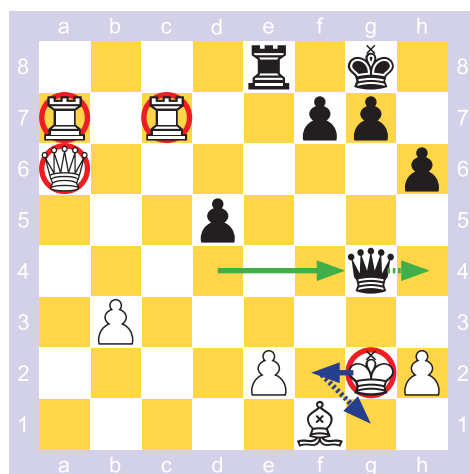
Sembla que les negres rebran un mat imminent. Però sorgeix el recurs de l'ofegat: 1...Cg3+! 2.fxg3 Tb1+ 3.Rh2 Th1+! 4.Rxh1 Tc1+ 5.Rh2 Th1+ 6.Rxh1 taules por ofegat.

Tot i tenir dos peons menys, les blanques aconsegueixen entaular tot forçant el canvi de dames per passar a un final d'alfils de diferent color: 1.Df4+! Re6 2.Dxf5+ Rxf5 3.Rf2 Rg4 4.Af4 i les negres no poden progressar.

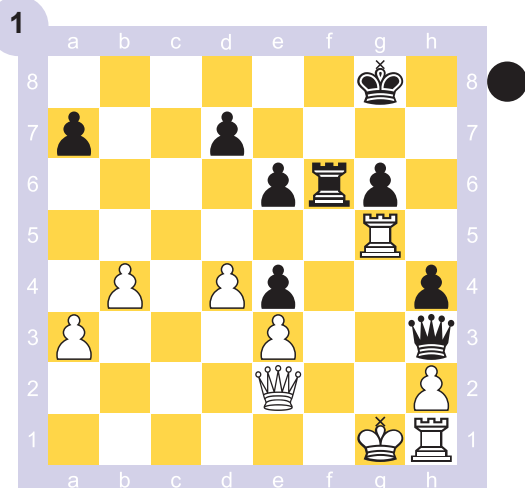
Aparentment les negres, amb una torre menys, estan perdudes. Però disposen del recurs de l'escac perpetu amb 1...Cxg4! 2.fxg4 (no hi ha res millor, s'amenaçava Df2+) Dxg4+

S'observa que la dama i les dues torres blanques no cooperen en la defensa de llur rei, segueix 3.Rf2 Dh4+! 4.Rg1 Dd4+! 5.Rh1 De4+ i s'aconsegueix l'escac perpetu perquè no s'escau 6.Ag2? perquè Db1+, tot guanyant.

A

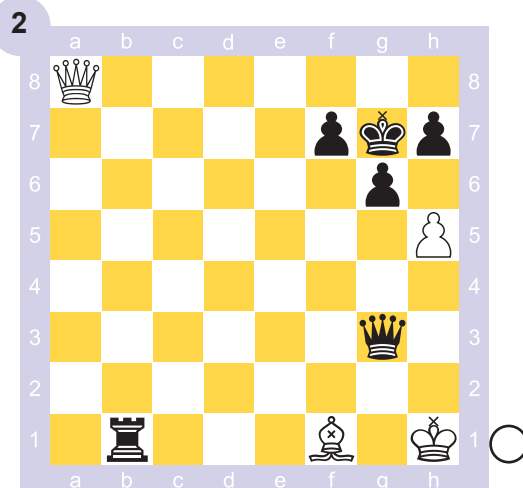
Respon les preguntes plantejades per a cada posició i justifica la resposta.

Les blanques tenen una torre d'avantatge, però acaben d'avançar llur peó a b4 descuidadament.

De quina manera poden les negres entaular la partida?

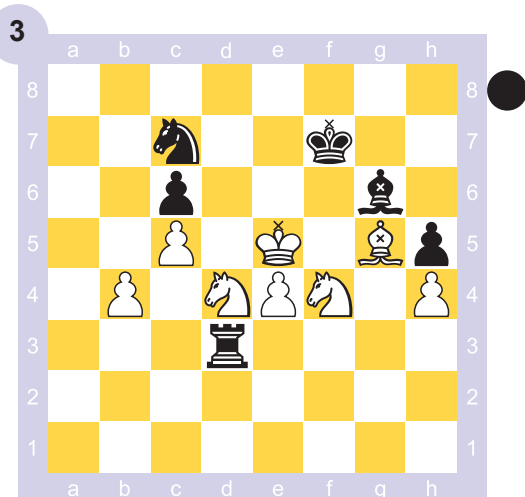
Justifica-ho amb variants.

Aparentment les blanques estan totalment perdudes, sota l'amenaça de mat i amb qualitat i dos peons menys.

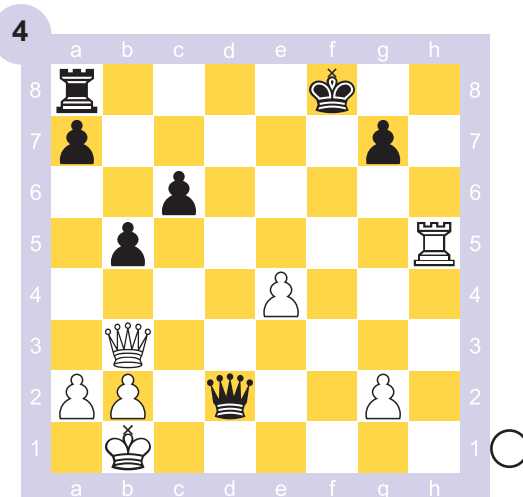
De tota manera, tenen encara un excel·lent recurs defensiu.

Troba'l i valora les seves conseqüències.

Les blanques tenen avantatge, ja que a més de dos peons per la qualitat amenacen de capturar el peó de c6 i llurs peces són molt fortes.

Quina és la millor defensa de les negres?

Les negres acaben de jugar Dd2.

És possible per a les blanques guanyar de seguida mitjançant:

1.Th8+ seguit de Txa8?

Sacrificis

Introducció

Sacrificis de peó

Sacrificis de cavall

Sacrificis d'alfil

Sacrificis de torre

Sacrificis de dama

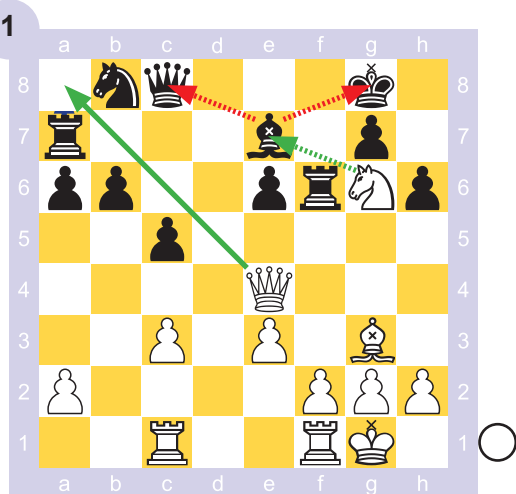

Introducció

El sacrifici de material és un recurs tàctic que sovint forma part d'una combinació. Quan se sacrifica material sol fer-se per assolir un objectiu concret a curt o mitjà termini, com pot ser fer escac i mat, guanyar material, forçar les taules, etc.

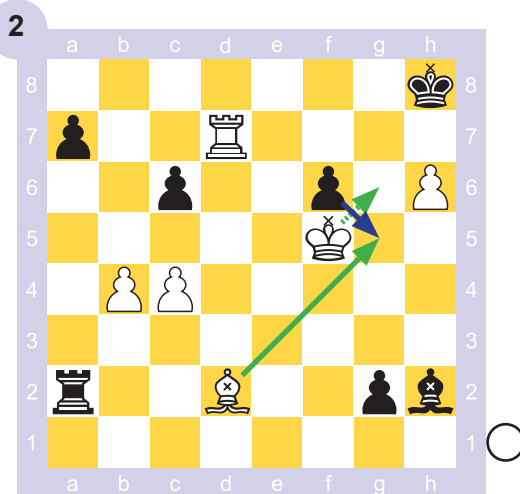
També hi ha sacrificis per assolir objectius a més llarg termini, com per exemple aconseguir la iniciativa o obtenir determinats avantatges posicionals. D'aquests sacrificis en parlarem en el llibre Avançat 2 d'aquesta col·lecció.

Exemples

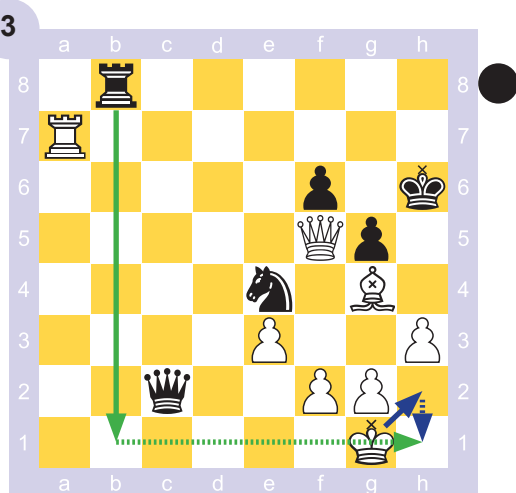
Les blanques guanyen amb un sacrifici de dama, el tema tàctic del qual és la desviació:

1.Da8! i les negres perden, com a mínim, una peça; si 1. ...Txa8 2.Cxe7+ i Cxc8 tot guanyant.

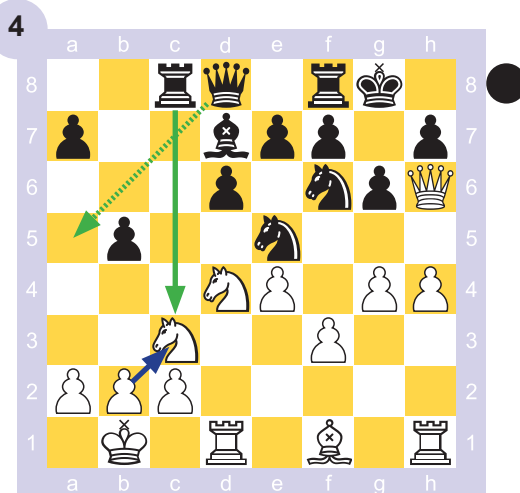
Les blanques guanyen amb un sacrifici d'alfil, el tema tàctic del qual és l'obstrucció:

1.Ag5! (amenança Axfg6+ seguit de h7+, però a més obstrueix la columna g) fxg5 2.Rg6 i el mat es produeix tot seguit.

Les negres entaulen tot sacrificant totes llurs peces a la recerca de l'ofegat:

1. ... Tb1+ 2.Rh2 Th1+! 3.Rxh1 Cg3+ 4.fxg3 Dxg2+ 5.Rxg2 ofegat.

Les negres sacrifiquen la qualitat per tal de debilitar l'estructura de peons blancs de l'enroc:

1. ... Txc3 2. bxc3 Da5. Aquest és un sacrifici posicional, la compensació que s'obté és a llarg termini.

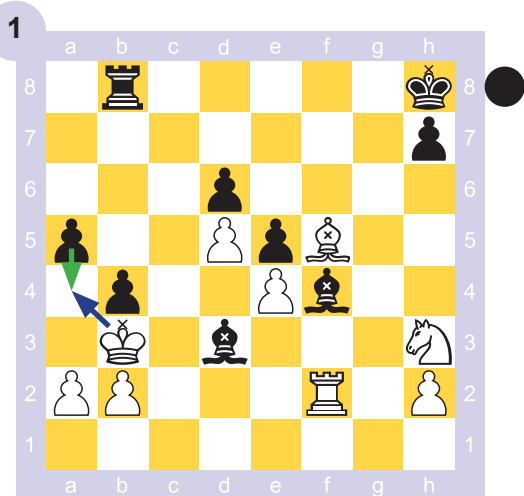

Sacrificis de peó

Al llarg d'aquesta unitat classifiquem els sacrificis segons la peça que es lliura. La immensa majoria dels sacrificis que apareixeran són per fer mat o guanyar material.

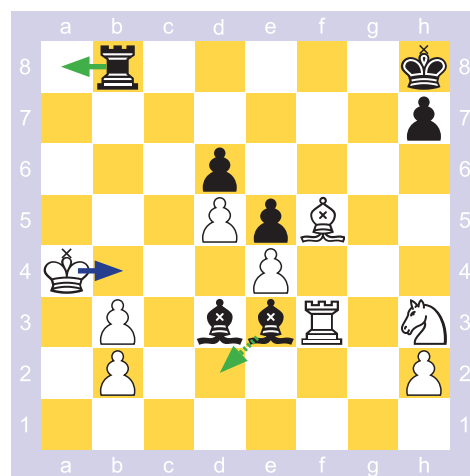
El peó és la peça de menor valor, per això se la sol sacrificar amb major facilitat que no pas d'altres peces, i el seu sacrifici pot justificar-se amb més facilitat que el d'una peça menor o major.

Exemples

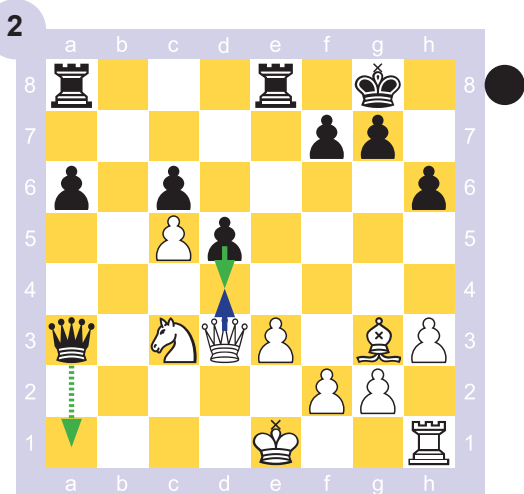
Les negres sacrifiquen llurs dos peons del flanc de dama per tal d'exposar el rei blanc a un atac de mat:

1. ... a4+ 2.Rxa 4b3! 3.axb3 Ae3!
4.Tf3 (si 4.Tg2 Ac5 amb mat en poques jugades).

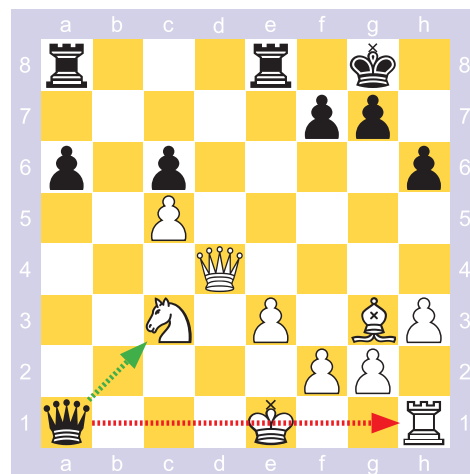
Ara l'acció de la torre i dels dos alfils negres condueix al mat:

4. ... Ta8+ 5.Rb4 Ad2++

Les negres aprofiten les clavades sobre el cavall i el peó de e3 per decidir amb sacrifici de peó que guanya material:

1. ... d4! 2.Dxd4 Da1+

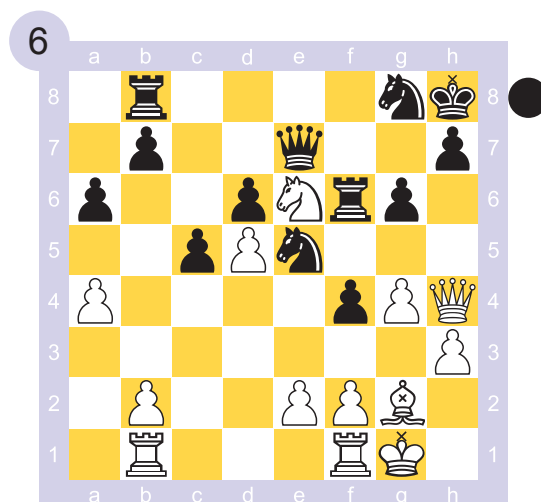
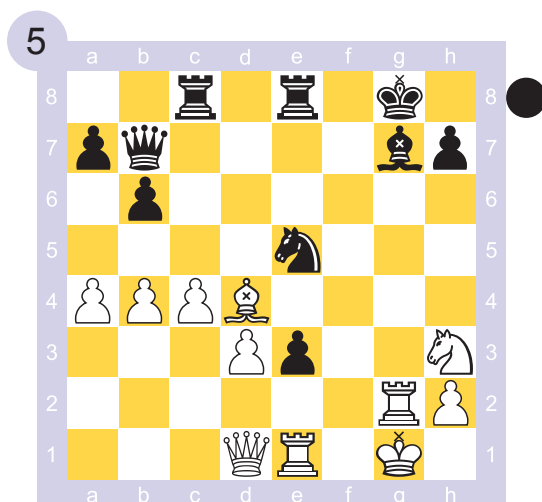
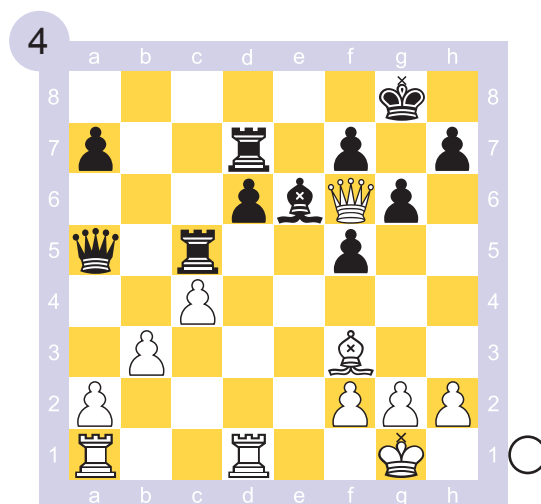
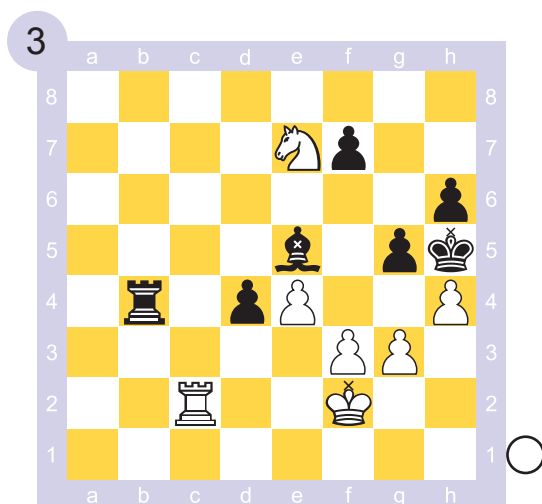
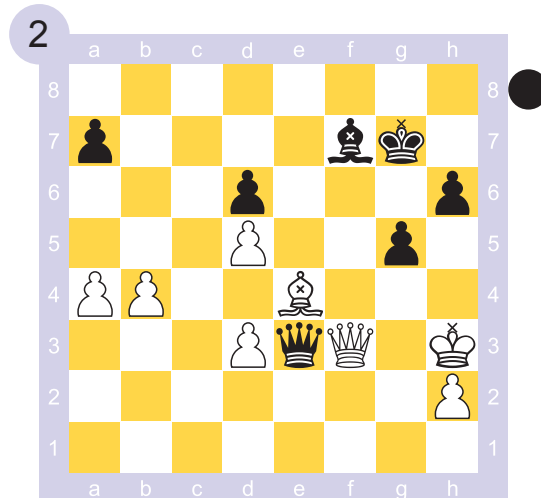
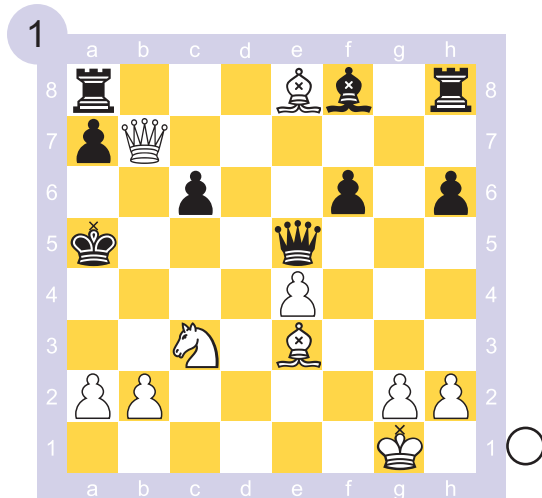

Les negres guanyen material en tots els casos, tant si el rei s'aparta com si protegeixen l'escac:

3.Re2 (3.Cd1 Dxd4 guanya la dama;
3.Dd1 Dxc3+ guanya el cavall i el peó c)
c) Dxd1 tot guanyant.

1

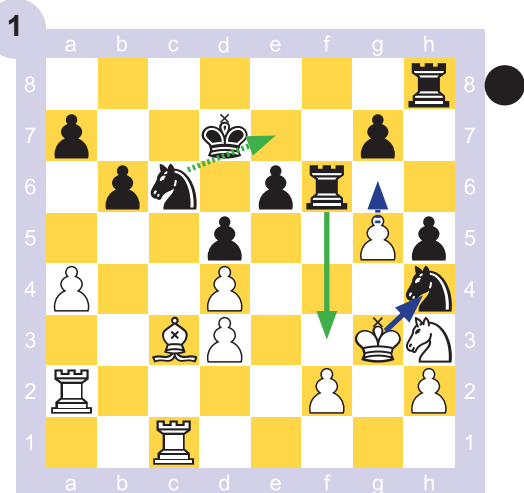
Indica el sacrifici que porta a la victòria el bàndol al qual toca de jugar.
Justifica'l amb variant(s).

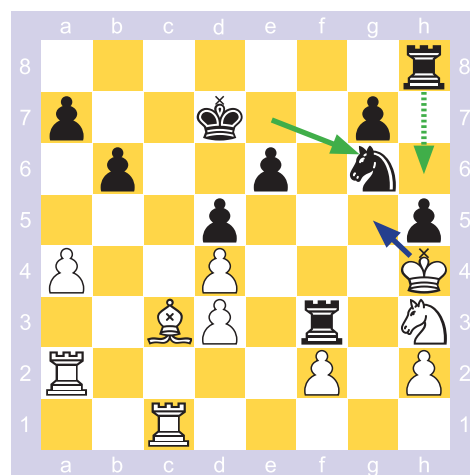
Sacrificis de cavall

Exemples

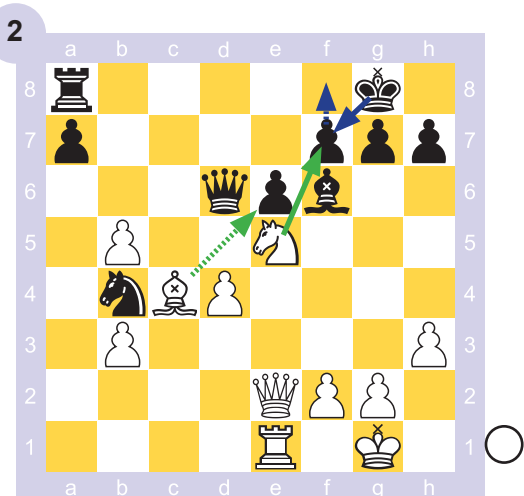

Les negres sacrifiquen llur cavall per tal de crear una xarxa de mat sobre el rei blanc:

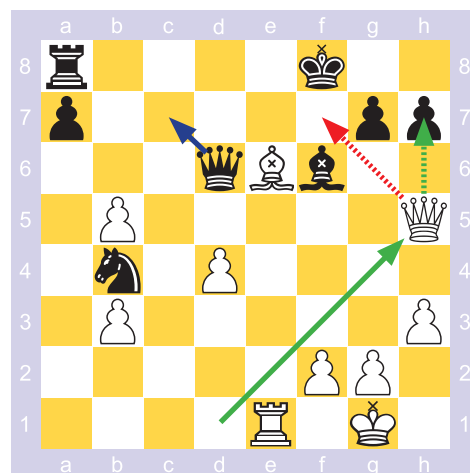
1. ... Tf3+! 2. Rxh4 Ce7 (amença Cf5++ i Cg6++) 3. g6 (única) Cxg6+

4. Rg5 Th6! i l'amença de mat amb Tf5 només pot ser demorada una jugada més.

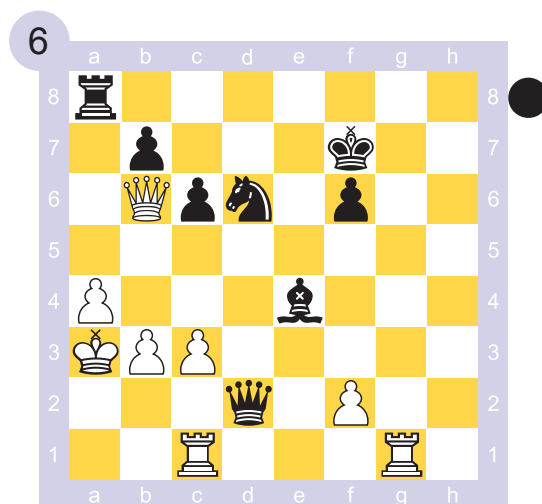
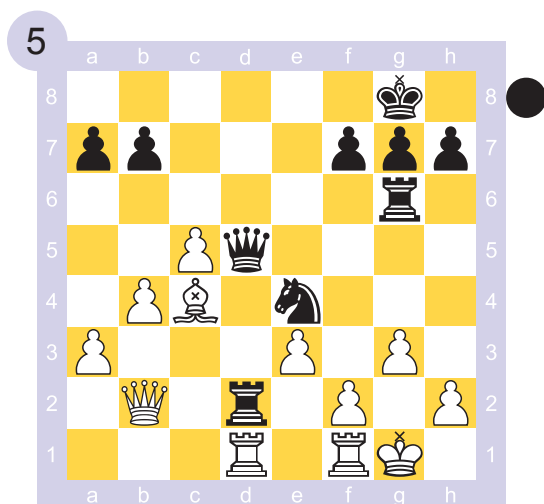
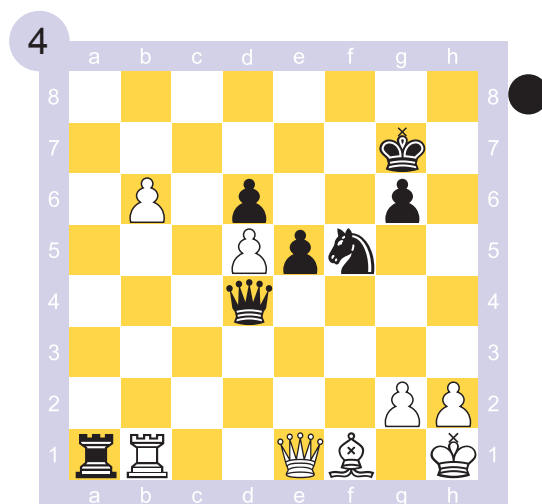
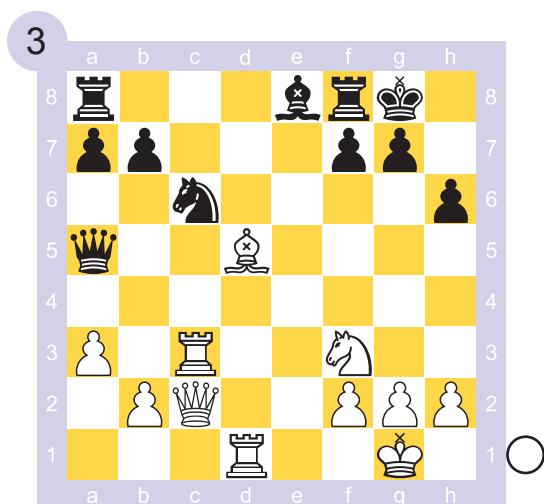
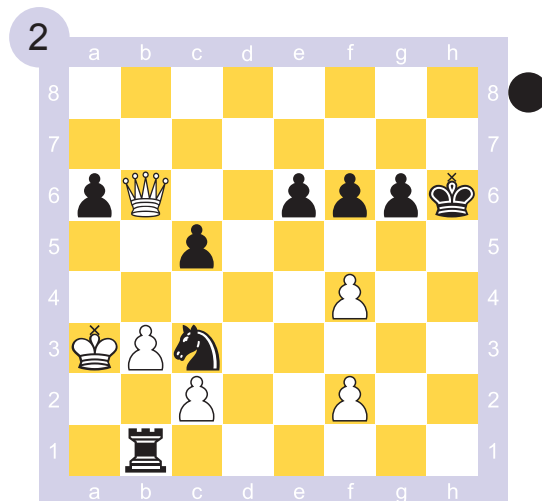
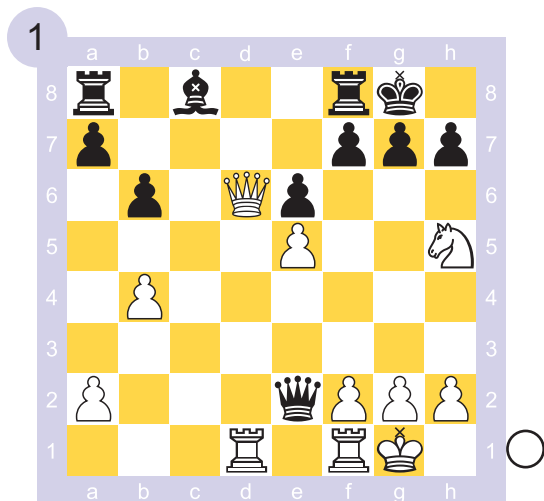
1. Cxf7! Rxf7 2. Axe6+ Rf8 (2. ... Rg6 3. De4+ tot guanyant la torre; 2. ... Re7 3. Ad5+ també guanya la torre.) 3. Dh5 (amença Df7++ i Dxh7).

3. ... Dc7 4. Dxh7 (amença Dg8+) Cc2 5. Tc1 Re7 6. Txc2 amb avantatge guanyador.

2

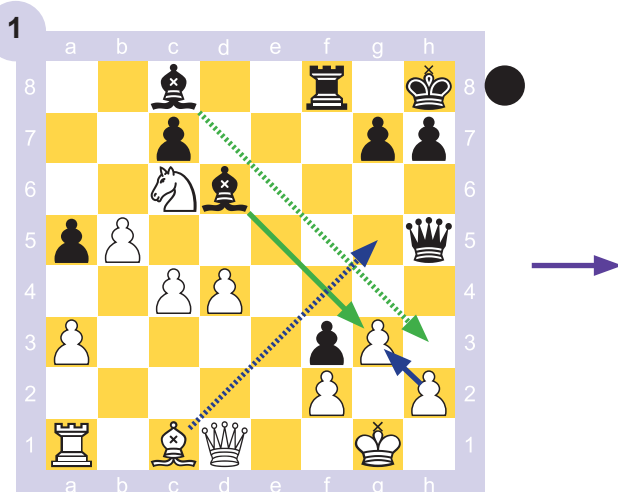
Indica el sacrifici que porta a la victòria el bàndol al qual toca de jugar.
Justifica'l amb variant(s).

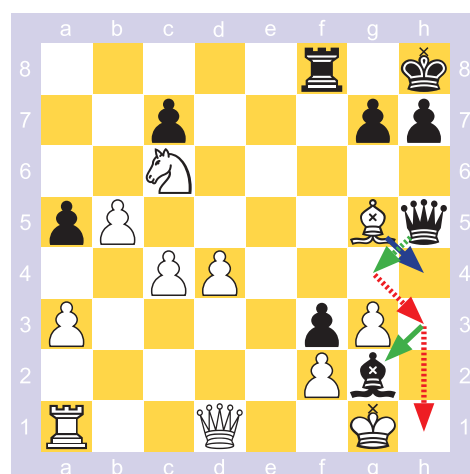
Sacrificis d'alfil

Exemples

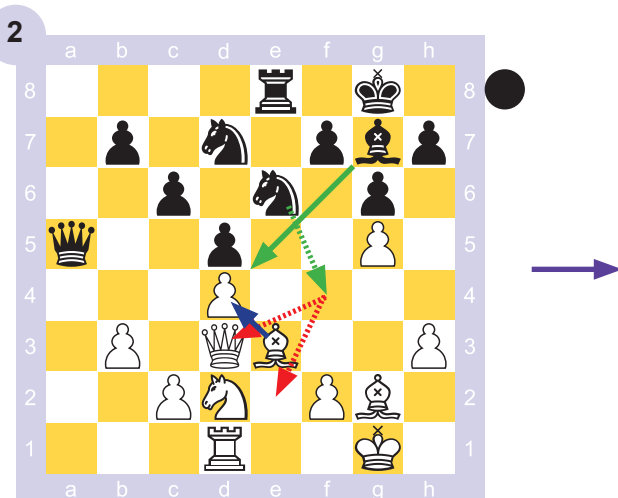

Les negres sacrifiquen un alfil per obrir la columna **h** i crear una xarxa de mat:

1...Axc3! 2.hxc3 (2.fxg3 f2+ guanya) Ah3! 3.Ag5 Ag2

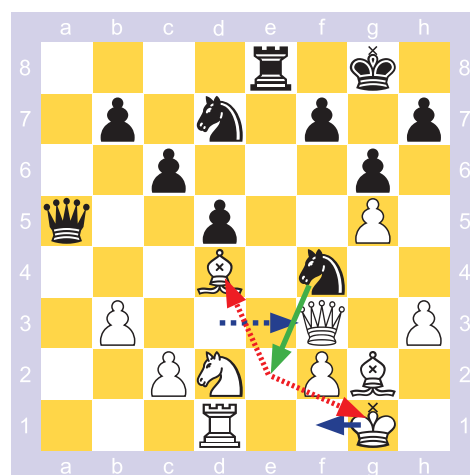

4.Ah4 Dg4 i és inevitable Dh3 seguit de Dh1++

Les negres sacrifiquen un alfil per guanyar un peó:

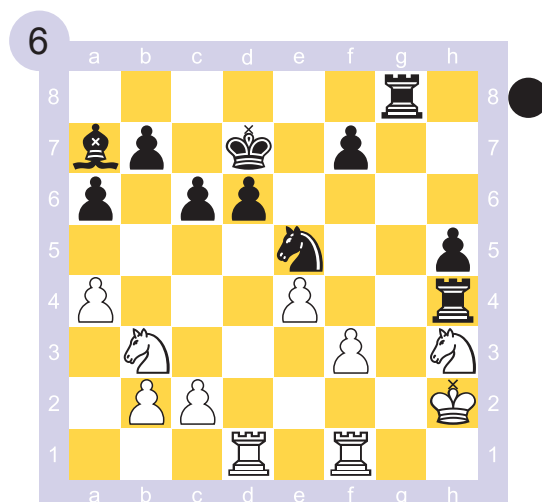
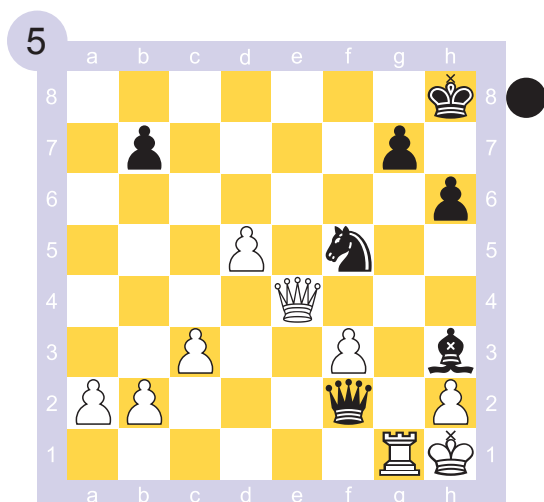
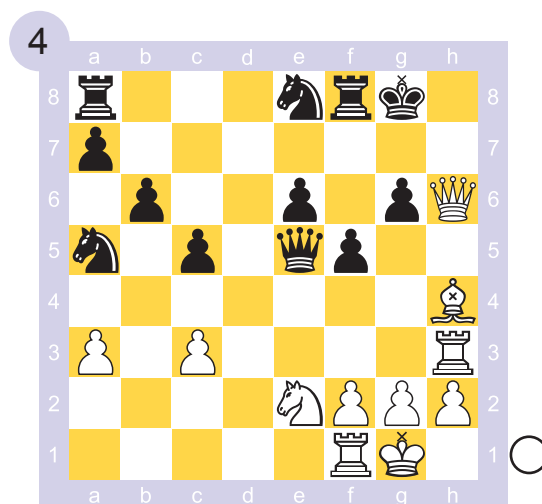
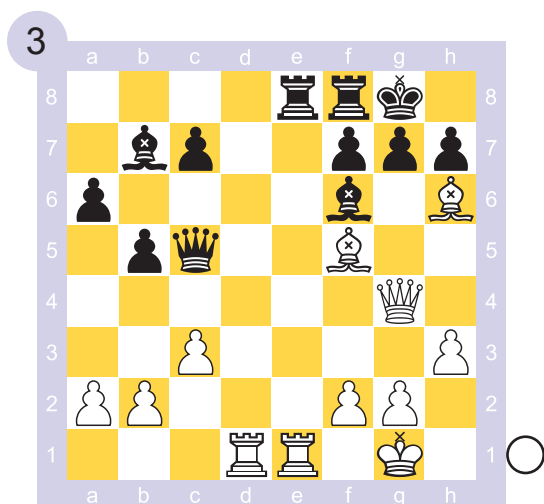
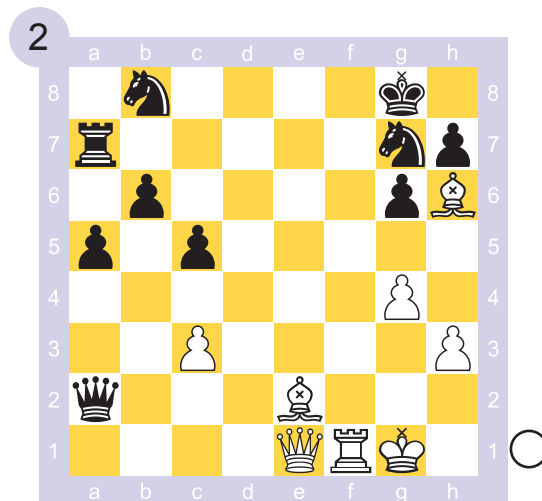
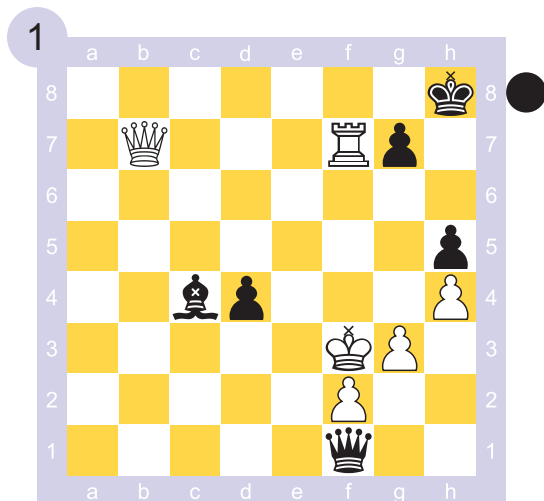
1...Axd4! 2.Axd4 Cf4! 3.Df3 (3.Ac3 Dxc3! 4.Dxc3 Ce2+ seguit de Cxc3 amb avantatge).

3...Ce2+ 4.Rf1 Cxd4 5.Dg4 Cf5 amb avantatge material i posicional de les negres.

3

Indica el sacrifici que porta a la victòria el bàndol al qual toca de jugar.
Justifica'l amb variant(s).

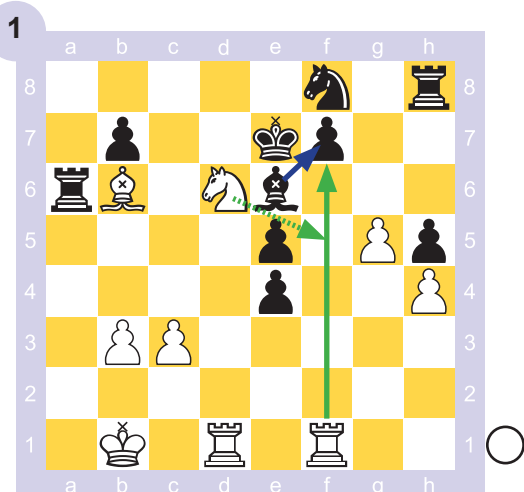

Sacrificis de torre

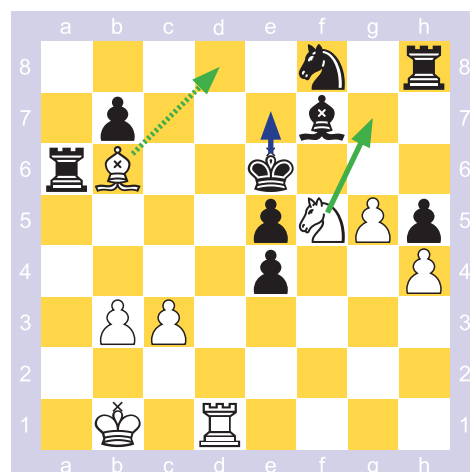
Sacrificar una peça major, tant torre com dama, representa un dèficit material considerable i, per tant, se n'han de calcular amb particular precisió les conseqüències.

Exemples

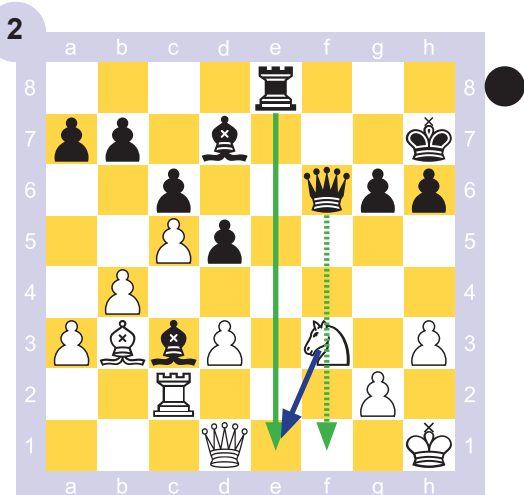
Les blanques descobreixen un sacrifici de torre que els permet de fer escac i mat en 4 jugades:

1.Txf7+! Axf7 2.Cf5+ Re6

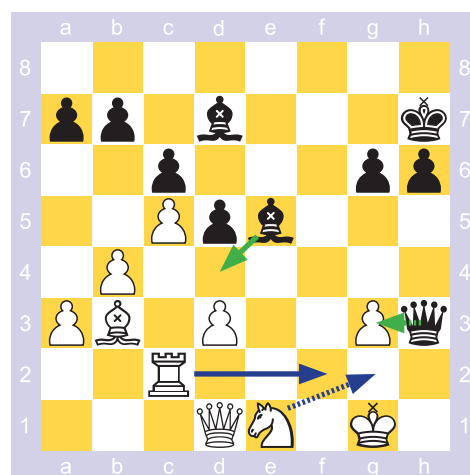
Les tres peces i el peó de g5 coordinen llur acció per forçar el mat:

3.Cg7+ Re7 4.Ad8++

Les negres troben una combinació amb sacrifici de torre que els serveix per guanyar material, a més de deixar en posició crítica el rei blanc:

1...Te1+! 2.Cxe1 Df1+ 3.Rh2 Ae5+ 4.g3 Dxh3+ 5.Rg1

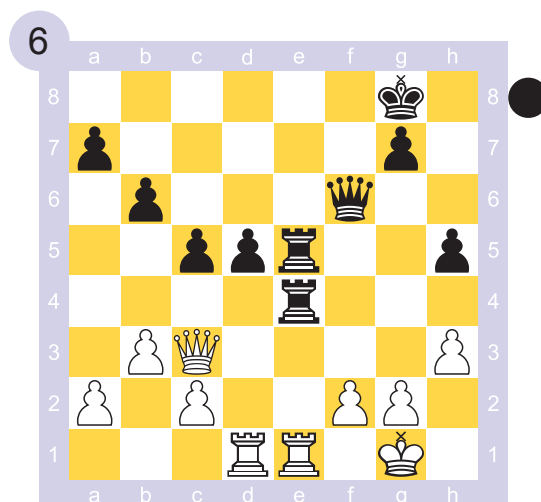
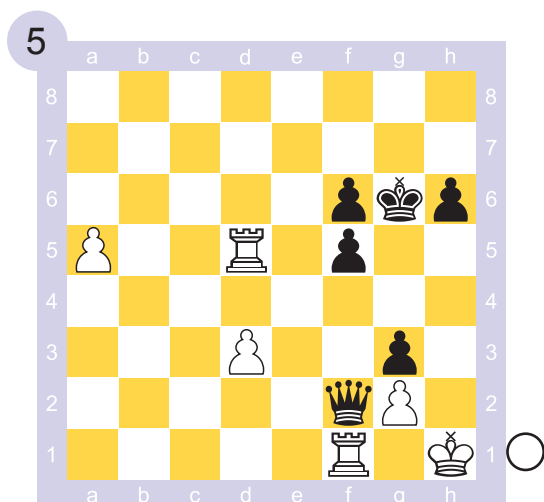
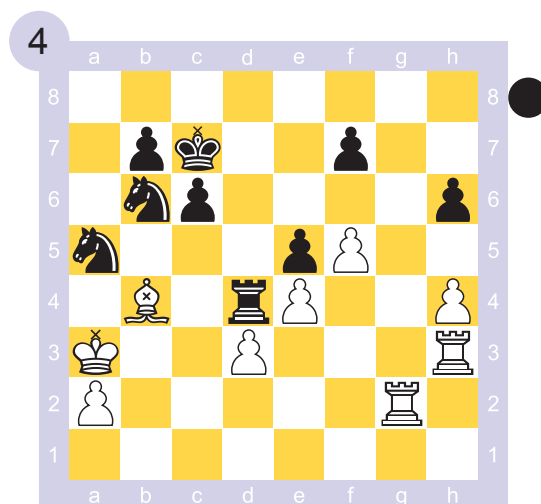
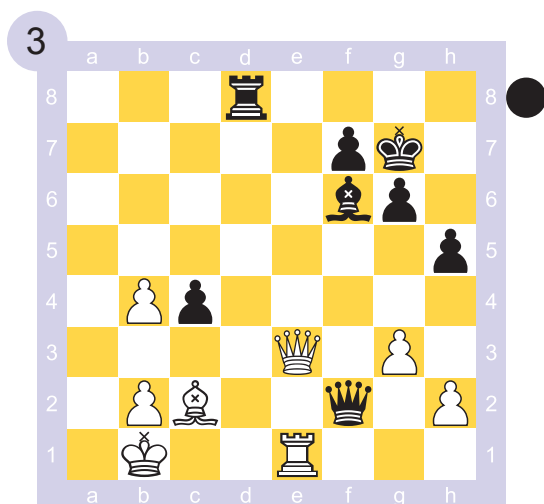
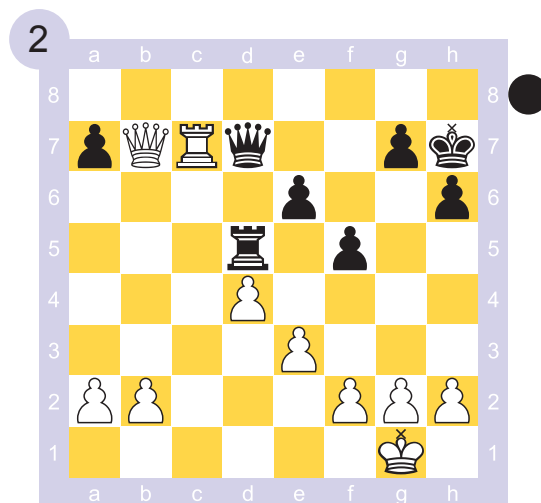
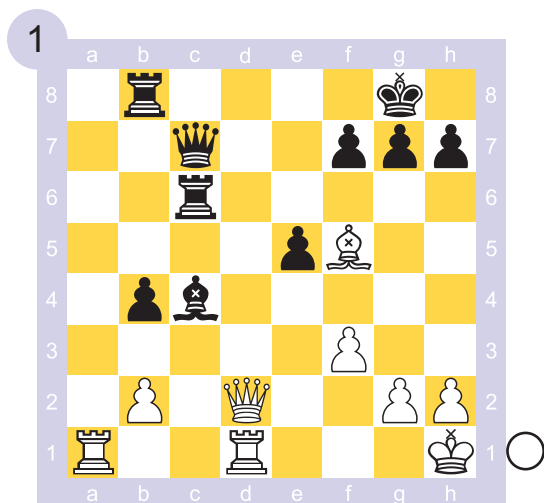

Ara les negres recuperen la torre i queden amb dos peons d'avantatge i atac decisiu:

5...Ad4+ 6.Tf2 Dxd3+ 7.Cg2 Axf2+, etc.

4

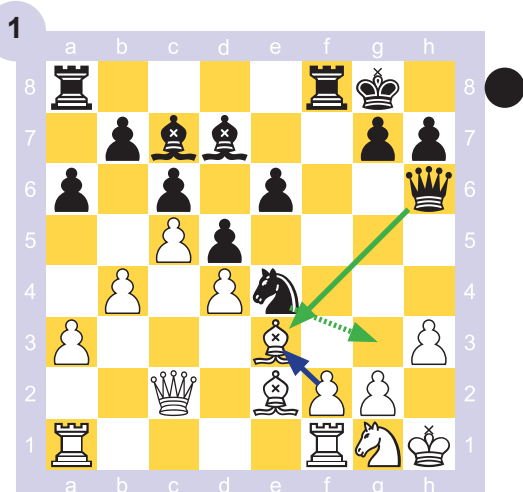
Indica el sacrifici que porta a la victòria el bàndol al qual toca de jugar.
Justifica'l amb variant(s).

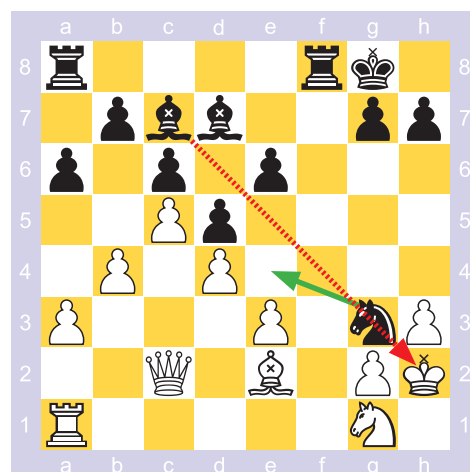
Sacrificis de dama

Exemples

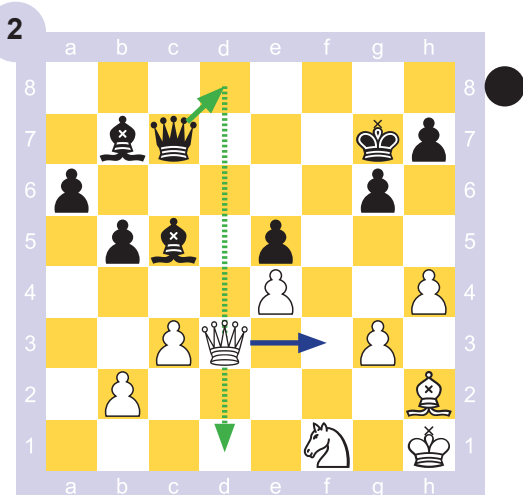
Les negres realitzen un bell sacrifici de dama que porta al mat, després de dos escacs a la descoberta:

1...Dxe3! 2.fxe3 Cg3+ 3.Rh2 Cxf1+ 4.Rh1 Cg3++ 5.Rh2

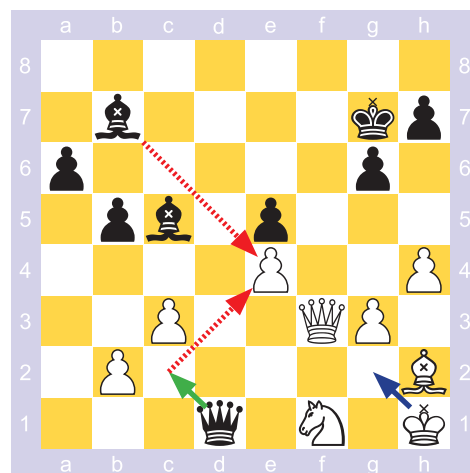

Ara es produeix el segon escac a la descoberta, tot saltant amb el cavall a e4:

5...Ce4+ 6.g3 (6.Rh1 Cf2++) 6...Tf2+ 7.Rh1 Cxg3++

El peó de e4 està dèbil, però si 1... Dc6 2.Cd2 el defensa. Aprofitant una possibilitat de mat amb dos alfils, les negres sacrifiquen la dama dos cops per tal de guanyar el peó e: 1...Dd8! 2.Df3 (2.Dxd8 Axe4++) Dd1!

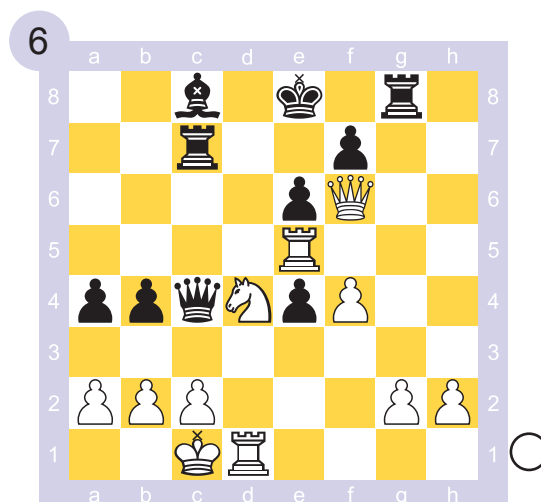
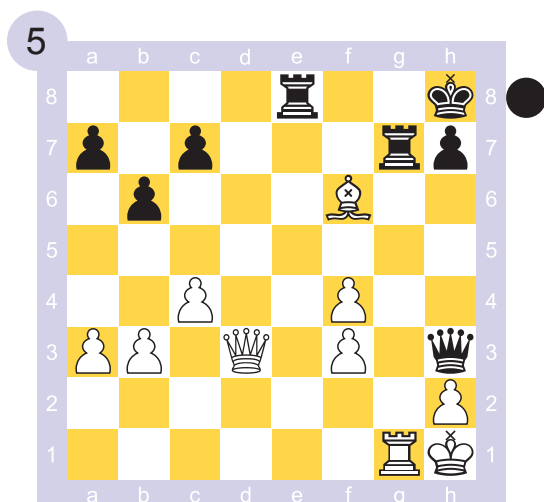
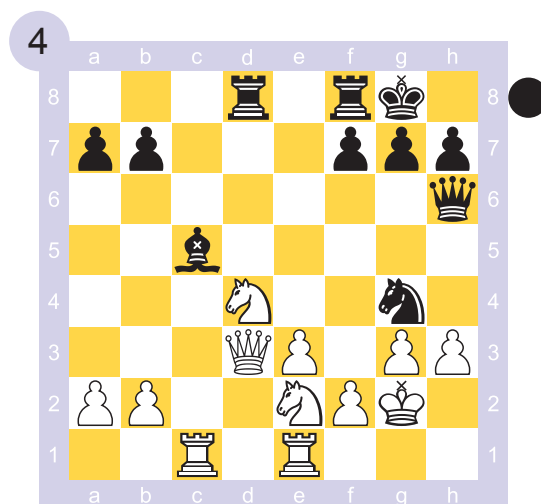
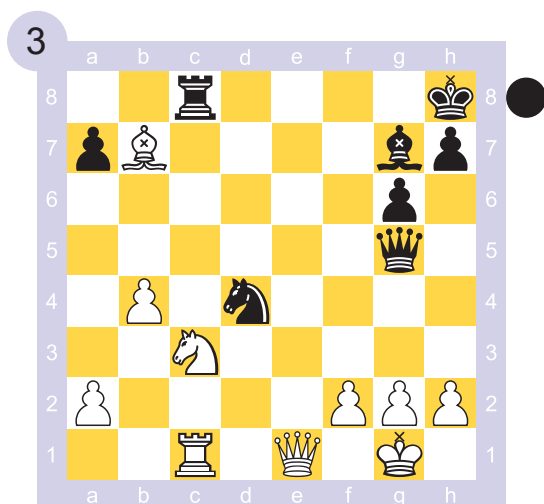
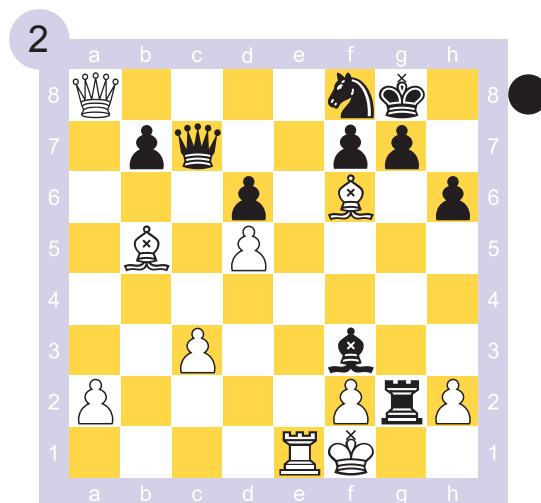
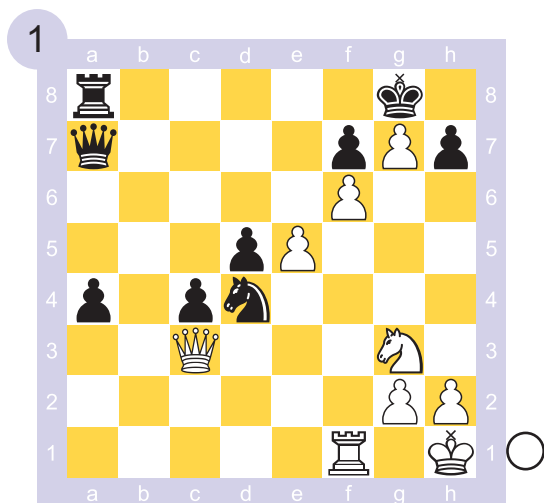

Segon sacrifici de dama, que força la caiguda del peó de e4:

3.Rg2 (3.Dxd1 Axe4+ 4.Df3 Axf3++) Dc2+ 4.Rh3 Axe4 i en caure el peó s'enfonsa la posició blanca.

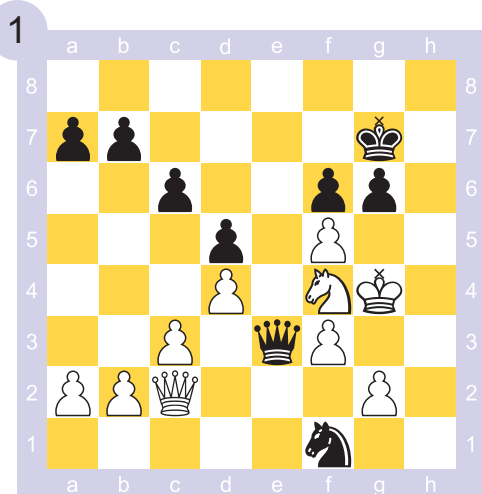
5

Indica el sacrifici que porta a la victòria el bàndol al qual toca de jugar.
Justifica'l amb variant(s).

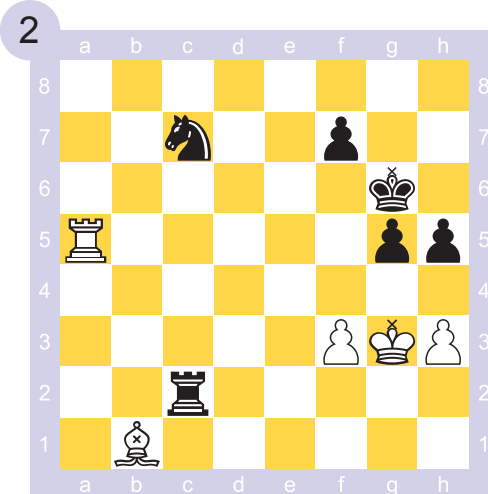

A

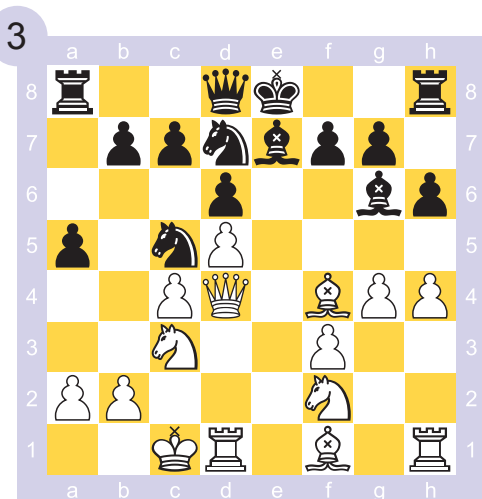
Resol cada exercici segons l'enunciat. Justifica-ho amb variant(s).

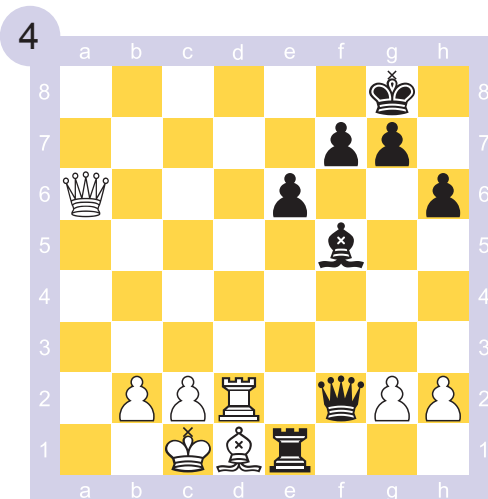
Negres guanyen

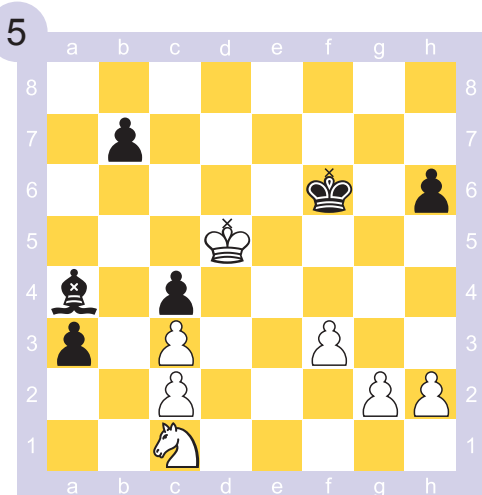
Negres fan escac i mat ben aviat

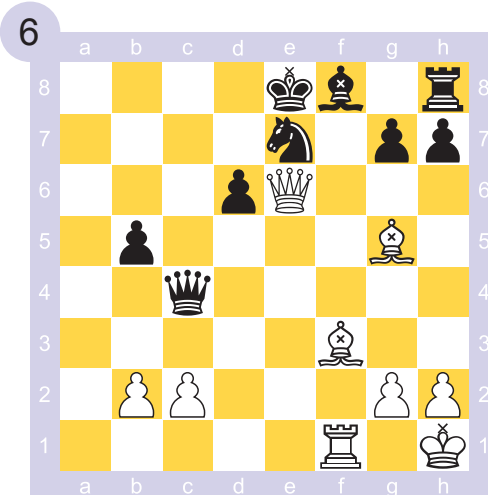
Negres guanyen

Negres guanyen

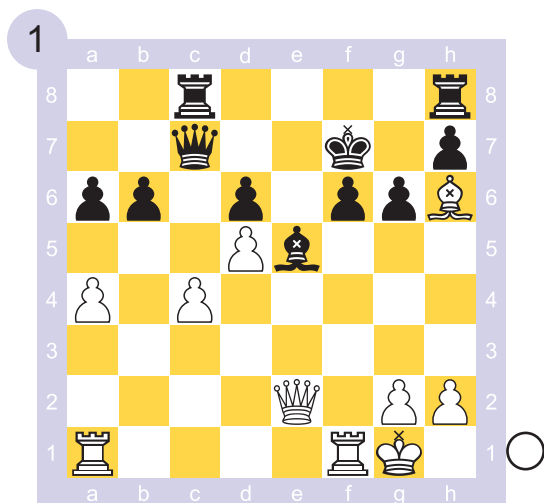
Negres guanyen

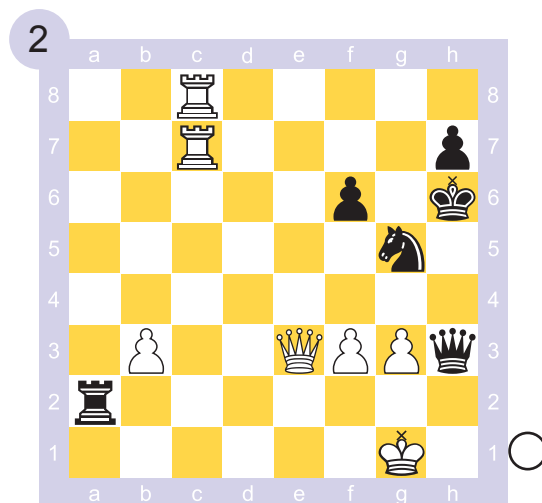
Blanques fan mat ben aviat

B

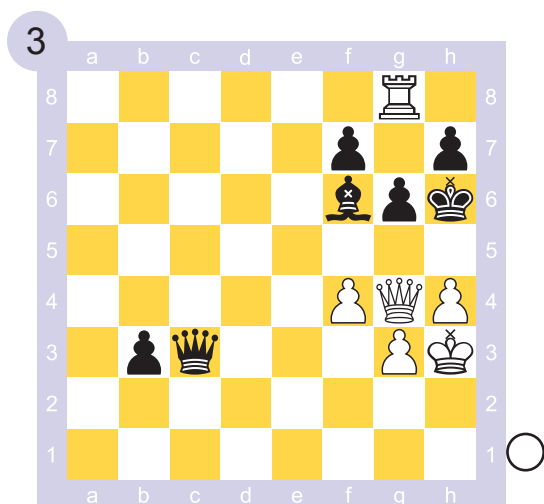
Resol cada exercici segons l'enunciat. Justifica-ho amb variant(s).

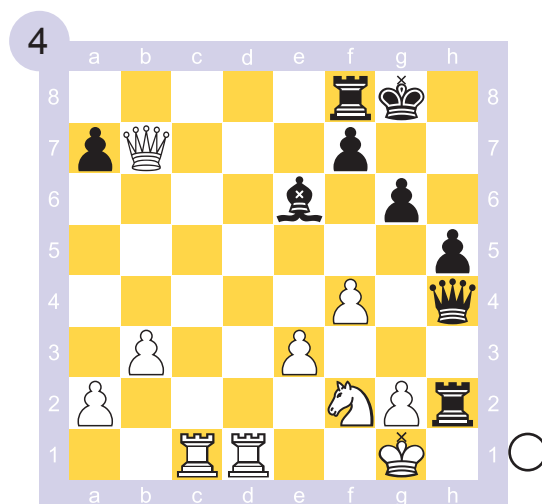
Guanyen blanques

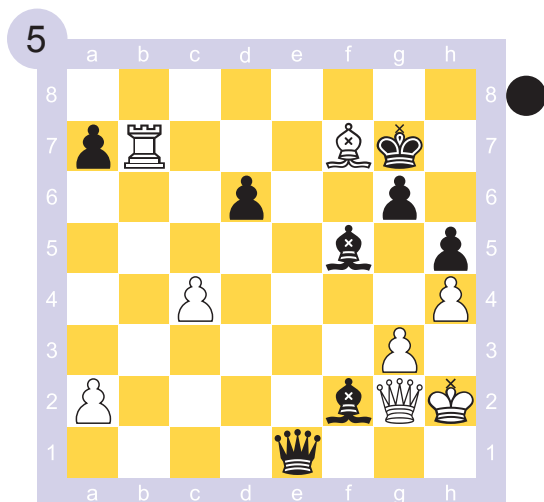
Guanyen blanques

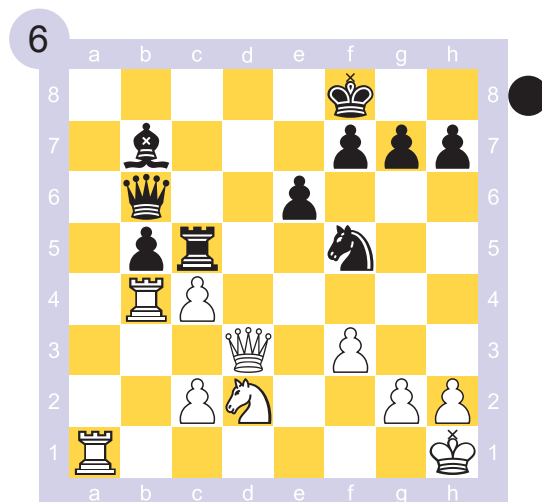
Blanques fan mat ben aviat

Guanyen blanques

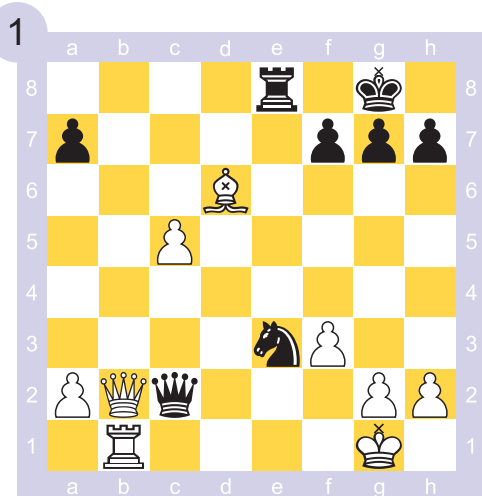
Negres fan taules

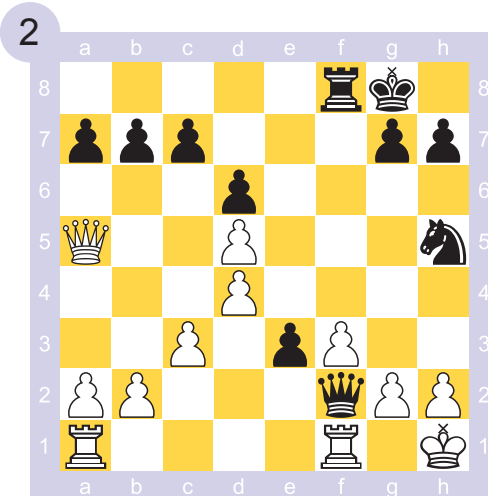
Negres fan mat ben aviat

C

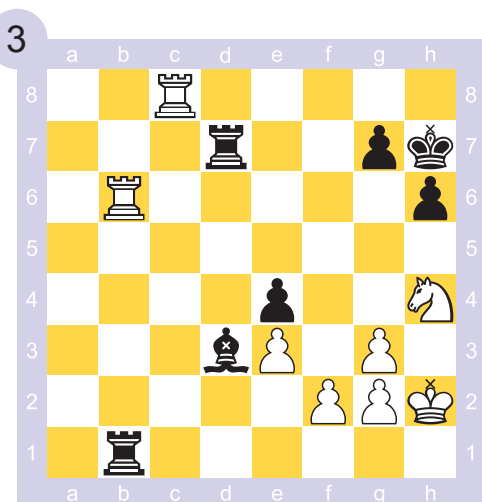
Resol cada exercici segons l'enunciat. Justifica-ho amb variant(s).

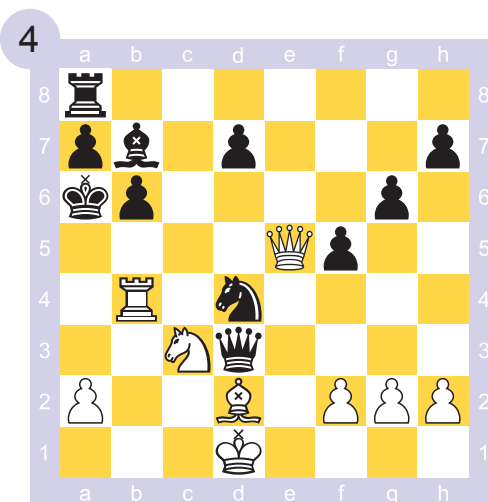
Negres guanyen

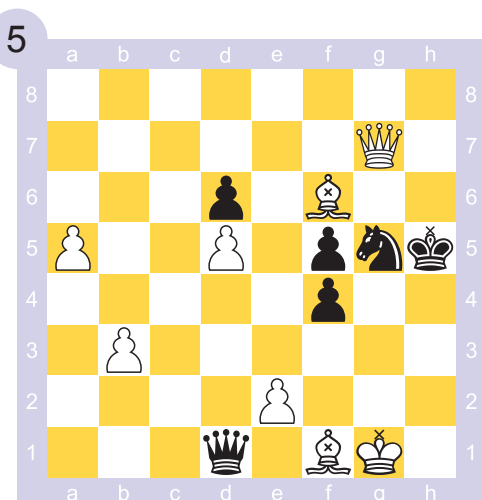
Negres fan mat ben aviat

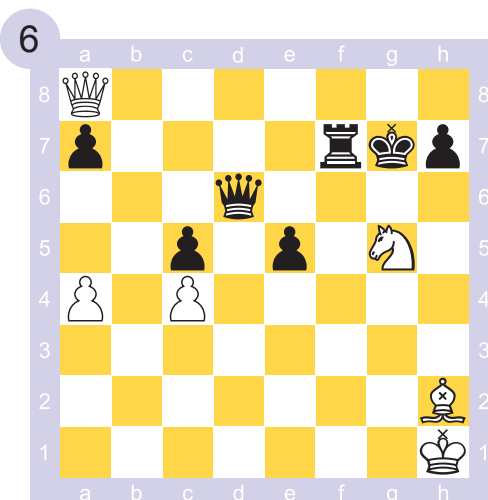
Guanyen blancs

Negres guanyen

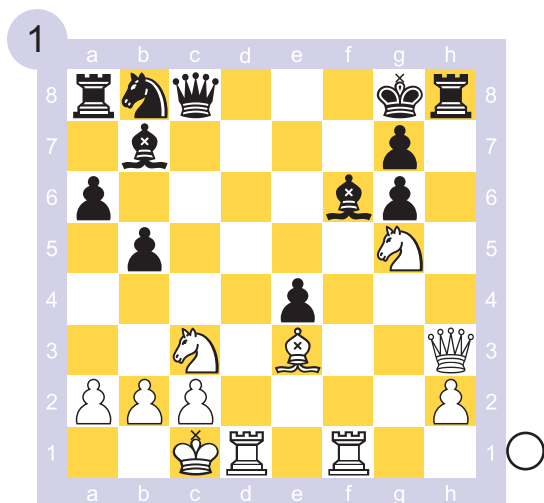
Negres fan taules

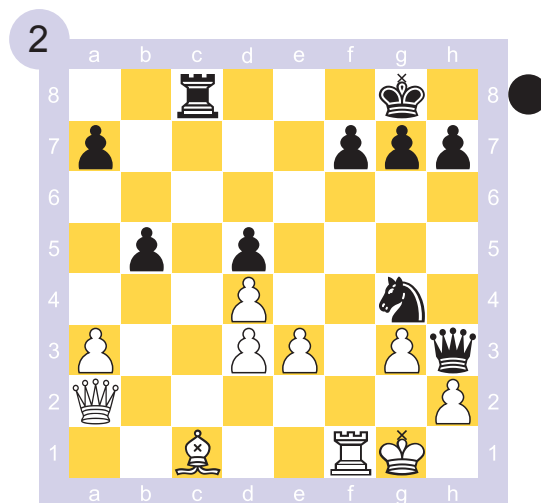
Blancs guanyen una peça

D

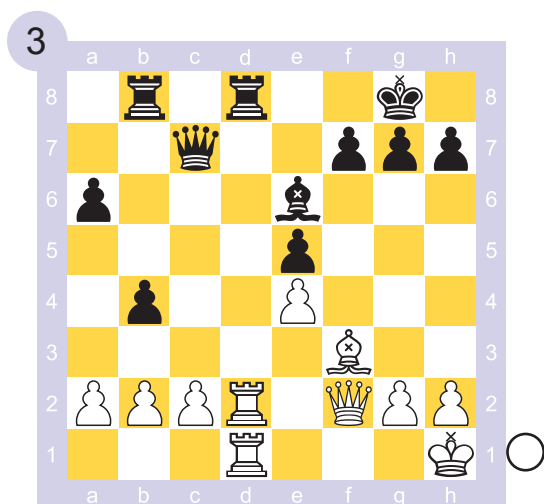
Resol cada exercici segons l'enunciat. Justifica-ho amb variant(s).

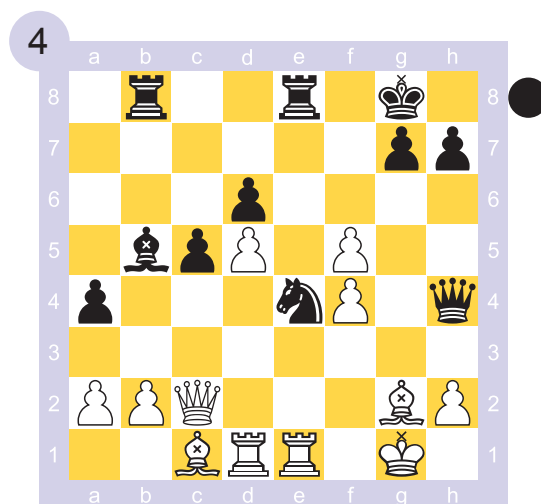
Guanyen blanques

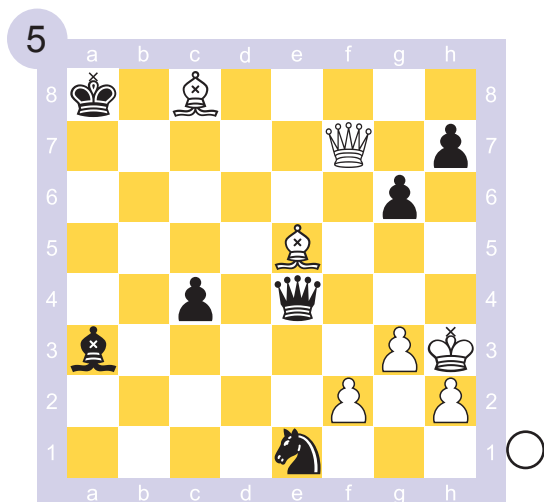
Negres forcen un final guanyador

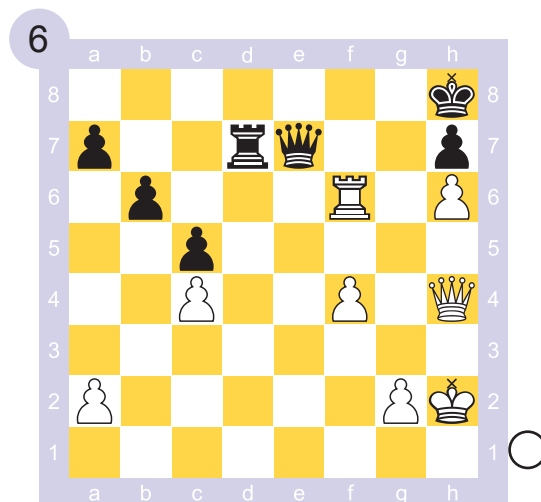
Guanyen blanques

Negres guanyen

Guanyen blanques

Blanques guanyen ràpidament

Atac al rei amb enrocs oposats

Introducció

Guanya qui arriba primer amb el seu atac

Atac amb allau de peons

Ruptura de bloqueig de peons amb sacrifici de peça

Ruptura amb sacrifici de peó

Atac a la baioneta

Defensa davant un atac amb allau de peons

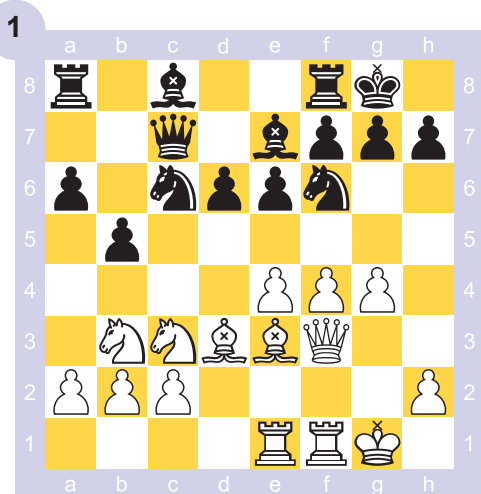

Generalitats

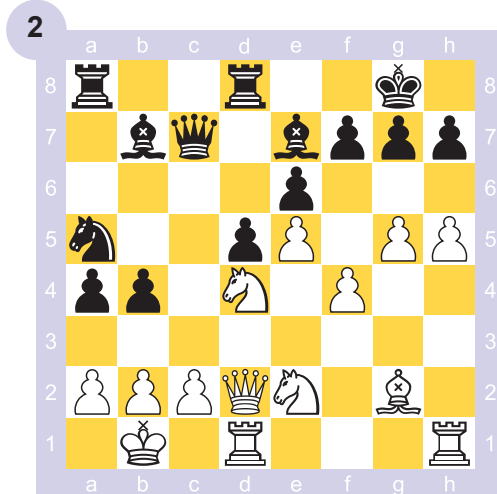
Parlem d'“enrocs oposats” quan un dels jugadors enroca curt i l'altre enroca llarg.

Quan ambdós adversaris enroquen del mateix costat, atacar l'enroc de l'oponent avançant peons implica debilitar la protecció del rei propi. De tota manera, amb enrocs oposats els jugadors tenen major llibertat per avançar llurs peons a l'atac perquè no posen en perill el rei propi.

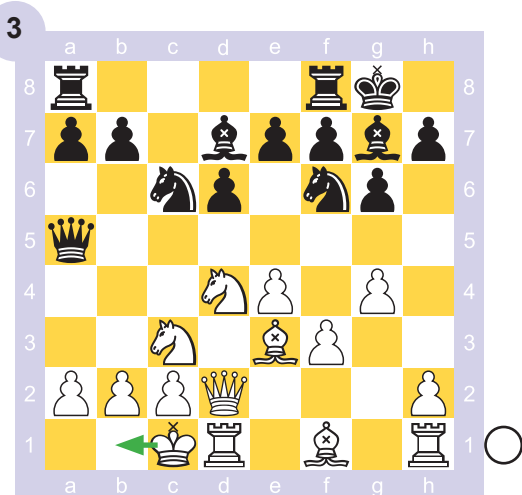
Exemples

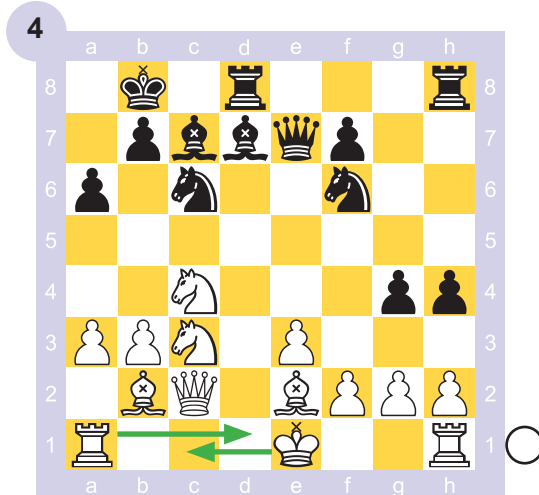
Aquí ambdós reis han enrocat en el mateix costat, però malgrat això les blanques miren d'atacar en el flanc de rei amb progressió de peons.

En aquest cas hi ha enrocs oposats. Observa com ambdós bàndols han llançat llurs peons a l'atac. No han de témer que aquesta progressió resti protecció a llur rei, perquè es troba en l'altre flanc.

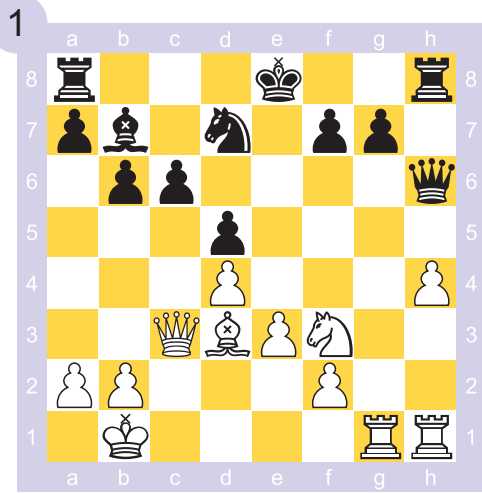
Les blanques duen a terme una jugada preventiva típica del jugador que enroca llarg: 1.Rb1, que protegeix més el peó de a2, alhora que treu el rei de la diagonal c1-h8 i de la columna c, a través de la qual les negres poden pressionar perquè està semioberta.

Quan es pot enrocar pels dos costats, un dels factors de major importància per prendre la decisió és la seguretat del rei. Com que les peces i peons negres apunten cap al flanc de rei, les blanques enroquen llarg.

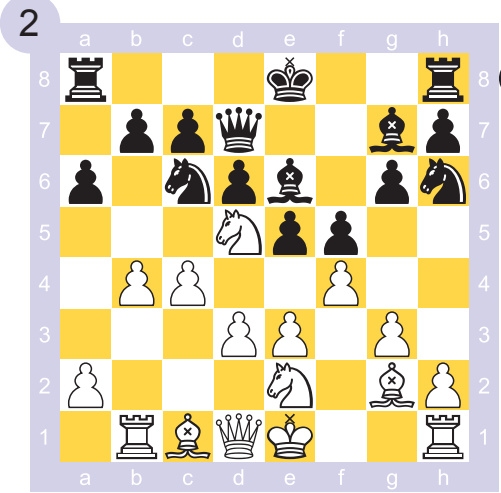
1

Tria per quin costat, en la teva opinió, ha d'enrocar el bàndol al qual toca de jugar. Explica per què.

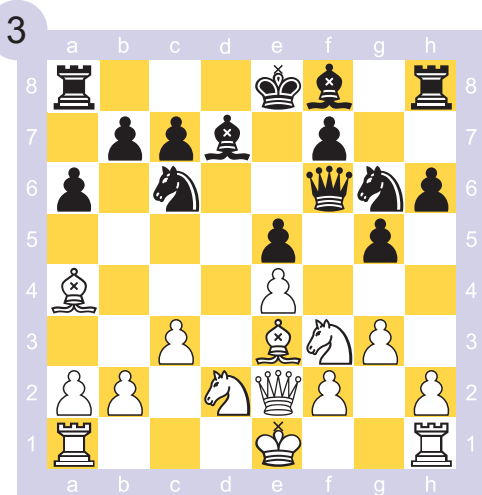
Curt

Llarg

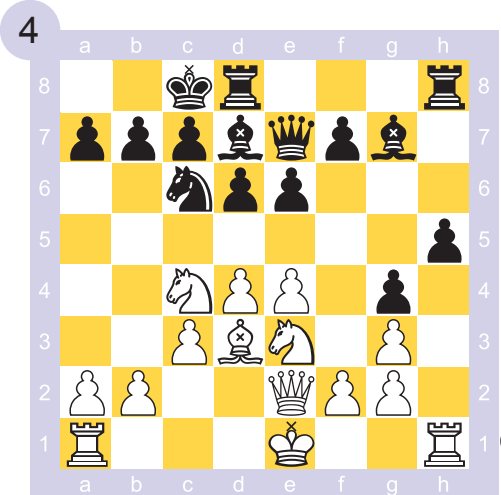
Curt

Llarg

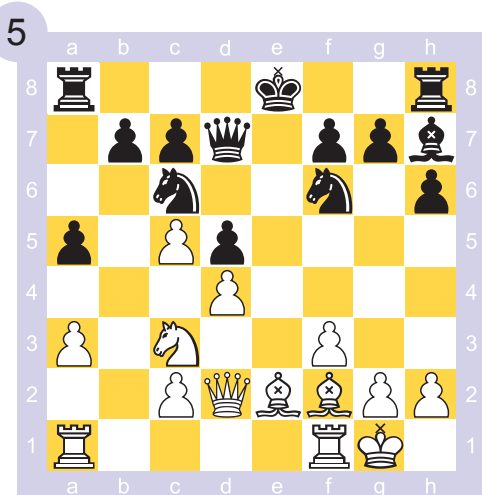
Curt

Llarg

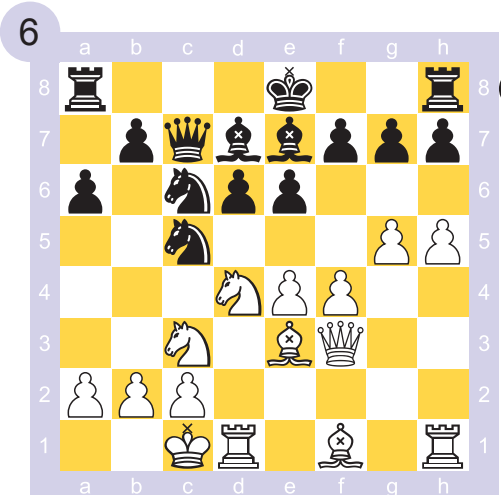
Curt

Llarg

Curt

Llarg

Curt

Llarg

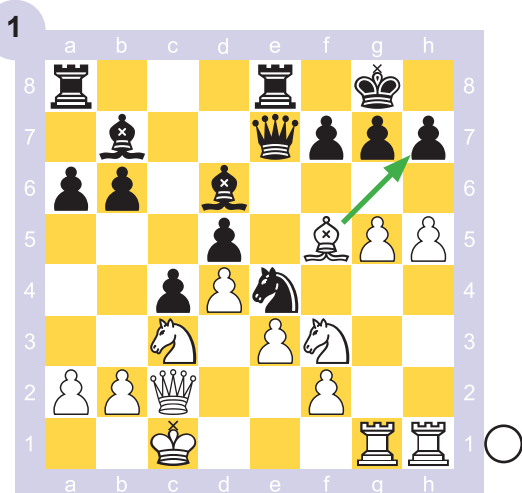

Guanya qui arriba primer amb el seu atac

Se sol dir que en les posicions amb enrocs oposats guanya qui primer arriba amb el seu atac.

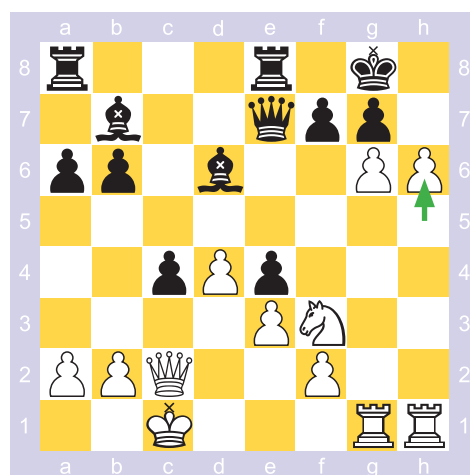
La manera més evident de mirar d'arribar primer és accelerar les accions ofensives tant com es pugui. Una altra manera de contribuir a arribar primer amb l'atac propi (o com a mínim d'evitar que l'atac adversari triomfi) és endarrerir o entorpir al màxim l'atac de l'oponent.

Exemples

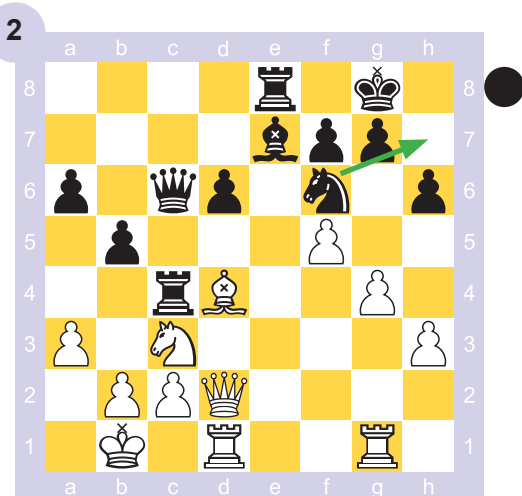

Les blanques acceleren al màxim llur atac tot sacrificant l'alfil a h7 per tal d'obrir ràpidament columnes sobre el rei negre:

1.Axh7+ Rxh7 2.g6+ Rg8 3.Cxe4 dxe4 4.h6!

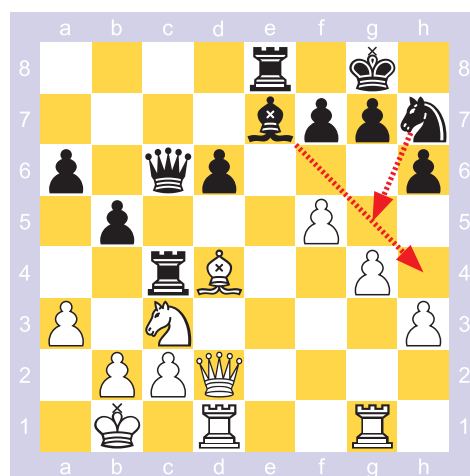

Amenaça gxf7+; 4...f6 5.hxg7 (tot amenaçant una penetració amb la torre per la columna h, que no pot ser evitada) exf3 6.Th8+ Rxg7 7.Th7+ Rg8 8.Df5! amb atac guanyador.

L'amenaça de ruptura de les blanques amb g4-g5 és més forta que la ruptura b5-b4 de les negres.

Si 1...b4 2.axb4 Txb4 3.g5 les blanques arriben primer. Per tant, les negres s'han d'acontentar de defensar llur rei mitjançant 1...Ch7, per tal d'entorpir l'atac adversari.

Les peces negres controlen la progressió g4-g5 i també la progressió h3-h4. Les blanques continuen estant millor gràcies a la posició de llurs peces i a una millor estructura de peons, però les negres es defensen bé i els dificulten la progressió.

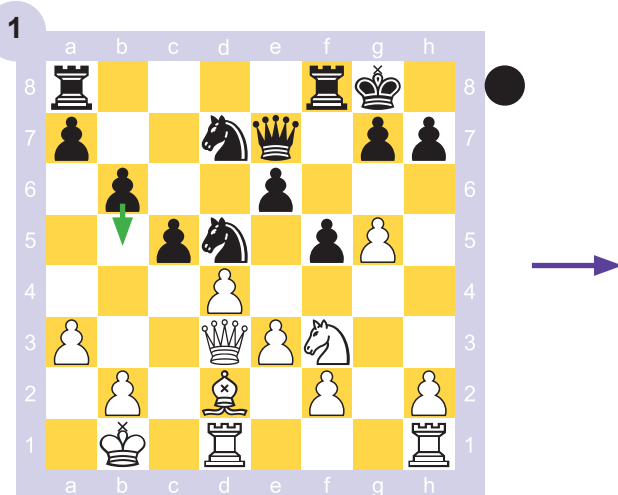

Atac amb allau de peons

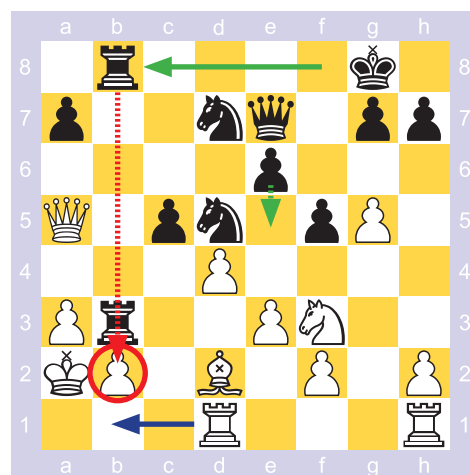
Les idees d'atac generals ja explicades anteriorment en aquests llibres són vàlides també per a les posicions amb enrocs oposats.

En els atacs amb allau de peons, un mètode molt comú és la progressió immediata dels peons, tot i que puguin ser capturats, ja que d'aquesta manera s'obren columnes importants per a l'atac. Molts cops és preferible atacar d'aquesta manera que no pas entretenir-se preparant la progressió.

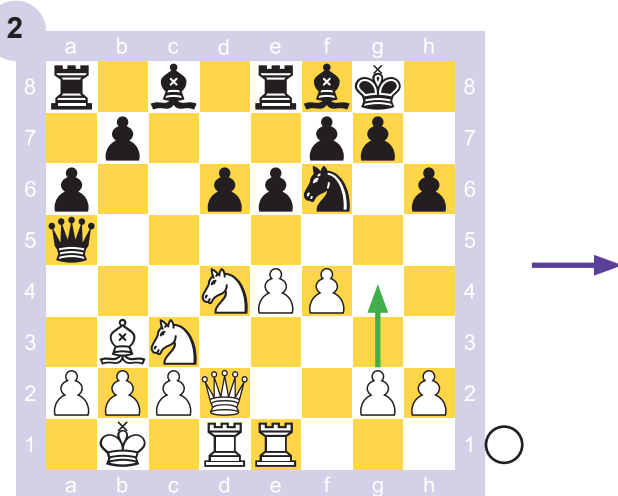
Exemples

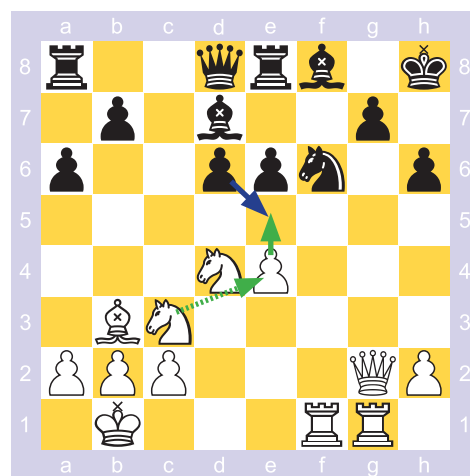
Les negres avancen b7-b5 i amenacen c5-c4 amb ràpida allau de peons sobre l'enroc blanc. No perden temps en la preparació perquè, si el peó és capturat, s'obre per a l'atac la important columna **b**. 1...b5! 2.Dxb5 Tab8 3.Da5 Tb3 4.Ra2 Tfb8

En només 4 jugades l'atac negre ha pres una força extraordinària. Ha continuat 5.Tb1 e5! 6.Thc1 (si 6.dxe5 Cxe5 7.Cxe5 Dxe5 8.Ac3 Cxc3+ 9.bxc3 De4! tot guanyant) De6 7.Ra1 exd4 8.Txc5 Cxc5 9.Dxc5 Cc3! amb posició guanyadora per a les negres.

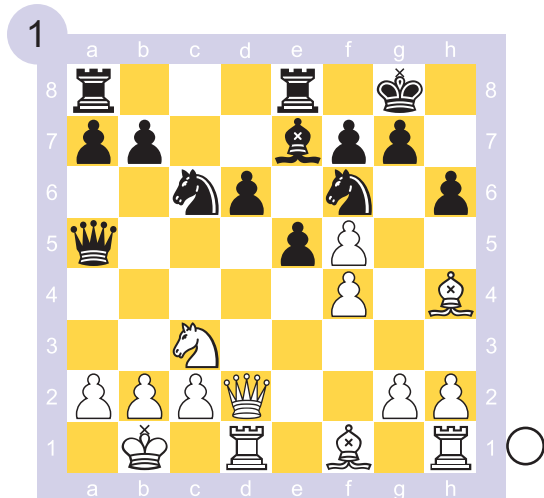
Les blanques llancen immediatament el peó **g** a l'atac, sense cap preparació prèvia, ja que si les negres el capturen s'obre la columna **g** per a l'atac: 1.g4! Cxg4 2.Dg2 Cf6 3.Tg1 Ad7 4.f5 Rh8 5.Tdf1 Dd8 6.fxe6 fxe6

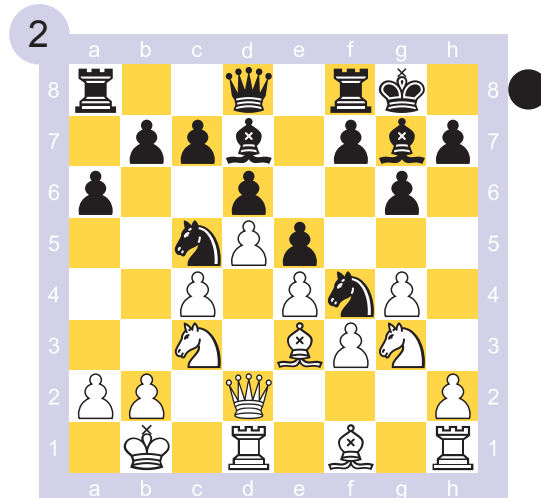
Les blanques tenen totes les forces preparades per a l'assalt final: 7.e5! (un segon sacrifici de peó, decisiu perquè permet la incorporació a l'atac del cavall de c3) dxe5 8.Ce4! les negres estan perdudes i es rendeixen ben aviat.

2

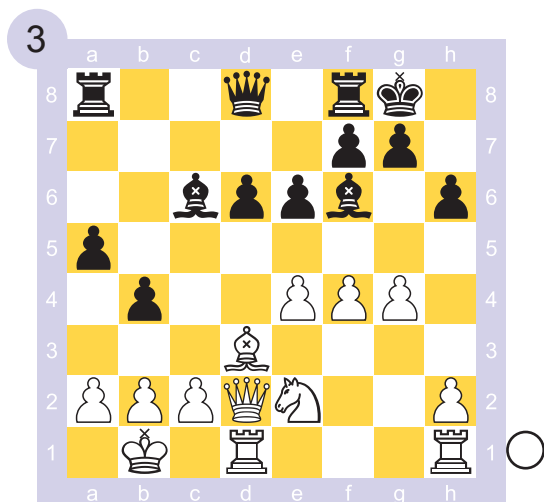
Es proposa una jugada amb sacrifici de peó.
Indica com s'ha de continuar la partida si el peó és capturat, i valora la posició resultant.

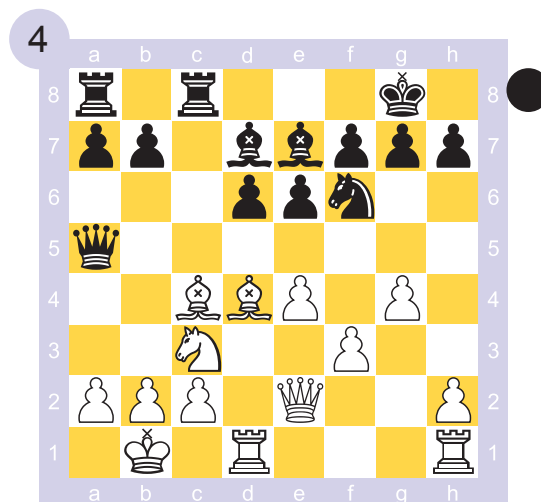
g4

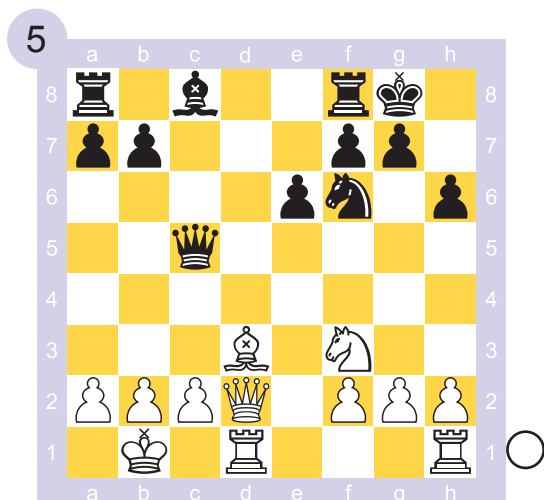
b5

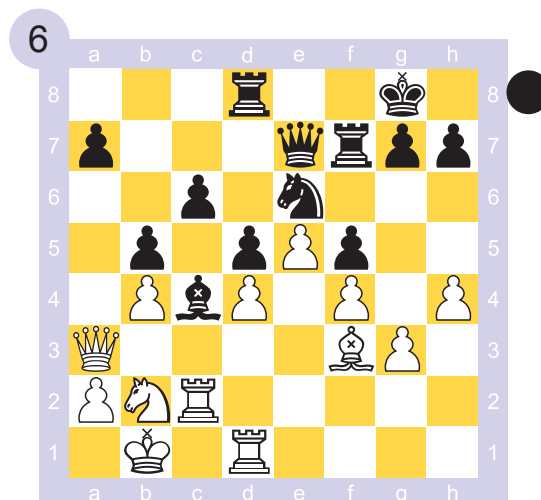
h4

b5

g4

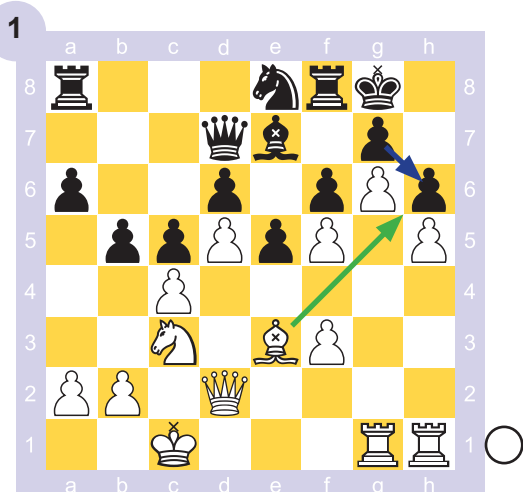
a5

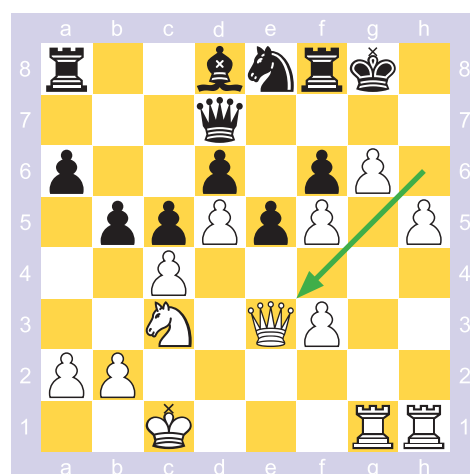
Ruptura de bloqueig de peons amb sacrifici de peça

Quan s'escau que la formació de peons de l'atacant i la del defensor es bloquegen mútuament, és típic de trencar aquest bloqueig amb sacrifici de peça per tal d'eliminar els peons del defensor.

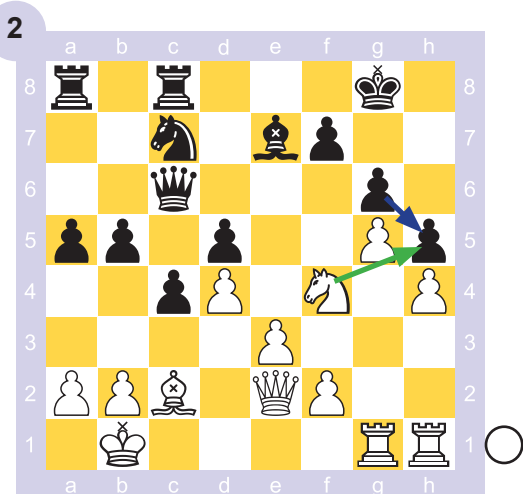
Exemples

Les negres han mirat de bloquejar la posició dels peons avançats, sense que s'obrin columnes. Però ara les blanques destrueixen la protecció de l'enroc tot sacrificant llur alfil: 1.Axh6! gxh6 (si 1...Dxf5 2.Axg7! és forta) 2.Dxh6 Ad8 (per tal de defensar h7)

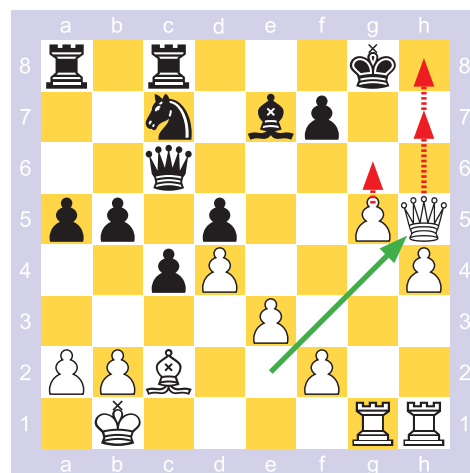

3.De3. La dama retorna per deixar el camí lliure al peó h; ara no hi haurà defensa contra la progressió aclaparadora dels peons g i h recolzats per les torres.

Les blanques trenquen el bloqueig de peons en el flanc de rei amb sacrifici de cavall a h5:

1.Cxh5! gxh5 (seria una mica millor no capturar, tot i que les blanques queden amb un clar avantatge.) 2.Dxh5

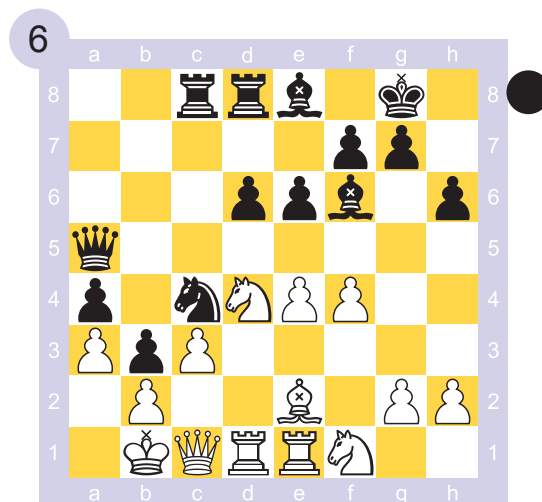
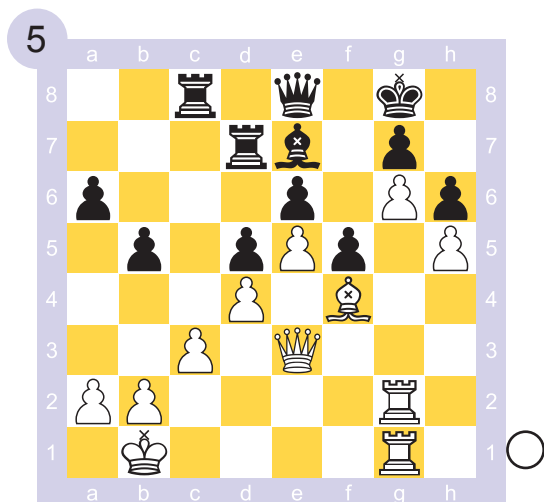
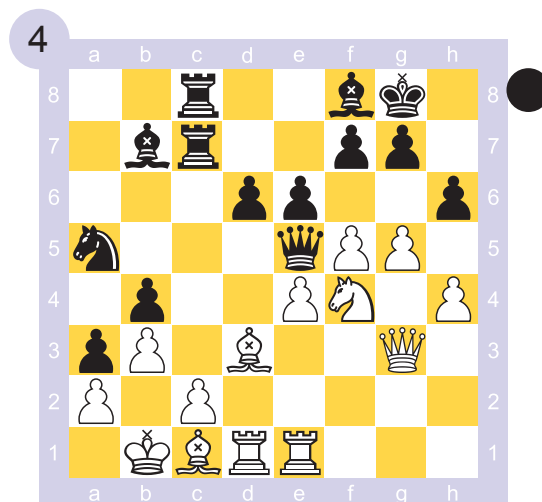
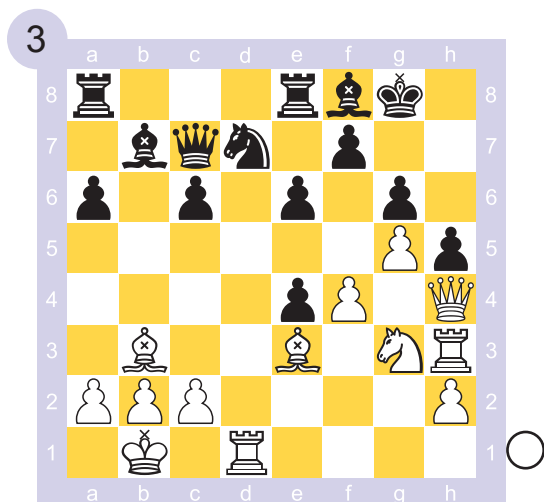
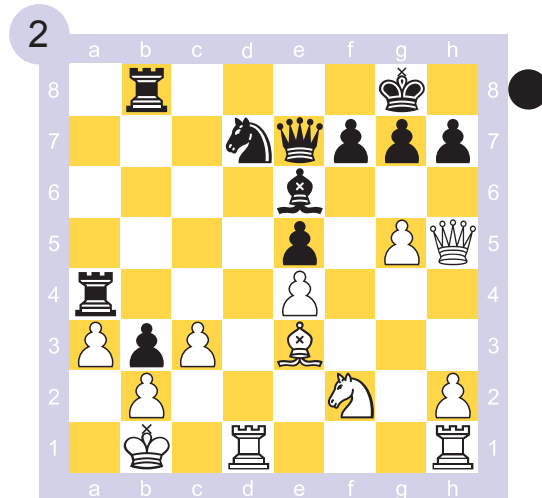
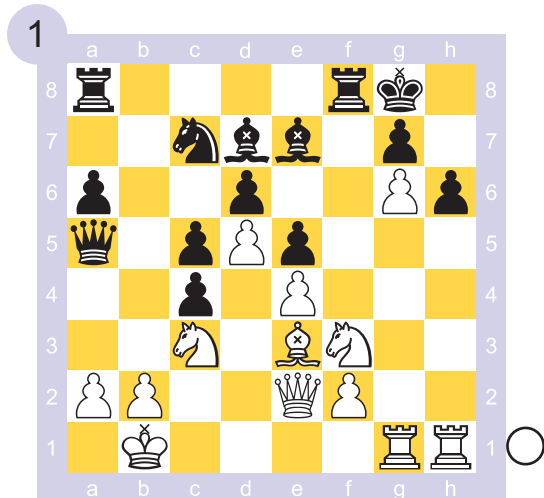

S'amença mat en dues jugades amb Dh7+ i Dh8++, a més d'haver-hi l'amenaça g5-g6.

Les blanques tenen un atac guanyador.

3

El bàndol al qual toca de jugar pot trencar el bloqueig dels peons en el flanc en què ataca mitjançant un sacrifici.
Indica quin és el sacrifici i valora si resulta correcte.

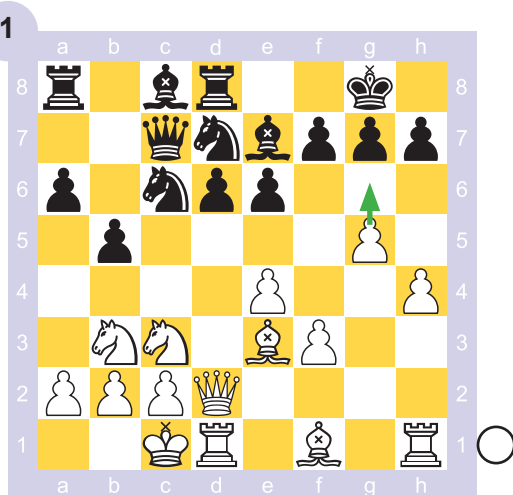

Ruptura amb sacrifici de peó

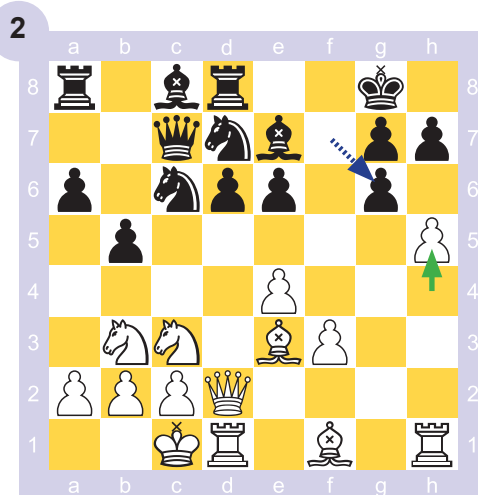
Hi ha posicions en què es pot dur a terme un sacrifici típic de peó a g6 o b6 (g3 o b3 si són les negres les que ataquen), amb la finalitat d'accelerar l'obertura de columnes per a l'atac.

Exemple

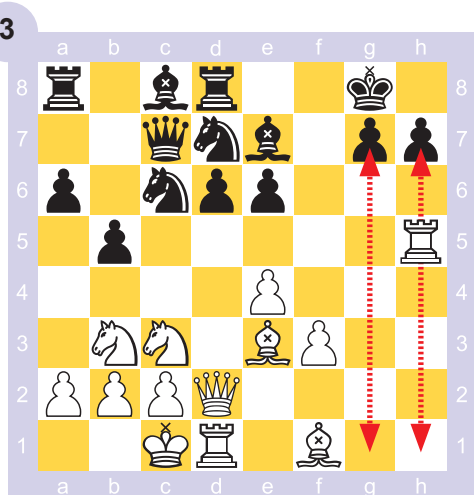

Les blanques fan el sacrifici de peó a g6 per tal d'obrir columnes per atacar: 1.g6

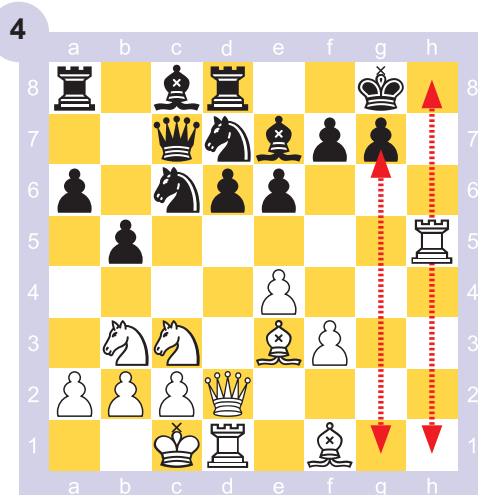
Les negres tenen dues opcions per capturar, amb peó f o amb peó h.

Examinem primer la captura amb peó f : 1...fxg6 2.h5 (diagrama) gxh5 (si 2...g5 3.Axg5) 3.Txh5

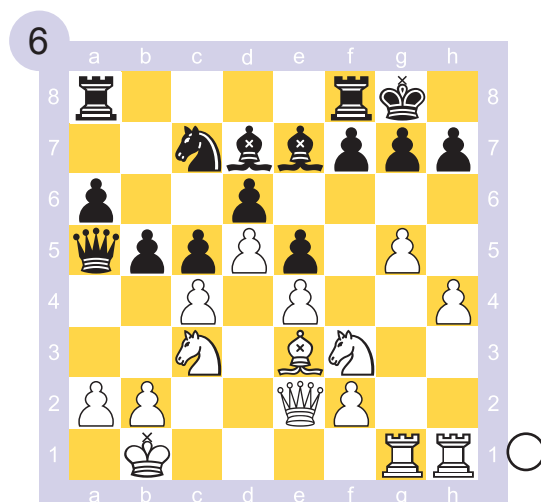
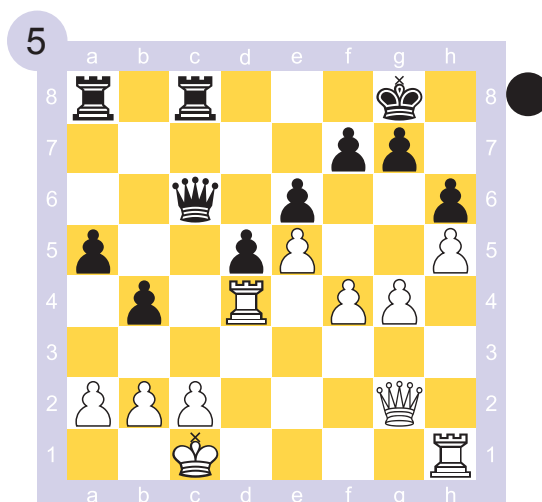
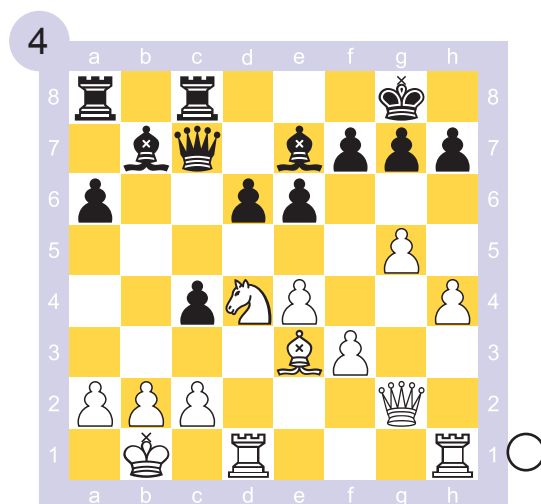
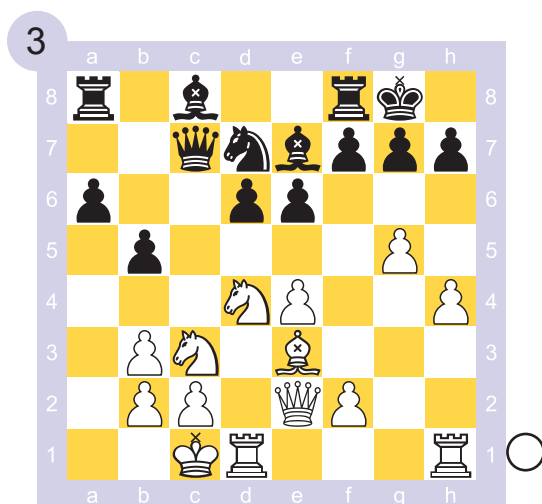
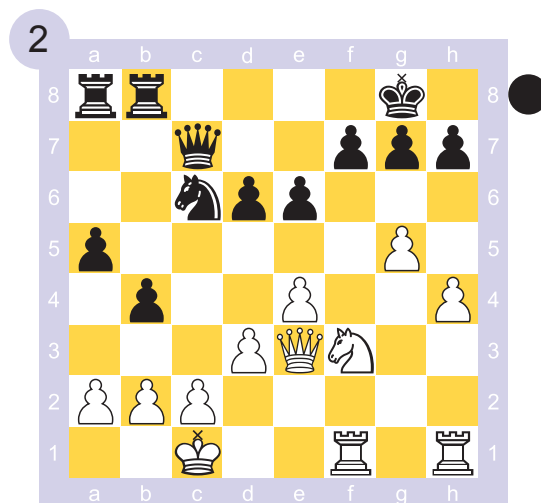
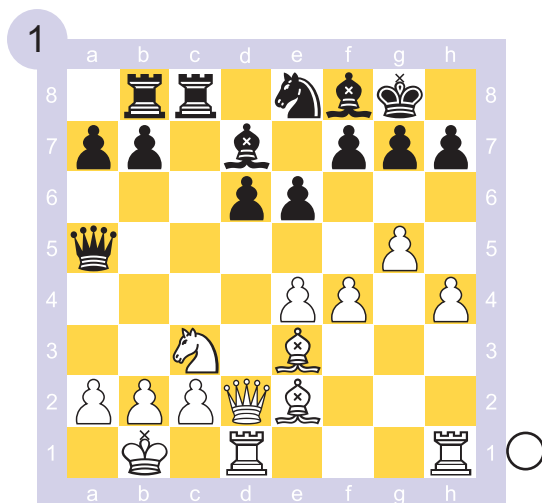
L'operació s'ha completat. A canvi d'un peó les blanques han aconseguit que quedin semiobertes les columnes g i h, a través de les quals poden atacar l'enroc negre. Vegem en el següent diagrama el cas de la captura negra amb peó h.

1...hxg6 2.h5 gxh5 3.Txh5 (diagrama). La situació final és força semblant a l'anterior, ara la columna h està totalment oberta i la columna g semioberta. A canvi del peó, les oportunitats d'atac a través d'aquestes columnes són excel·lents.

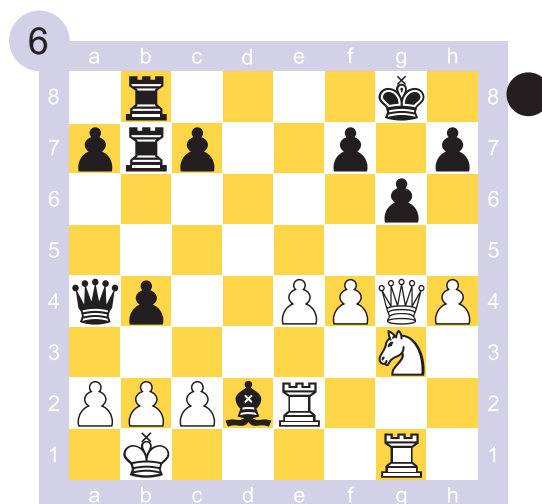
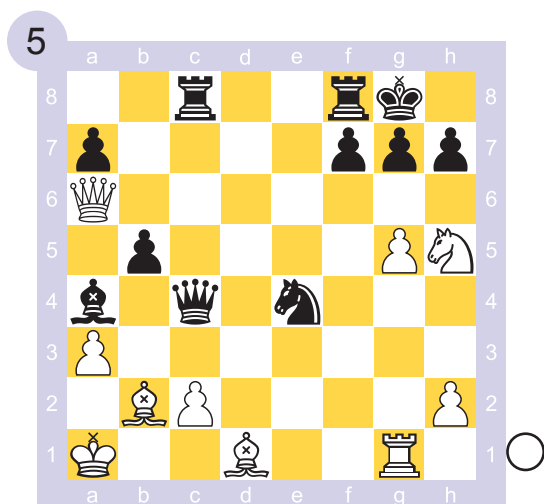
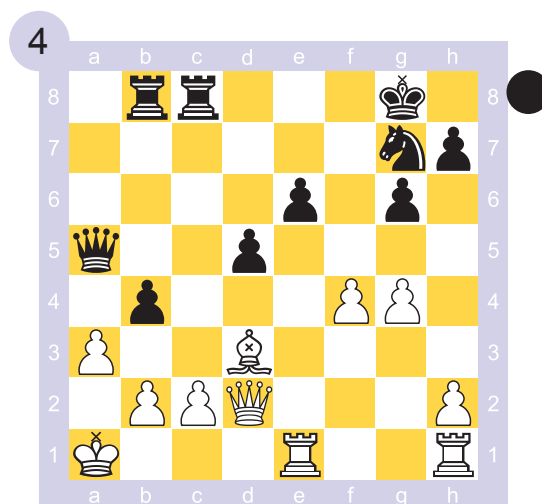
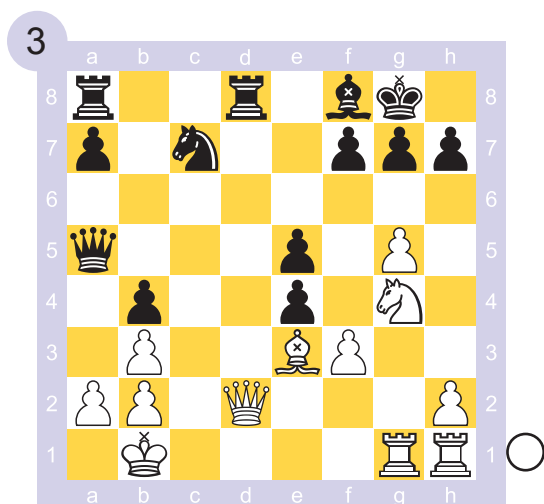
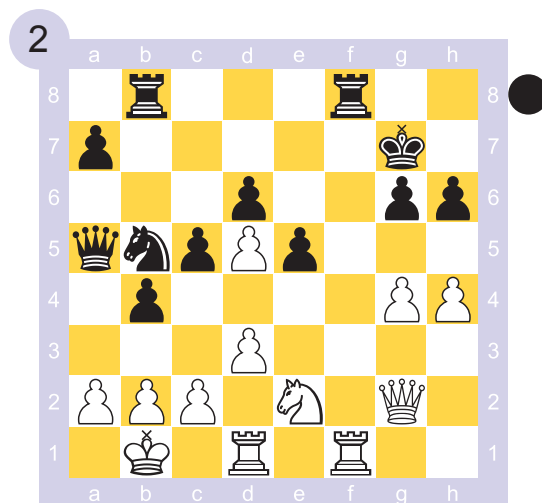
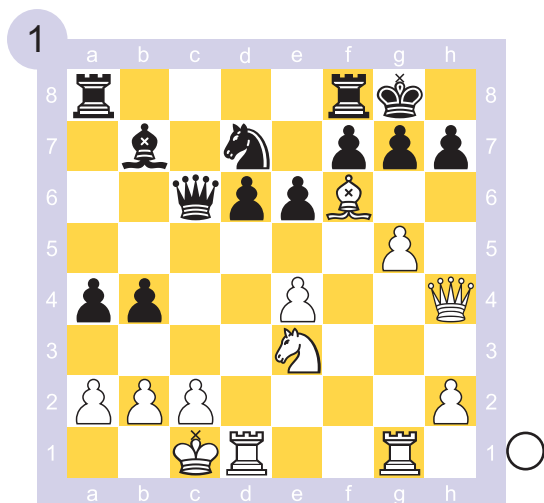
4

El bàndol al qual toca de jugar pot efectuar una ruptura típica amb sacrifici de peó **g** o **b**. Indica la(les) seqüència(es) de jugades si el defensor captura en cada torn. Valora la posició resultant.

5

Indica de quina manera el bàndol al qual toca de jugar pot aprofitar la posició del seu peó avançat com a suport per a les seves peces en l'atac. Analitza les variants i valora'n les conseqüències

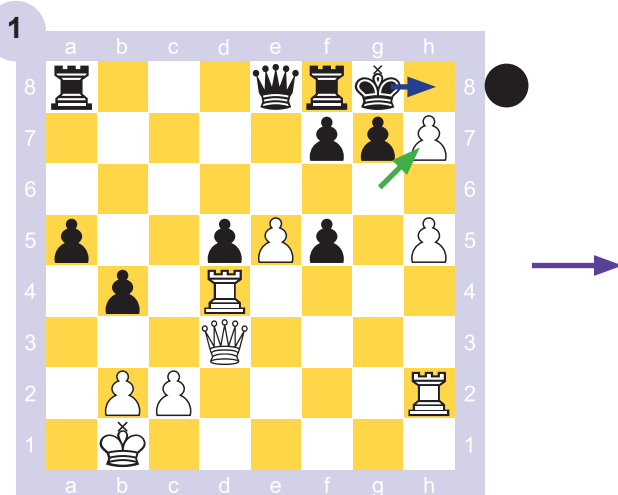

Defensa davant un atac amb allau de peons

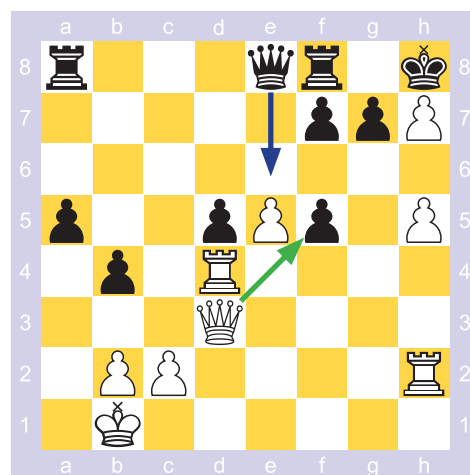
Les idees de defensa generals que ja hem explicat abans en aquests llibres són vàlides també per a les posicions amb enrocs oposats.

De vegades, quan un peó de l'atacant pren un dels peons de l'enroc del defensor, és preferible no capturar-lo amb el rei, sinó situar el rei en la casella que és davant d'aquest peó. D'aquesta manera s'aconsegueix defensar més bé el rei, tot utilitzant com a protecció el propi peó adversari.

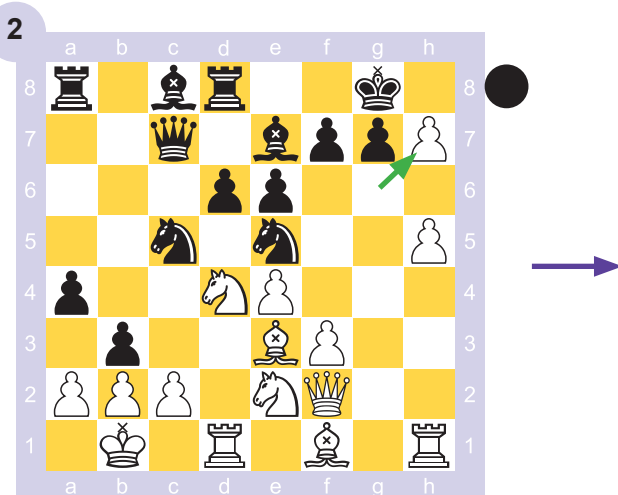
Exemples

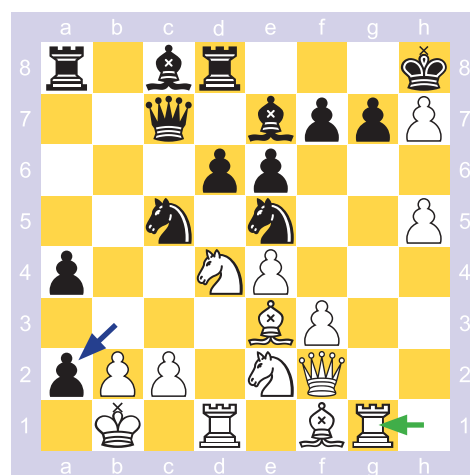
Les blanques acaben de capturar g7h+. La millor defensa és 1...Rh8, tot protegint-se darrere del peó enemic, perquè 1...Rxh7 permet que l'atac s'acceleri molt amb 2.Dxf5+, que esdevé guanyador.

Si ara 2.Dxf5 (si de cas 2.h6 g6!, tot mantenint tancada la columna h) les negres tenen contrajoc després de 2...De6. En aquest cas el motiu per triar Rh8 en comptes de Rxh7 ha estat molt concret i a curt termini.

En aquest cas la diferència entre jugar 1...Rh8 o 1...Rxh7 no és tan clara ni immediata. En general podem dir que a h8 el rei està menys exposat, tant diagonalment com vertical, i que el peó de més a h7 està aïllat i podrà ser capturat en un moment de menor perill.

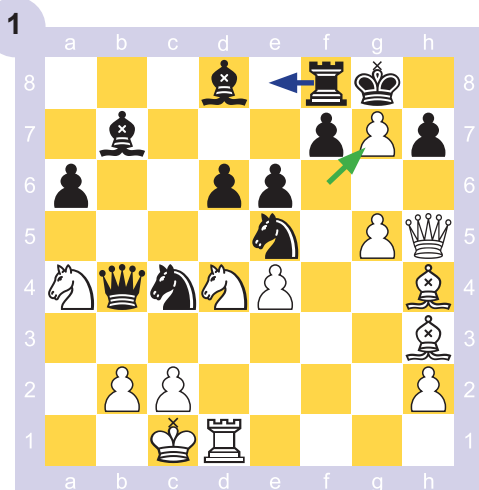
Pot continuar 1...Rh8 2.Tg1 (si 2.h6 g6!, tot mantenint tancada la columna h) bxa2+ (diagrama) i ara les blanques tenen el mateix dilema, capturar o jugar Ra1. Les consideracions explicades en el diagrama anterior són vàlides també aquí. La decisió dependrà de les especificitats de la posició.

En la pàgina anterior hem vist exemples de rei que es refugia darrere del peó de torre de l'adversari.

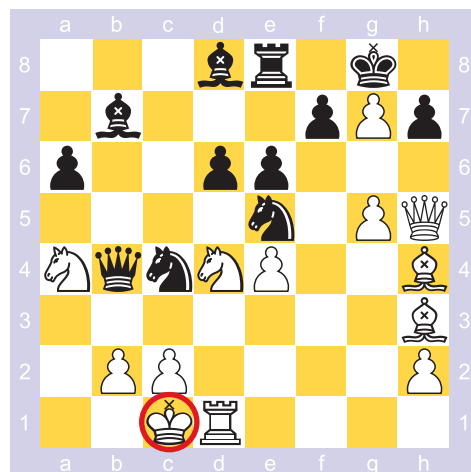
Ara veurem casos en què es refugia darrere del peó de cavall.

Exemples

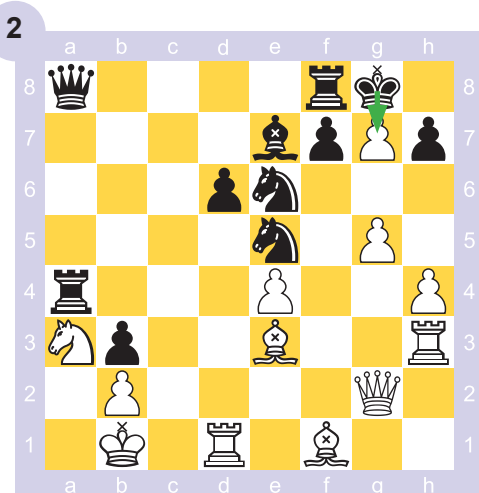
Les blanques acaben de capturar fxg7. La millor defensa és moure la torre a e8, sense capturar el peó, perquè si ho fem es produeix un atac decisiu amb:

1...Rxc7? 2.Dh6+ Rg8 3.Af5! Cg6 (3...exf5 4.Cxf5 amb mat inevitable a g7) 4.Cxe6!

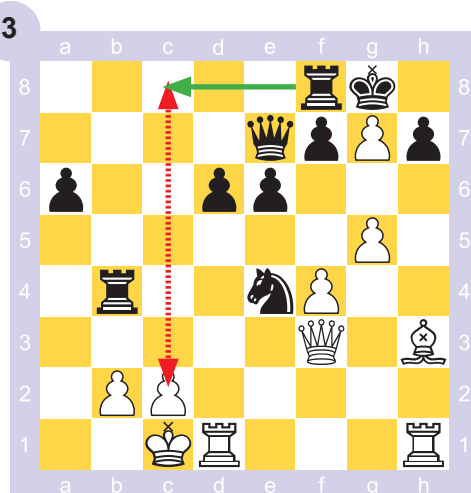

Després de 1...Te8 (diagrama) les blanques no tenen combinació guanyadora (1. Af5 ja no funciona perquè 1...exf5; fixa' que en aquest cas no hi ha possibilitat de mat a g7).

La posició és avantatjosa per a les negres gràcies al fort atac que tenen en el flanc de dama.

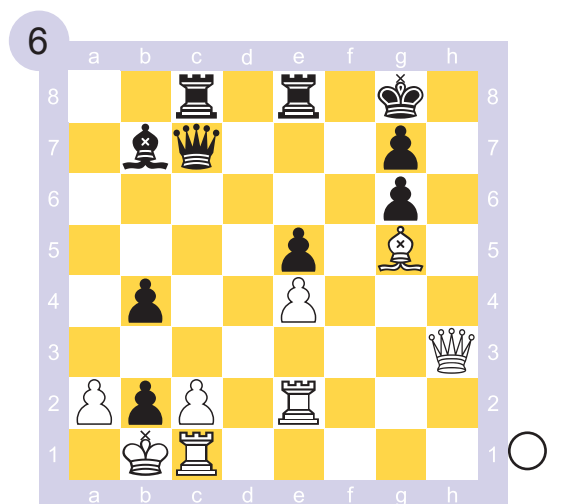
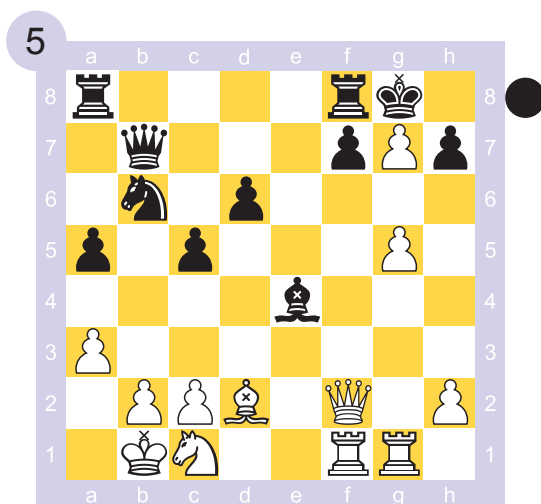
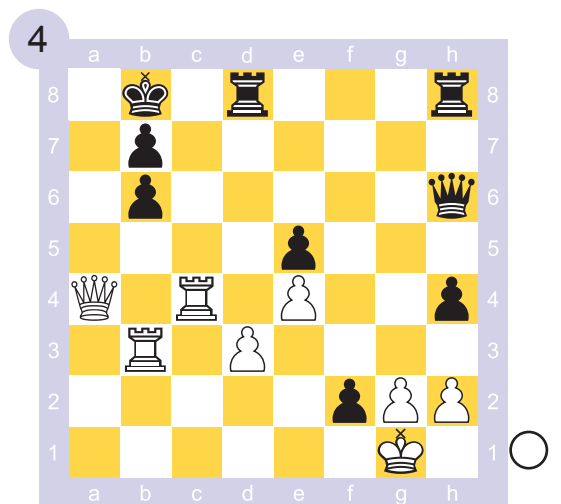
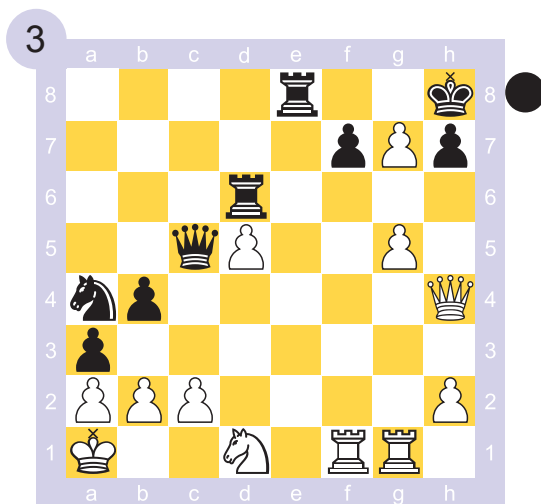
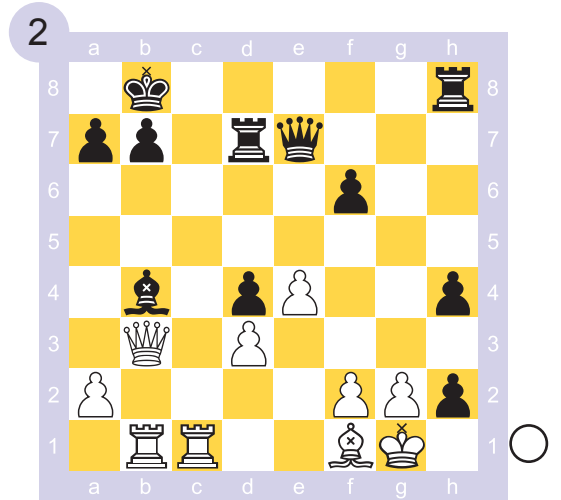
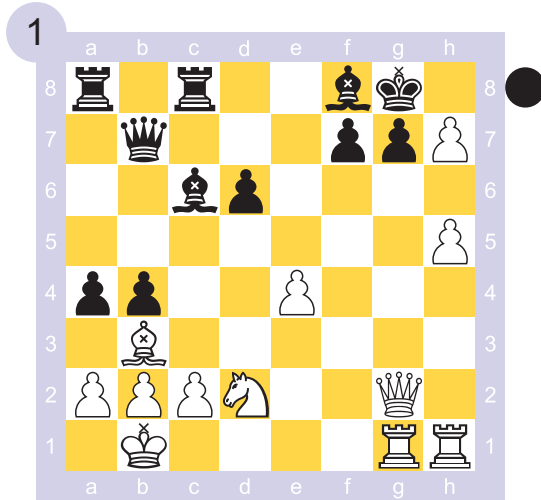
En aquesta situació específica capturar el peó amb el rei no augmenta apreciablement la vulnerabilitat del rei negre, per la qual cosa capturar el peó ara o en la següent jugada és una bona opció.

Aquí la importància de no capturar rau en el fet que és vital accelerar el contraatac 1...Tc8! (1...Rxc7 perd un temps preciós 2.Ag2 Tc8 3.Dh5! i només hi ha escac perpetu amb 3...Txc2+) i si ara 2.Ag2 Dc7! tot amenaçant mat a c2, amb atac més ràpid de les negres. Després de 1...Tc8! la iniciativa passa a mans de les negres.

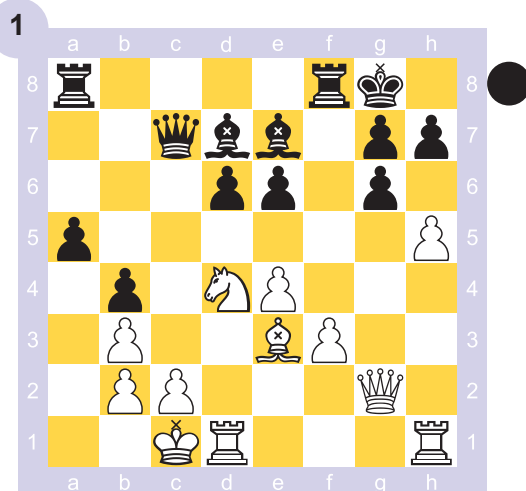
6

El bàndol al qual toca de jugar té l'opció de capturar el peó enemic avançat amb el rei o de no fer-ho. Indica quina és la manera correcta de jugar i justifica per què no és correcte de jugar l'altra opció.

7

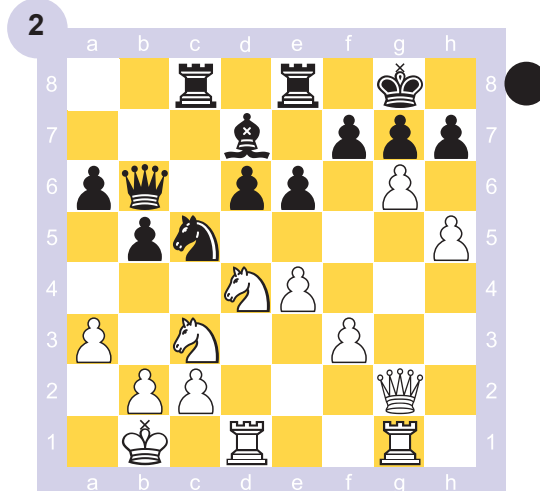
Resol els següents exercicis segons la proposició que es fa en cadascun. Justifica la resposta.

Després de lliurar un peó a g6 les blanques han continuat amb la típica ruptura h4-h5. Quina de les 3 opcions següents constitueix la millor defensa de les negres?

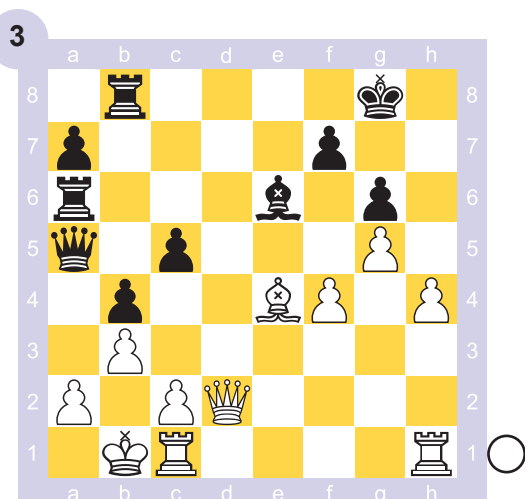
- A. 1...gxh5 2.Txh5 a4
B. 1...a4 2. hxg6 h6
C. 1...g5 2.Axg5 Axg5
3. Dxg5 h6

Les blanques acaben de jugar g5-g6, tot provocant una ruptura amb peons. Quina de les 3 opcions següents constitueix la millor defensa de les negres?

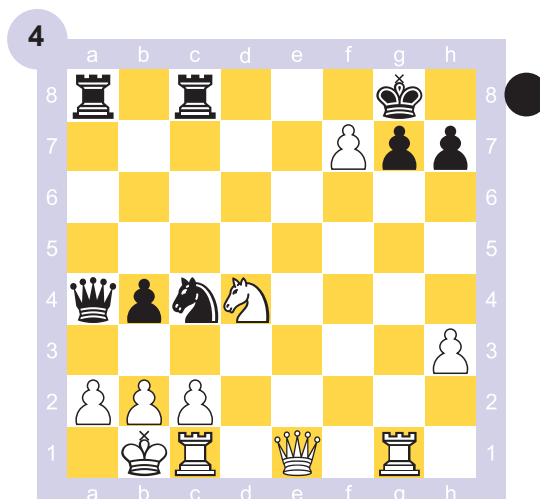
- A. 1...hxg6 2.hxg6 fxg6
3.Dxg6 Te7
B. 1...fxg6 2.hxg6 h6
C. 1...hxg6 2.hxg6 f6

Les negres estan amenaçant escac i mat en el punt a2. Quina de les 3 opcions següents constitueix la millor defensa de les blanques?

- A. 1.a4
B. 1.c4
C. 1.c3

Les blanques acaben de capturar el peó negre de f7 amb escac. Quina de les 3 opcions següents constitueix la millor defensa de les negres?

- A. 1...Rxf7
B. 1...Rh8
C. 1...Rf8

Finals de peons

L'ofegat com a recurs defensiu

Alliberament d'espai per maniobrar

La transformació de l'avantatge

Creació d'una fortalesa

Un peó que n'atura dos

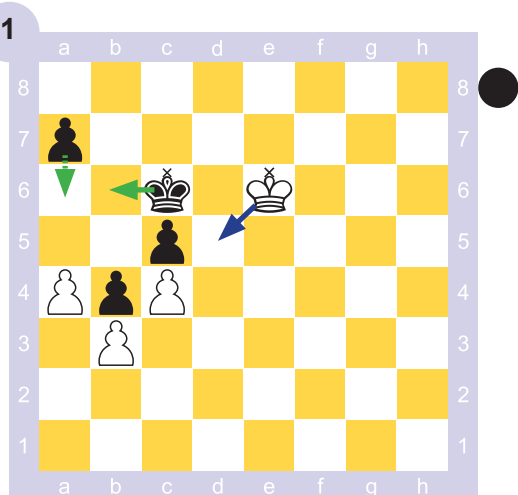

L'ofegat com a recurs defensiu

Hi ha posicions en els finals de peons, de vegades aparentment perdudes, que aconsegueixen salvar-se mitjançant el recurs de l'ofegat.

Ambdós oponents han d'estar atents a aquesta mena de recurs: el bàndol en desavantatge per aplicar-lo, el bàndol amb avantatge per evitar-lo.

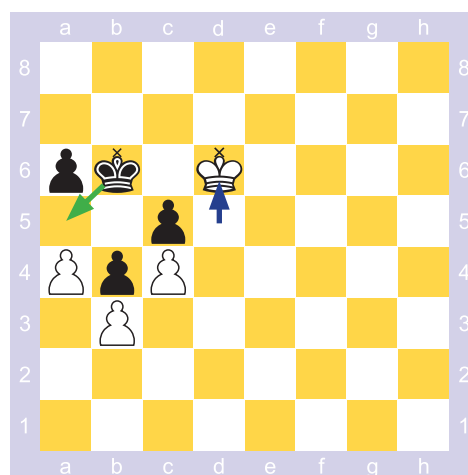
Exemples

Sembla que les negres estan perdudes perquè el peó de c5 serà capturat.

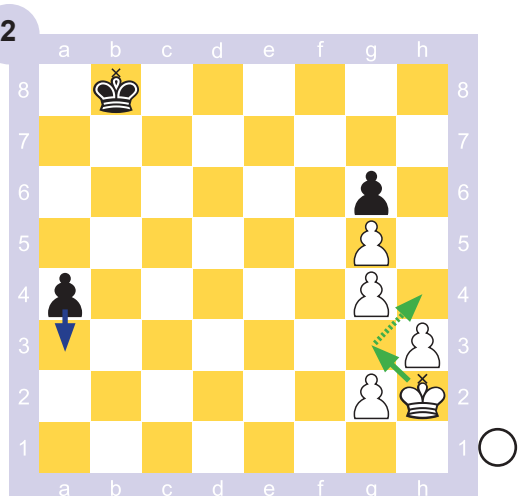
De tota manera:

1...Rb6 2.Rd5 a6! 3.Rd6

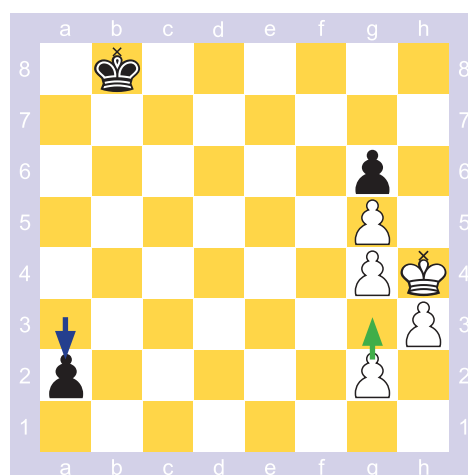

Ara les negres aprofiten la situació creada:

3...Ra5!! i garanteixen les taules, ja que si es captura el peó de c5 el rei negre queda ofegat.

El peó a promoció molt de pressa, per la qual cosa sembla que les blanques perden. 1.Rg3! a3 2.Rh4! a2

I ara les blanques tanquen definitivament llur propi rei:

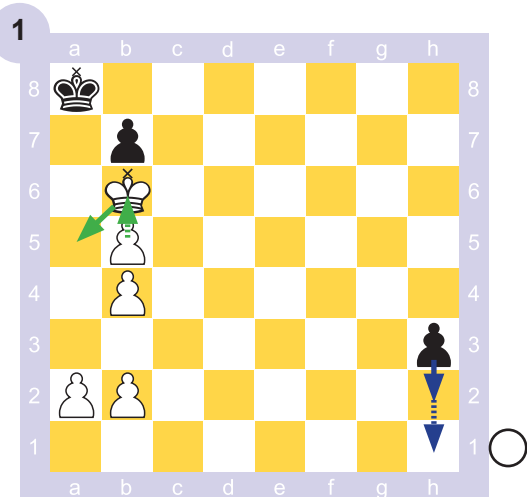
3.g3! i amb independència d'allò que juguin les negres, el rei blanc està ofegat.

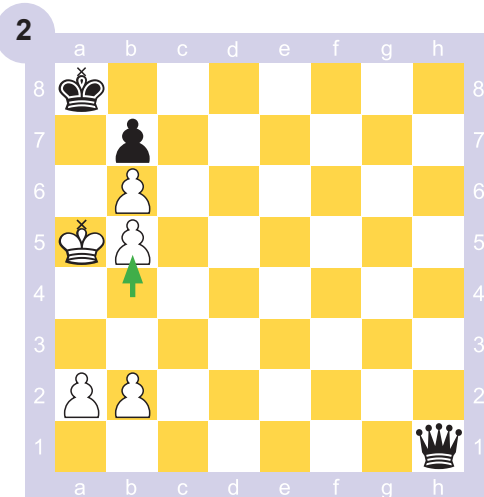
Es poden donar casos d'ofegat fins i tot després que el bàndol fort hagi promocionat un peó a dama i hagi tingut temps de moure aquesta dama.

També es pot escaure que sigui el rei del bàndol fort el que quedi ofegat.

Exemples

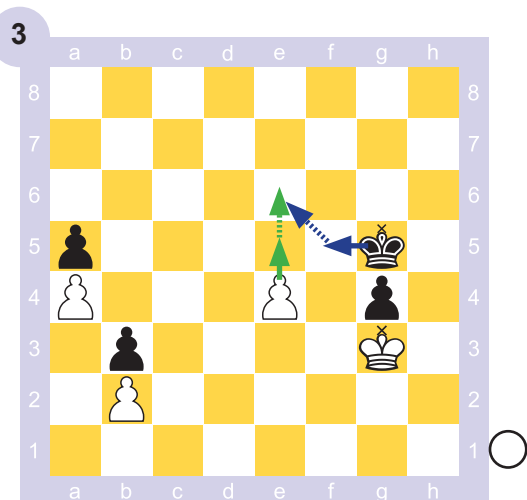

1.Ra5! h2 (1...b6+ 2.Ra4! h2 3.a3 h1=D 4.b3 i davant qualsevol jugada negra el rei blanc quedarà ofegat)
2.b6 h1=D 3.b5!

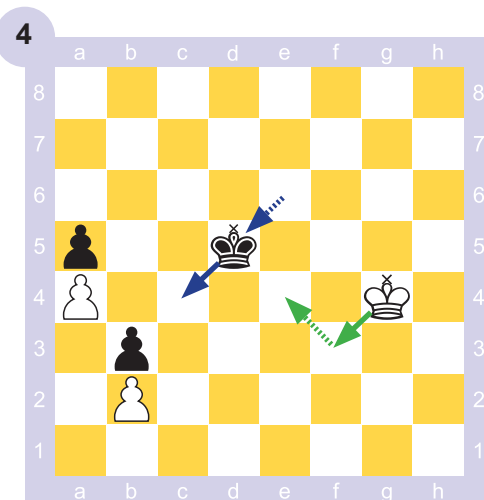

Tot i que els toca de jugar, les negres no poden evitar l'ofec que les blanques els construïran.

3...Db1 (altres jugades tampoc no eviten les taules) 4.a4! Dxb2 ofegat (si no captura, 5.b4! porta a l'ofec).

1.e5! Rf5 2.e6 Rxe6 3.Rxg4 Rd5

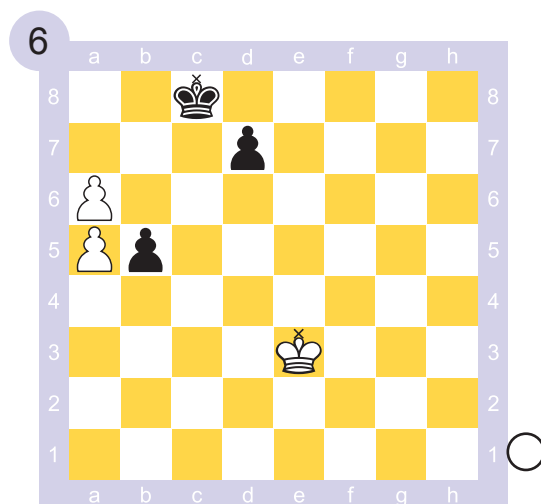
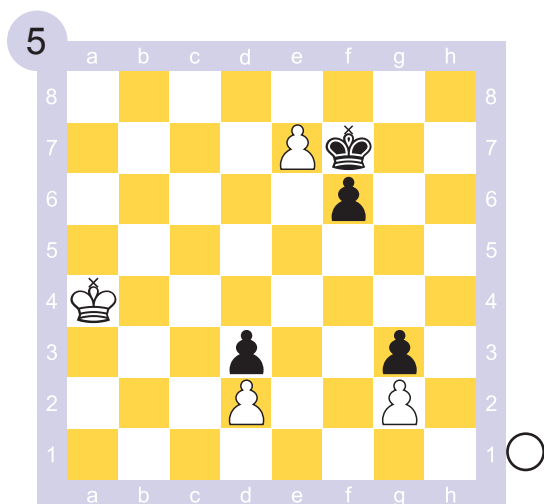
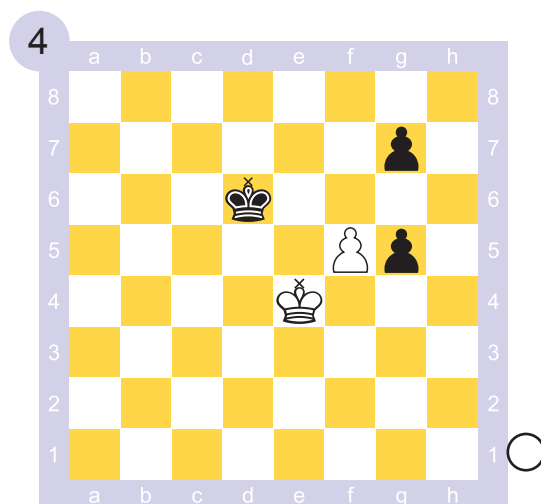
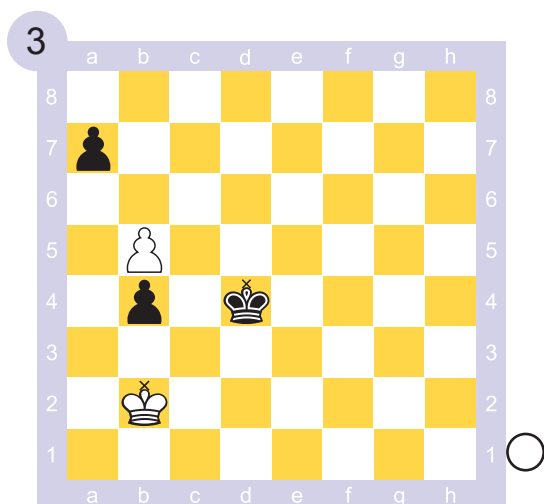
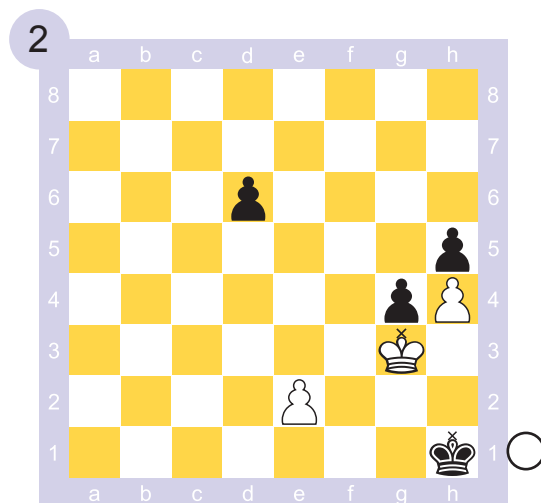
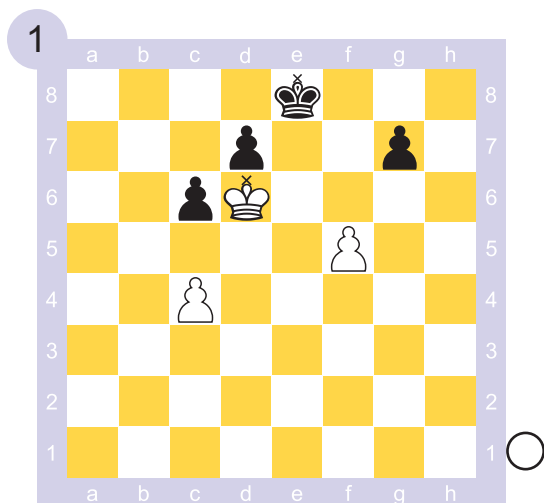

El rei negre amenaça tant de prendre el peó b2 com el peó a4.

4.Rf3! (evita que "b2" sigui capturat) Rc4 (4...Rd4 5.Re2!=) 5.Re4 Rb4 6.Rd4 Rxa4 7.Rc4! tot ofegant el rei negre.

1

Les blanques es troben en perill de perdre la partida. Analitza i assenyalala en cada cas la variant completa que permet a les blanques d'aconseguir taules.

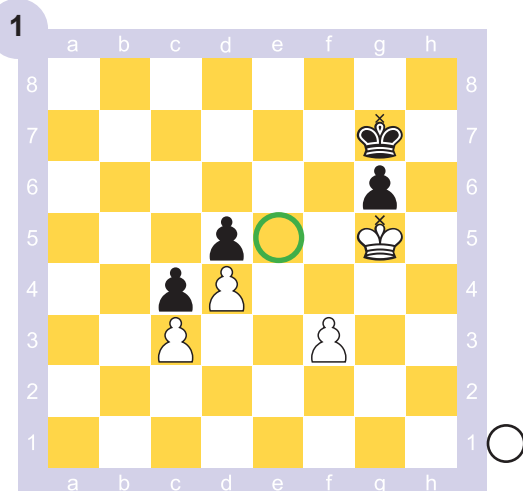
Alliberament d'espai per maniobrar

De vegades cal maniobrar amb el rei cap a un altre flanc, però les caselles (o casella) a través de les quals ha de passar estan amenaçades per peons adversaris. Un procediment per canviar aquesta situació és dur a terme canvis de peons, de manera que siguin eliminats del tauler els peons adversaris que impedeixen la maniobra.

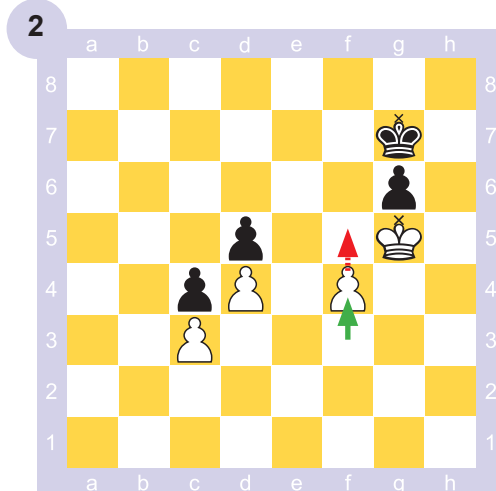
D'això se'n diu "alliberament d'espai per maniobrar".

Alguns autors ho anomenen "ampliació del front de batalla".

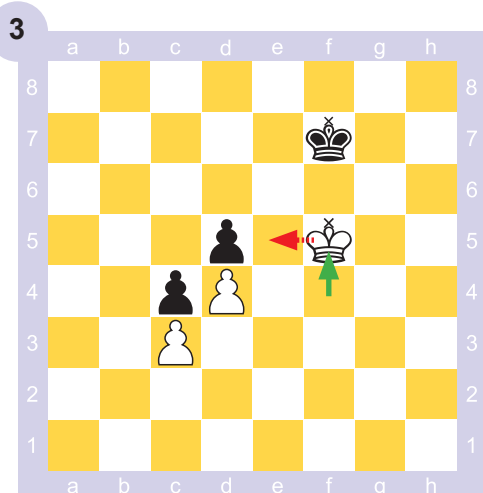
Exemple

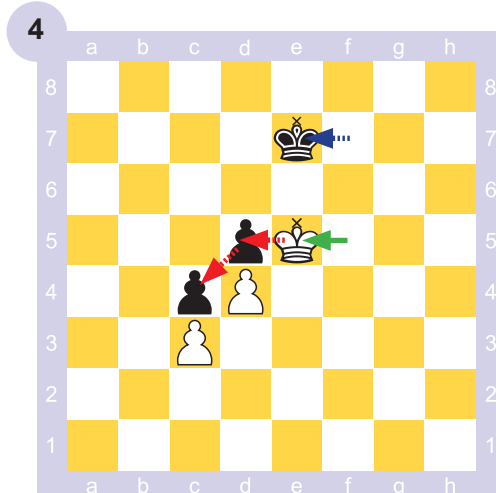
El rei blanc mota d'ocupar e5, amb la qual cosa guanyaria el peó d. Si maniobra directament amb 1.Rf4 no ho aconseguirà, a causa de 1...Rf6 que manté l'oposició.

1.f4 (diagrama). El pla de les blanques és fer desaparèixer el peó negre de g6, que controla la casella f5, que el rei blanc necessita per anar cap a e5. Ho aconsegueixen canviant el peó f pel peó g.

1...Rf7 2.f5 gxf5 3.Rxf5 (diagrama). S'han canviat els peons; la casella f5 ha quedat lliure per al trasllat del rei blanc.

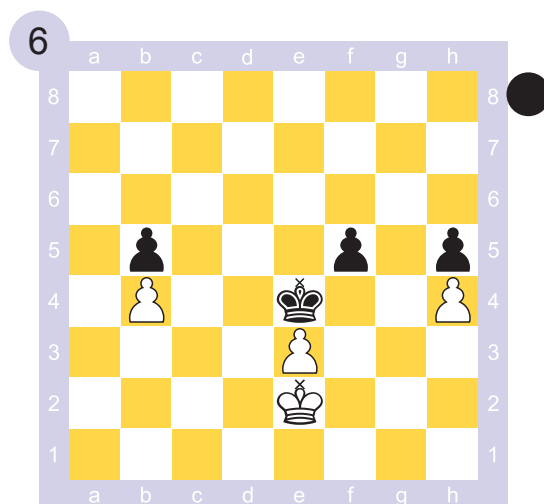
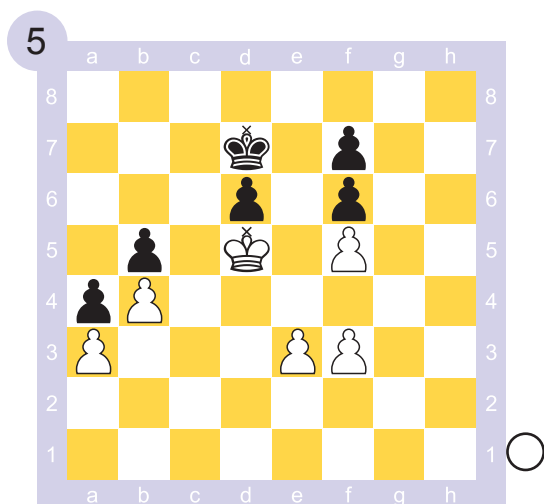
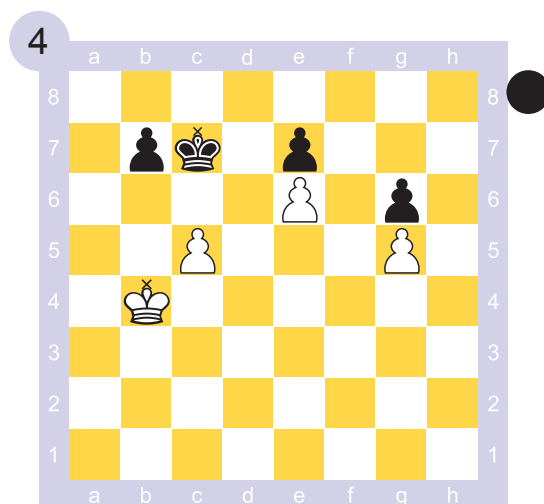
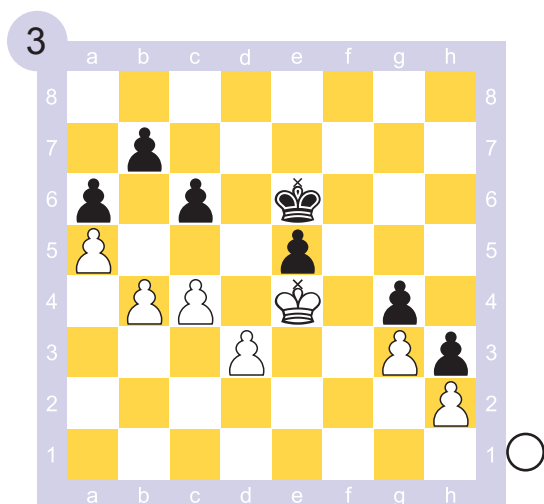
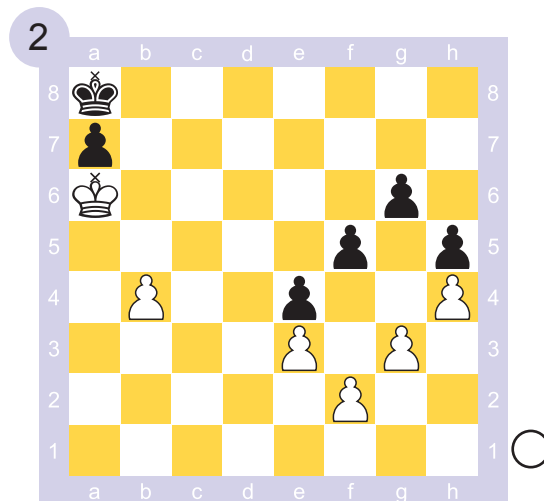
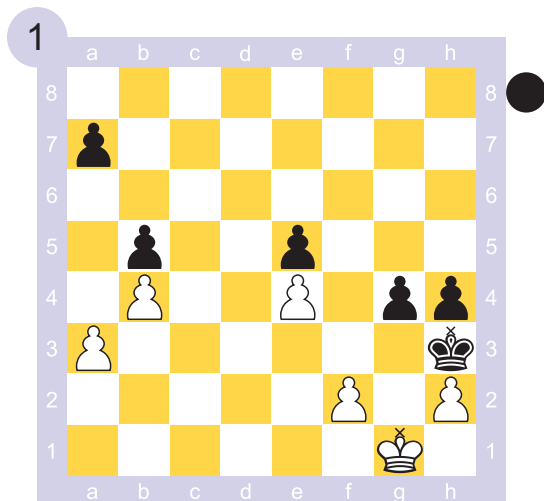

3...Re7 4.Re5 (diagrama).

Les blanques han aconseguit llur objectiu. La captura d'ambdós peons negres és inevitable, i les blanques guanyen fàcilment.

2

Indica de quina manera el bàndol al qual toca de jugar aconsegueix alliberar l'espai que necessita per maniobrar amb el seu rei i guanyar la partida. Il·lustra-ho amb variants.

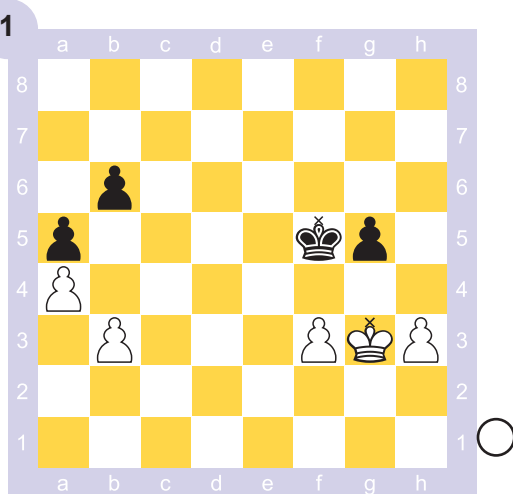

La transformació de l'avantatge

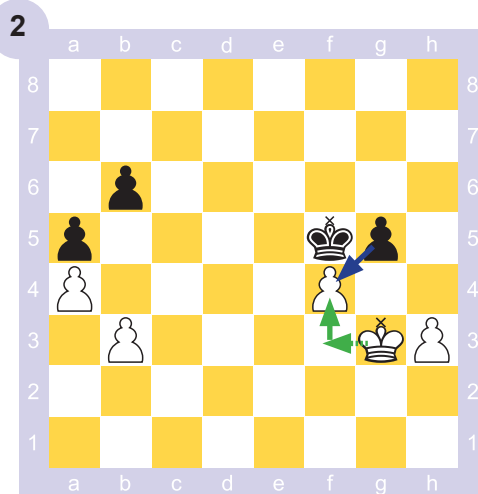
En escacs resulta habitual que, per tal de convertir un avantatge en victòria, calgui transformar la naturalesa de l'avantatge que es té. Un corol·lari natural d'això és que, de vegades, aferrar-se a mantenir un tipus d'avantatge de totes passades pot impedir la victòria.

Això s'entén clarament en alguns finals de reis i peons. Vegeu, per exemple, el darrer diagrama de la pàgina 141 del llibre Intermedi 2.

Exemple

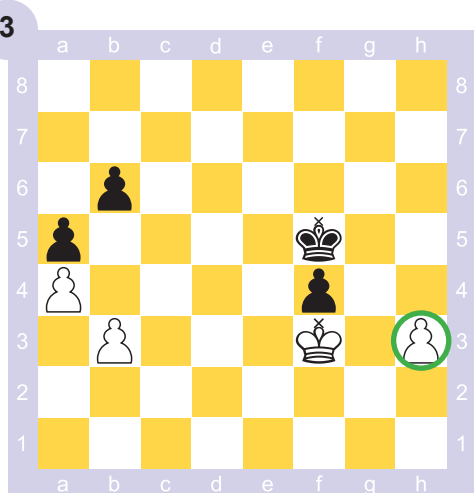

L'avantatge dels blancs és de tipus material, perquè tenen un peó més. De tota manera, no és evident com han de guanyar. Si 1.h4? gxh4+ 2.Rxh4 Rf4! són les negres que guanyen. Si el rei blanc maniobra, el rei negre també ho farà, tot evitant que les blanques progressin.

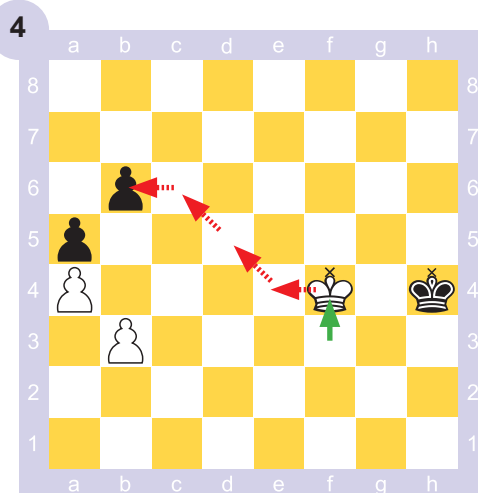

Per guanyar les blanques sacrifiquen el peó f:

1.f4! exf4+ 2.Rf3. L'avantatge ja no és material, sinó que s'ha transformat en avantatge posicional gràcies al peó passat més distant (peó h).

2...Rg5 3.h4+! Rxh4 4.Rxf4

S'ha produït una nova transformació de l'avantatge. Ara consisteix en la posició més activa del rei blanc, la qual cosa li permetrà de capturar els peons negres del flanc de dama i de guanyar fàcilment la partida.

En els finals hi ha un recurs defensiu que s'anomena la fortalesa. Consisteix a crear una posició de tal manera que les peces de l'adversari no puguin penetrar en la posició del defensor.

De vegades aquest recurs permet de salvar una partida fins i tot amb desavantatge material significatiu.

1

Diagram 1: Chessboard position for the first exercise. The board is labeled with files a-h and ranks 1-8. White pieces are at b2, c5, e2, and e5. Black pieces are at b4, d4, f7, and h7. The squares e2 and f7 are highlighted in yellow.

[illegible]

Diagram 3: A chessboard showing a king's move. The king is on e5, and a blue arrow points to d5, indicating the move. Other pieces are positioned as follows: White pawns on b2, c3, and h3; White king on f2; Black pawns on b4, d3, and h4; Black king on g1.

4

Diagram 4 shows a chessboard with columns labeled a through h and rows labeled 1 through 8. The board is set up with the following pieces:

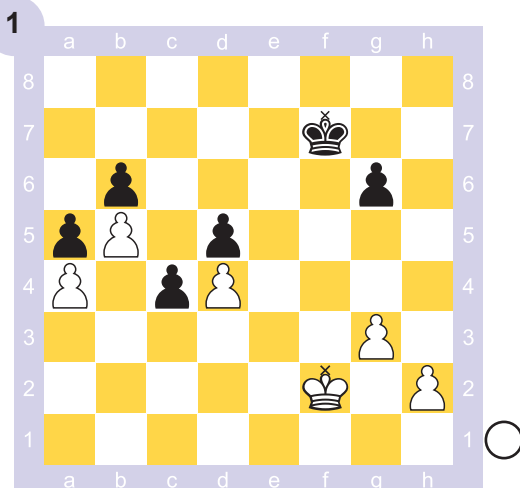
- White pieces: King on c5, Pawn on e1, Pawn on b4, and Pawn on d3.
- Black pieces: Pawn on h7, Pawn on h4, Pawn on d4, and Pawn on d3.

Red arrows indicate potential moves or threats: one arrow points from the black pawn on h4 to the white pawn on b4, and another arrow points from the black pawn on d4 to the white pawn on d3.

136

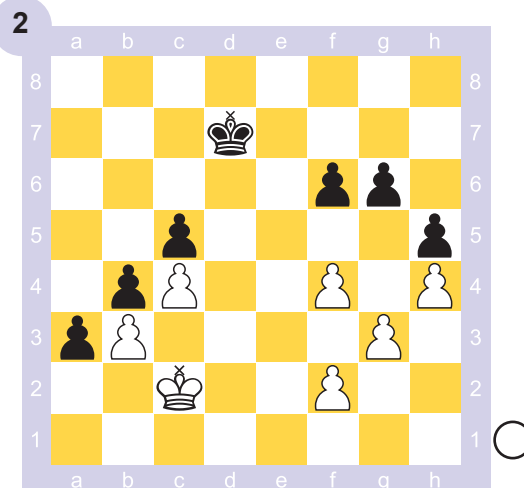
3

Resol els exercicis tot tenint en compte l'enunciat de cadascun.
Justifica-ho amb la variant (o variants) que et calgui(n).

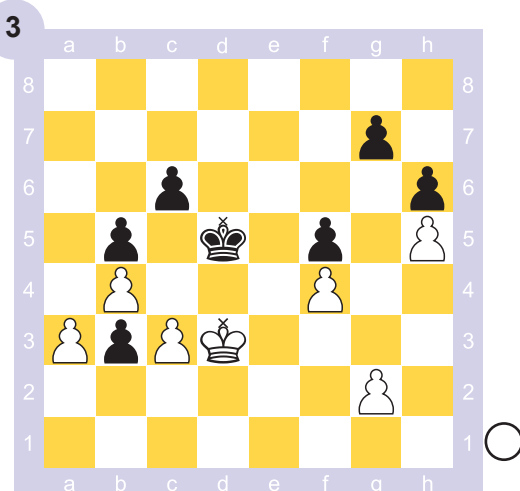
Les negres tenen el gran avantatge de disposar d'un peó passat i protegit a "c4"; amenacen de penetrar amb el rei en el camp de les blanques.

Indica l'única manera que tenen les blanques d'evitar la derrota.

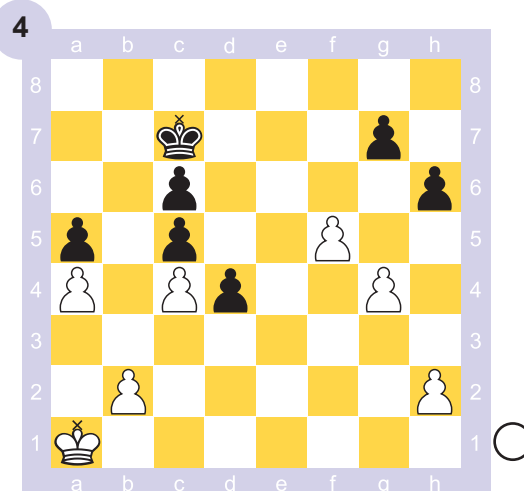
Les negres tenen un peó passat molt avançat i protegit a "a3"; amenacen de penetrar amb el rei en el camp de les blanques.

Indica l'única manera que tenen les blanques d'evitar la derrota.

Les negres tenen avantatge gràcies a la combinació del perillós peó passat a b3 i les amenaces de penetració amb llur rei a través de e4 i c4.

Troba de quina única manera les blanques poden defensar-se satisfactòriament.

Les negres tenen avantatge gràcies a la combinació de llur peó passat protegit a d4 i les amenaces de penetració amb el rei a través de d6-e5-f4.

Troba de quina manera les blanques poden, malgrat tot, fer taules.

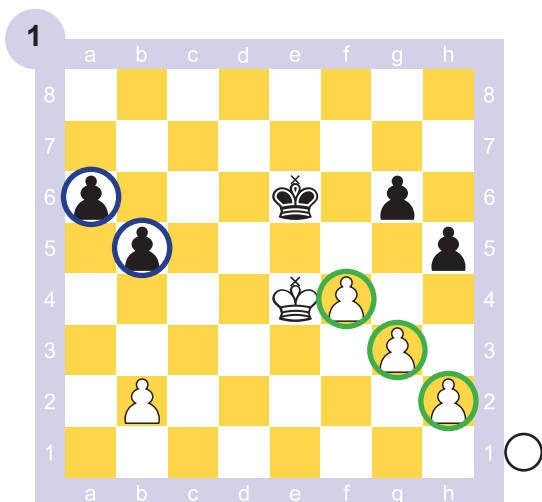

Un peó que n'atura dos

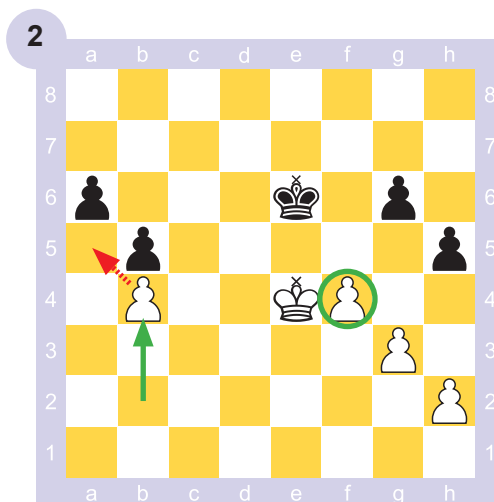
En el llibre Intermedi 1 Unitat 9 (pàgina 150) hem tractat el bloqueig de peons. Aquí aprofundirem aquest tema.

El peó que atura dos peons de l'adversari (o, de vegades, fins i tot tres) és una expressió clara del principi d'economia de recursos en escacs. Com va dir Capablanca (ex campió mundial d'escacs): "aplicar una unitat de força que en refrena una altra de major poder".

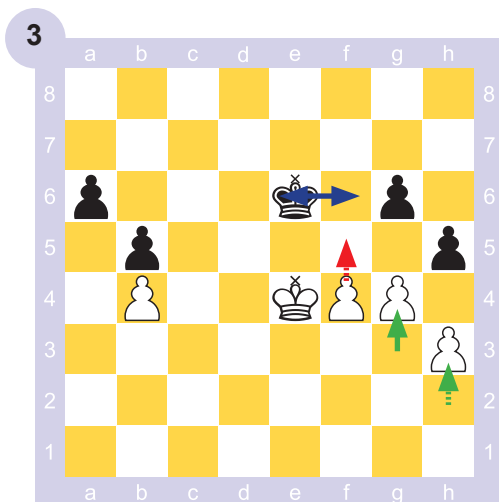
Exemple

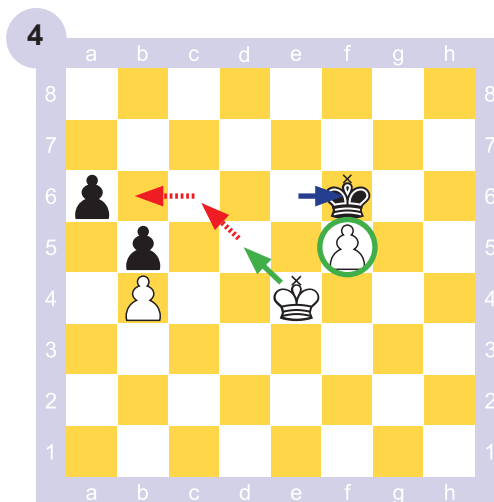
Les blanques tenen majoria de peons en el flanc de rei, mentre que les negres en tenen en el flanc de dama. La importància d'una majoria de peons rau en la possibilitat de crear un peó passat.

1.b4! Un peó que n'atura dos. Ara els peons negres de l'ala de dama queden immobilitzats, mentre que les blanques poden mobilitzar llurs peons de l'ala de rei.

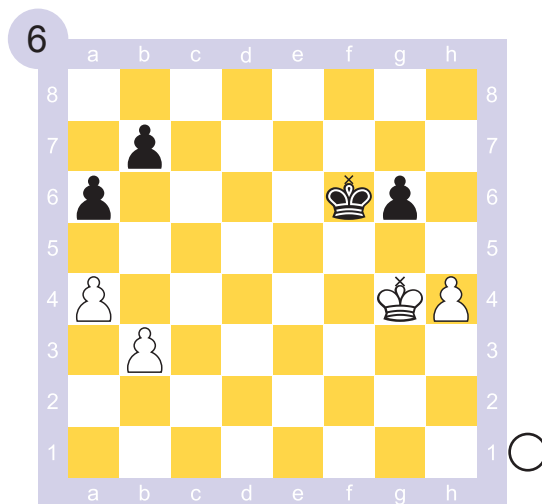
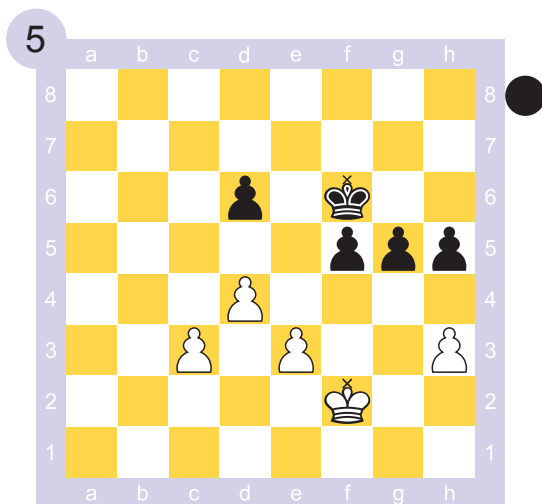
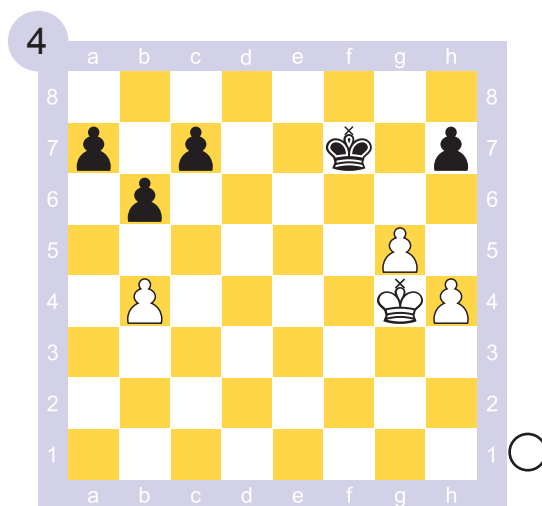
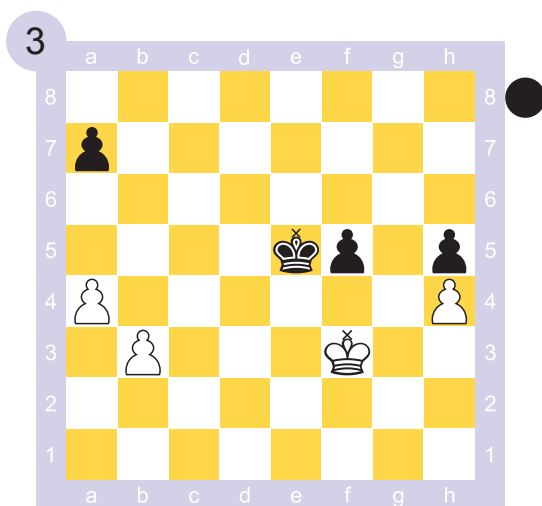
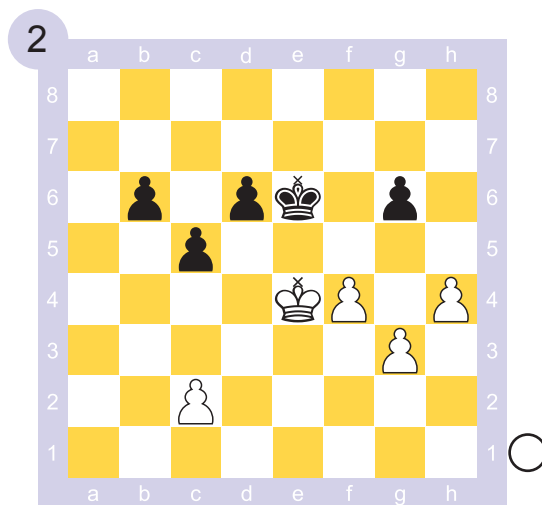
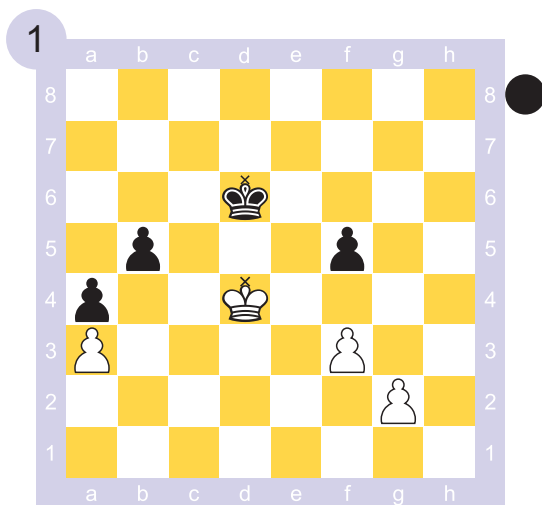
1...Rf6 2.h3 Re6 3.g4 (diagrama).
Les blanques avancen llurs peons per crear un peó passat.

3...hxg4 4.hxg4 Rf6 5.f5 gxf5+ 6.gxf5 (diagrama) S'ha creat un peó passat a f5. Les blanques guanyen fàcilment: 6...Rf7 7.Re5 Re7 8.f6+ Rf7 9.Rf5 Rf8 10.Re6 Re8 11.f7+ Rf8 12.Rf6 a5 13.bxa5 i mat en tres jugades, tot promocionant el peó a.

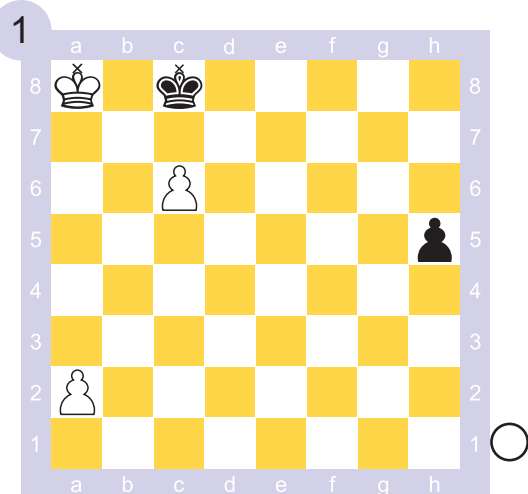
4

Indica la jugada que ha de dur a terme el bàndol al qual toca de moure per guanyar la partida. Il·lustra-la amb variants.

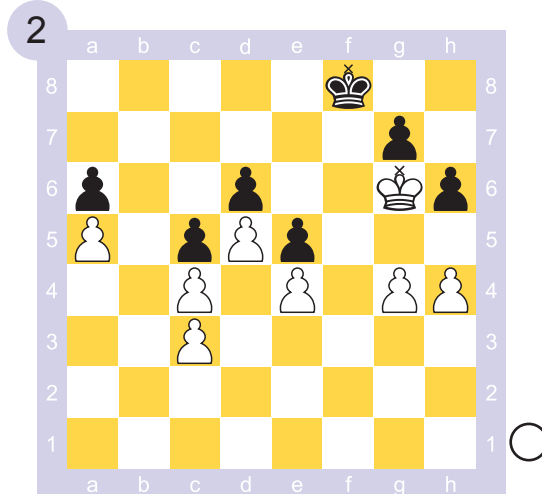

5

Resol els exercicis tot tenint en compte l'enunciat de cadascun. Justifica-ho amb la variant (o variants) que et calgui(n).

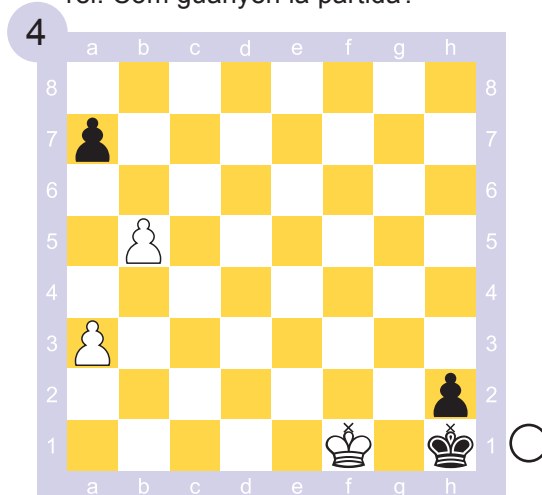
Les negres avancen llur peó cap a la coronació. Com poden fer taules les blanques?

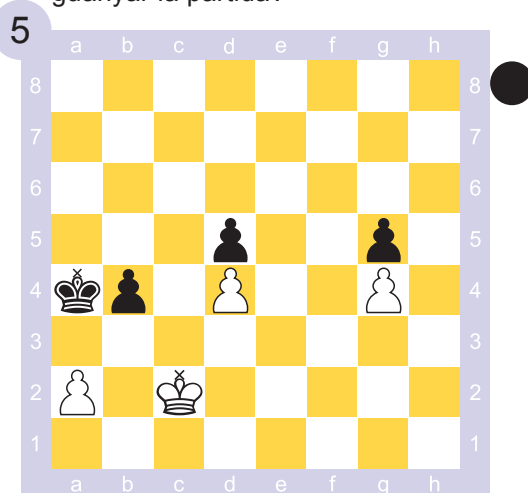
Les blanques tenen avantatge gràcies a la posició més activa de llur rei. Com guanyen la partida?

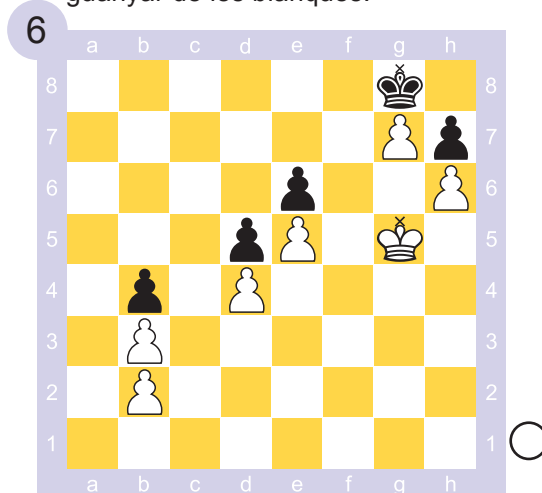
Les blanques tenen dos peons d'avantatge, passats i units. Poden guanyar la partida?

Les negres miren de fer taules ofegant llur propi rei. Troba l'única manera de guanyar de les blanques.

Les negres tenen avantatge amb la posició més activa de llur rei. Com guanyen la partida?

Les blanques tenen un peó d'avantatge i el rei més actiu. Amb 1.Rf6, taules per ofegat. Pot trencar-se la fortalesa de les negres?

Finals de torres

Torre contra dos peons units

Torre contra dos peons aïllats

Torre contra torre i peó. Peó a 7a

Tall del rei defensor 1 vertical

Separació del rei defensor 1 vertical

Torre contra torre i peó. Peó a 6a

Tall del rei defensor 1 vertical

Separació del rei defensor 1 vertical

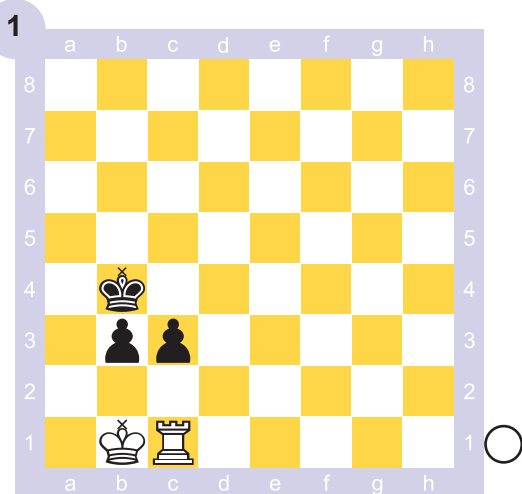

Torre contra dos peons units

La lluita de torre contra peó ja ha estat tractada en el llibre Intermedi 1. Analitzem ara casos en què rei i torre s'enfronten a rei i dos peons de l'adversari, i comencem amb situacions en què els peons estan units.

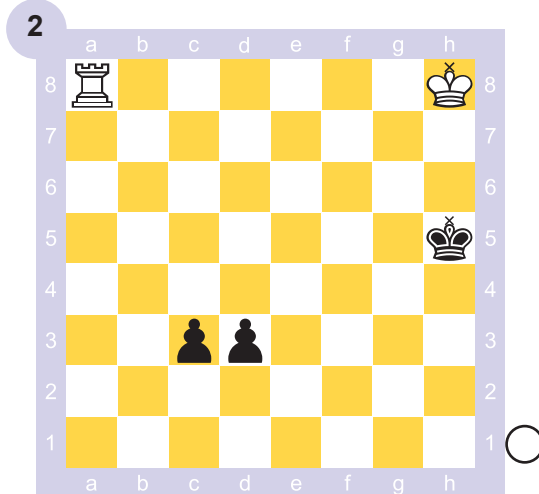
Si el rei del bàndol amb la torre aconsegueix de col·locar-se davant dels peons, usualment guanya amb molta facilitat. Si aquest rei es troba molt lluny dels peons, llavors el resultat pot variar molt, en funció d'altres factors.

Exemples

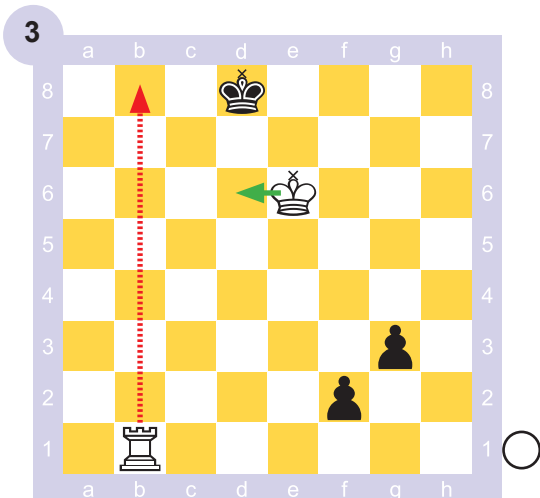
És fàcil per a les blanques d'imposar-se:

1.Tb1 Ra3 2.Th4 i ara tant 2...b2
3.Rc2 com 2...c2+ 3.Rc1 guanyen.

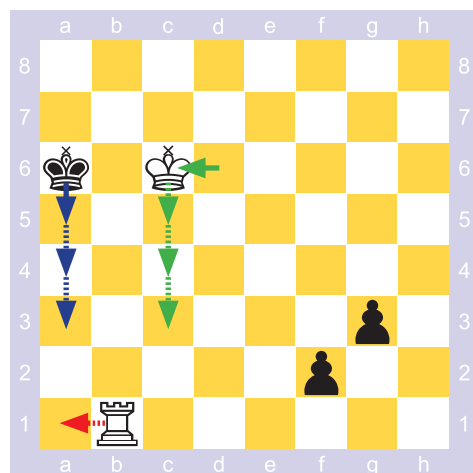
Ambdós peons han assolit la 6a horitzontal. Els reis estan molt allunyats dels peons. La torre sola no pot aturar dos peons units si ambdós han assolit la 6a horitzontal.

1.Ta3 (1.Rg7 d2 2.Td8 c2 tot guanyant;
1.Td8 c2 tot guanyant) d2 2.Ta1 c2 i guanyen les negres.

Els peons estan a punt de coronar i no hi ha manera d'evitar-ho. Només queda contraatacar amenaçant escac continuament:

1.Rd6! Rc8 (1...Re8 2.Re6!) 2.Tc1+ Rb7 3.Tb1+ Ra6 4.Rc6! (amenança escac novament).

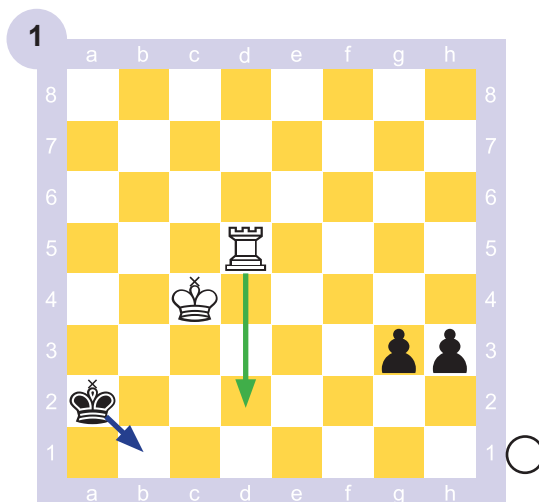
4...Ra5 5.Rc5 Ra4 6.Rc4 Ra3 7.Rc3 Ra4 (7...Ra2? 8.Tf1! tot guanyant sorprenentment perquè les negres es veuen obligades a avançar el peó g) 8.Rc4 Ra5 i taules perquè no poden escapar a les amenaces continuades d'escac.

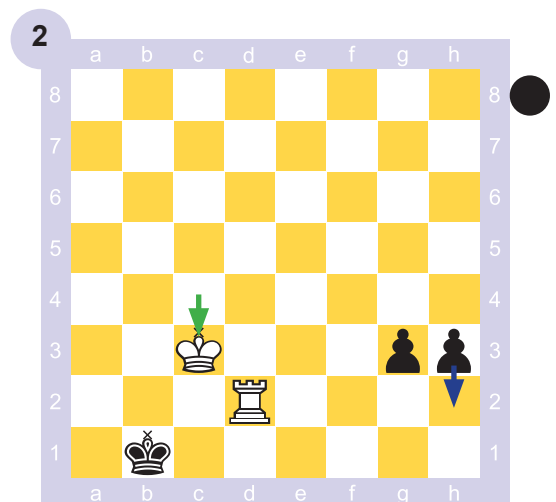
El contraatac amb amenaces d'escac sobre el rei confinat a la vora del tauler (mostrat en els diagrames 3 i 4 de la lliçó anterior) és un recurs defensiu especial.

De vegades, amb aquest recurs s'aconsegueix fins i tot de guanyar la partida.

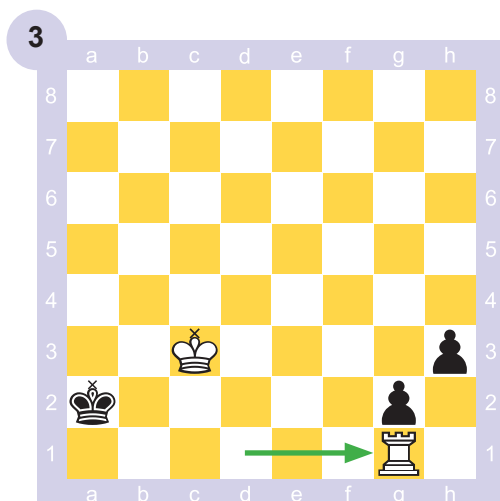
Exemple

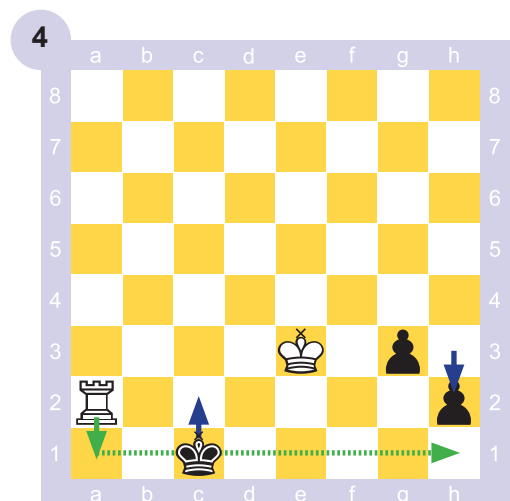
1.Td2+ Rb1
(Si 1...Ra3? 2.Td3+ tot capturant els peons; 1...Ra1 2.Rb3! amb mat inevitable)
2.Rc3!

Ara hi ha dues opcions: o s'avança un peó o es mou el rei. Vegem-ho:
La primera possibilitat és 2...g2
3.Td1+ Ra2 4.Tg1! (vegeu diagrama 3).

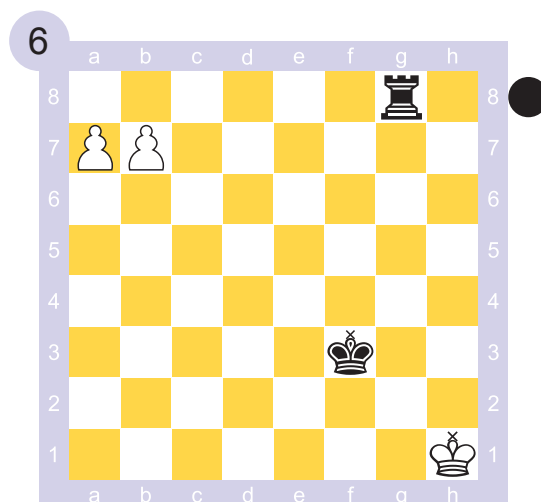
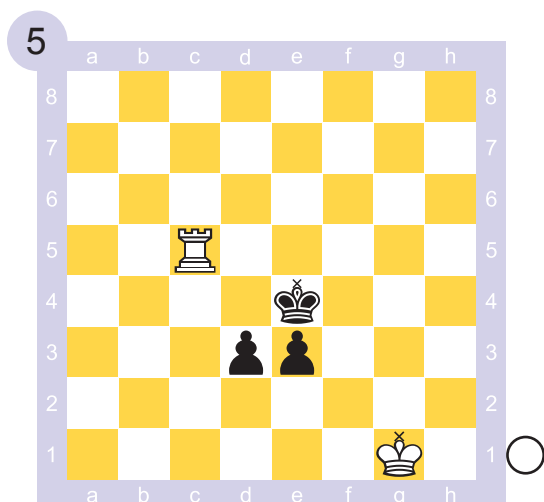
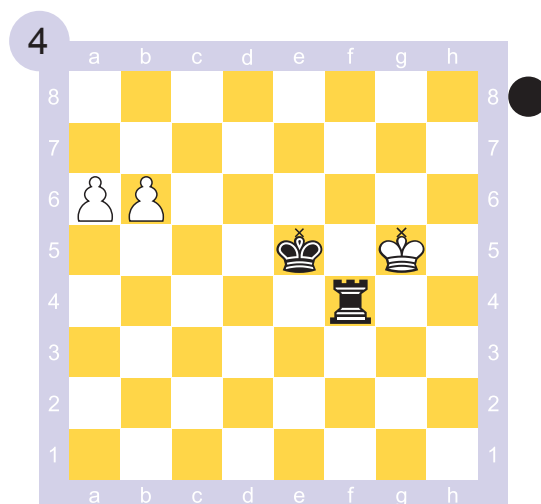
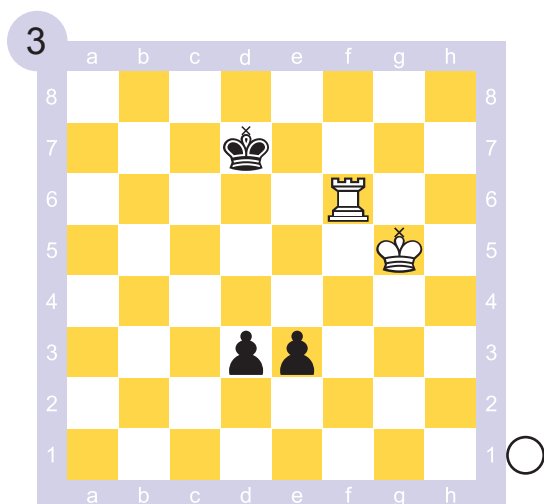
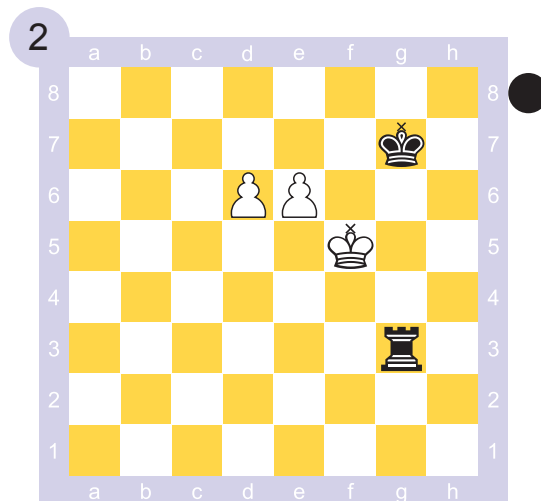
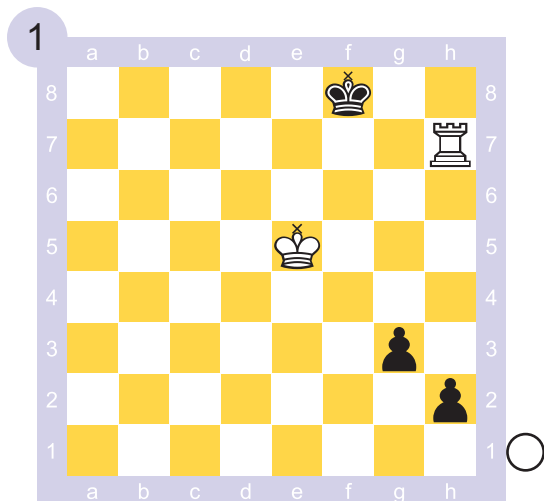
...tot guanyant (zugzwang).
L'altra possibilitat és 2...Rc1 3.Ta2 (amença escac) Rd1 (3...Rb1 4.Te2 g2 5.Te1+ Ra2 6.Tg1! guanya) 4.Rd3 Rc1 5.Re3 h2

6.Ta1+ Rc2 7.Th1! Rc3 8.Rf3 tot guanyant.

1

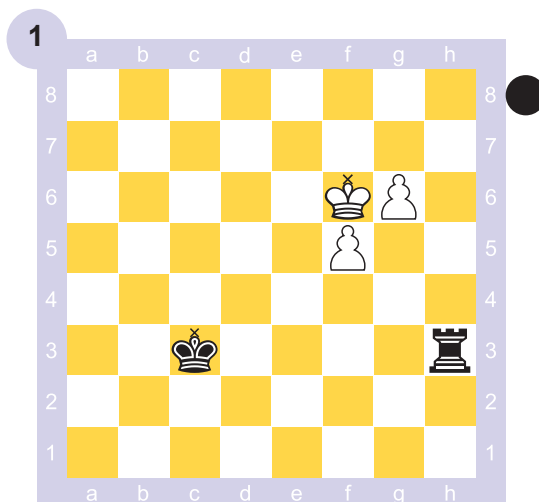
En les posicions que presentem tot seguit, digues quin és el resultat de la partida amb joc correcte per ambdues bandes. Justifica-ho amb variant(s).

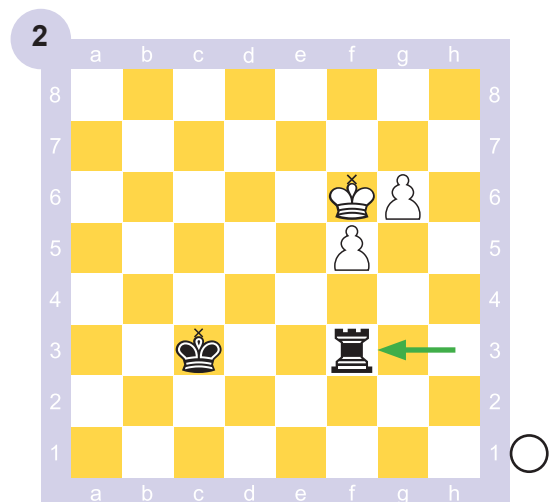

Quan els peons units estan menys avançats (no han assolit ambdós la 6a horitzontal) i el rei recolza llurs peons, mentre el rei adversari estigui a una distància no gaire llunyana dels peons, el resultat dependrà dels detalls específics de cada situació.

Exemple

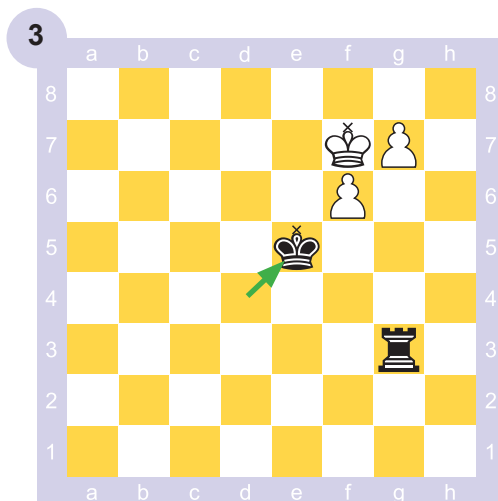

1...Tf3! (impedeix Rg7; 1...Rd4?
2.Rg7! Re5 3.f6 i 4.f7+)

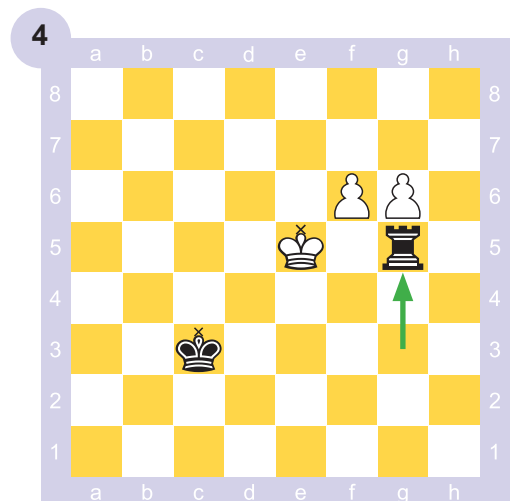

i ara les blanques tenen dues línies principals:

a) 2.g7 Tg3 3.Rf7 Rd4 4.f6 Re5

amb taules, si 5.g8=D Txg8 6.Rxg8
Rxf6= o si 5.Re7 Rf5=.

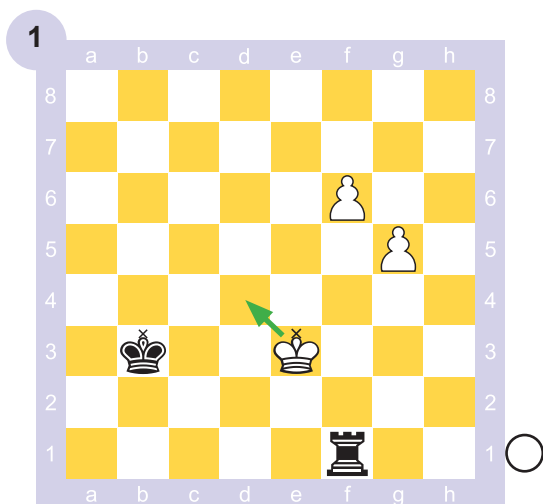
La 2a línia és b) 2.Re5 Tg3! 3.f6
Tg5+! escac intermedi (diagrama). Si
3...Txg6? es perd després de 4.f7;
l'escac salva la partida: 4.Re6 Txg6=
o 4.Re4 Txg6.

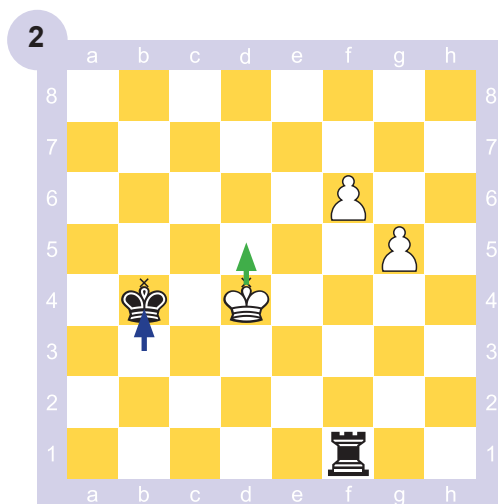
Una tècnica de gran importància en molts d'aquests finals és la de “fer pantalla” o “apartar amb l'espatlla” el rei adversari. Això s'executa amb el rei que disposa dels peons, i així s'aconsegueix evitar que el rei adversari se'ls acosti.

En la Unitat 8 (Finals de Peons) del llibre Intermedi 2, a la lliçó sobre “Maniobra de Doble Objectiu” es poden veure exemples en què s'usa aquesta tècnica.

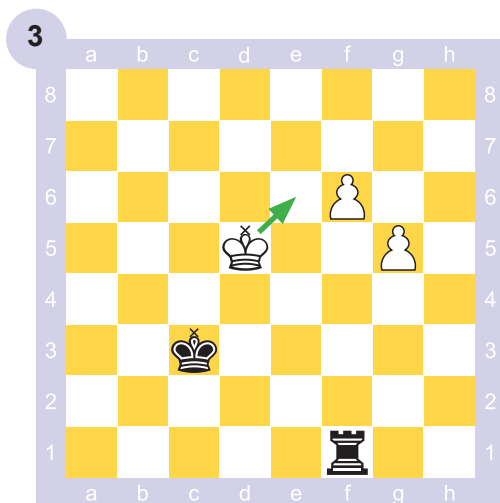
Exemple

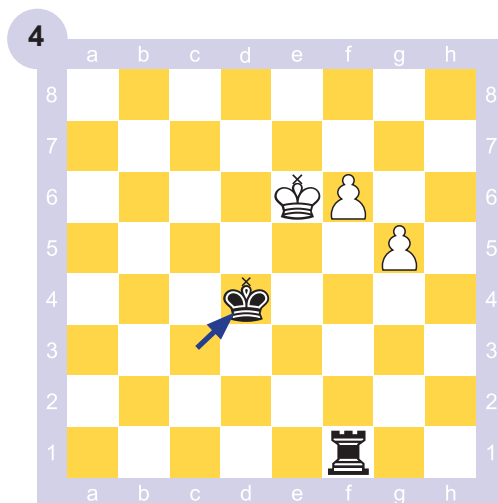
1.Rd4! (progressió per recolzar els peons, alhora “fa pantalla” al rei negre perquè no s'acosti amb Rc4) Rb4 (1...Tf5 2.Re4! Txd5 3.f7 Tg4+ 4.Re3 Tg3+ 5.Rf2 tot guanyant).

2.Rd5! (acostament a e6 i “pantalla” al rei negre) Rc3 (2...Tf5+ 3.Re6 Tf1 [3...Txd5 4.f7 Tg6+ 5.Re5 Tg5+ 6.Re4 Tg4+ 7.Re3 Tg3+ 8.Rf2+-] 4.g6+-).

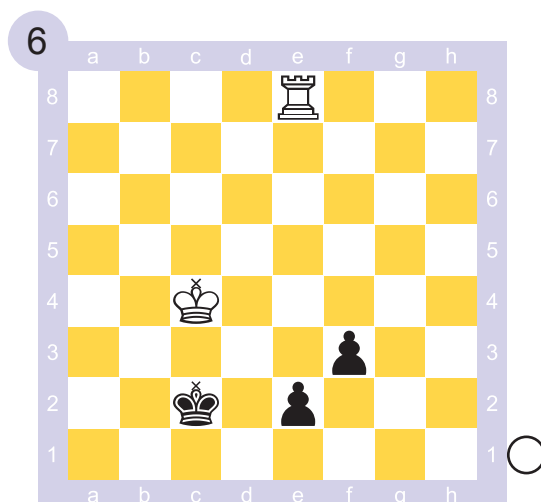
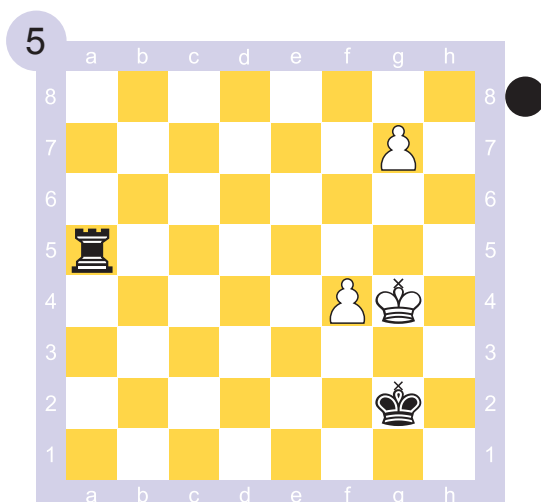
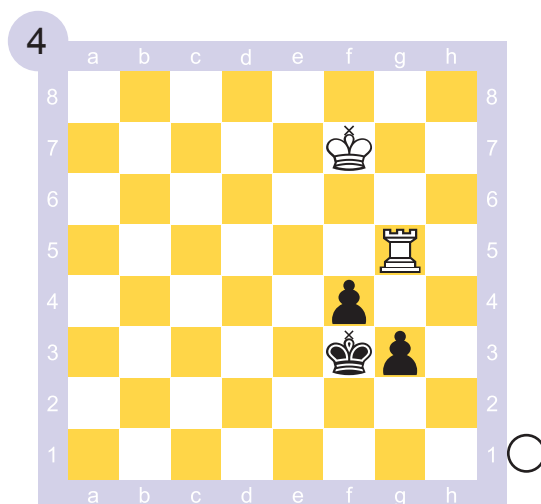
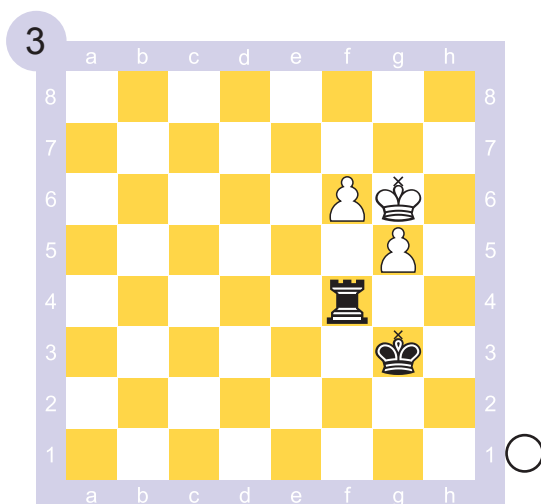
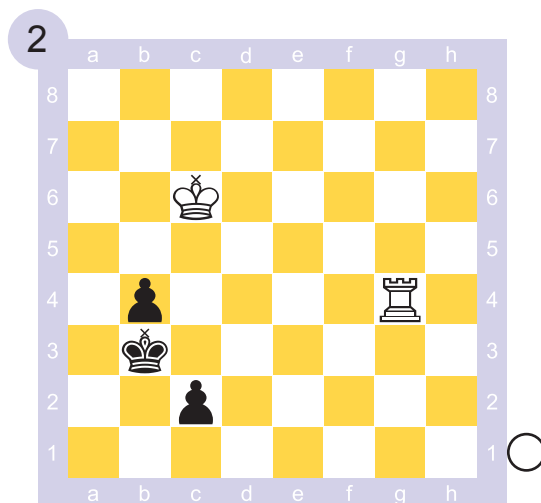
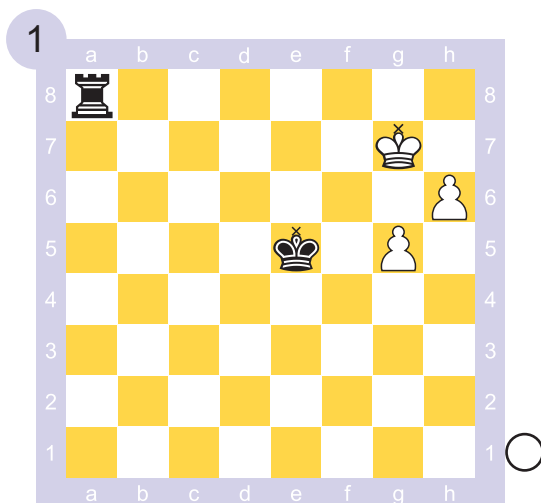
3.Re6 (el rei arriba a recolzar quan encara el rei negre no ha aconseguit acostar-se prou) Rd4.

I ara 4.f7 és el més fàcil per tal de guanyar, no es pot evitar la posterior progressió del peó g.

2

En les posicions que presentem a continuació, digues quin és el resultat de la partida amb joc correcte per ambdues bandes. Justifica-ho amb variant(s).

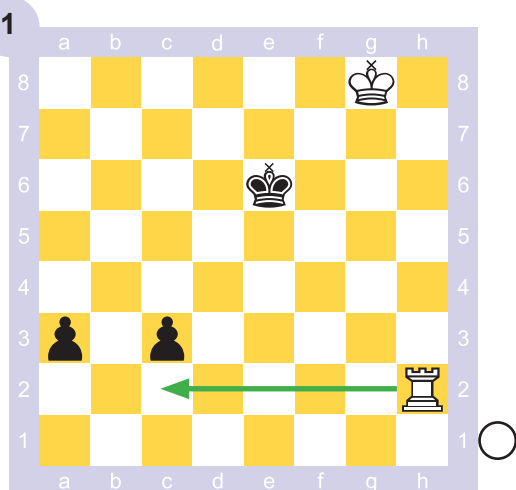

Torre contra dos peons aïllats

Els dos peons aïllats són menys forts que units perquè no es recolzen mútuament.

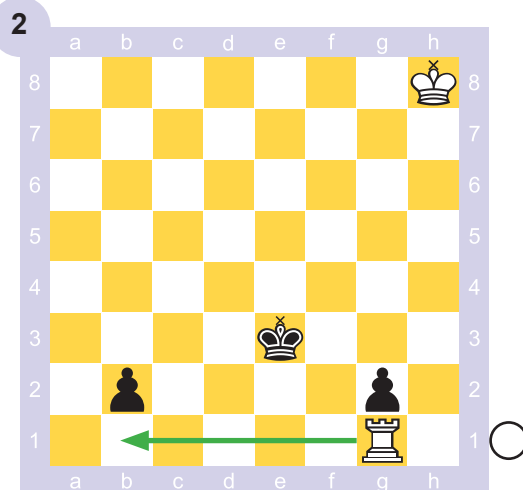
Molts factors influeixen en el resultat, segons com estiguin d'avançats els peons, el suport de llur rei i la posició de la torre i el rei adversaris.

Exemples

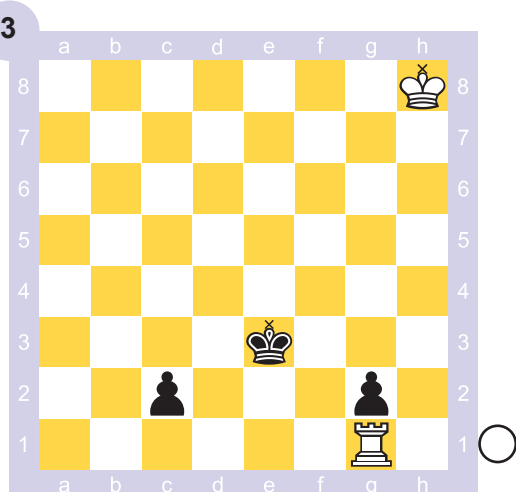
Aquí es veu com la torre sola defensa amb èxit contra dos peons aïllats a la 6a.

1.Tc2! (amenança de capturar ambdós peons) a2! (única manera de salvar-se) 2.Txa2 Rd5 3.Rf7 Rc4 4.Re6 Rb3 i les negres entaulen avançant llur peó.

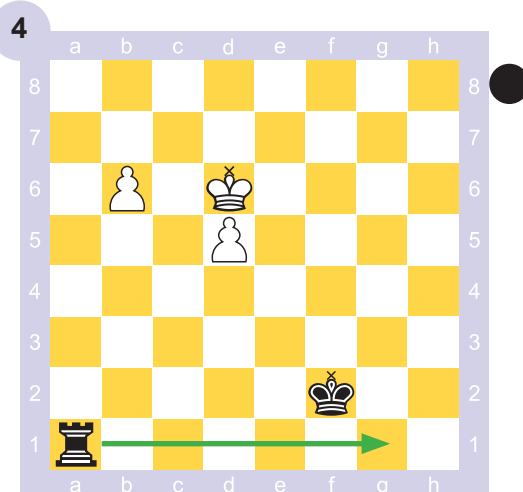
Les negres amenacen Rf2 tot atacant la torre i promocionant el peó g. De tota manera:

1.Tb1! Rd3! (amenança Rc2; no serveix 1...Rf2 2.Txb2+ taules) 2.Tg1! i la torre sola manté el control sobre els dos peons en la 7a, tot entaulant la partida.

Si en el diagrama 2 acostem entre ells un pas els peons, llavors guanyen les negres.

S'amenança Rf2, i si 1.Tc1, llavors 1...Rd2! tot guanyant.

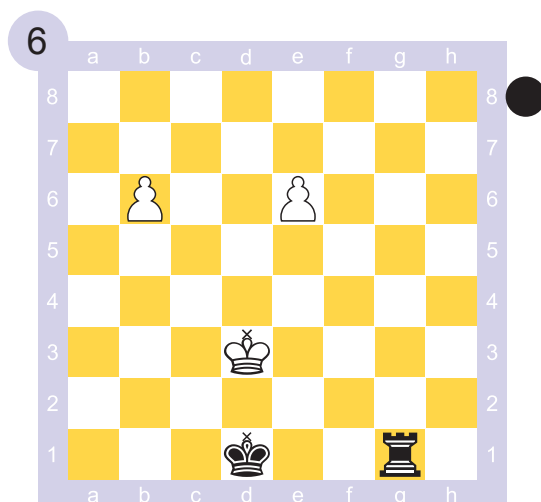
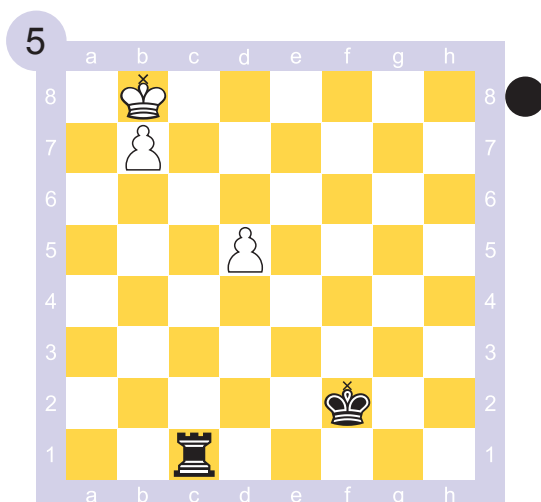
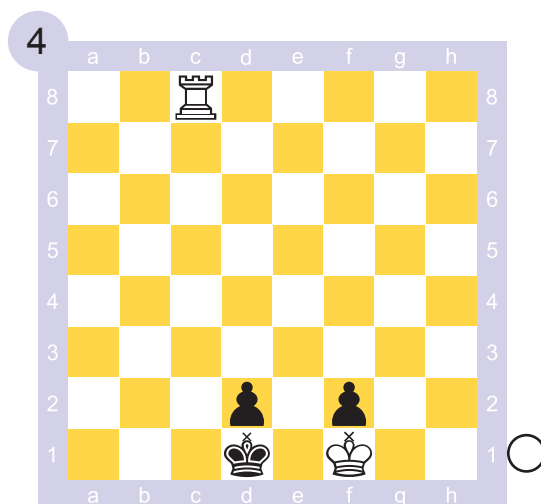
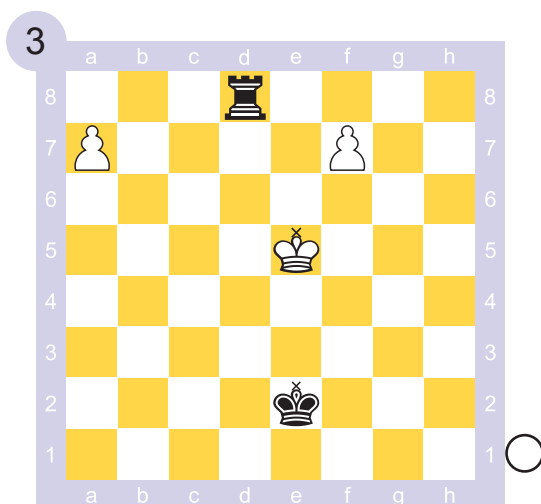
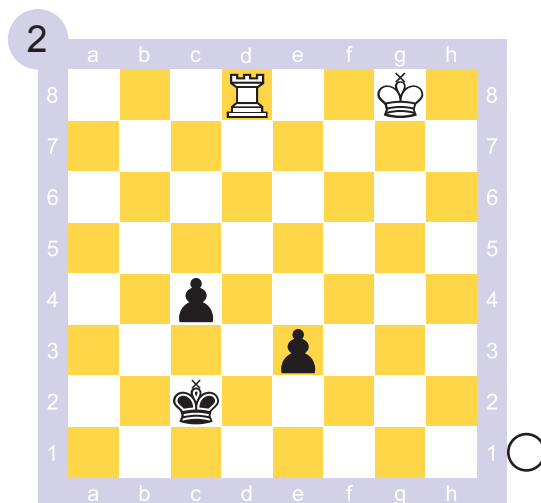
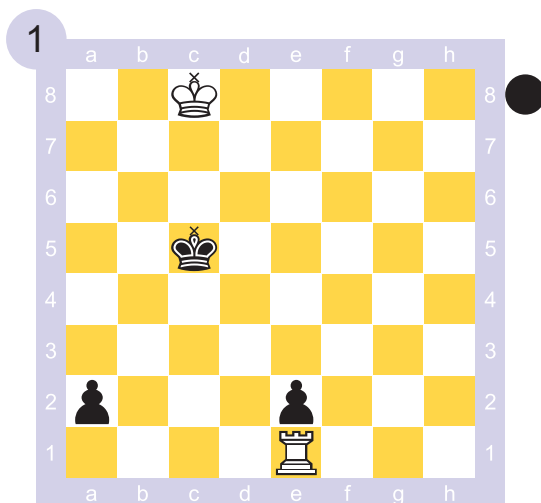
Aquest mètode defensiu és típic:

1...Tg1! 2.Rf2 Tf2+ 3.Rg2 Te1 4.Rf3 Tf1+ taules.

La idea és atacar el peó indefens, quan el rei el defensa es fa escac i s'ataca el peó que queda abandonat. L'amenança contínua de captura no pot ser rebutjada.

3

En les posicions que presentem tot seguit, digues quin és el resultat de la partida amb joc correcte per ambdues bandes. Justifica-ho amb variant(s).

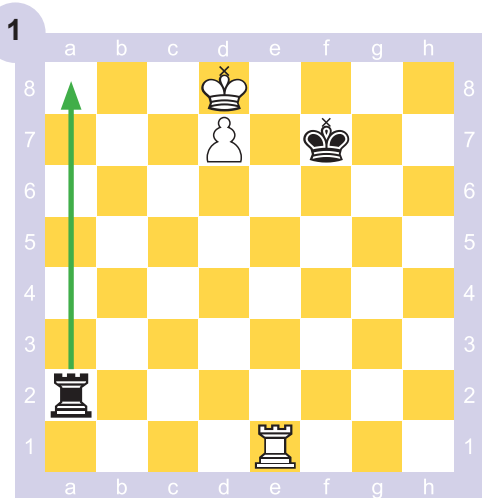
Torre i peó contra torre. Peó a 7a

1. Tall del rei defensor 1 vertical

En la Unitat 9 del llibre Intermedi 2 hem parlat de la posició de Lucena, en la qual el peó és a la 7a horitzontal i el rei defensor està tallat a 2 verticals de la columna del peó.

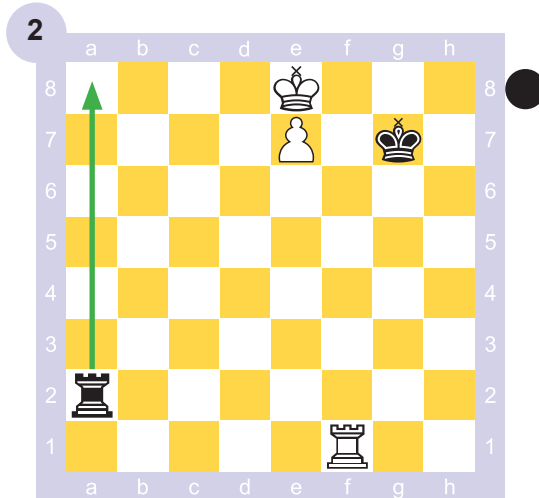
Ara veurem què succeeix quan el tall és de només una vertical.

Exemples

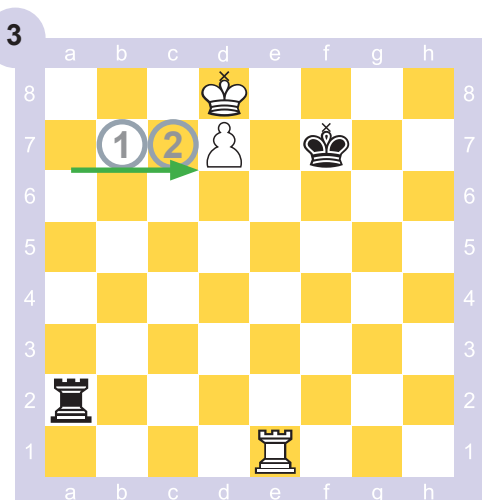
Les blanques amenacen de guanyar fàcilment, tant amb Tf1+ com amb Tc1 seguit de Rc8 o Rc7. L'únic recurs defensiu que es pot intentar és el de fer escacs.

1... Ta8+ 2.Rc7 Ta7+ 3.Rc8 Ta8+ 4.Rb7 Td8 5.Rc7 tot guanyant.

L'única diferència amb el diagrama anterior és que la torre negra està més separada del rei blanc. Les negres només poden intentar els escacs laterals: 1... Ta8+ 2.Rd7 Ta7+ 3.Rd8 Ta8+ 4.Rc7 Ta7+ ! 5.Rd6 Ta6+ 6.Rc5 Ta5+ 7.Rb6 Te5.

Quan el rei s'acosta a la torre, el peó és capturat.

Quina diferència hi ha entre els dos exemples anteriors?

En el primer cas la distància entre la torre negra i el peó és de 2 línies. No hi ha prou separació per reeixir.

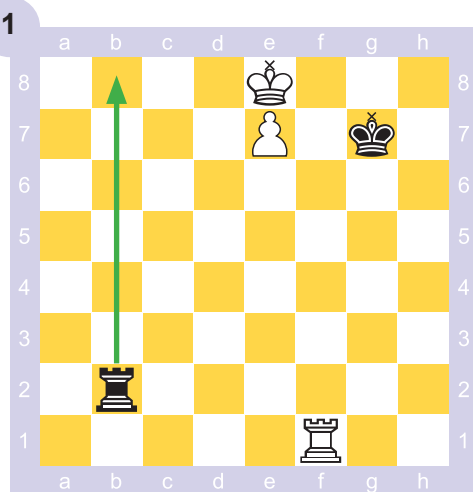
En el segon cas la distància és de 3 línies. La defensa reïx perquè hi ha "efectivitat a distància". Això és, hi ha com a mínim 3 línies de separació.

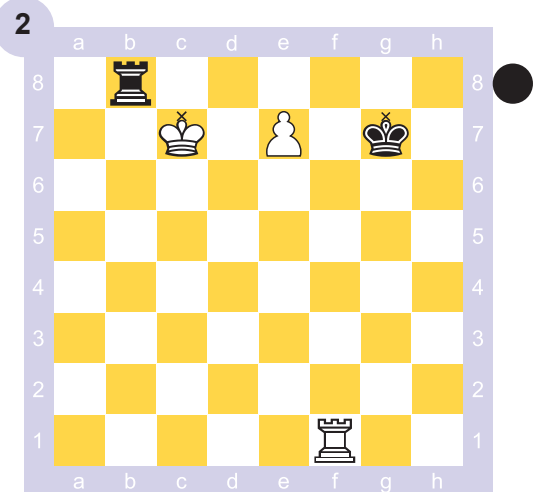
En la pàgina anterior hem vist que, si el rei defensor està tallat a 1 vertical del peó que es troba en la 7a horitzontal, l'única possibilitat de defensa és mitjançant un atac lateral amb la torre.

L'èxit de la defensa depèn de la distància que hi hagi entre la torre defensora i el peó.

Exemple

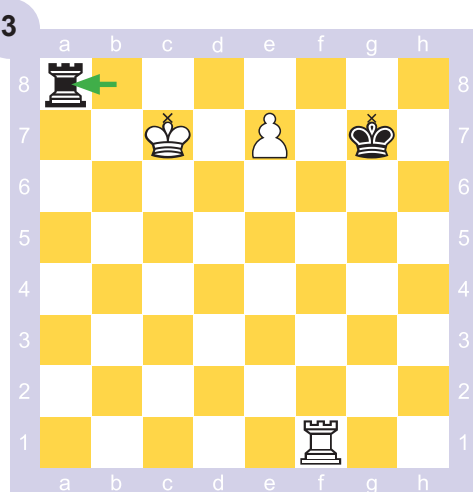

1...Tb8+ 2.Rd7 Tb7+ 3.Rd8 Tb8+ 4.Rc7

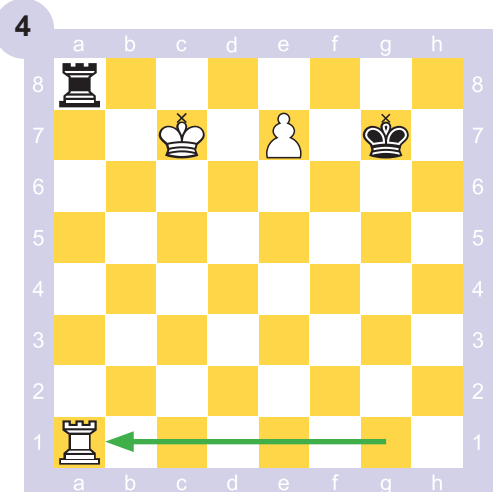
Ara no s'amenaça de promocionar el peó; llavors les negres ho aprofiten per allunyar la torre i obtenir "efectivitat a distància":

4...Ta8!

Les negres estan a punt de fer escacs amb "efectivitat a distància". Aparentment aconsegueixen fer taules, però les blanques tenen un cop fort:

5.Ta1!

Amb sacrifici de torre, les blanques li prenen l'"efectivitat a distància" a la torre negra.

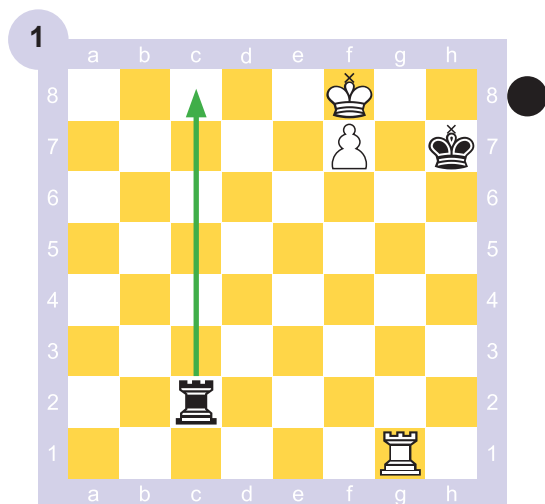
Després d'aquesta jugada les negres estan perdudes: 5...Te8 (5...Txa1 6.e8=D guanya) 6.Rd7 tot guanyant.

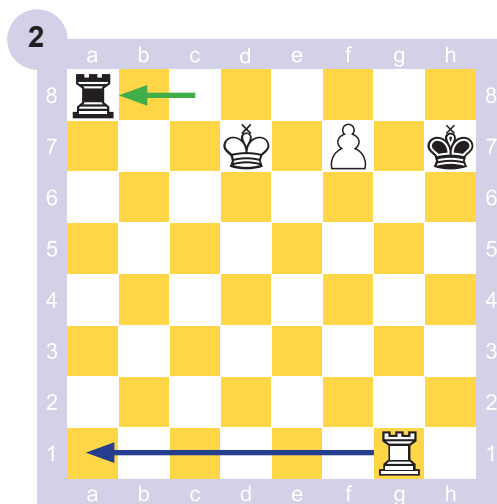
En la pàgina anterior hem vist que la torre negra iniciava els escacs sense prou distància, que després obtenia la distància necessària, i que finalment la perdia davant el sacrifici de la torre blanca.

Movem ara totes les peces una casella cap a la dreta.

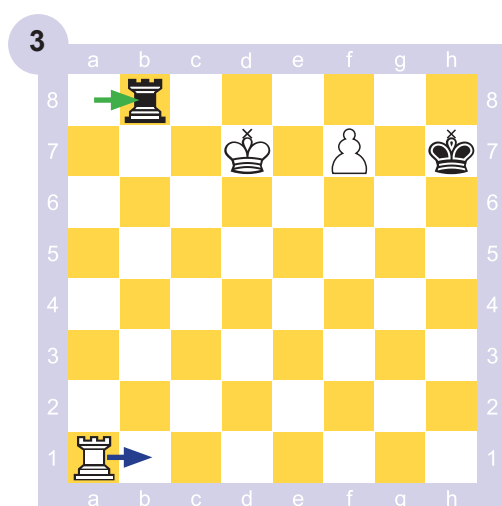
Exemple

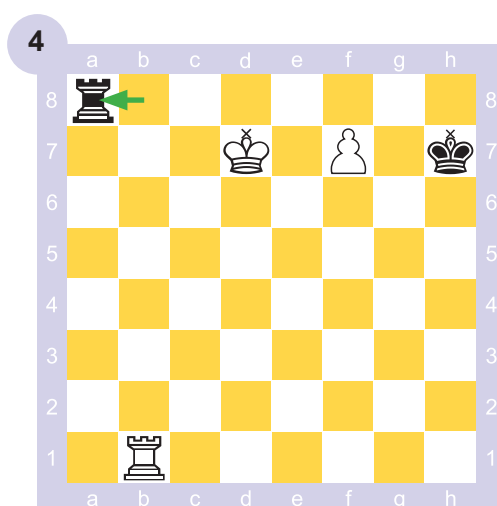
1...Tc8+ 2.Re7 Tc7+ 3.Re8 Tc8+
4.Rd7 Ta8

La torre negra s'allunya per tal d'obtenir l'"efectivitat a distància".
Les blanques intenten ara un sacrifici semblant al de la lliçó anterior:
5.Ta1! Tb8!

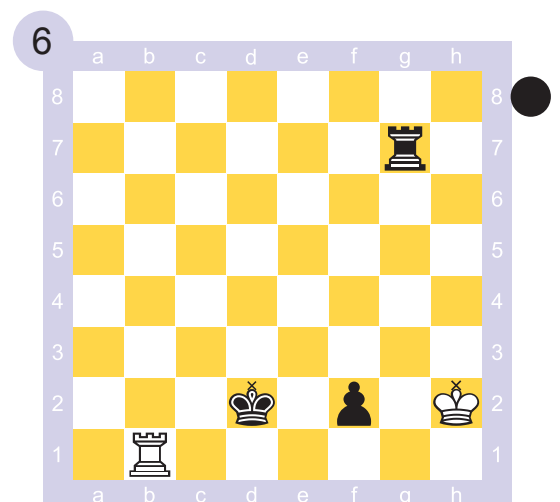
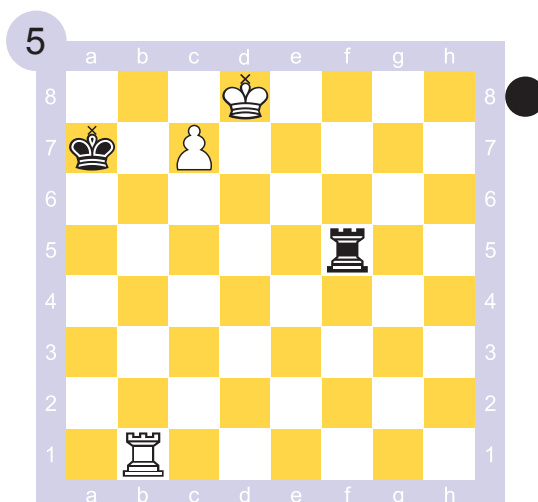
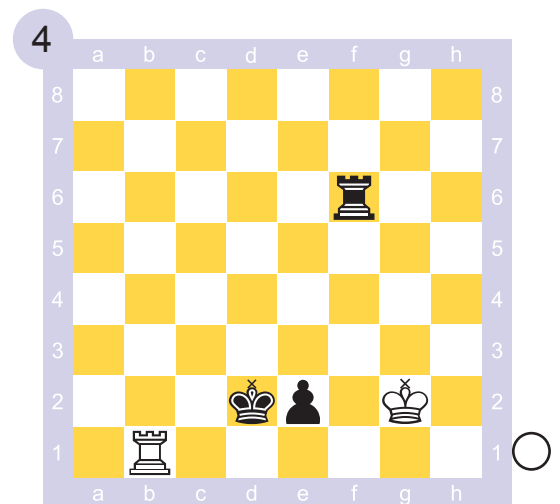
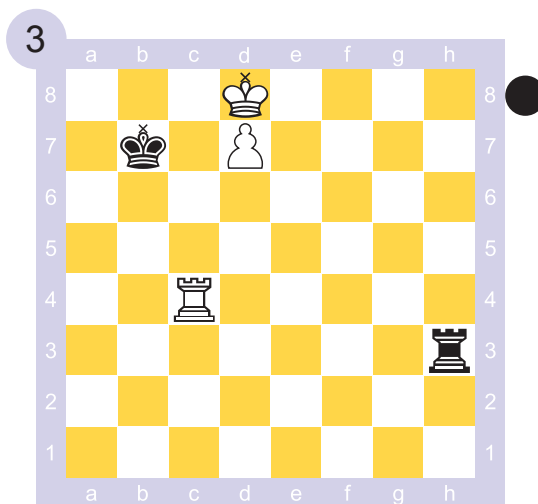
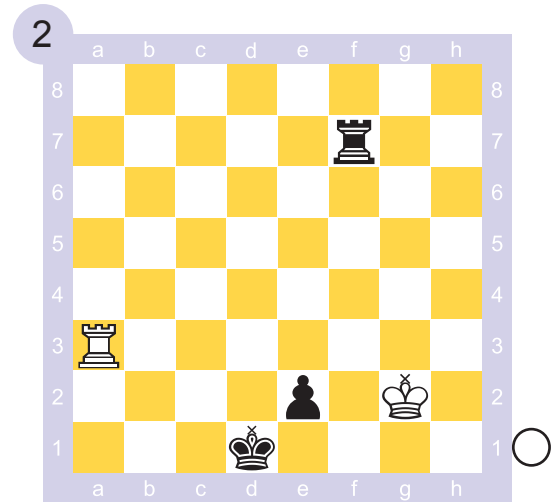
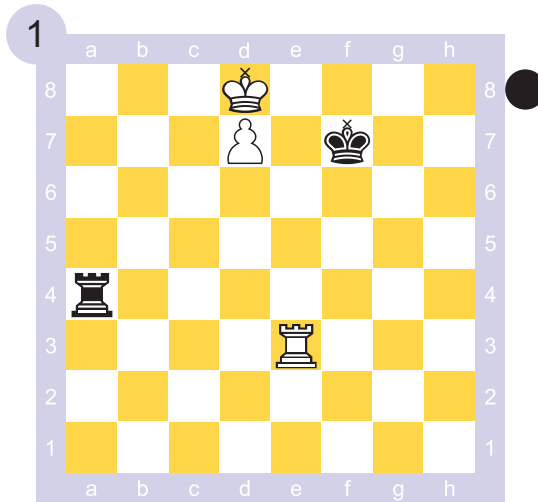
Les negres no accepten el sacrifici i es col·loquen a la columna **b**, des de la qual encara conserven l'"efectivitat a distància" (perquè hi ha 3 línies entre la torre i el peó).
6.Tb1 Ta8!

Altre cop les negres no accepten el sacrifici i ocupen la columna **a** que els garanteix l'"efectivitat a distància". La partida és taules; les negres amenacen tant els escacs laterals com l'acostament del rei amb Rg7 (demaneu al lector que comprovi totes les possibles variants).

4

En les posicions que presentem tot seguit, digues si el bàndol que disposa del peó guanya la partida o si acaba en taules.

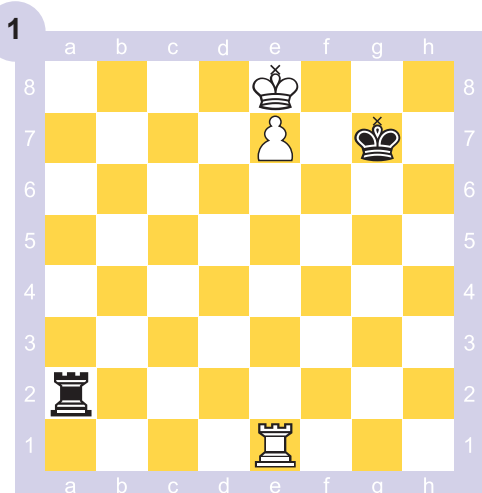

2. Separació del rei defensor 1 vertical

En el punt 1 anterior, la torre ofensiva acomplia la funció de tallar el pas al rei defensor.

Ara analitzem posicions en què la torre ofensiva està col·locada en altres columnes. El rei defensor continua trobant-se a distància d'una vertical en relació al peó, però ara no està tallat.

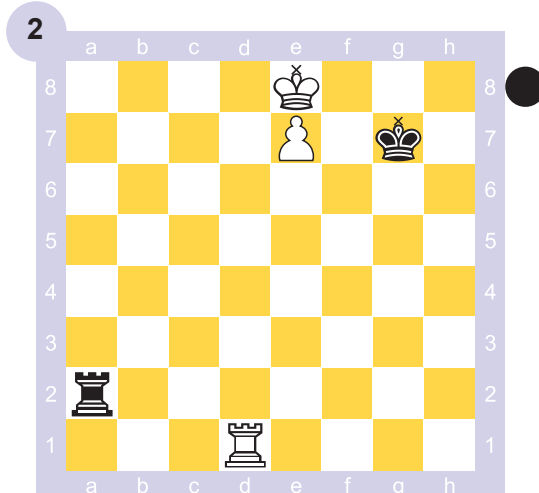
Exemples

Les blanques amenacen tant Tg1+ com Rd7 amb ràpida promoció del peó.

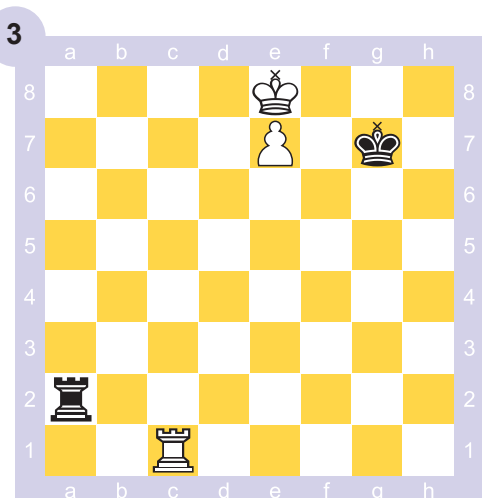
Les negres fan escacs laterals, però perden fàcilment:

1... Ta8+ 2.Rd7 Ta7+ 3.Rc6 Ta6+ 4.Rb5 i ja no es pot evitar la promoció del peó.

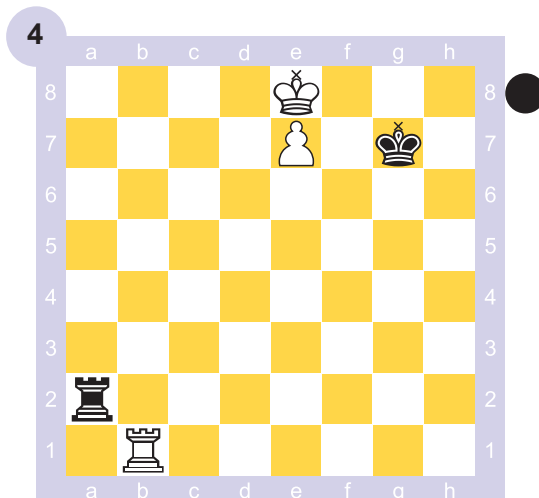
També aquí amenacen les blanques Tg1+ i Rd7. Els escacs laterals no eviten la derrota:

1... Ta8+ 2.Rd7 Ta7+ 3.Re6 Ta6+ 4.Td6 Ta8 5.Td8 Ta6+ 6.Rd5 Ta5 7.Rc4 Ta4+ 8.Rb3 tot guanyant.

Un altre cop s'amenança Tg1+ i Rd7. Els escacs laterals són fàcilment rebutjats:

1... Ta8+ 2.Rd7 Ta7+ 3.Tc7 tot guanyant.

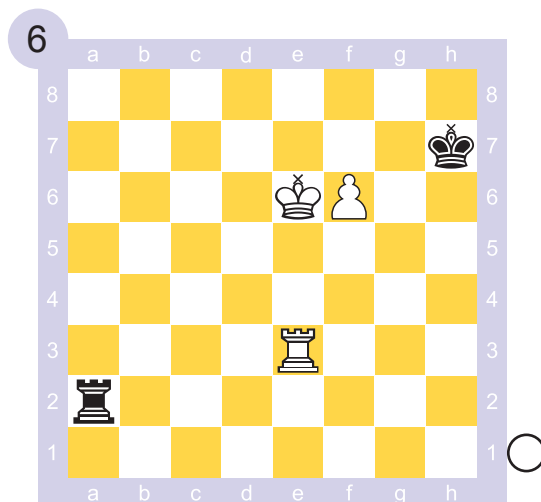
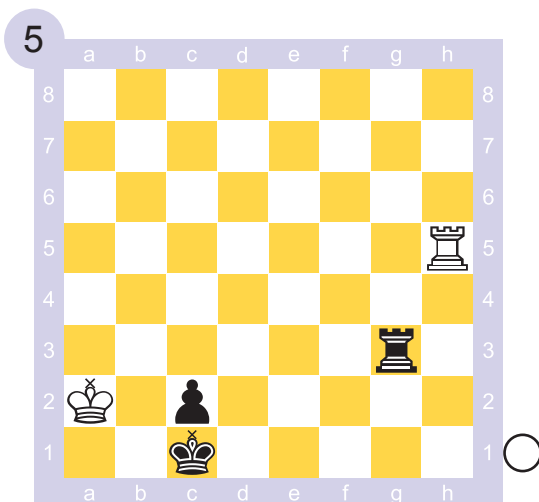
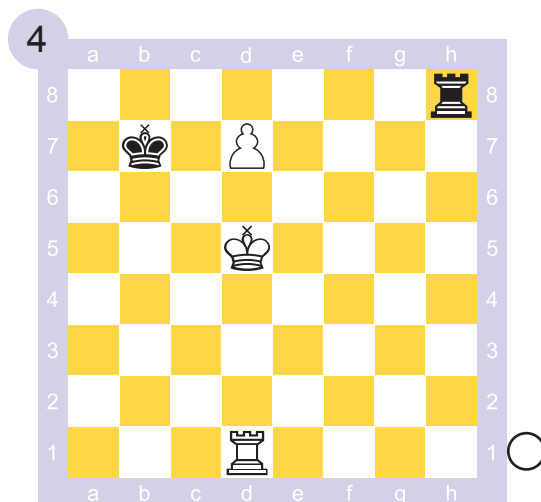
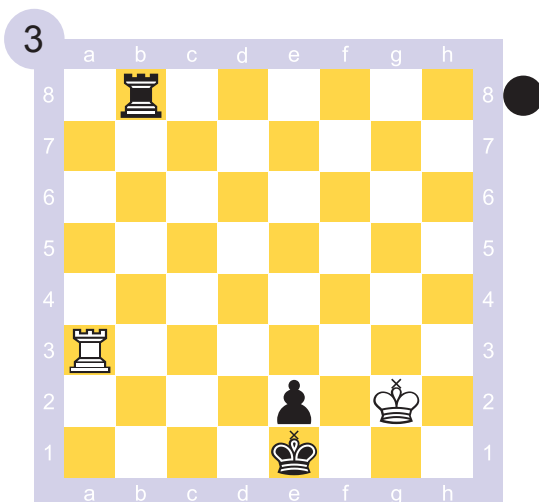
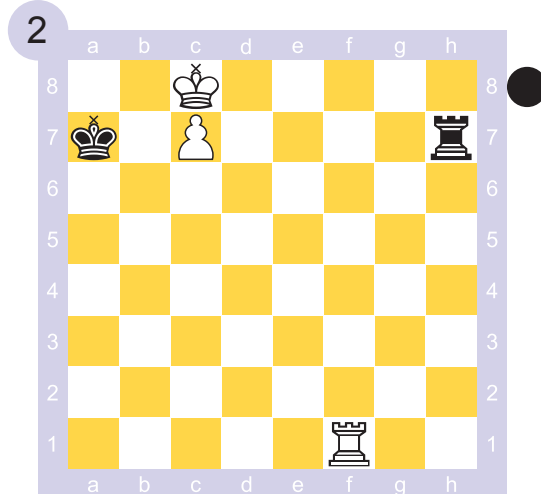
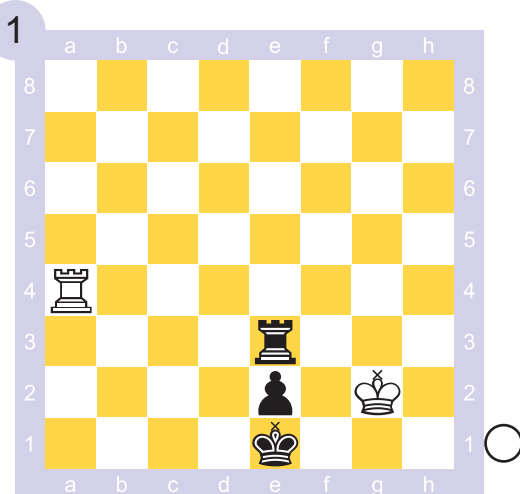

Una altra vegada les amenaces són Tg1+ i Rd7. Ara, amb la torre blanca a la columna **b**, els escacs laterals reïxen:

1... Ta8+ 2.Rd7 Ta7+ 3.Rd8 Ta8+ 4.Rc7 Ta7+ 5.Tb7 Txb7+ 6.Rxb7 Rf7 taules.

5

En les posicions que presentem tot seguit, digues si el bàndol que disposa del peó guanya la partida o si acaba en taules; escriu la variant que justifica la teva resposta.

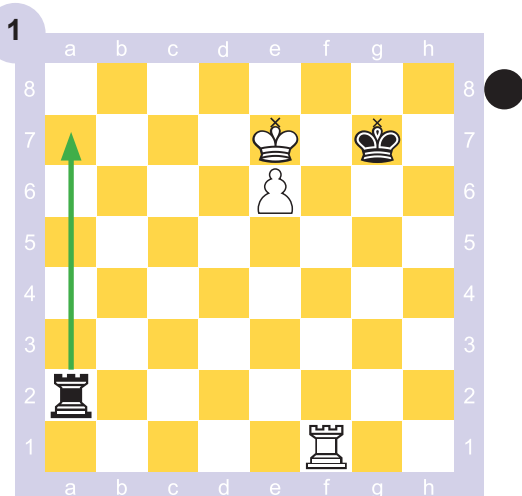
Torre i peó contra torre. Peó a 6a

1. Tall del rei defensor 1 vertical

En l'apartat anterior d'aquesta Unitat hem vist que, quan la torre talla el rei defensor a distància d'una columna del peó, i el peó és a la 7a horitzontal, l'únic mecanisme defensiú possible és l'atac a base d'escacs laterals amb efectivitat a distància.

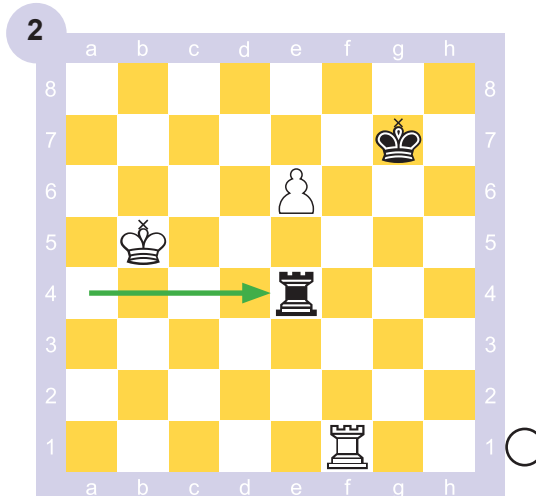
Si el peó és a la 6a horitzontal, més allunyat de la seva coronació, l'atac a base d'escacs laterals amb efectivitat a distància funcionarà encara millor.

Exemples

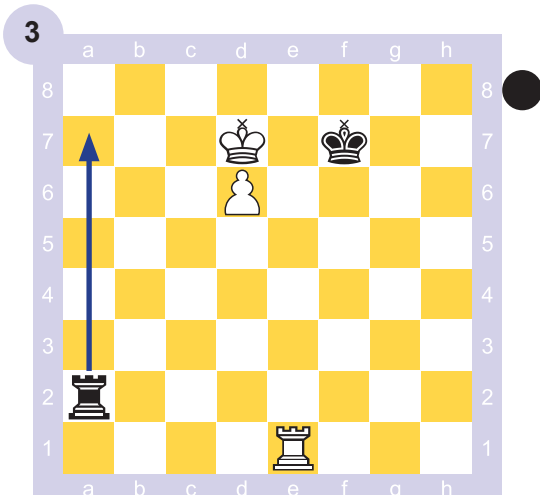

Les blanques amenacen Tg1+ tot arribant a una posició guanyadora de tipus Lucena. Les negres han d'actuar de seguida:

1... Ta7+ 2.Rd6 Ta6+ 3.Rd5 Ta5+ 4.Rc4 Ta4+ 5. Rb5 Te4!

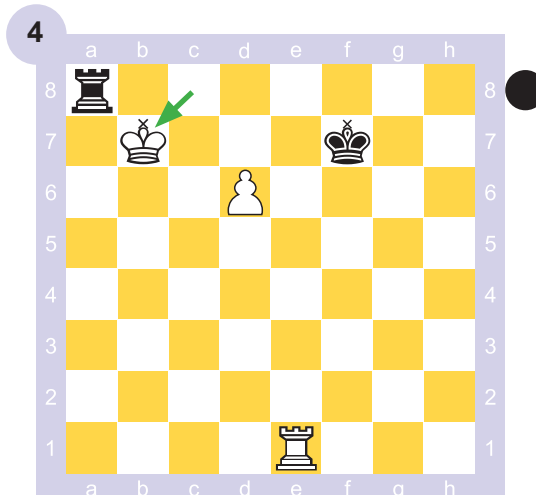

Quan el rei blanc s'allunya tant com pot del peó, llavors la torre negra l'ataca i aconsegueix unes taules ben fàcils. Si 6.Tf7+, tant 6...Rg6 com 6...Rg8 fan taules.

De manera semblant a quan el peó era a la 7a, la manca d'efectivitat a distància en l'atac lateral porta les negres a la derrota.

1... Ta7+ 2.Rc8 Ta8+ 3.Rb7

La manca d'espai, en aquesta situació també porta les negres a la derrota.

3...Td8 (3...Ta2 4.d7 tot guanyant 4.Rc7 seguit de d6-d7 tot guanyant.

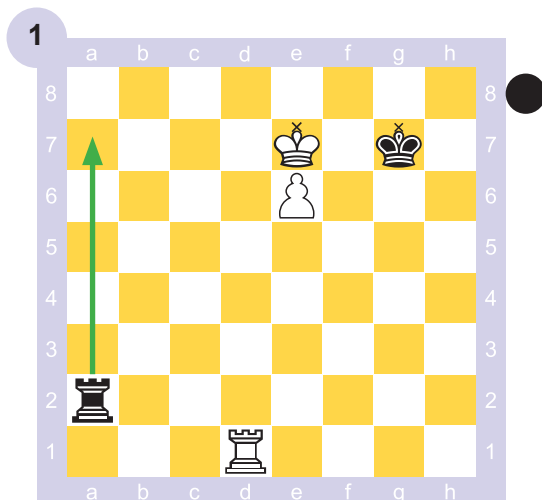

2. Separació del rei defensor 1 vertical

En una lliçó anterior d'aquesta Unitat hem vist que, quan el rei defensor està separat a distància d'una columna del peó, i el peó és a la 7a horitzontal, tot i que hi hagi efectivitat a distància per part de la torre defensora, el resultat depèn de la posició específica de la torre ofensiva.

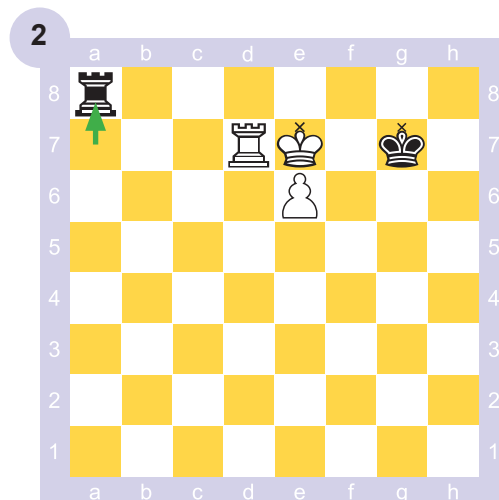
Si el peó és a la 6a horitzontal, més allunyat de la seva coronació, les possibilitats defensives augmenten, perquè encara falten dos passos per a la promoció del peó.

Exemple

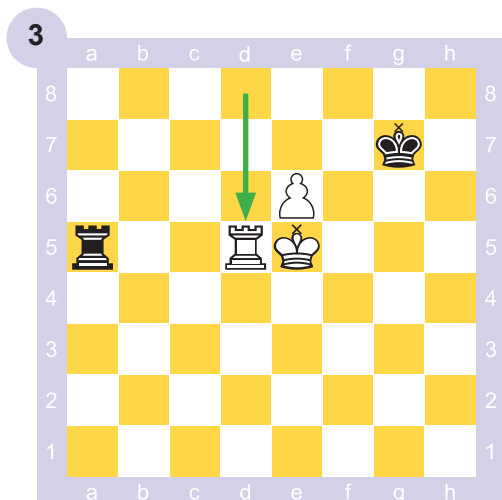
En una posició semblant, amb el peó a la 7a, les blanques guanyaven. Podran les negres, amb el peó a la 6a, defensar-se amb èxit?

1...Ta7+ 2.Td7 (Si 2.Re8 Rf6! taules) Ta8

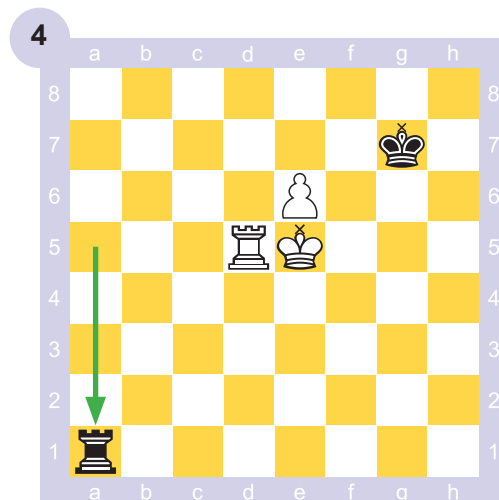
La torre negra evita Re8.

3.Td8 (si 3.Rd6+ Rf8 taules) Ta7+
4.Rd6 Ta6+ 5.Re5 Ta5+ 6.Td5

Ara les negres no poden canviar torres perquè perdrien el final de peó (les blanques tindrien guanyada l'oposició).

6...Ta1!

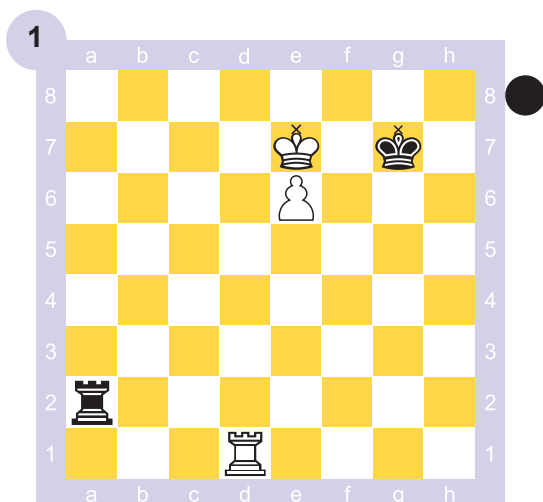
La torre negra és a punt per atacar tant horitzontalment com verticalment, segons les necessitats. Les negres entaulen amb facilitat, si 7.Td7+ Rf8 i 8.Rf6 és inofensiu perquè 8...Tf1+.

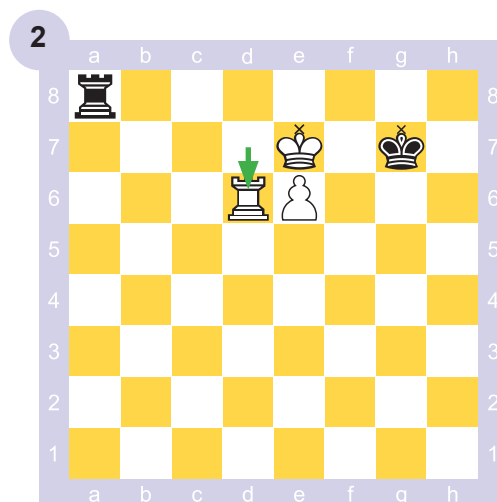
En la pàgina anterior hem analitzat com es defensen les negres exitosament en una de les possibles variants. Les blanques poden fer diferents intents per tal de guanyar, però si les negres juguen correctament sempre fan taules.

Analitzem un altre cop la posició inicial.

Exemple

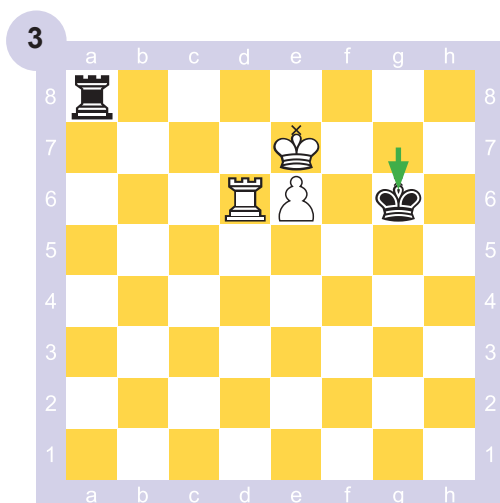

1...Ta7+ 2.Td7 Ta8 3.Td6

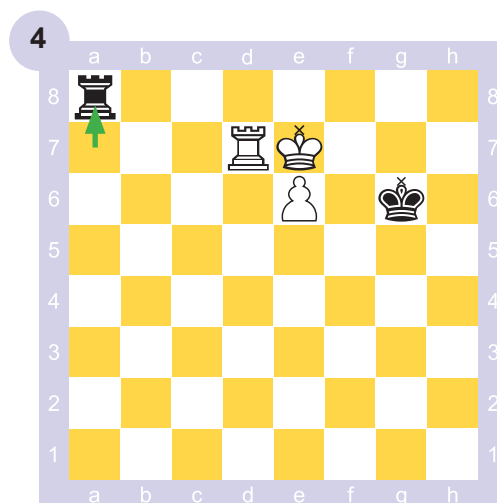

Una jugada d'espera perillosa. Si 3... Ta7+? 4.Re8! Rf6 (4...Ta8+ 5.Td8 seguit de e7 guanya) 5.e7+! guanya.

La torre negra està col·locada de manera ideal, impedeix Re8 i té efectivitat a distància, per la qual cosa...

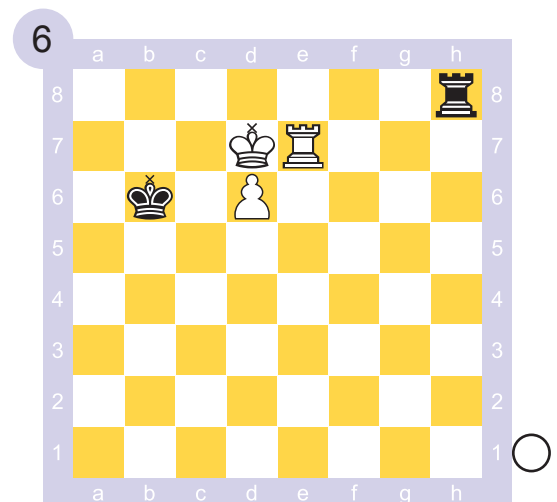
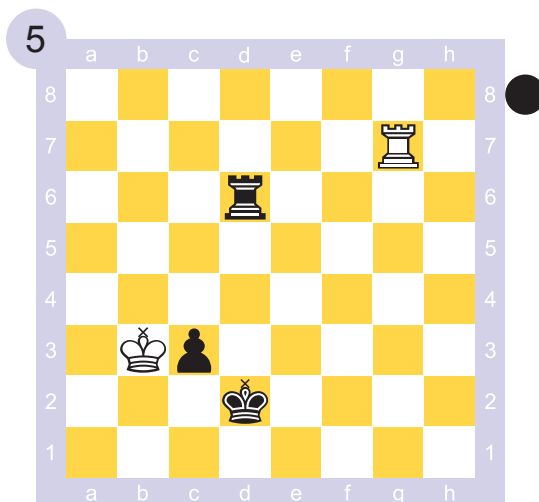
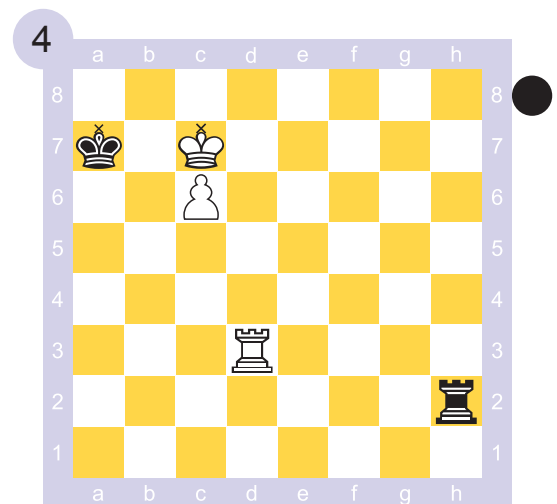
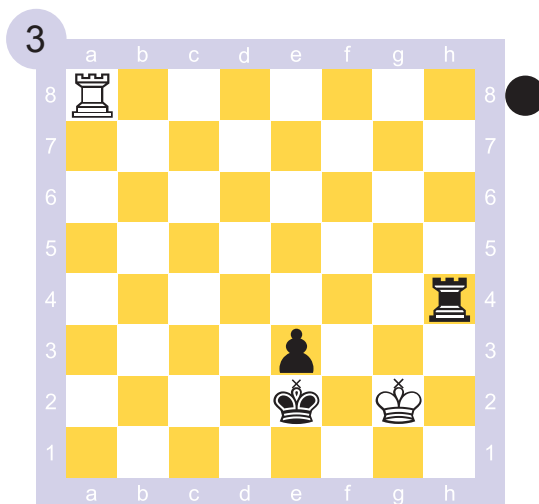
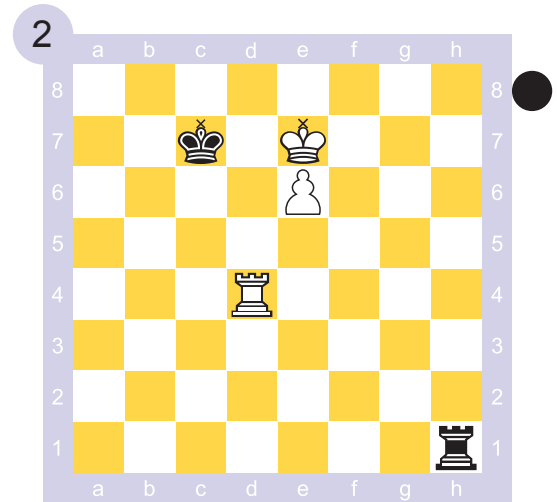
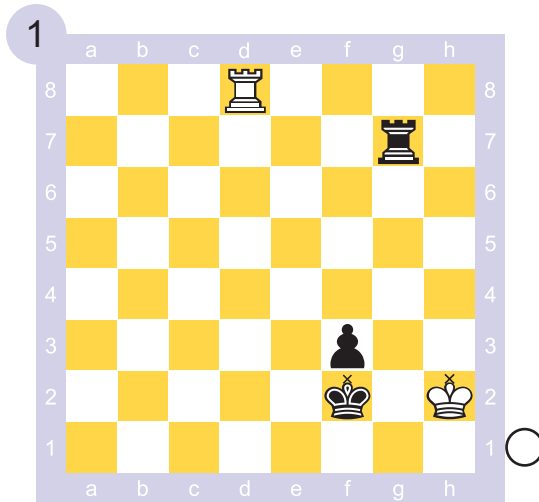
...el més senzill és esperar amb el rei: 3...Rg6! Si ara 4.Td8 Ta7+! 5.Td7 Ta8!

...i les blanques no han aconseguit de progressar.

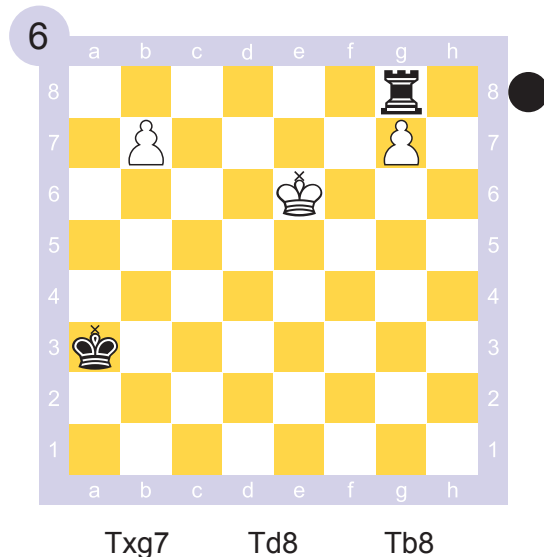
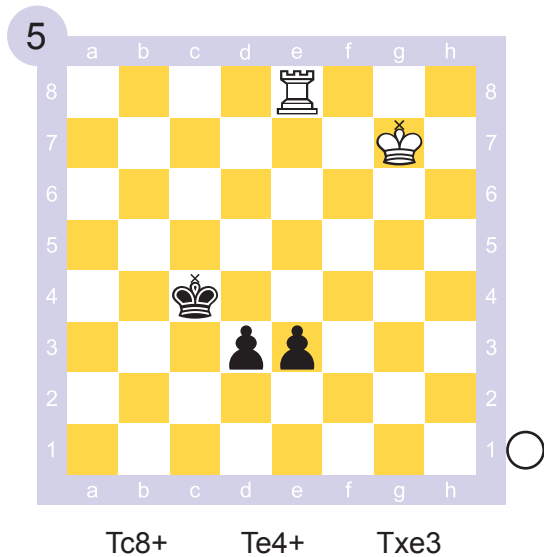
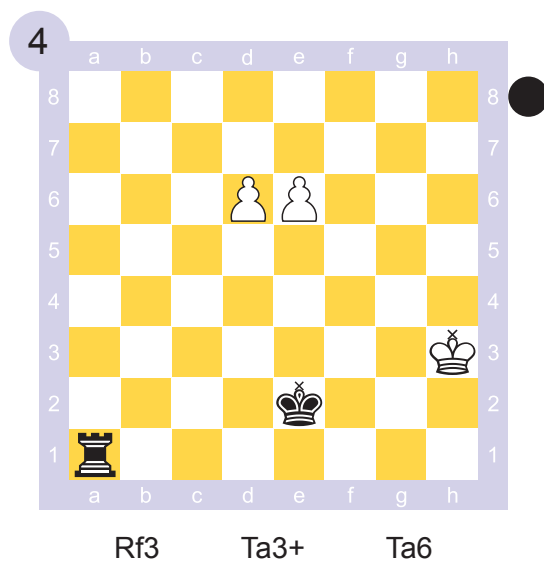
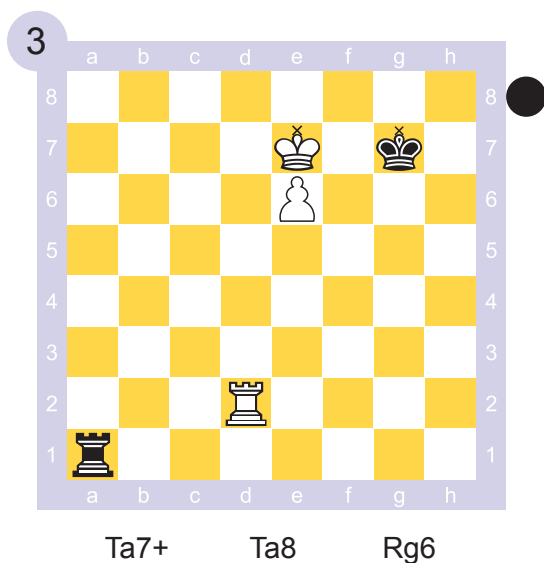
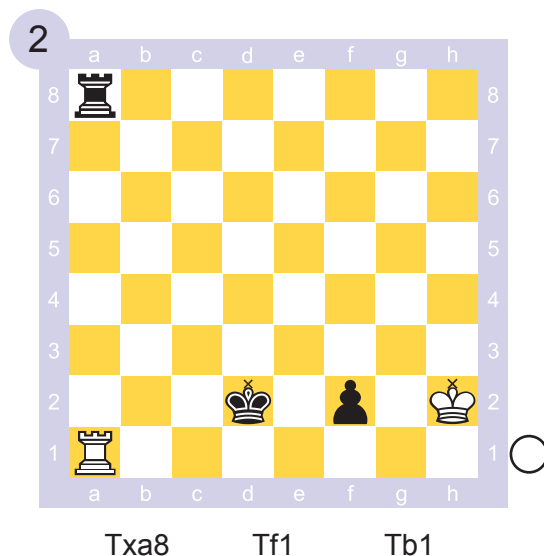
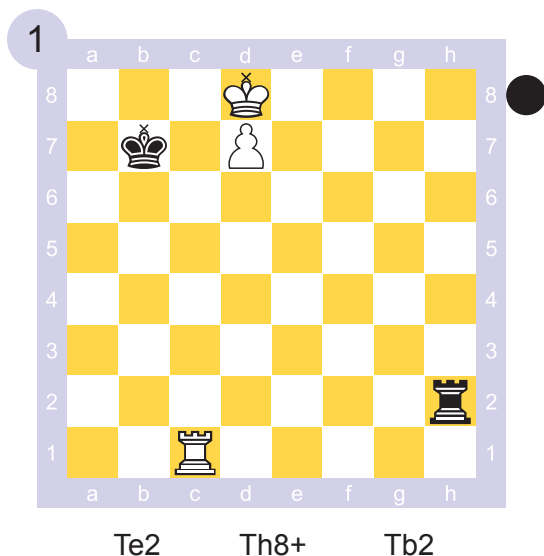
6

En les posicions que presentem tot seguit, digues si el bàndol que disposa del peó guanya la partida o si acaba en taules; escriu la variant que justifica la teva resposta.

A

Escull, basant-te en els principis i idees tàctiques estudiats en aquesta Unitat, quina de les variants és la correcta per entaular.

Finals sense peons

Torre contra alfil

Torre contra cavall

Torre i alfil contra torre

Torre i cavall contra torre

Dama contra una peça menor

Dama contra dos cavalls

Dama contra alfil i cavall

Dama contra dos alfils

Dama contra dues torres

Dues peces menors contra peça menor

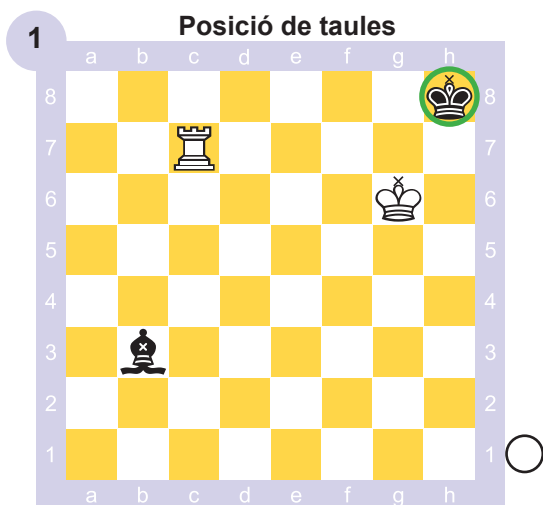

Torre contra alfil

En el cas més general, aquest final és taules. De tota manera, la defensa ha de ser acurada.

En el cas que el rei a la defensiva es vegi forçat a situar-se en una banda del tauler, és important que es dirigeixi cap a la cantonada de color diferent a les caselles del seu alfil. Si es col·loca a la cantonada del mateix color del seu alfil pot perdre la partida.

Exemples

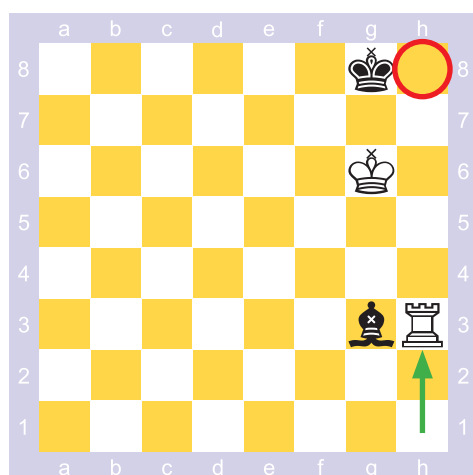
El rei negre és en una cantonada correcta (cantonada de color diferent a les caselles del seu alfil).

1.Tc8+ Ag8 i ara les blanques no poden progressar perquè el rei negre es troba en una situació d'ofegat.

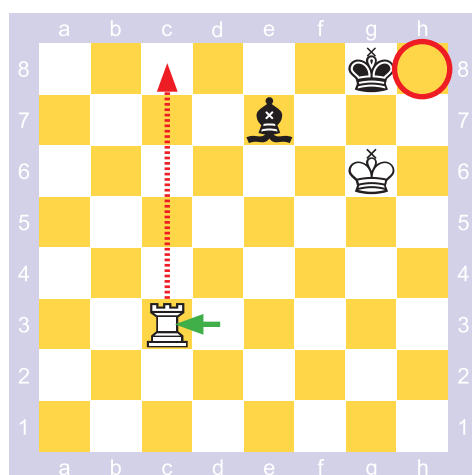
El rei negre està confinat a la cantonada incorrecta (la casella h8 és del mateix color que les caselles de l'alfil) i el rei blanc està en oposició directa al rei negre.

1.Tf1! Ah2 (si 1...Ac5 2.Tc1 Ab4 3.Tc8+ Af8 4.Ta8 guanya) 2.Th1 Ag3 3.Th3!

L'alfil s'haurà de moure a una posició desfavorable.

3...Ad6 (3...Af4 4.Tc3 [amença mat a c8] Rf8 5.Tf3 guanya) 4.Td3 Ae7 5.Tc3

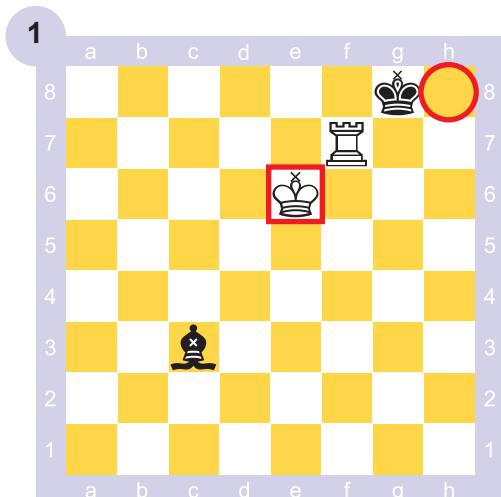
L'amenaça Tc8 no pot ser contrarestatada.

Per exemple, 1...Ab4 2.Tc8+ Af8 3.Ta8 tot guanyant gràcies al zugzwang.

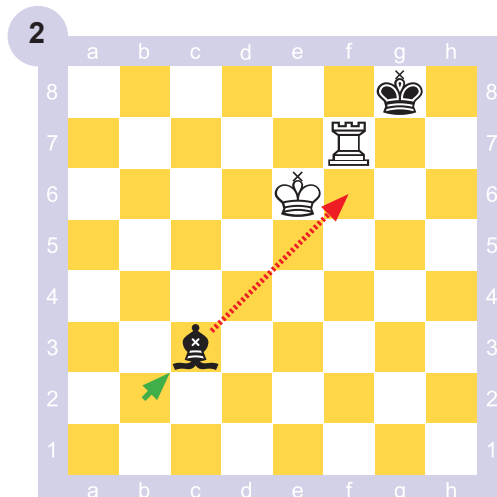
Si en la posició del diagrama 2 de la pàgina anterior el rei blanc és a e6, en comptes de g6, les blanques no aconsegueixen guanyar si les negres es defensen bé.

Exemple

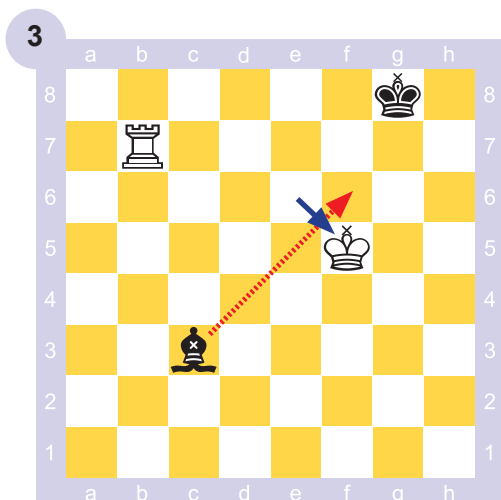

El rei negre està confinat a la cantonada incorrecta. Però el rei blanc està en pitjor situació que en aquell diagrama (e6 en comptes de g6) i, per tant, no controla les caselles g7 i h7.

1...Ad4!

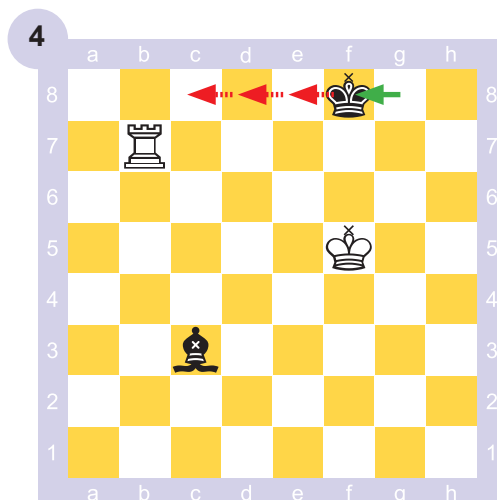

L'alfil mou, però sempre controlant f6! (fletxa vermella), perquè el rei blanc no pugui jugar Rf6-Rg6, jugada després de la qual obtindria una posició guanyadora.

Per poder portar llur rei a g6, les blanques han de treure la torre de f7 i jugar el rei a f5.

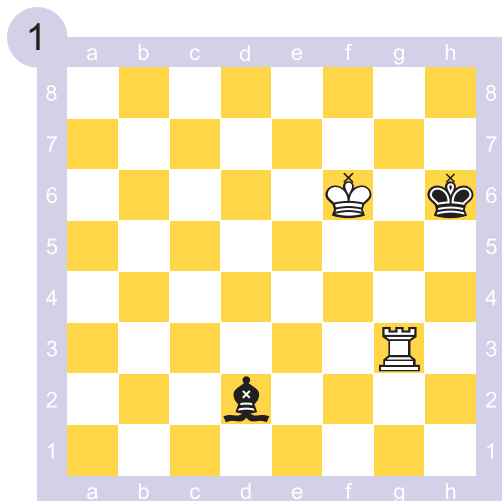
Quan això s'esdevingui el rei negre mirarà de fugir cap a la cantonada correcta a8. Per exemple 2.Td7 Ab2 3.Tb7 Ac3 4.Rf5 (diagrama).

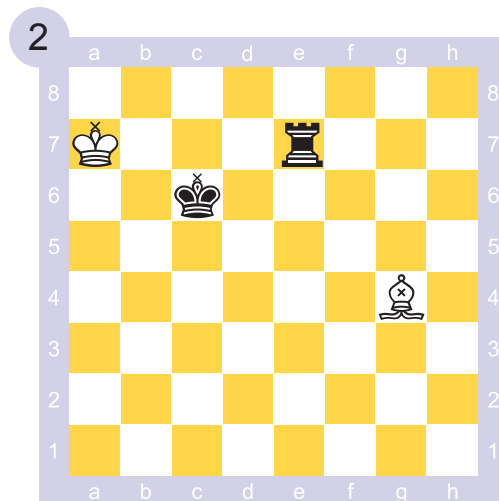
I ara el rei negre es mou cap a a8 amb 4...Rf8 (diagrama), després de la qual cosa les blanques no aconsegueixen llur objectiu, perquè si 5.Rg6 Re8! tot fugint cap a la cantonada correcta a8.

1

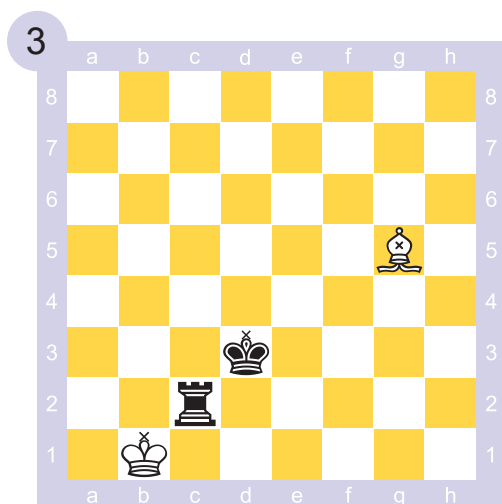
Selecciona en cada cas la jugada defensiva correcta.
Justifica-la amb variants.

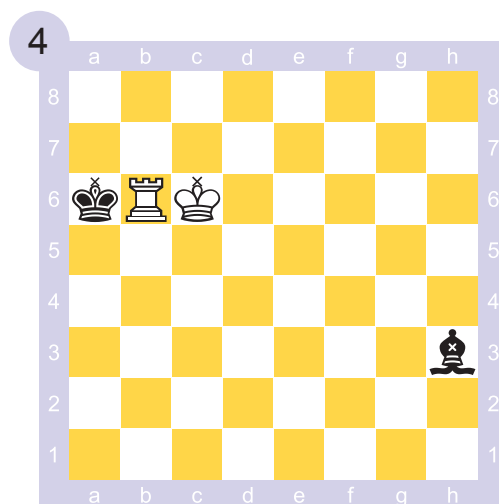
● Rh7 Rh5

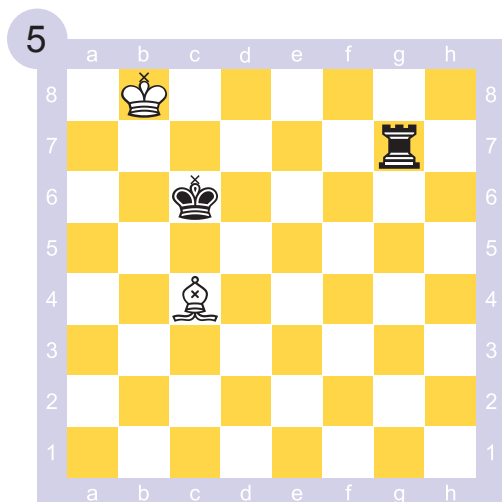
○ Rb8 Ra6 Ra8

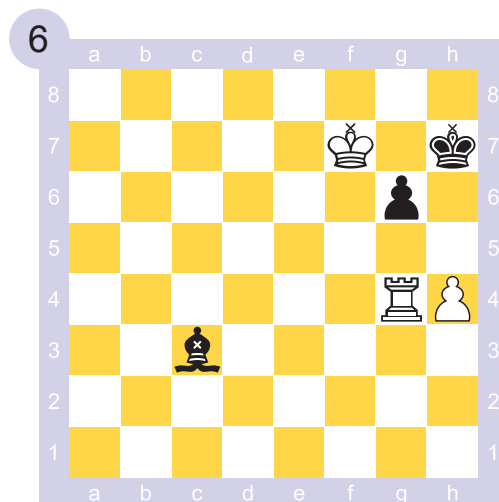
○ Af6 Ra1 Ac1

● Ra7 Ra5

○ Aa2 Ra8 Rc8

● Ae1 Rh8 Rh6

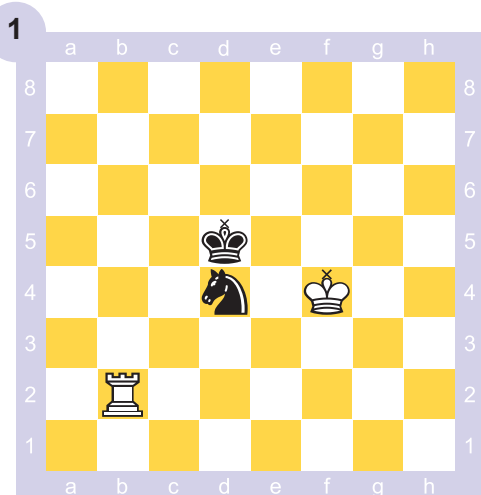
Torre contra cavall

En el cas més general aquest final és taules. També en aquests casos s'ha de defensar curosament.

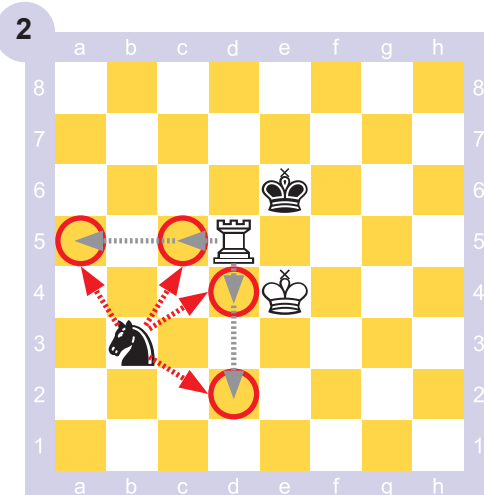
Els perills fonamentals que ha d'evitar el bàndol a la defensiva són:

- Que el cavall quedi aïllat del seu rei.
- Que el rei sigui conduït a una cantonada del tauler.

Exemples

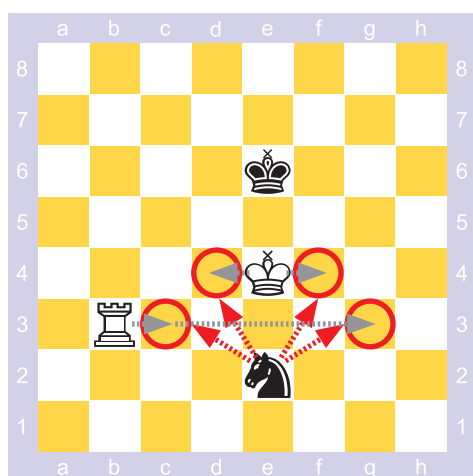

Allò ideal per al defensor és tenir el rei i el cavall en el centre del tauler i en contacte l'un amb l'altre (això vol dir que el cavall estarà defensat pel seu rei o serà prou a prop).

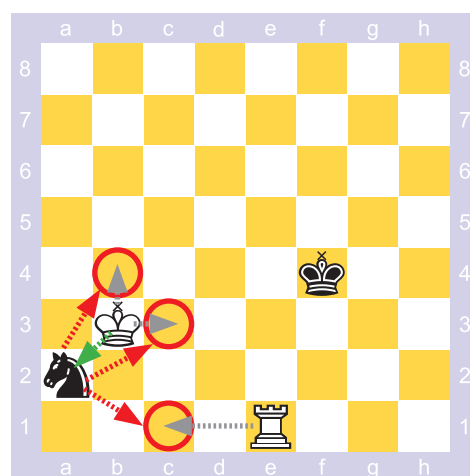
El cavall ha quedat definitivament separat del tot del seu rei.

Les blanques aniran gradualment restringint amb la torre i el rei els moviments del cavall fins a capturar-lo. 1... Cc1 2.Tb5 Ce2 3.Tb3

L'espai de maniobra del cavall és cada cop més limitat.

3...Rf6 4.Te3 Cc1 5.Rd4 Rf5 6.Rc3 Rf4 7.Te1 Ca2+ 8.Rb3

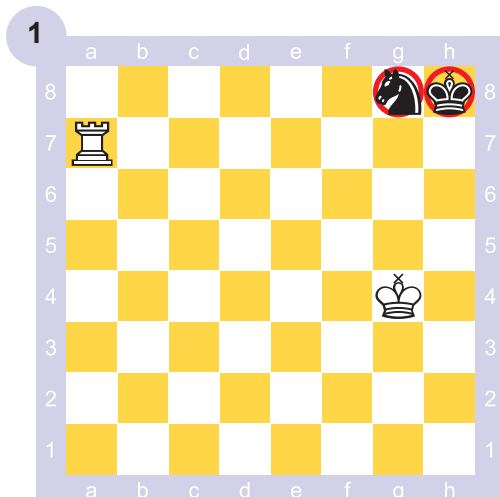
El cavall ha quedat encerclat i serà capturat en la propera jugada.

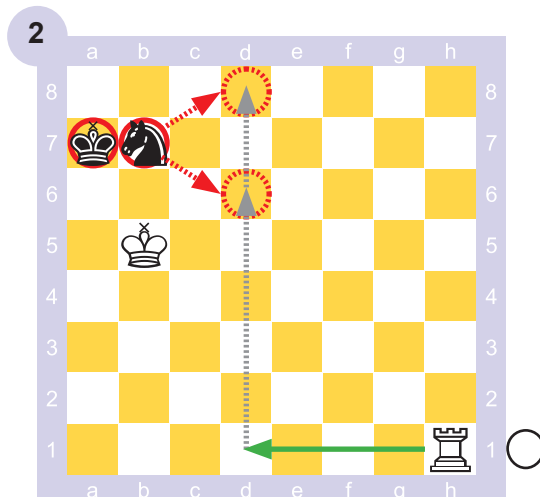
Quan el rei defensor és arraconat en una cantonada del tauler, hi ha un gran risc de perdre la partida.

També hi ha algunes posicions perdedores, en les quals el cavall està mal situat i el rei es troba a la banda del tauler propensa a amenaces de mat.

Exemples

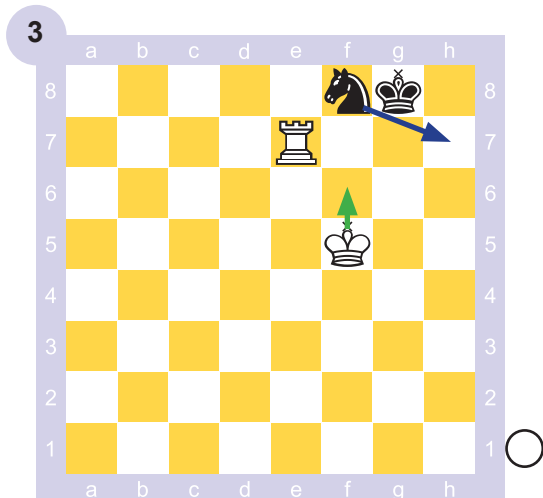

El rei i el cavall negres estan arraconats. La posició és perdedora.
Si juguen les blanques 1.Rg5, les negres estan en zugzwang.
Si juguen les negres 1...Cf6+ 2.Rg5 Ch7+ (si 2...Ce4+ 3.Rg6 el cavall queda aïllat del seu rei; si 2...Cg8 3.Rg6 guanya) 3.Rg6 Cf8+ 4.Rf7 tot guanyant.

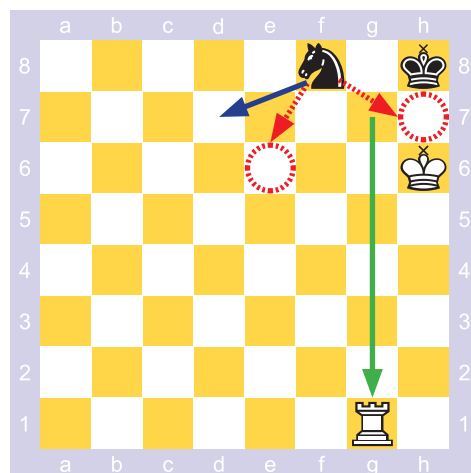
El cavall a b7 (o b2, g2, g7) i el rei a la banda és una altra mala posició defensiva:

1.Td1! Rb8 2.Ra6! Cc5+ 3.Rb6 Ca4+ 4.Rc6 i el cavall ha quedat aïllat del seu rei per la qual cosa les blanques guanyen.

Les negres aconsegueixen defensar-se, però només si juguen amb gran precisió:

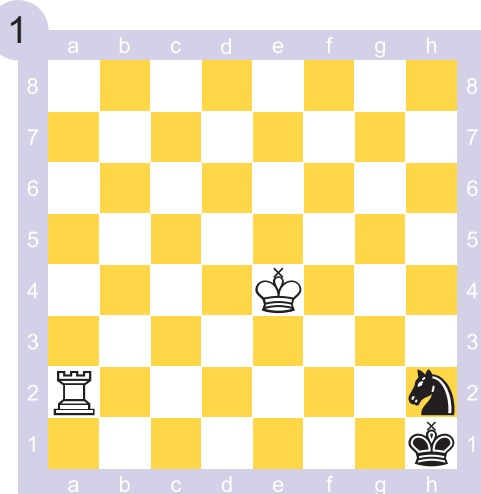
1.Rf6 Ch7+ 2.Rg6 Cf8+ 3.Rh6 Rh8 4.Tf7 Rg8! (4...Ce6? 5.Tf6!+-) 5.Tg7+ Rh8 6.Tg1

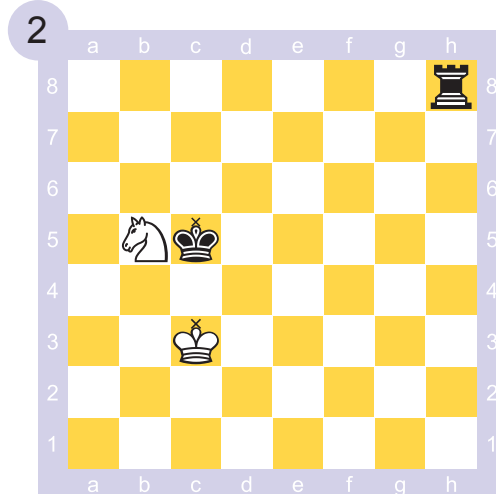
Ara només una jugada salva les negres: 6...Cd7! (si 6...Ce6 7.Rg6 Cf8+ 8.Rf7 guanya; si 6...Ch7 7.Rg6! Rg8 8.Tg2! zugzwang Cf8+ 9.Rf6+ Rh8 10.Rf7 guanya). Ara si 7.Rg6 Rg8 8.Tg2 (8.Td1 Cf8+) Rf8 i les blanques no progressen.

2

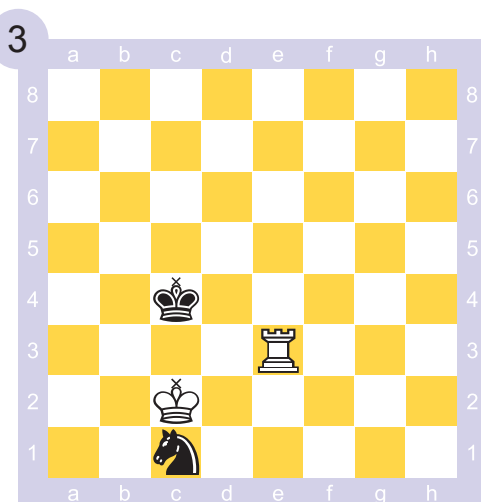
Selecciona en cada cas la jugada defensiva correcta.
Justifica-la amb variants.

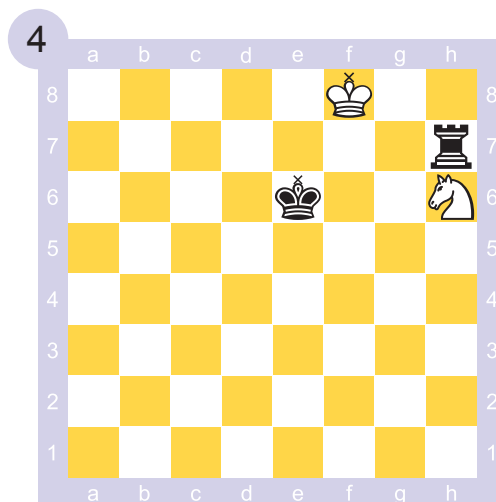
● Cg4 Rg1 Cf1

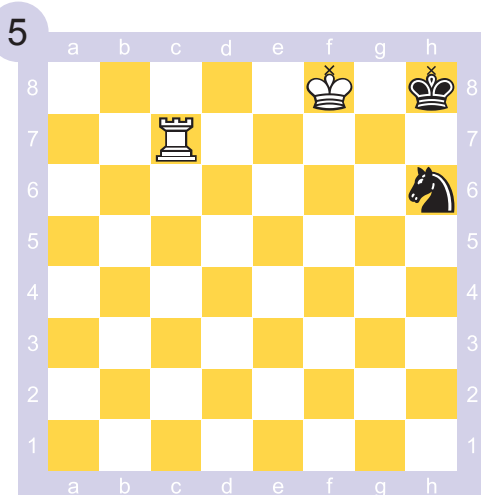
○ Cd4 Cc7 Ca3

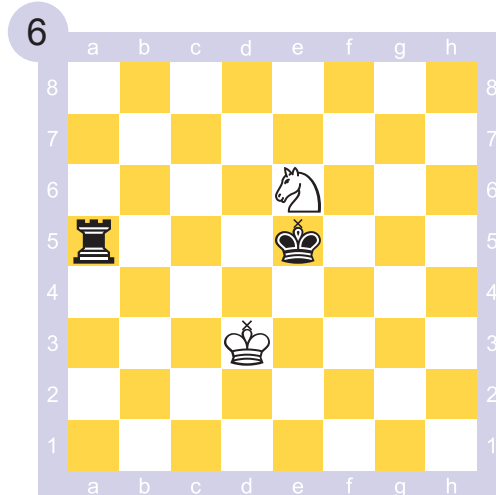
● Rd4 Ca2

● Cg4 Cg8

● Cf5 Cg8 Cg4

○ Cd4 Cc7 Cg5 Cg7

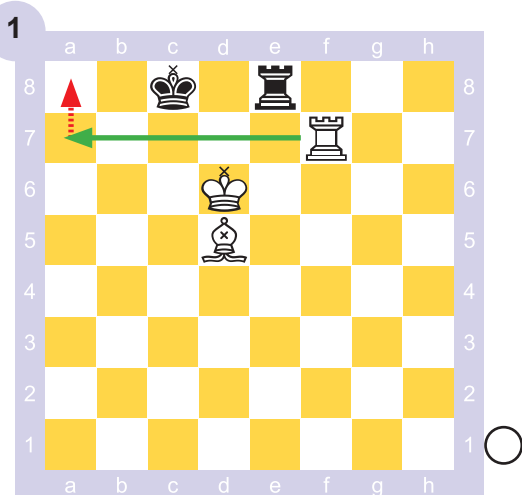

Torre i alfil contra torre

El cas més general d'aquest final és teòricament taules, però en la pràctica resulta força difícil de defensar. Fins i tot Grans Mestres destacats l'han perdut.

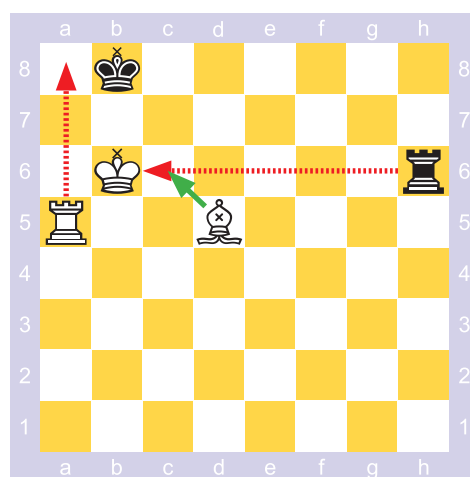
El perill per al bàndol a la defensiva comença quan el seu rei és confinat a una banda del tauler. En el segle XVIII Philidor va estudiar algunes d'aquestes posicions (unes són guanyadores, altres són defensables).

Exemples

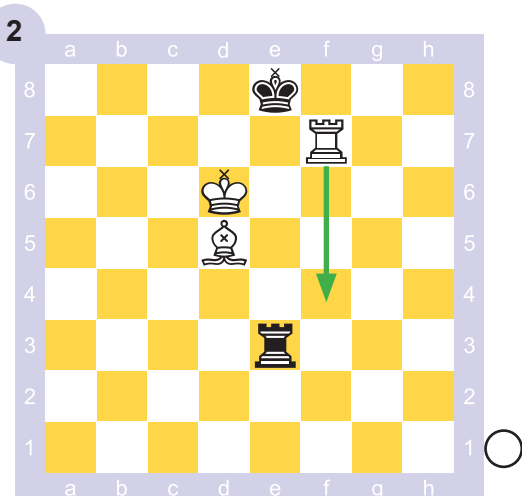

El rei negre al caire del tauler propicia una xarxa de mat:

1. Ta7 (amença Ta8++) Td8+ 2. Rc6 Rb8 3. Ta5 Th8 4. Rb6 (torna a amenaçar Ta8++) Th6+

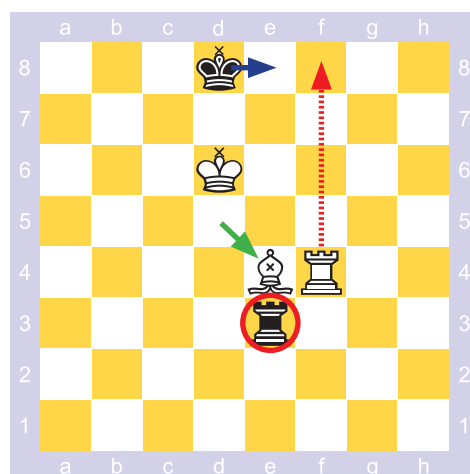

El rei blanc es troba en escac, però després de 5. Ac6 que el cobreix, no hi ha defensa satisfactòria contra el mat a "a8" amb la torre.

Un altre cop les blanques aconseguixen guanyar, gràcies al rei adversari limitat en la 8a fila:

1. Tf4! (amença Ac6+ seguit de Tf8+) Rd8 2. Ae4!

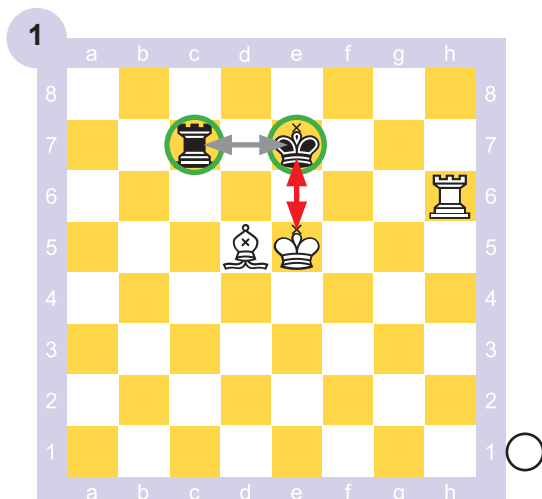
L'alfil bloqueja l'acció de la torre negra a la columna e, alhora que impedeix que faci escac a d3. S'amença Tf8++. Només resta 2...Re8, però llavors 3. Ac6+ Rd8 4. Tf8+ guanya.

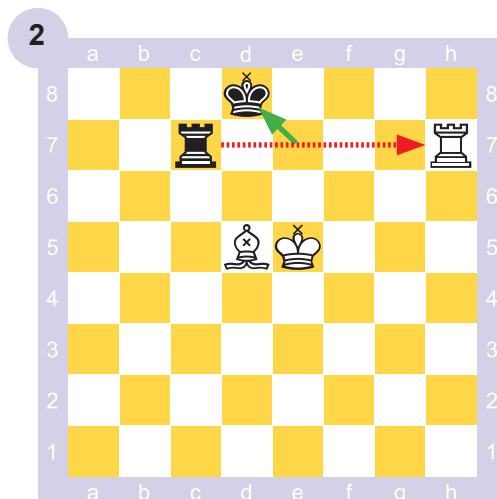
Si el rei defensor no és a la banda del tauler, ha d'acabar en taules amb una defensa precisa.

El mètode de defensa més segur consisteix a establir un esquema de resistència amb rei i torre en la penúltima línia (això és, les columnes **b** o **g**, o la segona o la setena fila).

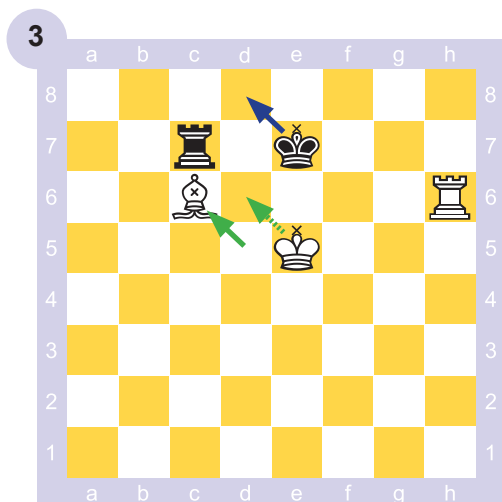
Exemple

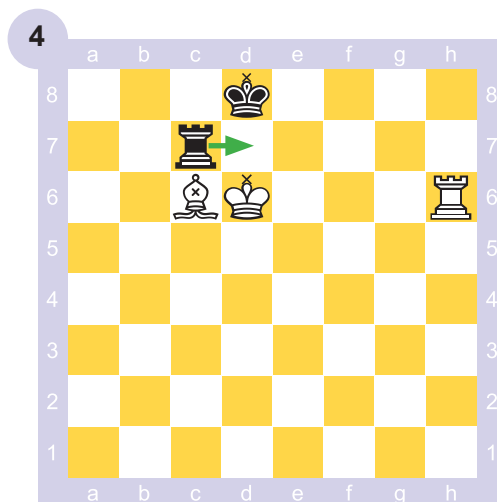
Posició defensiva ideal a la penúltima línia. El rei defensor en oposició frontal al rei ofensiu, la torre defensora separada del seu rei per una casella (podria ser també a g7). 1.Th7+ Rd8

Observa bé la idea: el rei retrocedeix a la banda, però el rei blanc no pot avançar perquè s'amenaça de capturar la torre.
2.Th6 Re7 3.Ac6!

Ara les blanques busquen el zugzwang. Sembla que aconseguiran llur objectiu perquè el rei negre ha de retrocedir:
3...Rd8 4.Rd6

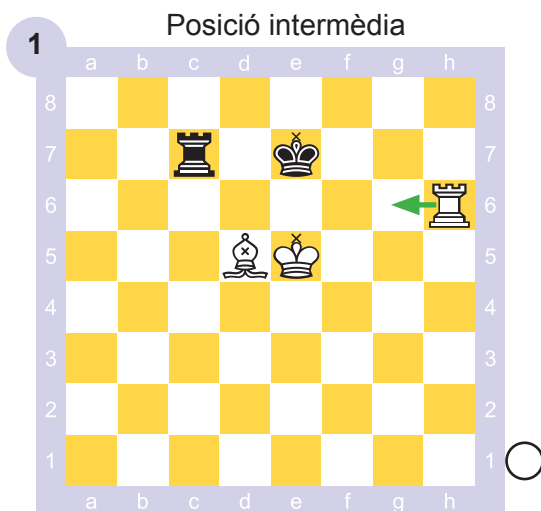
Les negres, però, rebutgen el rei blanc amb 4...Td7+! (si l'alfil captura, el rei negre queda ofegat).
Ara 5.Re6 Te7+ i el rei blanc ha d'allunyar-se del seu adversari sense progressar (6.Rd5 Rc7 o 6.Rf6 Te1 7.Th7 Tc1 8.Ad5 Tc7).

Com hem pogut apreciar, la idea central de defensa és evitar que el rei defensor quedi confinat permanentment a l'última línia (files 1 o 8, columnes a o h).

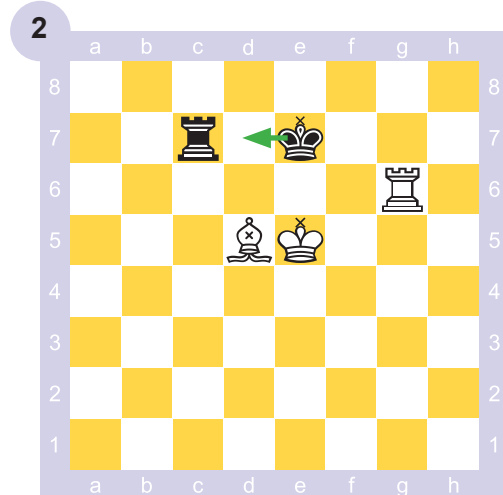
És convenient tenir en compte, a més, que el bàndol defensor pot reclamar taules quan hagin transcorregut 50 jugades sense canvi de peça ni moviment de peó (vegeu el llibre Iniciació 1, unitat 9).

Exemple

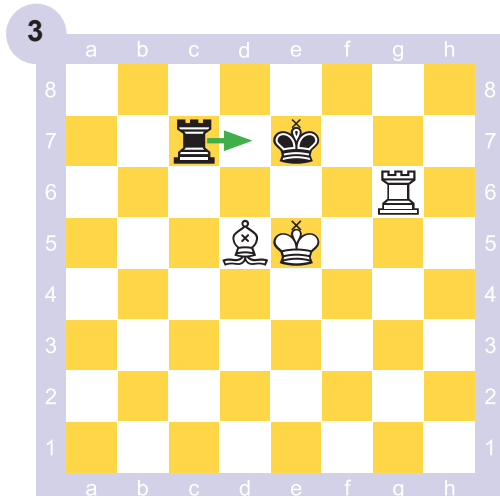

Les blanques fan una jugada d'espera amb la torre 1.Tg6.

Les negres han de mantenir llur esquema de defensa a la 7a horitzontal.

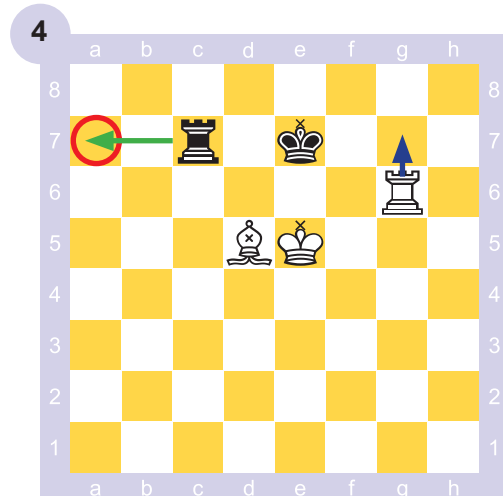

1...Rd7 les negres responen acostant llur rei a la torre; fixa't que manté les seves dues peces a la 7a horitzontal. Si 2.Tg7+ Rd8 i les blanques no progressen.

També es pot contestar a 1.Tg6 amb 1...Td7 tot acostant la torre al rei.

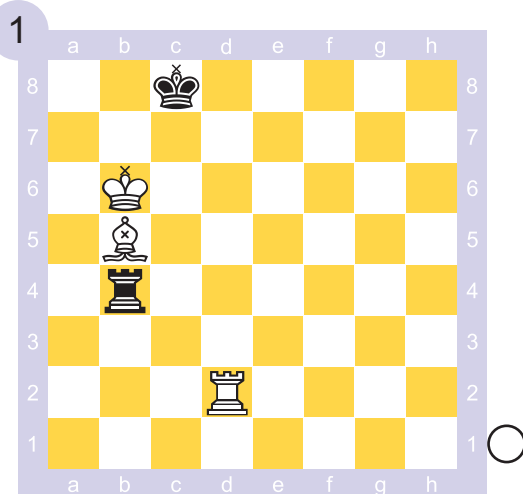
Un altre cop 2.Tg7+ Rd8 no aconseguix res.

De tota manera, un greu error seria allunyar la torre del rei amb 1...Ta7?, ja que llavors 2.Tg7+ guanya perquè la torre a a7 no pot ser defensada.

3

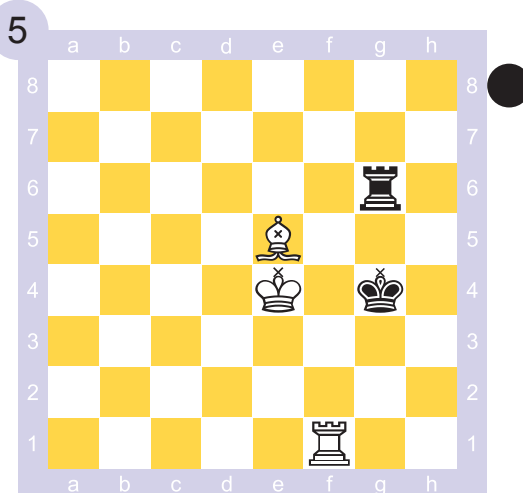
Soluciona segons l'enunciat de cada exercici. Justifica la resposta.

Indica com guanyen les blanques de manera senzilla (si 1.Te2, Td4 tot defensant-se). Indica variants.

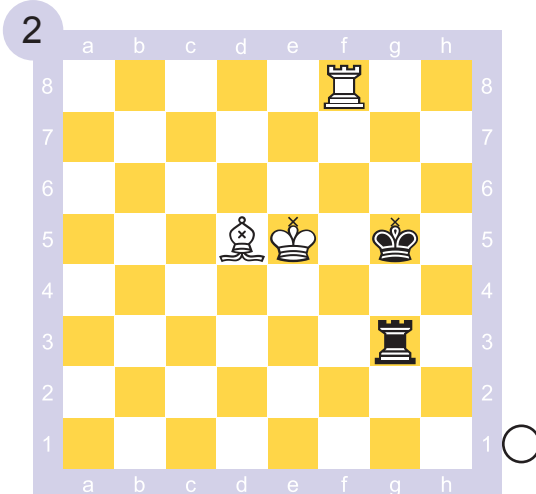

Indica quina és la jugada que guanya la partida immediatament.

Tria quines de les jugades proposades són correctes.

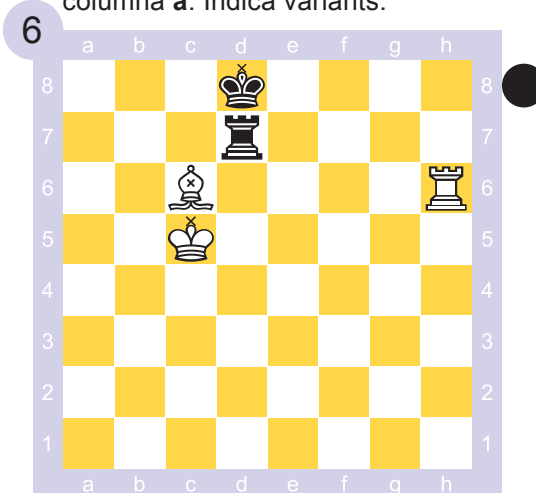
Rg5 Tg8 Te6 Tg5

Explica per què les blanques no poden confinar el rei negre a la columna h amb la jugada 1.Tg8+.

Indica com les negres treuen llur rei del confinament provisional a la columna a. Indica variants.

Tria quina de les jugades estableix l'esquema defensiu a la 7a horitzontal.

Tc7 Te7 Tg7

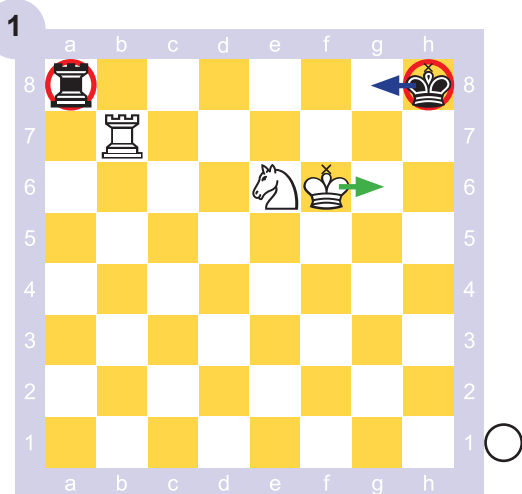

Torre i cavall contra torre

El cas més general d'aquest final és taules. La defensa resulta més fàcil que en el final ja vist de T+A contra T, perquè el cavall és una peça de curt abast, la qual cosa dificulta la creació d'una xarxa de mat.

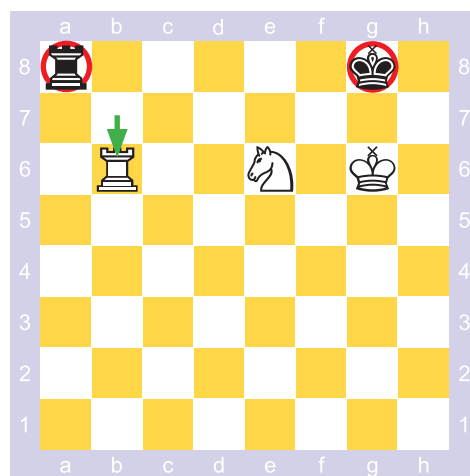
El perill per al bàndol a la defensiva comença quan el seu rei és confinat a una banda del tauler, i es fa més gran si el rei és en una cantonada o a prop de ser-hi.

Exemples

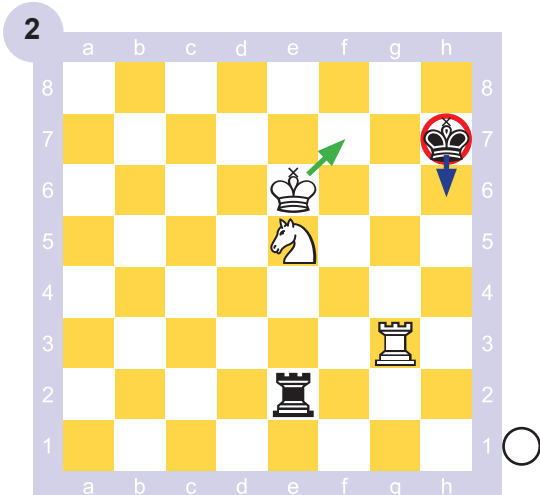
En el segle XIX Centurini va analitzar algunes posicions amb rei defensor a la cantonada o a prop de ser-hi. Aquí la torre negra està passiva defensant la 8a fila. Les blanques guanyen:

1.Rg6 Rg8 2.Tb6!

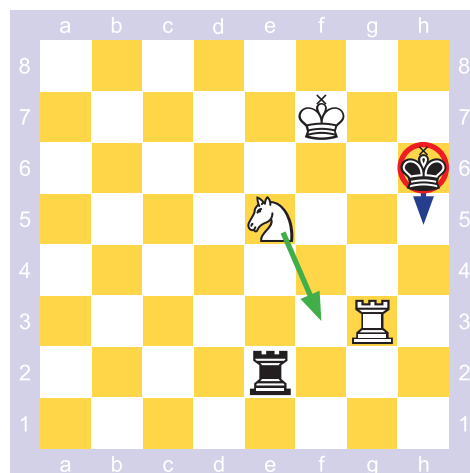

Cobreix la 6a fila per tal de treure el cavall sense por a un escac lateral. S'amenaça de portar el cavall a f6 i de tornar després amb la torre a la 7a fila:

2...Te8 3.Tc6 Ta8 4.Cg5 Rf8 5.Te6! Tb8 6.Ch7+ Rg8 7.Te7 i continua 8.Cf6 tot guanyant.

Les blanques aprofiten la posició del rei negre a la banda per alliberar-se de la clavada i crear una xarxa de mat inevitable: 1.Rf7! (amença Th3++) Rh6 (si 1...Tf2+ 2.Cf3! i si 1...Th2 2.Cg4! i 3.Cf6+, tot guanyant en ambdós casos).

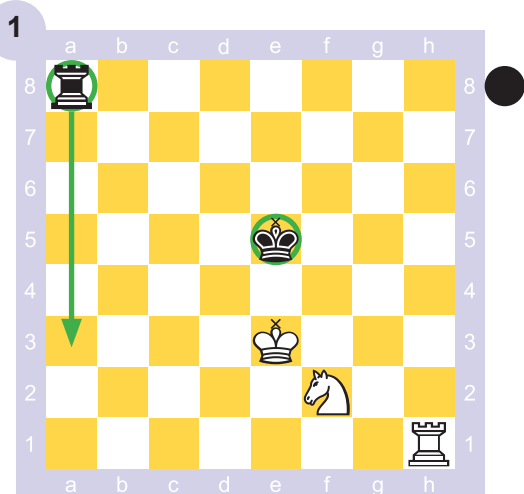
2.Cf3! (pren la casella g5 al rei negre i h2 a la torre negra, s'amenaça Th3++) Rh5 3.Tg5+! Rh6 4.Tg4! i el mat amb Th4++ no es pot evitar.

El bàndol defensor ha de mirar de mantenir el seu rei el més centralitzat que pugui. Ha de fer servir la torre de manera activa (tot evitant que el seu rei sigui arraconat i clavant el cavall per limitar la mobilitat del cavall i el rei adversaris).

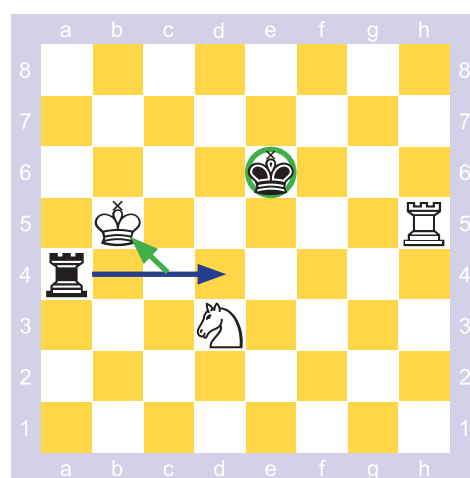
Sempre ha d'estar al cas, a més, dels possibles escacs del cavall amb atac doble al rei i la torre. De vegades, el recurs de l'ofegat és crucial per fer taules.

Exemples

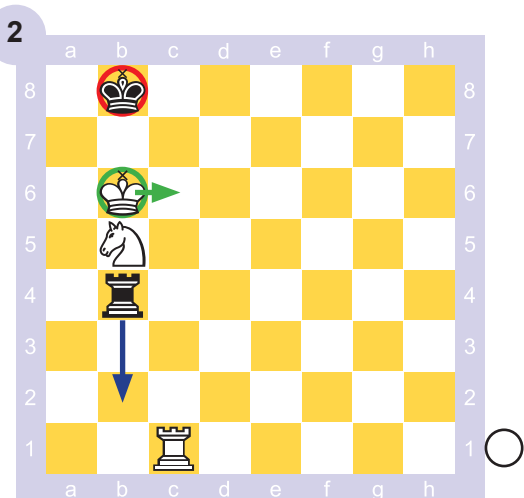
El rei negre està centralitzat i la seva torre activa, per això no ha de resultar difícil entaular.

1...Ta3+ 2.Cd3+ Rf5 3.Th5+ Re6
4.Rd4 Ta4+ 5.Rc3 Ta3+ 6.Rc4 Ta4+
7.Rb5

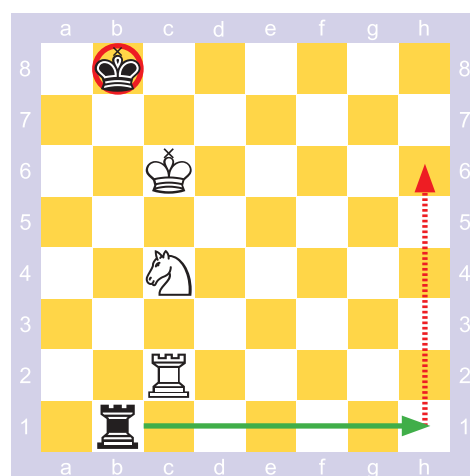

7...Td4

Les blanques no han aconseguit progressar perquè el rei negre es manté en el centre, amb moltes caselles a la seva disposició i lluny de qualsevol xarxa de mat.

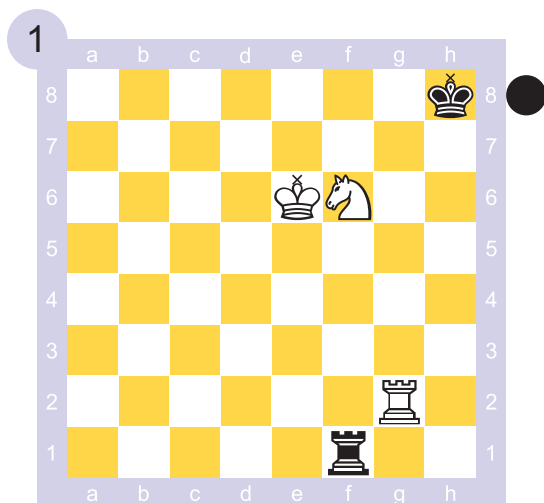
Les negres aconsegueixen entaular gràcies al fet que la torre està activa:
1.Rc6 Tb2 2.Cd6 (2.Th1 Tc2+! 3.Rb6 Rc8!) Tb3 3.Tc2 Tb1 4.Cc4

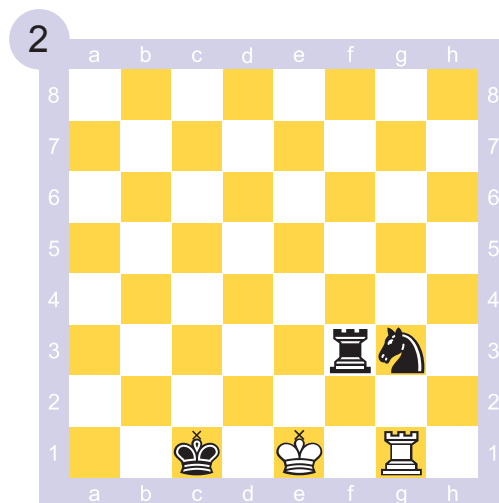
4...Th1 (ara la torre va a la dreta, a hostilitzar el rei blanc horitzontalment)
5.Tg2 Th6+ 6.Cd6 Ra7 i les blanques no poden progressar perquè el cavall està clavat.

4

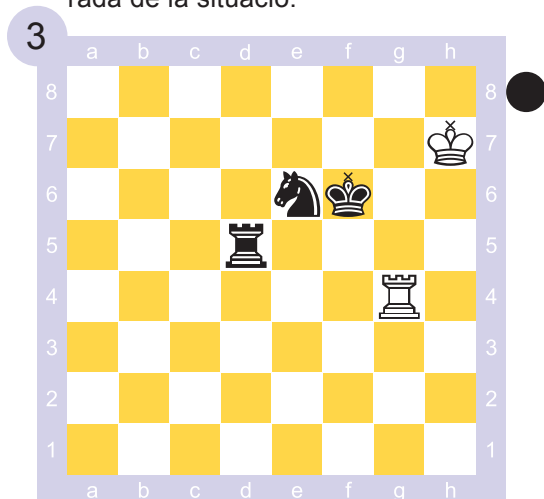
Soluciona segons l'enunciat de cada exercici. Justifica la resposta.

Troba de quina manera les negres entaulen, tot i l'aparença desesperada de la situació.

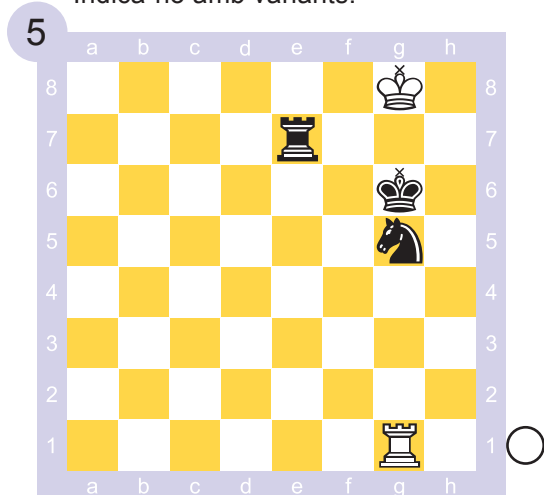
Indica quin és el resultat amb joc correcte, en funció de si primer juguen les blanques o les negres.

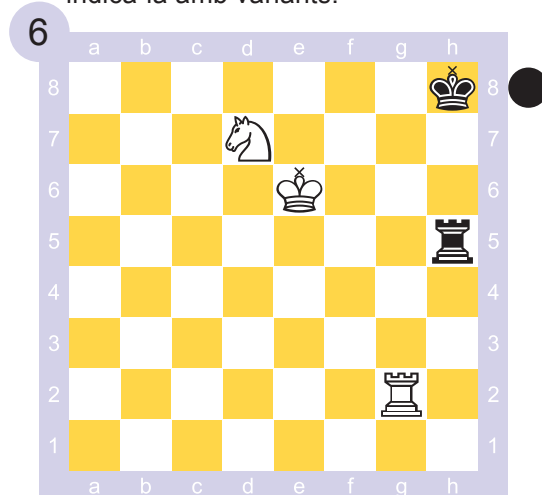
Indica la manera forçada en què s'imposen les negres ràpidament. Indica-ho amb variants.

Les negres guanyen ràpidament per raons tàctiques. Troba la manera i indica-la amb variants.

Tria quina de les jugades proposades és la millor defensa.

Troba l'única jugada per tal d'entaular. Justifica-la amb variants.

Tf1

Rf8

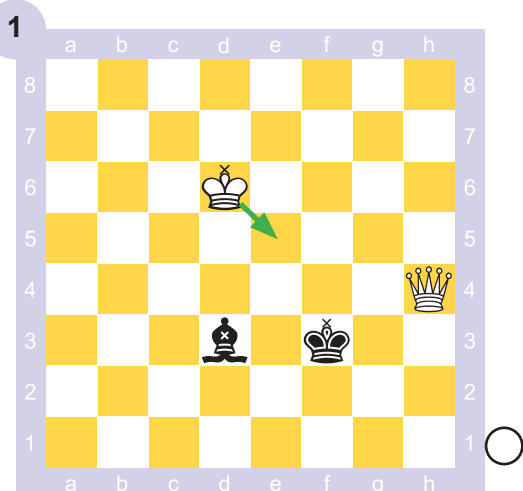

Dama contra una peça menor

La dama és molt més forta que una peça menor, per la qual cosa aquest final es guanya molt fàcilment. Només cal evitar un descuit que permeti al bàndol dèbil de capturar la dama.

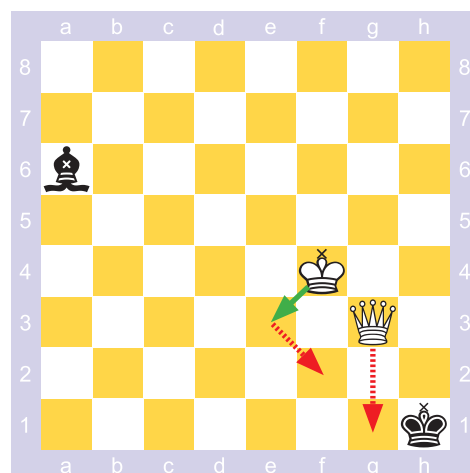
El pla guanyador consisteix a anar restringint, amb la dama i el rei, l'espai de què disposa el rei defensor, fins a portar-lo a una xarxa de mat o a la pèrdua de la peça menor.

Exemples

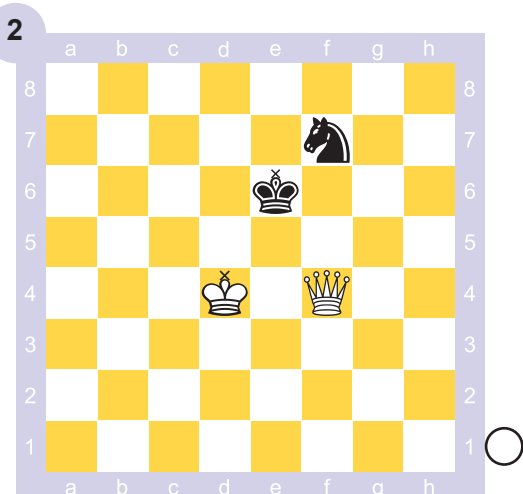
Les blanques van acorralant el rei negre de la mateixa manera que en el final de rei i dama contra rei.

1.Re5 Af1 2.De4+ Rg3 3.De1+ Rg2
4.Rf4 Aa6 5.Dg3+ Rh1

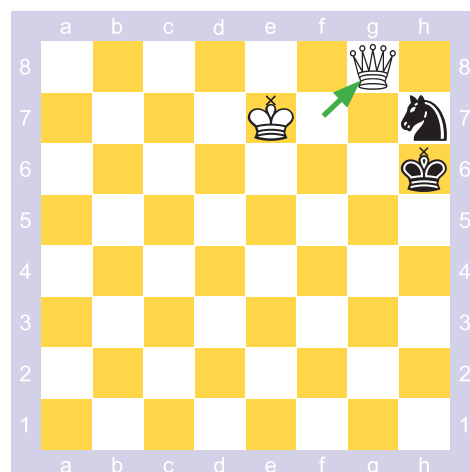

6.Re3 Ae2 7.Rf2 i mat en la propera jugada amb Dg1++.

Fixa't que les blanques s'han mogut per caselles negres, tot ignorant l'alfil, la presència del qual evita l'ofegat.

1.Dg4+ Rf6 2.Rd5 Cg5 3.Df4+ Rg6
4.Re5 Cf7+ 5.Re6 Cg5+ 6.Re7 Ch7
7.Df7+ Rh6 8.Dg8

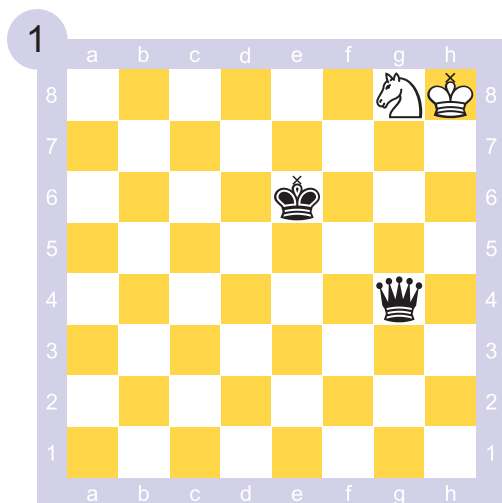

El rei negre ha estat conduït ja a la banda del tauler. Només resta acostar el rei blanc:

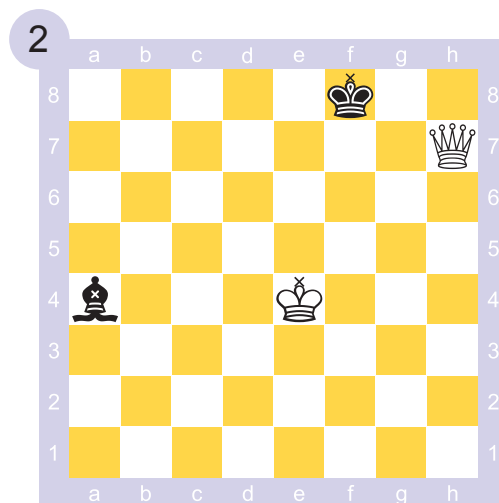
8...Cg5 9.Rf6 Ce4+ 10.Rf5 Cd6+
11.Re5 i quan el cavall es mogui lluny,
12.Rf6 amb mat en la propera jugada.

5

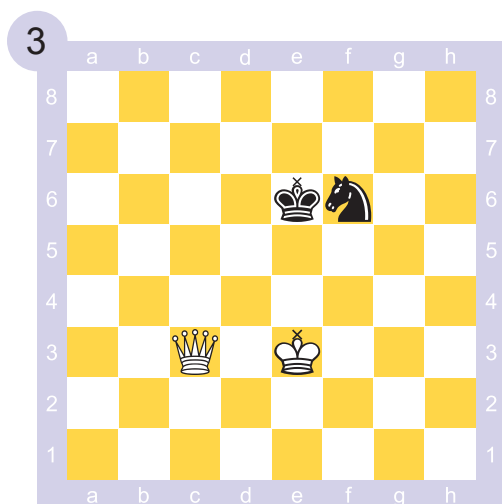
Tria quina (o quines) de les opcions que es presenten és correcta.
Justifica la resposta.

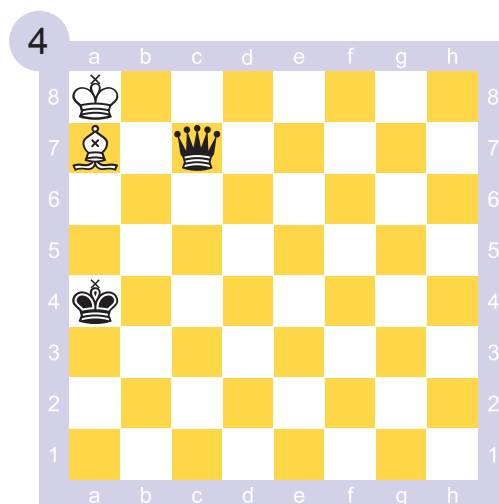
● Rf7 Dg6 Rf5

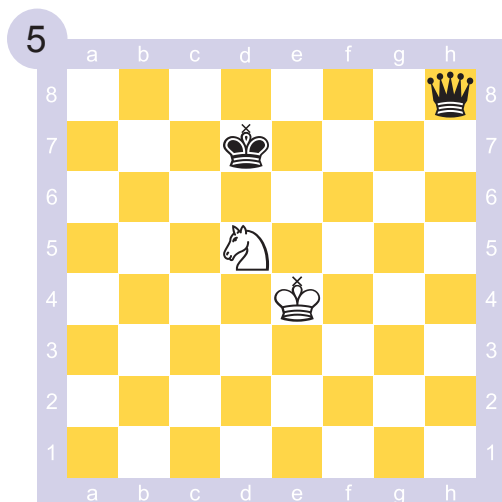
○ Rf5 Re5 Dg6

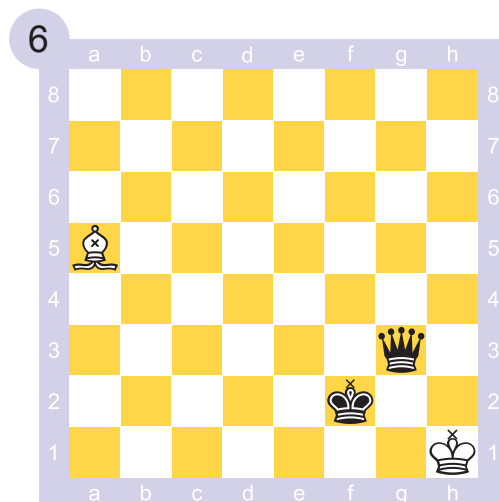
○ Rf4 Rd4 Dc7

● Rb5 Ra5 Dc6+

● Da8 Dh5 Rd6

○ Ac7 Ab6+ Ae1+

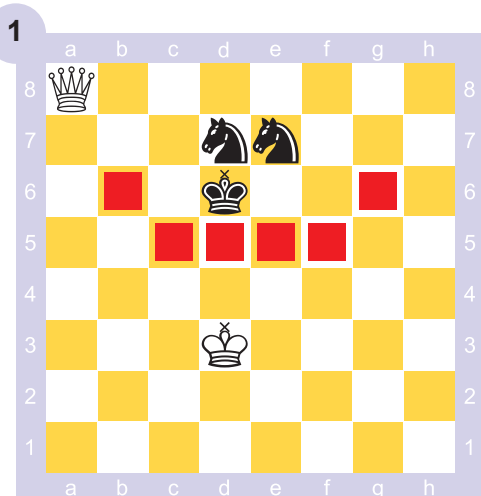

Dama contra dos cavalls

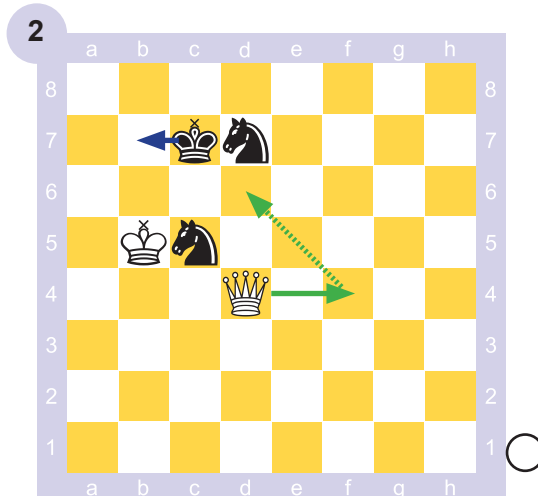
La dama guanya si el seu rei aconsegueix infiltrar-se en la posició de l'adversari o si no hi ha prou coordinació en la posició dels cavalls i de llur rei. Si el bàndol amb els cavalls coordina adequadament les seves peces generalment s'acaba en taules.

El bàndol amb la dama sempre ha d'estar al cas de possibles dobles amenaces amb escac dels cavalls. Entre les possibles combinacions de dues peces menors (2A, C+A, 2C), aquesta és la que ofereix millors opcions defensives.

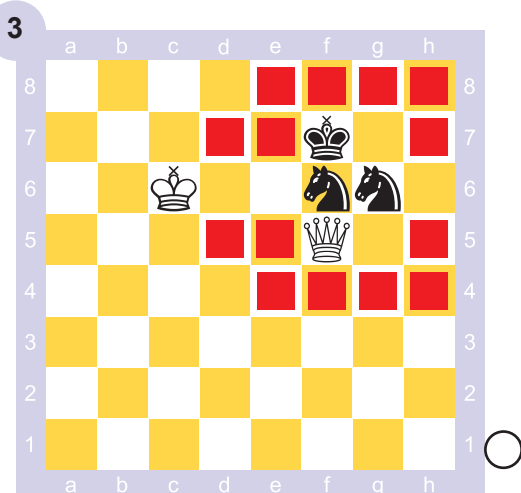
Exemples

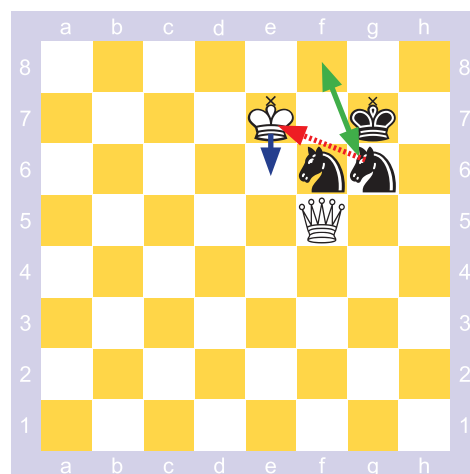
La posició ideal de defensa és amb els dos cavalls un al costat de l'altre, i el rei a prop seu, tot interposant-se entre el rei adversari i els cavalls. Així es crea una barrera difícil de penetrar per al rei ofensiu.

Els cavalls enllaçats defensant-se mútuament permeten, de vegades, l'entrada del rei adversari (c6, d6, c7):
1. Df4+ Rb7 2. Dd6 i, tot combinant zugzwang i progressió del rei, s'arriba a una xarxa de mat guanyadora.

Tot i que el rei blanc pot acostar-se a través de d6-e6, la partida és taules:
1. Rd6 Rg7 2. Re6 Cf8+ 3. Re7 Cg6+

El rei ha d'allunyar-se un altre cop perquè el cavall de g6 li fa escacs repetidament des de f8 i g6. Les blanques no poden progressar.

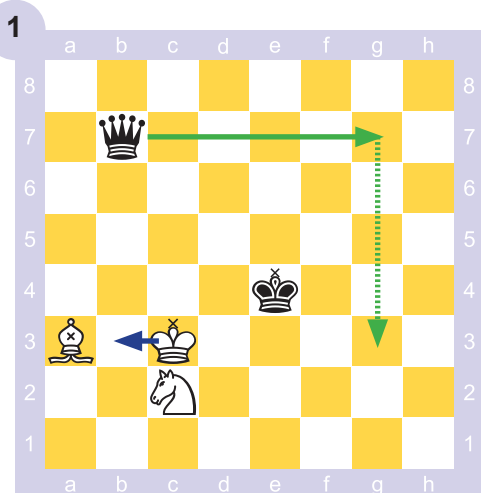

Dama contra alfil i cavall

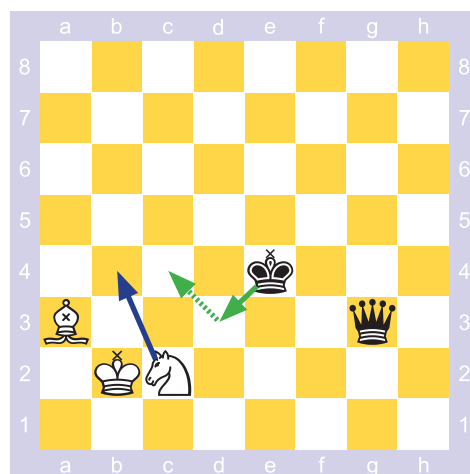
Alfil i cavall és la combinació de peces menors menys adequada per a la defensa en aquesta mena de final. Gairebé sempre el bàndol amb la dama guanya la partida.

El procediment guanyador consisteix a maniobrar amb la dama i el rei per aconseguir penetrar amb el rei en la posició adversària, tot limitant-ne els moviments i creant una situació de zugzwang que provoqui la pèrdua d'una peça o el mat.

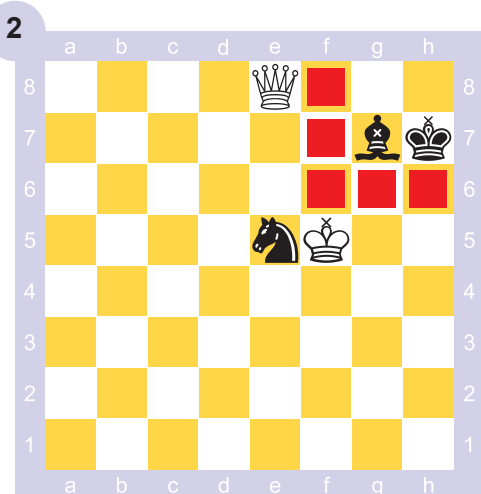
Exemples

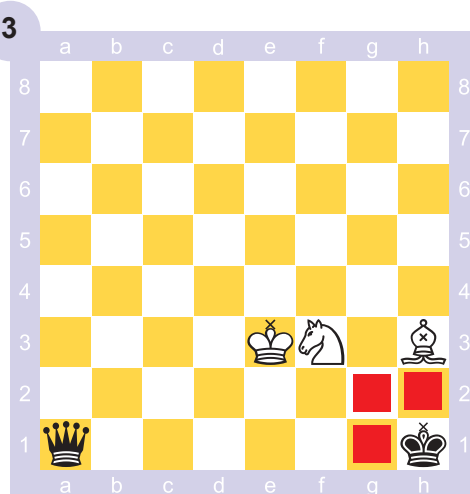
1...Dg7+ 2.Rb3 (2.Rc4 Dg3! és guanyador a causa de l'amenaça Dd3+) Dg3+ 3.Rb2 (si 2.Ra4 Rd3 3.Cb4+ Rc4 tot guanyant).

3...Rd3 4.Cb4+ Rc4 i les amenaces múltiples de penetració (Db3+ o Dg2+ seguit de la progressió del rei a d3 o b3) decideixen la partida.

Aquesta posició excepcional és una fortalesa inexpugnable que permet d'entaular. Fixa't de quina manera l'alfil i el cavall creen una barrera infranquejable per al rei blanc; a més no hi ha zugzwang 1...Ah8.

Una darrera posició, més excepcional encara, que permet d'entaular perquè el rei negre no pot sortir del seu confinament a h1 (alfil i cavall creen una barrera infranquejable).

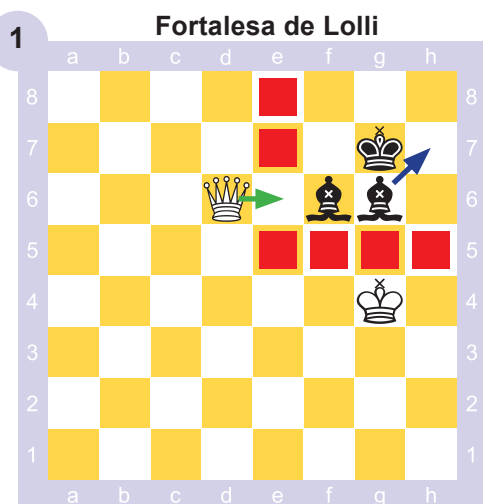
Dama contra dos alfils

Generalment aquest final ha de ser guanyat pel bàndol amb la dama.

De tota manera, en algunes posicions el camí cap a la victòria és llarg. La defensa ha de mirar de mantenir els alfils a prop del rei i d'evitar la penetració del rei adversari.

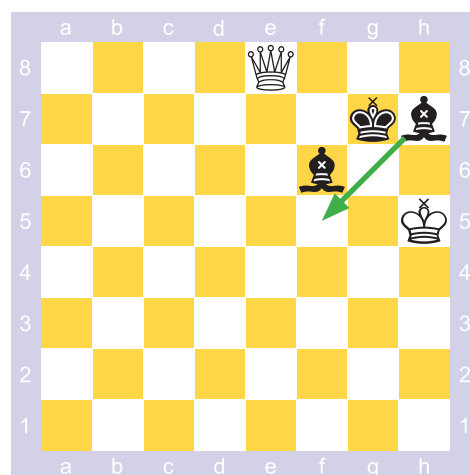
Hi ha una excepció coneguda, la creació d'una fortalesa inexpugnable, que va ser descoberta en el segle XVIII per l'analista Lolli.

Exemples

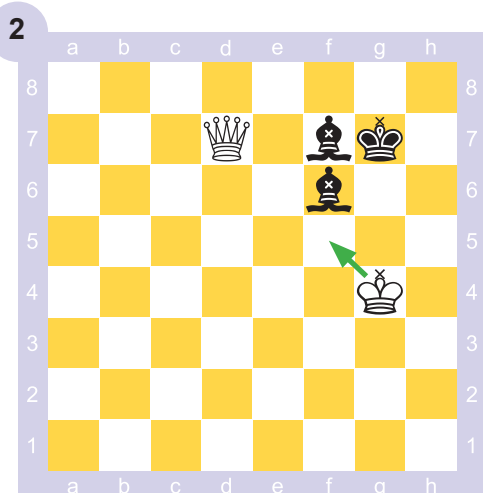

La barrera que creen els alfils permet d'entaular.

1.De6 (1.Dd7+ Rg8 2.Rf4 Rf8 les blanques no progressen) Ah7 2.Dd7+ Rg6! (2...Rg8? 3.Rh5!) 3.De8+ Rg7 4.Rh5.

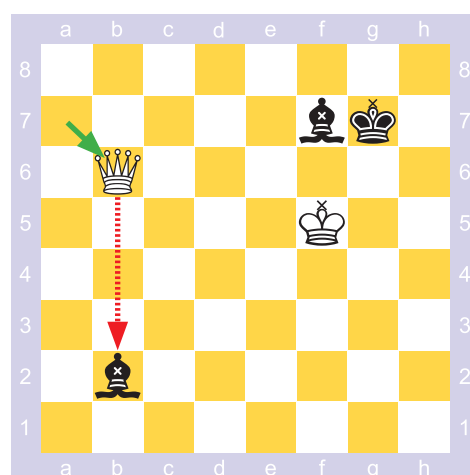

Sembla que les blanques penetren, però 4...Af5! i les blanques no poden evitar que en la propera jugada les negres juguin Ag6 i restableixin la posició inicial.

Si el rei blanc penetra, les blanques guanyen:

1.Rf5! (ara l'alfil de f6 s'ha de separar del seu rei) Ac3 2.Dc7 Aa1 3.Da7 Ab2 4.Db6

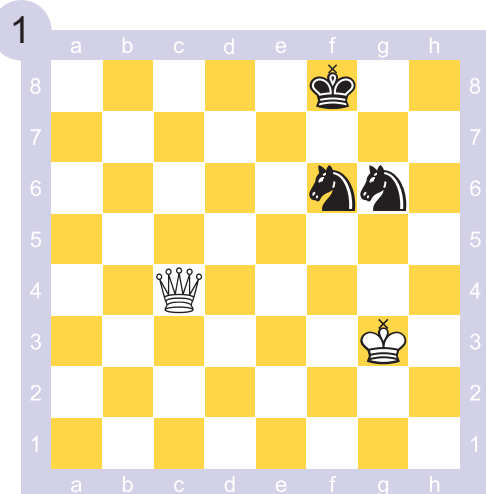

L'alfil de b2 es veu forçat a ocupar una casella desfavorable; en tots els casos les blanques acaben capturant un dels alfils:

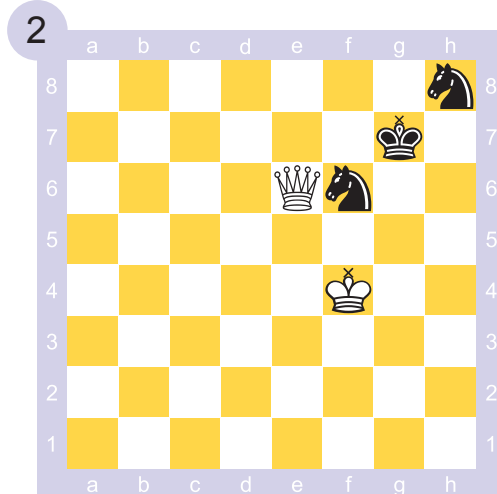
a) 4...Aa1(o Ac1) 5.Dg1+ guanya
b) 4...Ac3 5.Dg1+ Rf8 6.Dc5+ guanya
c) 4...Aa3 5.Dd4+ Rf8 6.Dh8+ Re7 7.De5+ Rf8 8.Rf6 i es guanya al cap de poques jugades.

6

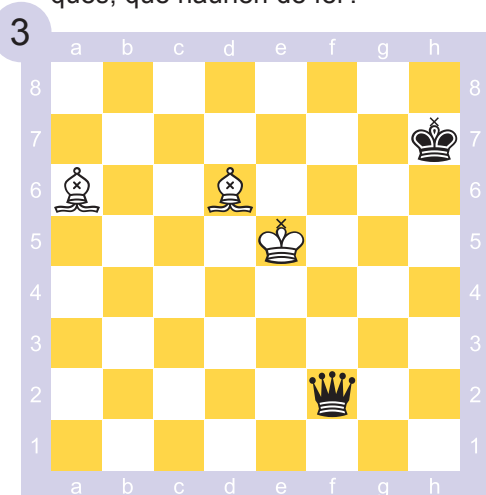
Resol segons l'enunciat de cada exercici. Justifica la resposta.

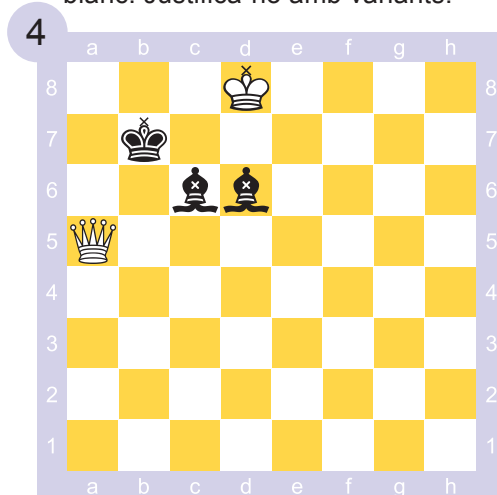
Si juguen les negres, què han de fer? Ara bé, si juguessin les blanques, què haurien de fer?

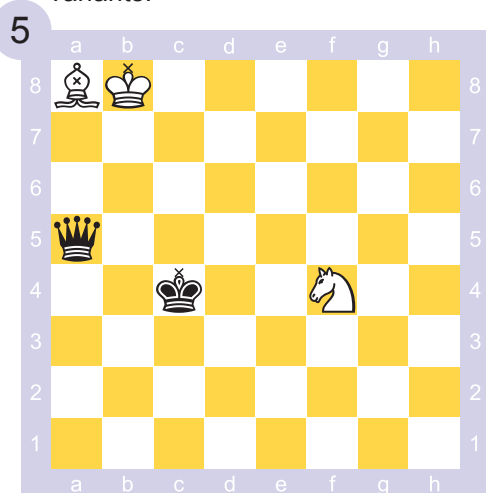
Indica com es pot impedir l'amenaça d'acostament del rei blanc. Justifica-ho amb variants.

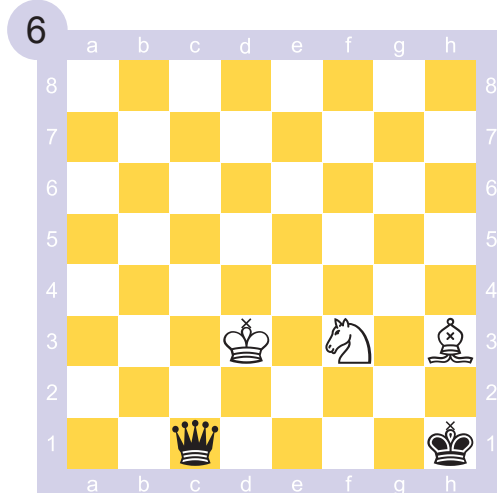
Les negres capturaran un alfil en poques jugades. Indica-ho amb variants.

Indica quin ha de ser el resultat amb joc correcte per ambdues bandes.

Indica de quina manera les blanques aconseguiran taules.

Indica de quina manera les negres aconseguiran trencar el confinament de llur rei a h1, per guanyar tot seguit la partida.

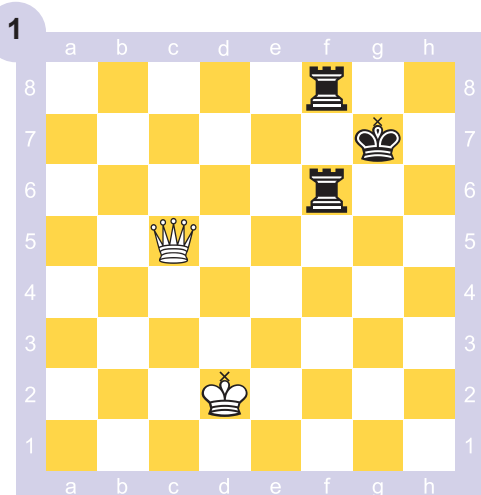

Dama contra dues torres

Pel que fa al valor material, una dama és aproximadament equivalent a dues torres. Generalment aquest final és taules.

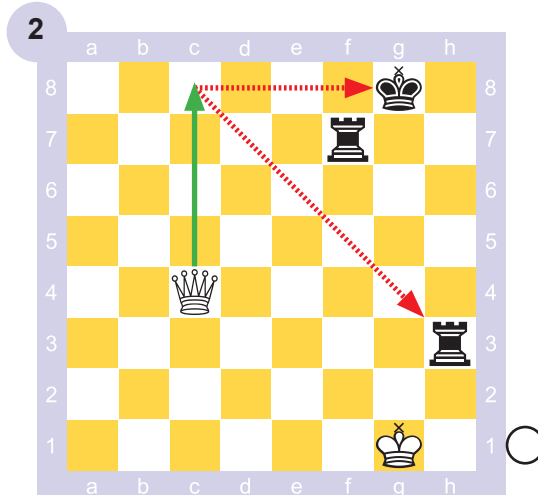
Un dels bàndols aconsegueix guanyar quan algun detall específic de la posició li ho permet (per exemple, torres mal defensades, dama mal ubicada, rei confinat al caire del tauler, etc.).

Exemples

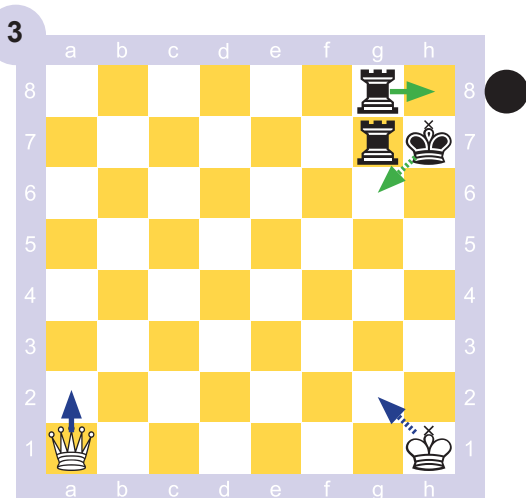
La partida és taules amb joc correcte, tant si toca de jugar a les blanques com a les negres.

No hi ha amenaces importants sobre cap bàndol.

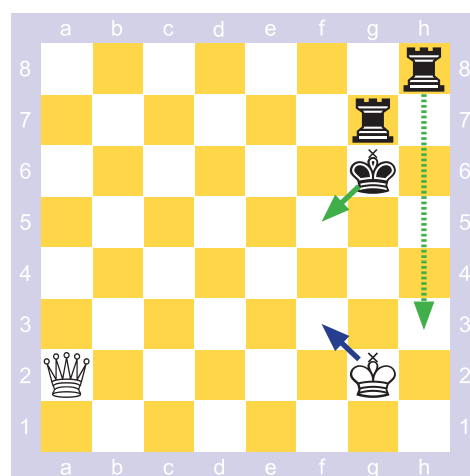

Una de les torres està "solta" (Th3), la qual cosa propicia un atac doble guanyador:

1.Dc8+! (no 1.Dg4+? Tg7 tot clavant la dama) seguit de Dxh3 tot guanyant.

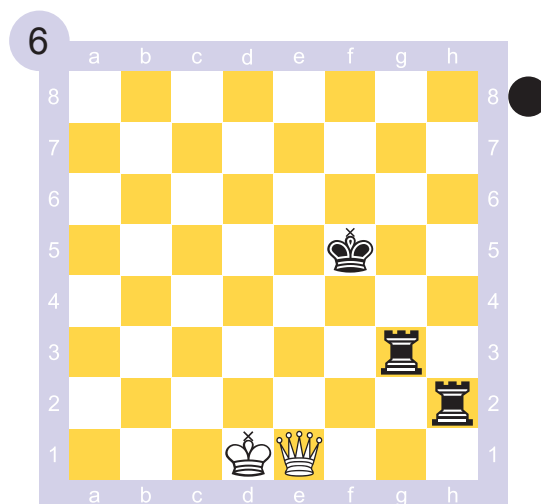
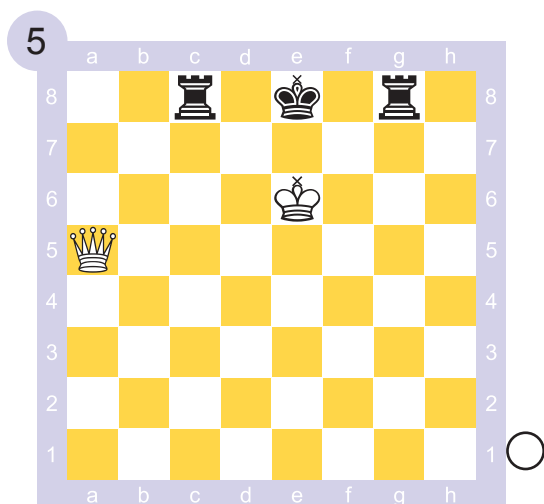
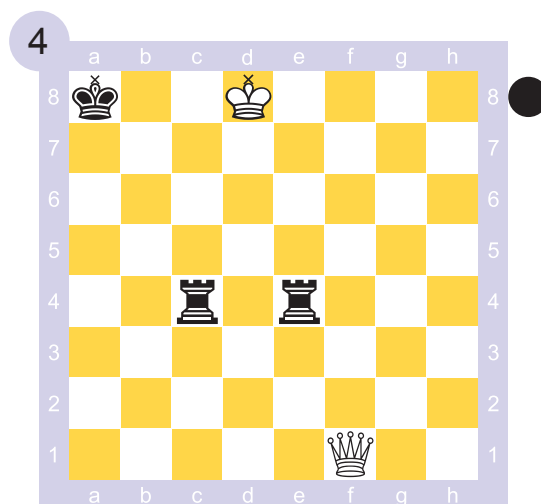
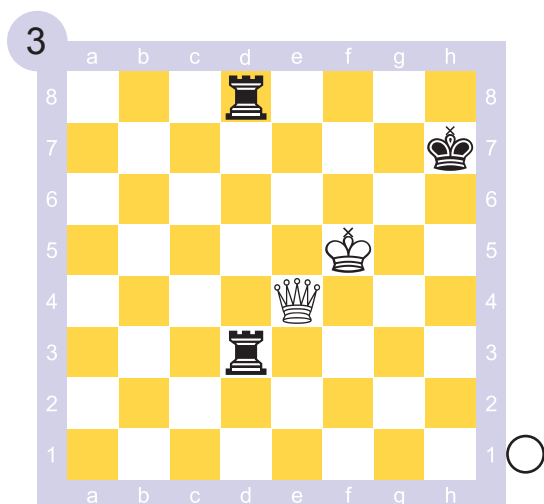
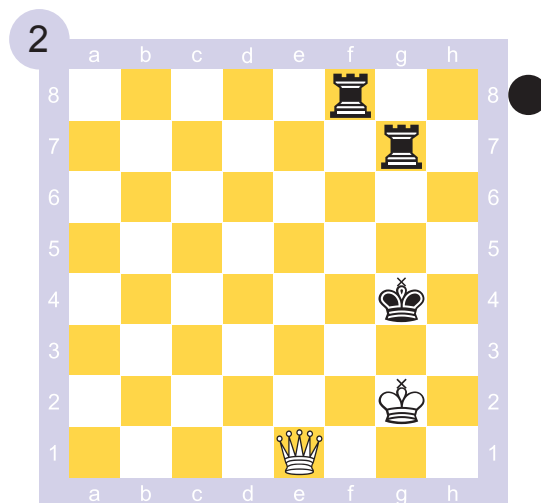
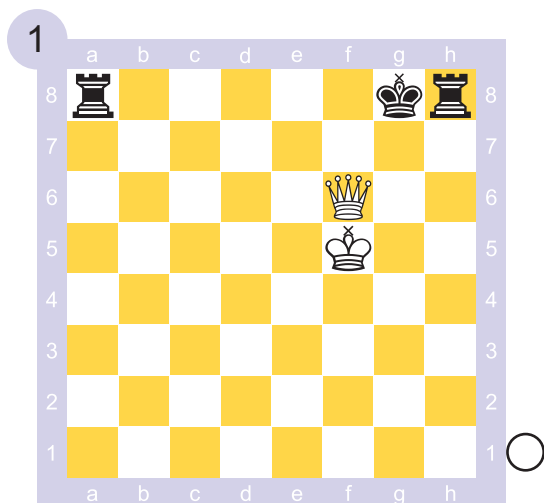
El rei blanc és en perill perquè està tallat a la columna **h**. Si una de les torres fes escac en la columna **h** guanyarien. 1...Th8! (amenança Rg8++) 2.Da2 Rg6+ 3.Rg2.

3...Rf5+ 4.Rf3 Th3+ 5.Re2 Th2+ tot guanyant la dama.

7

Troba la jugada guanyadora i indica les variants que la justifiquen.

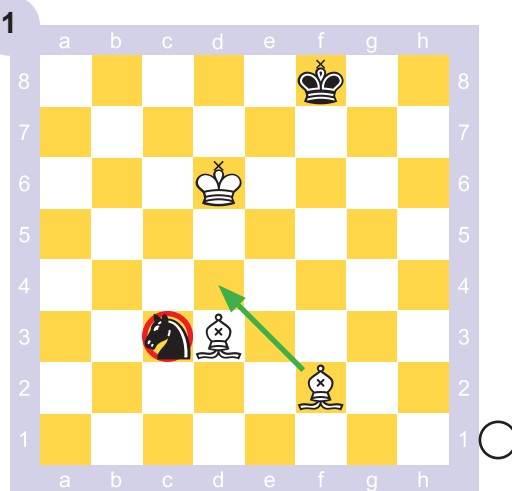

Dues peces menors contra una peça menor

En el cas més general, en què el bàndol defensor no rep mat ni perd la seva peça de manera forçada, aquests finals acaben en taules, tret del cas de 2 alfils contra cavall, que s'ha demostrat que és guanyador.

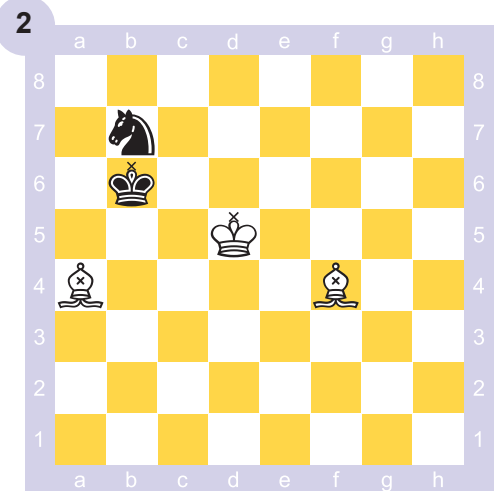
La idea per guanyar en el cas de 2A contra C és maniobrar amb els alfils i el rei per tal de capturar el cavall, bé forçant-lo a separar-se molt del seu rei bé capturant-lo prop del seu rei mitjançant una clavada o zugzwang.

Exemples

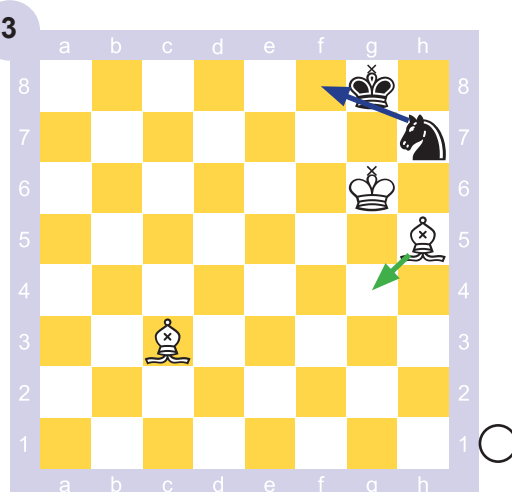

Quan el cavall està aïllat és fàcil assetjar-lo i capturar-lo:

1.Ad4 Ca2 (1...Ca4 2.Ac2 o 1...Cd1 2.Ae2 guanyen el cavall) 2.Rc5 Re7 3.Ac4 Cc1 4.Ab2 guanya el cavall.

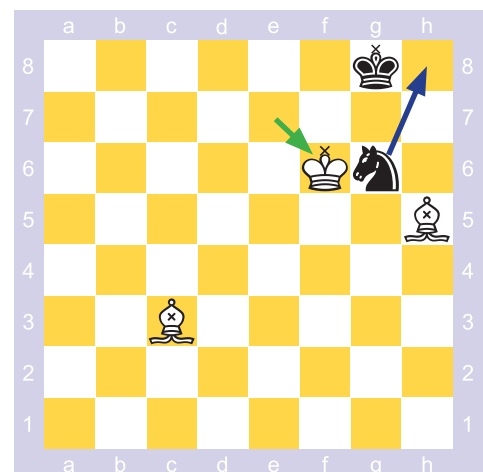

Aquesta és la millor posició defensiva per a les negres. Malgrat tot, les blanques guanyen, amb joc correcte; el procediment és llarg i feixuc.

Tot maniobrant, les blanques forcen la captura del cavall:

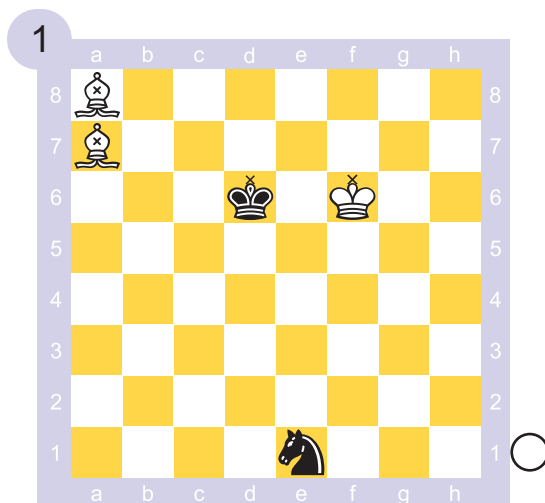
1.Ag4 Cf8+ 2.Rf6 Ch7+ 3.Re7 Cf8 4.Ah5 Cg6+ (4...Ch7 5.Af7++) 5.Rf6! (5.Axg6? ofegat).

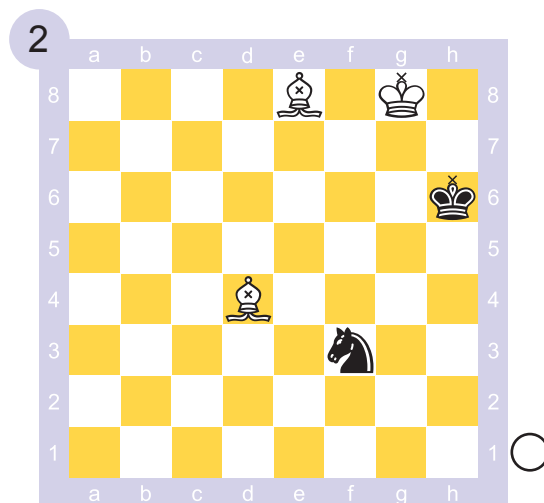
5...Ch8 (5...Cf4 o Ch4 aïllen el cavall; 5..Cf8 6.Af7+ Rh7 7.Ab4 Cd7+ 8.Re6 i s'aïlla el cavall.) 6.Ae2 Rh7 7.Ac4 Rh6 8.Ad3! zugzwang Rh5 9.Rg7 tot guanyant.

8

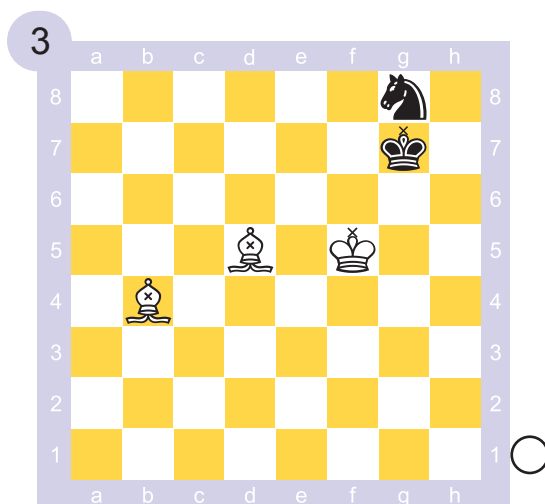
Soluciona segons l'enunciat de cada exercici. Indica les variants.

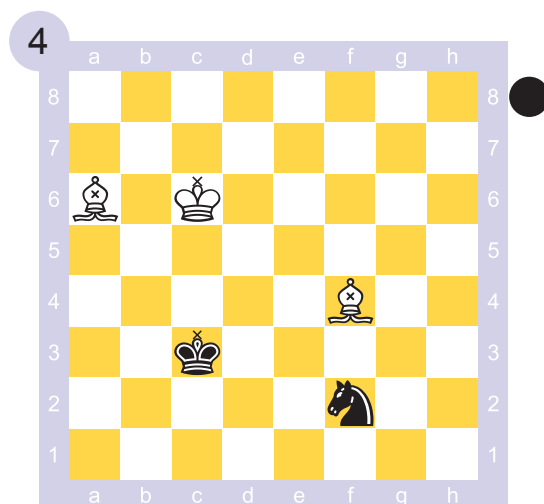
Capturen el cavall en 2 jugades.

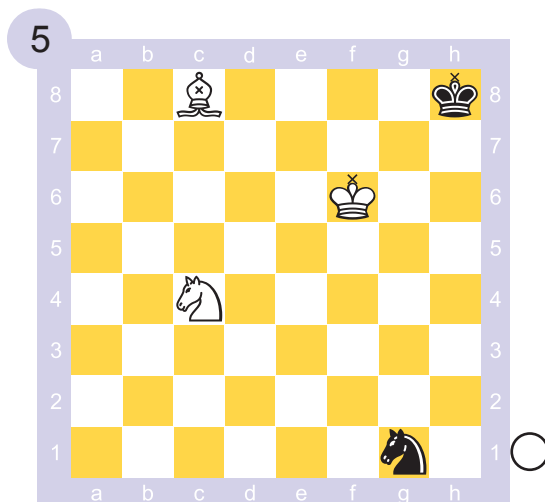
Capturen el cavall en 3 jugades.

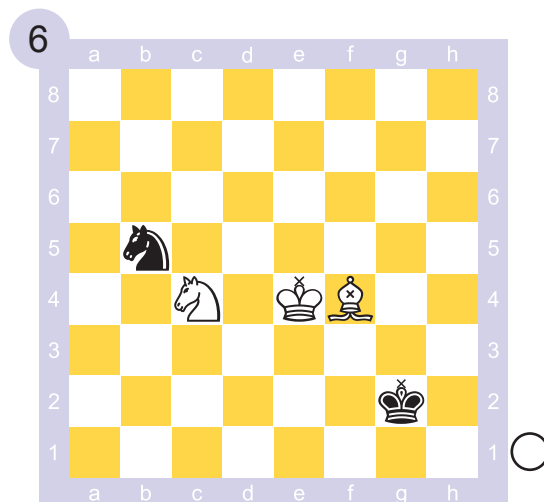
Capturen el cavall en no més de 4 jugades

Les negres aconseguixen taules.

Les blanques capturen el cavall.

Les blanques capturen el cavall.

Escacs per a tothom

Col·lecció formada per sis llibres de diferents nivells: dos d'iniciació, dos d'intermedi i dos d'avançat.

En cada llibre es treballen els tres apartats d'obertura, mig joc i final de partida.

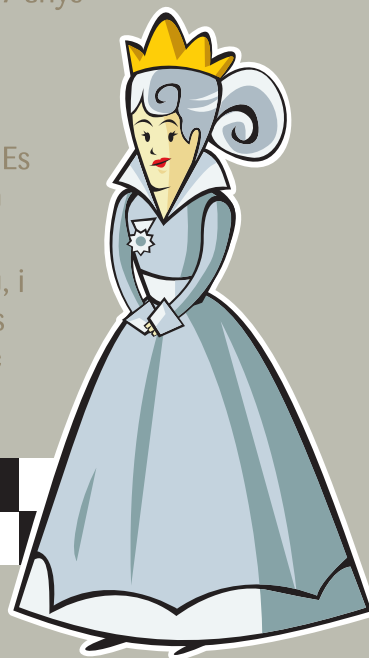
Poden ser utilitzats en l'ensenyament primari i secundari (en activitats extraescolars, com a assignatura optativa de l'ESO), en els clubs d'escacs i en els centres cívics o de lleure.

Aquesta col·lecció és indicada per a qualsevol persona, a partir dels 7 anys d'edat.

Avançat 1

Introdueix la teoria d'obertures. Es comença l'elaboració de plans a partir de la valoració.

S'aprofundeix en el joc defensiu, i s'amplia el repertori de recursos tàctics i estratègics en cada fase de la partida.

Generalitat
de Catalunya

BALÀGIUM
editors

9 788415 184041 >